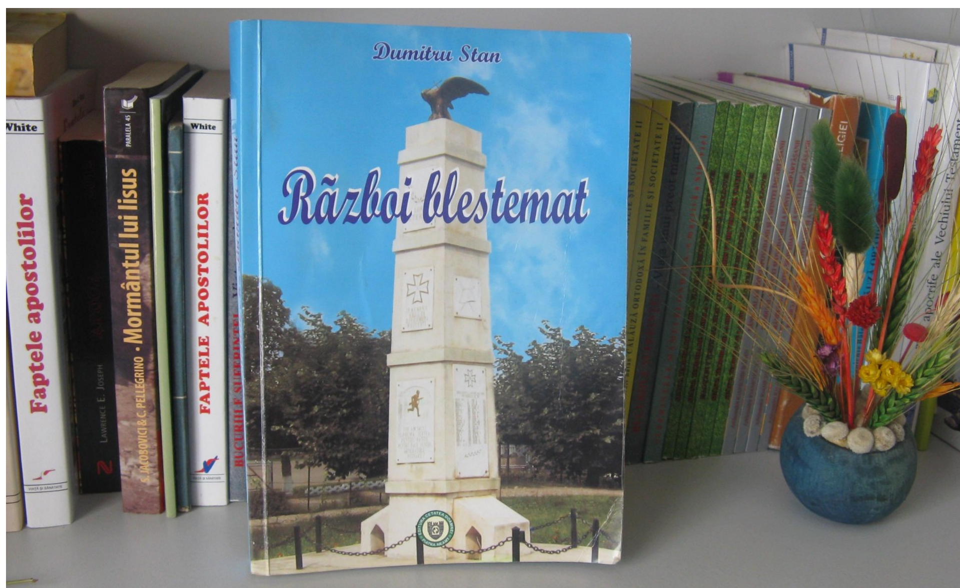
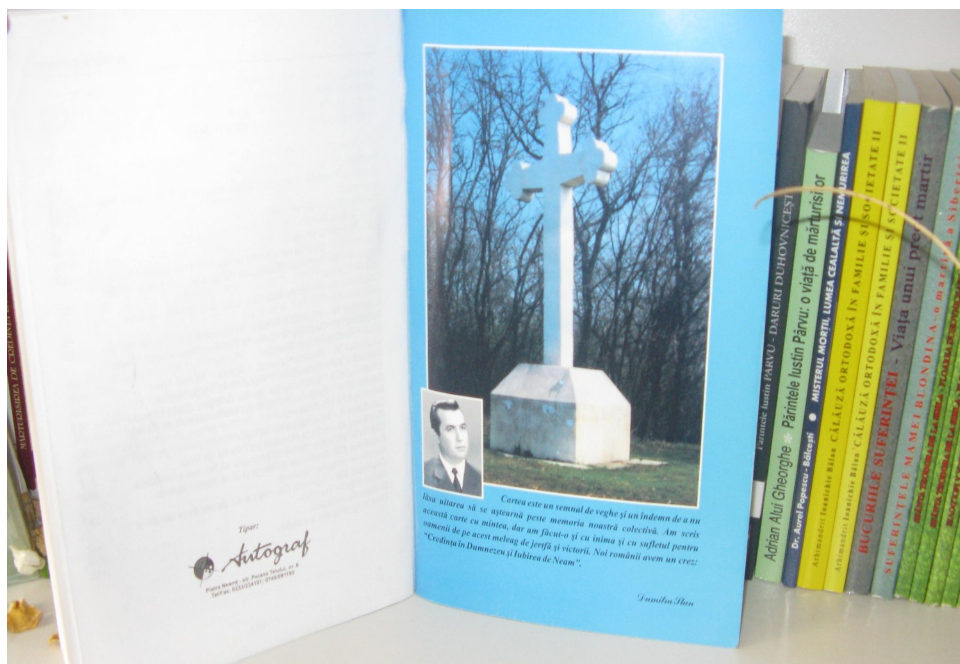

DUMITRU STAN
PREŞEDINTE FONDATOR AL ASOCIAŢIEI NAŢIONALE „CULTUL EROILOR”
FILIALA RĂUCEŞTI

Razboi Blestemat

COMUNA RĂUCEŞTI LA 65 DE ANI
DE LA CEL DE-AL DOILEA
RĂZBOI MONDIAL
1944-2009

O LUCRARE MONOGRAFICĂ
DE VALOARE DOCUMENTARĂ
CE CUPRINDE O PERIOADĂ
FOARTE ZBUCIUMATĂ A
COMUNEI RĂUCEŞTI
1937-1947

EDITURA „CETATEA DOAMNEI”
PIATRA NEAMŢ
Mulţumesc în mod sincer şi călduros tuturor celor care au înţeles importanţa editării acestei lucrări şi ne-au ajutat material, financiar şi moral în realizarea ei. Fără sprijinul acestor oameni de bună credinţă nu

aş fi reuşit să scriu o asemenea carte ce evocă calvarul şi zbuciumul prin care au trecut oamenii acestor locuri şi sacrificiile de sânge date de fiii comunei Răuceşti în acest „Război Blestemat”.

Se cuvine să aducem mulţumiri Consiliului Local al Primăriei Răuceşti, domnului primar profesor Apostoae Ilie care a acordat tot sprijinul financiar şi documentar – memorialistic, făcând posibil să vadă lumina tiparului această lucrare de valoare istorică într-un moment când oamenii în special tinerii sunt copleşiţi de grija zilei de mâine şi caută un viitor mai bun dincolo de graniţele ţării, iar legăturile cu trecutul nostru sunt aruncate în uitare.

Lucrarea este publicată sub egida Asociaţiei Naţionale „Cultul Eroilor”, Filiala Neamţ, cu sprijinul concret al Primăriei comunei Răuceşti, al domnului primar profesor Apostoae ilie.
Autor
Dumitru Stan

AICI AM FOST AŞEZAŢI DE DUMNEZEU
„ÎN CALEA TUTUROR RĂUTĂŢILOR” ŞI
„ÎN BĂTAIA TUTUROR VÂNTURILOR”
Nicolae Iorga

SĂ TRANSFORMĂM ÎNTUNERICUL ÎN LUMINĂ ŞI ADEVĂR

La 65 de ani de când peste comuna Răuceşti a trecut „Tăvălugul Războiului”, constatăm cu durere şi tristeţe că în sufletul oamenilor de pe aceste meleaguri, rănile încă nu s-au vindecat.

Pentru localitatea noastră, soarta a fost mai crudă decât cu alte categorii de oameni care n-au suportat ororile războiului.

Această lucrare documentară a fost scrisă cu mintea şi cu inima dar şi cu sufletul, are scopul de a readuce în atenţia generaţiilor de ieri, de azi şi de mâine, fapte şi evenimente de un tragism adânc, prin care au trecut oamenii de pe aceste locuri când „Dumnezeu ne-a pus la grea încercare”.

Cartea reprezintă o candelă a neuitării şi speranţei noastre care trebuie să stea veşnic aprinsă, să vegheze neîncetat ca peste memoria noastră colectivă să nu se aştearnă praful uitării.

Această frumoasă carte se constituie într-o mărturie peste veacuri şi este dedicată fiilor născuţi pe aceste plaiuri de „jertfă şi eroism”.

Tineretul trebuie să cunoască adevărul, chiar dacă el este uneori „dur şi crud”.

Preşedinte fondator
Al Asociaţiei Naţionale„Cultul Eroilor”
Filiala Răuceşti
Dumitru Stan

PREFAŢĂ

Pentru realizarea unei asemenea lucrări trebuia mai întâi mult curaj, deoarece tema este foarte pretenţioasă şi obligă la o puternică şi vastă documentare.

Autorul – dl. Dumitru Stan – a ştiut ce-l aşteaptă. De curaj, putere de muncă, voinţă, pricepere şi ambiţie nu ducea lipsă. Pe parcursul anilor a tot adunat documente, fiind sigur că-i vor folosi cândva. Este un mare iubitor de istorie – locală şi naţională. A dorit să citească, să afle tot mai multe despre Comuna Răuceşti, despre satele componente, locuitorii acestora, ocupaţiile lor, portul, cultura, participarea la principalele evenimente.

Păstrează în amintirea sa respectul faţă de marii săi învăţători Dumitru şi Maria Avarvarei, şi nu în ultimul rând pe directorul Enea Ioan care i-au inoculat pentru totdeauna iubirea faţă de satul natal şi locuitorii săi, faţă de glia străbună românească pentru care – în caz de nevoie – să se jertfească.

Încă cu ani în urmă mi-am dat seama, că dl. Dumitru Stan are un cult aparte faţă de eroi, faţă de veteranii de război. Nu întâmplător – din 2002 – este Preşedintele fondator al Asociaţiei Naţionale „Cultul eroilor", Filiala Răuceşti.

În Muzeul comunei a amenajat o sală numai pentru eroi şi veterani.

Pasiunea pentru istorie, pentru redarea adevărului istoric i-a fost stimulată şi în timpul serviciului militar, având comandanţi care luptaseră în al II-lea Război Mondial.

În special, maiorul Traian Păiuş de la Cluj, profesor universitar coordonator de lucrări de istoriografie şi memorialistică care prin puterea şi logica de a interpreta evenimentele istorice l-a impresionat prin cunoştinţele sale de istorie, cu accent pe respectarea adevărului istoric oricare ar fi acesta în perioada 1956-1957 când dl.Stan Dumitru a lucrat la Muzeul Central al Armatei Române din Bucureşti.

De la părinţi a aflat încă copil fiind, că a avut străbunici şi bunici care au luptat în războaie, unii nu s-au mai întors, de aceea mama sau tata îi pomeneau mereu.

La şcoală – mai mare fiind – a aflat că şi din Comuna Răuceşti au luptat în Războiul pentru Independenţă(1877-1878), Al II-lea Război Balcanic (1913), Primul şi al II-lea Război Mondial. Era elev la şcoală primară când au început concentrările şi, cei mai mulţi bărbaţi au plecat pe front.

A trăit momente de jale şi de groază atunci când venea vestea în sat, că unii au căzut la datorie pe câmpurile de luptă.

Cu timpul toate acestea l-au îndemnat pe autorul acestei cărţi, să adune documente, să le studieze, să le pună cap la cap, să pună mâna pe condei, să se aşeze la masa de scris şi, să aştearnă pe hârtie rând cu rând, documentele care glăsuiesc despre un crâmpei de istorie locală deocamdată.

Aşa s-a născut această carte intitulată
„Război Blestemat"
Comuna Răuceşti în timpul celui de Al doilea Război Mondial

Din titlu ne dăm seama, că autorul condamnă orice formă de luptă, de război.

Oamenii sunt înzestraţi şi cu înţelepciune, dar n-o folosesc suficient, ajungându-se de multe ori la războaie.

Cartea cuprinde 14 capitole, fiecare stârnind un interes aparte. Se vine cu o bogăţie de documente, fără a lipsi interpretările personale care dau lucrării o valoare deosebită.

Încercăm să prezentăm pe capitole, foarte succint, ceea ce autorul a inserat în paginile cărţii, lăsând cititorilor dreptul de a descoperi şi a comenta.

La capitolul I „Uitarea se aşterne peste memoria noastră" se vine cu fapte reale. Autorul dă dovadă de multă nostalgie, îşi exprimă direct regretul după cei care au fost, şi nu mai sunt, au plecat la război şi puţini s-au mai întors. Consideră ***„războiul dur şi crud"***

Capitolele II şi III „România în preajma declanşării celui de Al II-lea Război Mondial" şi „România victimă a forţei şi dictatului", sunt două momente dintre cele mai grele din întreaga istorie frământată a ţării noastre susţine Dumitru Stan.

Şi la aceste două capitole este o interpretare corectă a documentelor.

Trăiri de mare patriot atunci când vorbeşte despre ciuntirea teritoriului patriei. Face apel la păstrarea demnităţii de român. „... dacă este nevoie, să stropeşti cu sângele tău pământul strămoşesc". Deplânge jalea din satele comunei după plecarea la război a soţilor, fiilor. Întâlnim şi aici o serioasă şi bogată documentare.

Capitolul IV se referă la Intrarea României în război – 22 iunie 1941. Redare cu lux de amănunte, informare corectă, care ne îndeamnă la citit.

În capitolul V – ambiţiosul autor tratează „Căderea frontului de Est". Oservăm că prezintă pe etape toate evenimentele aşa cum s-au desfăşurat ele în timp şi spaţiu.

Se referă foarte pe larg la:

— dezastrul armatei române: de la Cotul Donului, Stalingrad(Volgograd) şi Stepa Kalmucă

— lagărele de prizonieri(lagărele morţii), frig, foamete, mizerie, umilinţă şi dezumanizare

— retragerea armatei române din Caucaz prin „Capul de pod Kuban".

— sateleşi oraşele României au fost îndoliate.

Îl citez pe autor: „Clopotele băteau fără întrerupere, dând de veste că a mai căzut cineva în bătălia de pe Don, sau la Stalingrad, sau la Cotul Donului astăzi dar şi mâine şi poimâine şi tot aşa de când a început

războiul, aruncând în haos și derută totală familii și sate întregi care primeau certificate de moarte pentru omul lor drag căzut la datorie".

Capitolul VI – prezintă un alt dezastru al armatei române aflată pe teritoriul sovietic. Între 4 aprilie-15 mai 1944, în Crimeea au fost blocaţi 40.000 ostaşi români, fiind salvaţi doar 15.000, restul de 25.000 ucişi.

Capitolul VII – „Evacuarea. Fronul de la Târgu Neamţ". Găsim în carte la acest capitol o descriere emoţionantă a situaţiei, cu trăiri intense, cu multă jale. Era transmis şi Comunei Răuceşti „Ordinul de evacuare" L-a pus în aplicare în noaptea de 8 aprilie 1944, sambătă spre Duminica Floriilor.

Autorul acestei cărţi avea atunci nouă ani şi jumătate. Iată cu ce a rămas în memorie, în legătură cu refugiul (evacuarea).

„Deruta, panica, haosul şi groaza din acea noapte domneau peste tot. În toiul nopţii se auzeau bocete, strigăte disperate, clopotele băteau fără încetare, câinii urlau, vitele răgeau, copii treziţi din somn plângeau, era un adevărat calvar".

Scrie cu mult realism despre situaţia refugiaţilor, cu toate lipsurile, bolile şi epidemiile care dominau în acea perioadă.

Amănunte despre Bătălia de lângă noi „Valea Culeşa" – „Borta Dracului", le găsim redate pe larg la capitolul VIII. Această încleştare umană între cele două armate ruso-române unde au pierit 14.000 de militari români şi sovietici o aseamănă cu o adevărată „Sodomă"

Armata germană a folosit priectile incendiare, armament interzis atunci în război. „Borta Dracului" se află în pădure între Brusturi şi Oglinzi.

Domnul Dumitru Stan s-a referit în capitolul al IX-lea – la „Ruperea frontului din Moldova". Se referă şi la distrugerile mari din Comuna Răuceşti, la situaţia dramatică în care s-a aflat armata română imediat după 23-24 august 1944: umilită, dezarmată de către sovietici, arestată şi dusă în lagărele morţii din Uniunea Sovietică, unde au murit cu zecile de mii.

Unii comandanţi ai armatei române s-au sinucis neputând suporta umilinţa.

„Întoarcerea din refugiu", subiect tratat la capitolul X.

„Prin câte am trecut nu putem şi nu avem voie să uităm", spune autorul cărţii de faţă.

Tratează cât se poate de detaliat situaţia refugiaţilor. „În sate

pustiu. Distrugeri imense. Multe case arse de la bombe sau obuze. Era de neimaginat", scrie autorul acestei cronici. Zone minate, mari pericole. „Cu toţii blestemau războiul". „Pentru oamenii acestor locuri, reîntorşi din refugiu, era un infern", 75% dintre case au auvut de suferit: arse sau distruse total.

Capitolul XI – „Armata română pe frontul de vest".

Scopul principal – eliberarea Transilvaniei. Redă pe larg episodul Oarba de Mureş cu cei 11.500 de morţi.

Îl citează pe generalul(r) Traian Rotaru, redând fragmente din memoriile sale. „Am continuat să înaintăm într-un marş greu de imaginat. Cadrave neridicate, deoarece nemţii continuau cu foc zi și noapte. Așa a fost la Oarba de Mureş".

Autorul lucrării pe care o avem în faţă, arată pe bază de documente, că pe fronturile de est și vest, la marile încleştări au participat și locuitori din Comuna Răuceşti, plătind foarte scump totul.

Şi capitolul XII – tratează tot evenimentele petrecute în vest. Autorul se referă și la Armistiţiul impus României de către Uniunea Sovietică în septembrie 1944.

Din capitolele XIII și XIV redau doar unele idei, unele aspecte, pe care Dl. Stan le-a inserat în pagini.

„Am plecat să apăr glia să fac mare România". „A fost greu dar nu ne-am prăbușit"

*Spre final se vorbeşte și despre **„Miracolul care iartă"**. Oamenii întorşi la vetrele lor au început refacerea caselor, şcolilor, drumurilor, etc. Din toamna anului 1944 și primăvara lui 1945, au început lucrul pământului.*

Valoarea acestei cărţi este mare, deoarece dl. Stan a folosit mărturii, memorii, amintiri și de la cei care au luat parte la această mare conflagraţie mondială.

Cartea merită a fi citită nu numai de locuitorii Comunei Răuceşti. Conţine și fotografii ale eroilor și veteranilor.

Îl îndemn pe dl. Dumitru Stan să continue și cu alte lucrări.

*Cartea de faţă este o adevărată și bogată **cronică**.*

Sunt mândru cu un asemenea consătean. Îl felicit cu sinceritate.

Închei tot cu un citat care aparţine autorului:

*„Uită dacă poţi! Dar noi nu putem uita pentru că prea multe lacrimi au curs, prea mare a fost durerea și amarul nostru, prea mult sânge a curs pe acest **Meleag de jertfă și victorii**".*

Da, nu vom uita și nu vor uita și nici generațiile viitoare, care trebuie să fie mândre de înaintașii lor, care au luptat apărând glia străbună, unitatea, independența.

Succes mai departe!

Profesor,
Vasile Vrânceanu

COMUNA RĂUCEŞTI O AŞEZARE STRĂVECHE PLINĂ CU NUME DE EROI

PRIMARUL COMUNEI RĂUCEŞTI
Profestor Apostoae Ilie

Localitatea Răuceşti, reşedinţa comunei cu acelaşi nume, este aşezată în partea de nord-est a judeţului Neamţ, într-o zonă deluroasă din Subcarpaţii Moldovei unde se găseşte o mică depresiune cu deschidere spre răsărit sub forma de evantai, începând de la poalele Culmii Pleşului, înalt de 915 m, şi până la râul Moldova.

Situată la nord- est de Cetatea Neamţului, este străbătută de vechiul drum ce făcea legătura cu fosta capitală a Moldovei – Baia şi mai târziu cu Cetatea de scaun Suceava din Ţara de Sus.

Totodată se învecinează în partea de sud-vest cu târgul de pe malul Ozanei, ce datează de pe timpul lui Alexandru cel Bun. Această aşezare străveche cunoscută de pe vremea Muşatinilor începând cu anul 1375 odată cu urcarea pe tronul Moldovei a lui Petru Muşat I, fiul Muşatei care nu era alta decât fata lui Bogdan Voievod al Maramureşului venit în Moldova în anul 1357.

Unele scrieri vechi arată că în timpul lui Petru Mușat I (1376-1390), exista localitatea Oglindești (Oglinzii de astăzi), partea de sus condusă de Oglindă și Rădele condusă de Oglindescu. Domnitorul Petru Mușat trecând în 1378 la un congres cu ţările de Apus, care se ţinea la Brașov a luat ca reprezentant al Moldovei pe acest Oglindă, care probabil făcea parte din Sfatul de conducere al Cetăţii Neamţului.

Totuși prima atestare documentară a localităţii Răucești datează din martie 1437 din timpul domniei lui Ilie Voievod – fiul cel mai mare a lui Alexandru cel Bun – care a domnit între anii : 1433-1435 și 1436-1444, împreună cu fratele său Ștefan.

Documentele vremii scriu că Ilie Voievod dăruiește o moșie unui locuitor din Bucovina cu numele de Răuce, de unde și-a luat numele așezarea de mai târziu, Răuce până la sfârșitul secolului al XIX-lea. Tot prin acest document se amintește că Ilie Voievod dăruiește o moșie lui Ion Tolici până la hotarul lui Oglindă, iar satul se va numi Oglindești, până în secolul al XVIII-lea,

Deci localitatea Răucești a apărut pe harta Moldovei în anul 1437 care la acea dată făcea parte din Ţinutul Neamţului, în Ţara de Sus cu Cetatea de scaun Suceava.

După moartea lui Alexandru cel Bun, în anul 1433 și după o scurtă domnie a lui Ilie Vodă(1433-1435), fratele lui se răzvrătește împotriva lui Ilie Vodă, dar se împacă și împart Moldova în două. Ilie Vodă va domni partea de Nord-Vest a Moldovei dintre Carpaţi și Siret, în Ţara de Sus cu șapte ţinuturi inclusiv Ţinutul Neamţului, iar Ștefan va domni în Ţara de Jos cu douăsprezece ţinuturi plus Basarabia cu trei ţinuturi și cetatea Chiliei și al Cetăţii Albe.

Existenţa noastră pe aceste meleaguri de istorie și legendă este strâns legată de viaţa și lupta marilor domnitori ai Moldovei, începând cu secolul al XIV-lea si până la Dimitrie Cantemir, secolul al XVIII-lea. Dumnezeu a ales ca peste Ţinutul Neamţului să lucească soarele „ învierii" pe cel care are dragoste și dorinţă să poarte destinele Moldovei și acesta a fost Ștefan cel Mare, fiul lui Bogdan Vodă, nepotul lui Alexandru cel Bun din neamul Bogdăneștilor și Mușatinilor.

După urcarea pe tronul Moldovei în anul 1457 n-a zăbovit mult și a pornit să facă rânduială în Ţara Moldovei „ că ţara era neașezată". Și-a pornit Vodă Ștefan și spre Ţinutul Neamţului, unde oamenii de pe aceste locuri așezaţi pe dealuri, pe văi și pe lunci au început să fiarbă. În sate și târguri, la biserici și la Mânăstirea Neamţ, băteau clopote fără

de încetare vestind de departe voievod nou.

Ştefan cel Mare venea la Cetatea Neamţului să restabilească vechile legături care existau în trecut între cele două cetăţi, de la Cetatea de scaun a Moldovei şi până la Cetatea Neamţului. A pornit de la Suceava însoţit de căpitani, de pedestrime, boieri şi stoluri de călăreţi şi au străbătut drumul prin Gura Humorului, Baia, Fântâna Mare, Bogdăneşti, Boroaia, Brusturi, Dealul Crucii şi coborând prin satul Oglinzi, pe lângă biserică a urcat apoi Dealul Macu şi a mers pe marginea pădurii de fagi şi de stejar până la cetatea cea din piscul de deasupra Ozanei. Pe unde a trecut Ştefan Vodă a dat poruncă ca drumul ce leagă cele două cetăţii să fie bine pietruite, să se ridice poduri peste râuri şi să fie bine păzite. A rânduit ca pe aceste drumuri să meargă umblători repezi, ca să aibă ştiri în ori ce clipă a zilei şi a nopţii. Apoi a statornicit poşte cu cai gata înşeuaţi, ca să umble aceste ştafete fără întrerupere. De-a lungul drumului de la o cetate la alta să umble curieri, călăreţi şi pâlcuri de străjeri care să poarte bună rânduială cu iscălitură, purtând pecetea şi sigiliul lui Vodă, al noului domnitor. Ajuns în cetatea Neamţului Ştefan Vodă a aşezat un pârcălab de cetate, pe Isaia, iar Costea ca pârcălab peste oastea din Ţinutul Neamţului.

A numit douăzeci şi doi de căpitani de pedestrime peste Ţinutul Neamţului care aveau sub ascultarea lor oameni de oaste, pământeni din împrejurimile cetăţii să-i poată folosi la vreme de război. Apoi a mers şi s-a urcat pe dealuri şi pe vârfuri mai înalte, pe Dealul Crucii de la Oglinzi şi Vârful Steagului de la Munteni Răuceşti, unde a stabilit locuri de veghe şi de semnale pentru că la vreme de primejdie să se aprindă focurile de la un deal la altul să ducă vestea atunci când năvălesc hoardele tătare, mongolii, turcii şi oştile leşeşti.

„Şi tot din aceste locuri să sune muzica surlelor şi a buciumelor pe toate dealurile ca să ştie căpitanii şi dregătorii ce este, ce poruncă vine de la cetatea de scaun Suceava” zicea Ştefan cel Mare. Nu încape nicio îndoială că pârcălabul Coste şi căpitanii de pedestrime care aveau sub ascultare oastea din Ţinutul Neamţului au chemat luptători şi din satele noastre, care erau populate la acea vreme cu bărbaţi destoinici şi îndrăzneţi în luptă.

Iată că putem afirma cu certitudine că din oastea Măriei Sale Ştefan cel Mare au făcut parte străjeri, arcaşi, călăreţi şi purtători de steaguri cu zimbrul, oameni vrednici de pe aceste meleaguri care au luptat în marile bătălii împotriva duşmanilor năvălitori. Dar Ştefan

Vodă încă nu terminase cercetările din cuprinsul ţării să adune oameni de oaste din sate, să facă săbii şi suliţe, arme grele, călărime şi iată că duşmanii năvălitori au călcat hotarul Moldovei.

„ La anul 1476, în luna iulie, în 26 zile, sculatu-sa Mohamed împăratul turcesc şi valuri după valuri de oşteni cu tunuri şi cu steaguri verzi au pătruns în Moldova şi marea bătălie s-au datu la Valea Albă care i-a pus numele de Războieni”

„ Fost-au biruiţi creştini, de către păgâni şi căzut-au acolo mare mulţime de oştiri moldovene şi au pierit în acea vărsare de sânge sub ochi măriei sale”, striga Ştefan cel Mare la un an după măcelul de la Războieni, cu ocazia aşezării primei pietre de temelie a bisericii de la Valea Albă.

Atunci când Ştefan Vodă a fost învins la Războieni, s-a strâns oastea în jurul său şi s-a retras spre Cetatea Neamţului trecând prin pădurea Cenuşa, lângă Dumbrava şi apoi a urcat pe Valea Ozanei până la porţile cetăţii, şi după cum spune cronicarul Ion Neculce „muma-sa aflată în cetate, nu l-a lăsat să intre şi i-au zis că „pasărea în cuibul ei piere” ci să se ducă în sus, să strângă oaste că izbânda va fi a lui. „Şi aşe, pe cuvântul mâni-sa s-au dus în sus şi au strânsu oaste”. Este lesne de înţeles că oamenii din satele noastre au participat la această mare bătălie de la Războieni şi mulţi au căzut acolo pe Valea Albă, iar cei care au scăpat din oastea lui Ştefan Vodă, au aprins focuri pe Vârful Steagului de la Munteni şi pe Dealul Crucii de la Oglinzi şi au sunat din buciume şi surele că toată Moldova este în primejdie, ca să se adune oaste nouă în jurul Cetăţii Neamţului pe meleagurile noastre şi de aici au pornit şi au alungat pe Mahomed din Ţara Moldovei.

Toate aceste câte au fost făcute numai din porunca Marelui Voievod s-au mişcat şi atunci strămoşii noştri care au trăit pe aceste locuri s-au zbătut între umbră şi întuneric, între viaţă şi moarte şi au supravieţuit devenind cunoscuţi prin faptele lor. „ Că cine luptă şi rezistă acela rămâne în istorie”.

Dumnezeu a binecuvântat aceste locuri unde destinul ne-a aşezat şi alături de noi ni l-a trimis pe Ştefan Vodă care prin înţelepciunea şi puterea lui am rămas nemuritori pe aceste meleaguri.

Anii vor trece, vânturile vor bate, dar numele lui Ştefan Vodă va dăinui peste veacuri iar generaţiile ce vor veni vor avea drept călăuză, urmele lăsate pe unde a călcat marele voievod, pe meleagurile noastre prin satul Oglinzi, care a dat glas istoriei în ţinutul Neamţului.

După ce Ştefan cel Mare a plecat la Putna să se odihnească, noi trebuie să mergem pe urmele altor domnitori ai Moldovei care ne-au lăsat documente de valoare istorică unde ne regăsim şi ne oprim la începutul secolului al XVIII-lea.

Istoria ne arată că domnitorul Petru Rareş după una din bătăliile sale din Ardeal (1529) a dat cu hrisov domnesc boierului Ioan Roşca, satul Oglinzi cu tot cu moşie drept răsplată pentru vitejia acestuia în luptă.(satul se numea Oglindeşti).

Mergem mai departe şi ne oprim la anul 1582 în timpul domniei lui Iancu Sasu (1579-1582) fiul nelegitim a lui Petru Rareş şi dăm peste un document prin care postelnicul Vartic face o nouă împărţire a moşiilor din zonă şi un schimb de moşie cu Mânăstirea Probota. Documentul apărut în timpul lui Iancu Sasu arată că satul Săveşti era vecin cu satul Topliţa(astăzi dispărut), că a fost dat în schimb Mânăstirii Probota (ctitoria lui Petru Rareş) pentru satul Tarpeşti în anul 1550. Începând cu secolul al XVII-lea satul Săveşti a trecut pe rând în stăpânirea boierilor Corţă, Drasu, Racoviţă, Natazon. Denumirea satului provine de la numele boierului Savu, care stăpânea moşia la jumătatea secolului al XVI-lea. Satul Săveşti a făcut parte din Ţinutul Neamţului din Ţara de Sus începând cu anul 1433 până în anul 1634 când Vasile Lupu face o nouă organizare şi mută capitala Moldovei la Iaşi.

În perioada interbelică satul Săveşti a aparţinut comunei Drăgăneşti, subordonată judeţului Baia, Fălticeni şi Suceava. De la Iancu Sasu (fiul nelegitim a lui Petru Rareş) facem un pas mai departe şi ne oprim la scurta domnie a lui Ştefan Tomşa (1613-1617) – marele duşman al Movileştilor- unde vom descoperi un document privind atestarea satului Ungheni. La 15 martie 1613, aflăm dintr-un zapis emis la Cotnari de soţia logofătului Stroici, prin care se încuviinţează ca popa Ionaşcu şi Ilarion diaconul să răscumpere pentru 280 taleri jumătate din satul Ungheni, o parte a moşiei de pe malul drept al râului Râşca, până la pârâul Sarata sub formă de unghi deschis de unde vine şi numele satului Ungheni.

După anul 1613 populaţia a început să crească prin venirea unor ţărani din Drăguşeni de peste râul Moldova. Începând din secolul al XVIII-ea o mare parte din moşia Ungheni o deţine un boier din Drăguşeni de peste râul Moldova care în anul 1905 i-a dat curtea şi 8 hectare de teren şi pe Maria cu ochii verzi, „Haiducului Pantelimon” să

se lase de haiducie.

Haiducul Toader Pantelimon (Dumitroaia)s-a născut în anul 1870 şi a decedat în anul 1929.

Satul Ungheni făcea parte din Ţara de jos din Ţinutul Hârlăului cu târguşorul Cotnari până la jumătatea secolului al XVIII-lea. În perioada interbelică satul Ungheni s-a aflat sub administraţia comunei Drăguşeni, judeţul Baia, Fălticeni-Suceava.

Satul Sârbi apare la începutul secolului al XIX- lea odată cu stabilirea primilor locuitori veniţi din Munteni aflaţi pe moşia Răuceşti administrată de Mânăstirea Secu. Aceste au fost familiile Preda şi Sandu apoi s-au adăugat Ungureanu, Ţaranu, Zavaliche. Prima biserică ridicată în satul Sârbi a fost în anul 1893 din lemn rezultat din demolarea bisericii din satul Răuceşti de Sus unde a fost înălţată o biserică nouă din zid de cărămidă.

Istoria mai veche sau mai nouă vorbeşte despre satul Răuceşti (Răuce) atestat sub acest nume din anul 1437 dar nu ne descrie un anumit loc în afară de satul Oglinzi(Oglindeşti). Într-un act domnesc datat din anul 1625, august 18, şi redactat la Hârlău „ Io Radu Voievod Mihnea din Basarabi, domn al Ţării Moldovei (a domnit peste Moldova şi în Ţara Românească între ani 1620-1633 pe scaunul Moldovei de la Iaşi nu la Târgovişte), iată domnia mea, am dat şi întărit boierului nostru Radu Vornicul de gloată şi fratele său Simion Postelnicu fiul lui Gheorghe , fost hatman, dreapta lor o ocină din satul anume Raucea ce este în Ţinutul Neamţului, da la ocolul Târgu Neamţ şi cu vad de moară pe râul Sarata de danie şi miluire ce a avut tatăl lor Gheorghe, fost hatman de la Erimia Moghilă Voievod şi întărire de la însuşi domnia şi din a doua de asemenea” (Cetatea Hârlăului – după Ion Neculce).

Acest act domnesc se referă la satul Răuceşti de jos dat fiind că în anul 1774 Mânăstirea Secu donează clăcaşilor loc de biserică şi moară de apă în cotul de pe pârâul Sarata (datele sunt controversate, unii susţin anul 1673).

Cele şase localităţi – Oglinzi, Răuceşti de sus, Răuceşti de jos, Săveşti , Sârbi şi Ungheni la începutul secolului al XVII-lea se găseau deja aşezate având o populaţie în majoritate băştinaşă şi care lucrau pe moşiile mânăstireşti sau boiereşti. Aceasta se poate deduce cu uşurinţă din actul de donaţie din anul 1711, prin care satele noastre deveneau dependente de o anumită mânăstire. Satul Oglinzi de Mânăstirea Neamţ, Răuceşti de Jos si Răuceşti de Sus de Mânăstirea Secu, satul

Săveşti de Mânăstirea Probota. Prin acest act semnat de Dimitrie Cantemir domnul Moldovei „ moşiile cu clăcaşii din sate sunt donate mânăstirilor".

Timp de 153 de ani (1711-1864), aproape jumătate din oamenii satelor noastre deveneau dependenţi de mânăstiri şi moşieri. Situaţia celor care nu aveau pământ era dramatică pentru ca cei care administrau moşiile se comportau forte dur cu clăcaşii.

Reforma agrară de la 1864 a lui Alexandru Ioan Cuza, prevedea emanciparea ţăranilor clăcaşi prin răscumpărare şi împroprietărirea lor pe loturile aflate în folosinţă. Mai mult de jumătate din populaţia (capi de familie) din satele noastre au fost împroprietărite. Numai în satul Oglinzi au primit pământ 128 de familii. Situaţia oamenilor de pe aceste locuri s-a îmbunătăţit simţitor şi treptat şi-au recăpătat speranţa si încrederea de a muncii pământul lor şi demnitatea ca oameni.

Am făcut acest scurt istoric al comunei Răuceşti ce cuprinde o perioadă foarte zbuciumată începând de la 1357-1864 pentru al introduce pe cititor în atmosfera acestor locuri încărcate de legenda şi istorie.

În felul acesta va înţelege mai bine de ce oamenii de pe aceste meleaguri sunt ataşaţi sufleteşte de trecutul lor, cu care se mândresc, dar pentru care la nevoie au ştiut să lase plugul în brazdă şi boii înjugaţi, femeia şi copii în pragul casei cu lacrimi în ochi şi să pună mâna pe armă să plece la război.

Istoria poporului român este plină de fapte eroice, de jertfe ale bravilor săi fii care au căzut vitejeşte pe câmpurile de luptă cu credinţa de a păstra şi cimenta glia strămoşească.

Pentru vitejie şi jertfă, poporul i-a nemurit pe eroi în balade şi cântece de vitejie, voievozii i-au împroprietărit şi chiar înnobilat , bisericile le-au imortalizat în fresce numele, ori i-au pomenit în faţa altarului, istoria i-a consemnat nominal sau sub genericul „ Oştile române", iar obştea le-a înălţat monumente exprimându-şi astfel respectul pentru jertfele aduse pe altarul patriei.

Epoca modernă a marilor înfăptuiri naţionale româneşti"Unirea şi Independenţa" a impus şi participarea românilor cu arma în mână la marile războaie care au marcat destinul poporului nostru. Războiul de Independenţă 1877-1878, Războiul Balcanic 1911-1913, şi marea conflagraţie mondială 1916-1919, angrenând mari jertfe pe câmpurile

de luptă pentru demnitate şi unitate.

Sacrificiul suprem făcut de oastea română însumează sute de mii de vieţi. Astfel pierderile suferite de Armata Română în Războiul de Independenţă a fost de circa 10000 de ostaşi (morţi ,răniţi şi dispăruţi) 10% din trupele operative , iar în primul război mondial pierderile s-au ridicat la 655 117 ostaşi (morţi 339 117, răniţi şi mutilaţi 200 000 şi prizonieri sau daţi dispăruţi 116 000 soldaţi), ce reprezintă 53% din efectivul mobilizat de 1 234 000 de ostaşi şi circa 7 % din populaţia ţării. De asemenea în cel de–al doilea Război Mondial pierderile suferite de Armata Română totalizează aproape 800 000 de ostaşi morţi, răniţi şi dispăruţi.

Iată cum arată statistica privind pierderile suferite de comuna Răuceşti în cele trei războaie pentru redobândirea teritoriilor româneşti răpite prin forţă şi dictat şi independenţă a României.

Nr. Crt.	SATUL	TOTAL EROI	DIN CARE PE RĂZBOAIE		
			RĂZBOIUL 1877-1878	PRIMUL RĂZBOI MONDIAL 1916-1919	AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL 1941-1945
1	OGLINZI	132	2	48	84
2	RĂUCEŞTI DE SUS	94	-	48	46
3	RĂUCEŞTI DE JOS	95	1	58	35
4	SĂVEŞTI	45	-	23	22
5	UNGHENI	12	-	-	12
6	SÂRBI	16	-	4	12
X	TOTAL	396	3	181	211

X	TRUPE COMBATANTE	1630	300	580	750
X	%	X	1%	32%	28%

În războiul de Independenţă 1877-1878 cele mai mari pierderi suferite de trupele române au fost înregistrate în luptele de la Griviţa 1 şi 2. Pentru cucerirea redutei GRIVIŢA 2 s-au soldat cu aproape

2 000 de jertfe.

În aceste lupte crâncene de la GRIVIŢA 2 a căzut în ultimul asalt şi gornistul caporal TĂRÂŢĂ VASILE din satul Oglinzi, în zilele de 6 – 18 septembrie 1877 alături ce comandantul de batalion Nicolae Ion din Regimentul 15 Dorobanţi Piatra Neamţ.

Tot din satul Oglinzi a căzut şi eroul soldat RĂCHIERU VASILE IOAN care făcea parte din Regimentul de cavalerie Român, în bătălia de la Rahova în anul 1877.

De asemeni au mai luptat în Războiul de Independenţă şi alţi fii ai satelor noastre care întorşi acasă au povestit multe despre crâncenele bătălii de la Plevna, Griviţa, Smârdan, Vidin , Rahova şi-n alte locuri; Gânga V. Ioan; Filip D. Gheorghe; Stan Grigore; Stan Gv. Vasile; şi mulţi care au fost uitaţi în negura vremii.

În Războiul de întregire a neamului 1916-1919 când s-a înfăptuit şi marea Unire de la 1918. localitatea Răuceşti prin fiii săi au dat mari jertfe în marile bătălii de la Mărăşti – Mărăşeşti – Oituz şi peste Carpaţi în Transilvania până la Budapesta pentru lichidarea benzilor lui Bela – Kun.

Din cei aproape 600 de bărbaţi mobilizaţi la război 181 au căzut la datorie la care se adaugă încă 150 de răniţi şi mutilaţi de război, putem afirma că 57% au fost scoşi din luptă. În anul 1876 – Locotenentul învăţător AVARVAREI MIHAI a căzut la Turtucaia.

Un exemplu foarte dureros s-a petrecut în familia Robu din satul Răuceşti de Jos când au plecat la război patru bărbaţi; Robu Gh. Vasile, Robu Gh. Gheorghe, Robu Gh. Ion şi Robu V. Vasile. Trei dintre aceştia cad la datorie şi numai Robu Gh. Ion scapă cu viaţă dar şi el este rănit de un glonţ care i-a trecut prin piept aproape de inimă.

Dumnezeu a hotărât sfârşitul primului război mondial, care a fost numit de către istorici drept „ tragedia omenirii", „ un război

cumplit, zguduitor", „ mizerie şi foamete".

Ultima conflagraţie mondială din prima jumătate al secolului al XX-lea (22 iunie 1941 – 12 mai 1945) va rămâne în memoria noastră ca războiul care a adus totdeauna moarte, jale şi durere. Armele morţii au răpăit fără încetare, producând victime nevinovate, lacrimi şi suferinţe, exoduri masive de populaţie, distrugeri de bunuri materiale.

Pe raza comunei Răuceşti în perioada 10 aprilie – 24 august 1944 au avut loc importante evenimente militare, angajate de trupele sovietice în ofensivă şi trupele române aflate în apărare, care au cunoscut unele acţiuni operativ – strategice culminând cu bătălii de amploare, ca ce-a de la „Borta Dracului" ce s-au soldat cu 14 000 de victime din rândul soldaţilor români şi sovietici.

Pentru locuitorii comunei Răuceşti cel de-al doilea război mondial a fost o adevărată catastrofă. Din comuna Răuceşti au fost mobilizate 32 de contingente cu un efectiv de 884 de soldaţi şi premilitari, din care:

- 20 de contingente pentru trupele operative cu un efectiv de 450 ostași;
- 7 contingente pentru trupele necombatante;
- 5 contingente – rezervă de război- (premilitari)

Comuna Răucești a dat mari sacrificii de sânge prin fiii săi care se ridică la cifra de 211 eroi.

În cel de-al doilea război mondial practic n-a fost familie care să nu fi pierdut pe cineva drag:

tată, frate, moş sau bunic. Eroi învăţători căzuţi în război:

— Căpitan Cozma Gheorghe, învăţător, căzut la Cotul Donului;
— Locotenent Oprea Dumitru, învăţător, căzut pe Frontul de Est;
— Locotenent Zetu N. Vasile, teolog , căzut în Munţii Tatra;
— Sublocotenent Nane Mihai, învăţător, căzut pe Frontul de Est.

Eroii care au căzut apărând localitatea Răucești în vara anului 1944, fii ai satelor noastre:

- Sergent Trofin I. Vasile – căzut în pădurea Făgeţel
- Sergent Dumitroaia Ion (Pantelimon) – căzut la Bondrea
- Caporal Răchieru C. Ilie – căzut la Bondrea
- Sergent Cristescu Gh. Ilie – căzut la Pârâul Lebăda
- Soldat Melinte T. Ion – căzut la Bondrea

Sunt familii din care au plecat la război tatăl cu fiii – familia Trofin Gheorghe – tatăl cu fiii Gheorghe şi Dumitru. Gheorghe a căzut erou pe Frontul din Moldova. Din alte familii au plecat câte doi şi trei fraţi la război

— Fraţii Iftode, Vasile, Nicolae şi Ilie. Ilie a căzut la Stalingrad (Volgograd) iar ceilalţi doi fraţi au fost grav răniţi.

— Fraţii Zavaliche , Vasile , Costache şi Dumitru – toţi au luptat pe Frontul de Est, Vasile a căzut erou iar cei doi fraţi au fost luaţi prizonieri.

— Fraţii Ghiba, Vasile, Gheorghe şi Toader au luptat pe Frontul de Vest şi au săpat cu viaţă (caz fericit).

— Fraţii Obreja (a lui Constantin) Neculai şi Vasile , Neculai cade la Stalingrad (Volgograd) iar Vasile în Munţii Tatra.

— Fraţii Obreja (a lui Toader Constantin) Vasile (colonelul) şi Toader au luptat pe frontul de Est şi Vest. Toader cade în Munţii Tatra.

— Fraţii Moşu Gh. Vasile şi Gheorghe au căzut eroi pe Frontul de Vest .

— Fraţii Tibeică Ion, Gheorghe şi Dumitru, Ion şi Gheorghe cad eroi pe Frontul din Moldova.

— Fraţii Cristescu Andrei şi Ilie au luptat pe Frontul de Est, Ilie cade erou pe Frontul de la Tg. Neamţ.

Mai sunt multe alte cazuri asemănătoare care dovedesc că localitatea Răuceşti a dat mari jertfe de sânge.

Bilanţul pierderilor de vieţi omeneşti din comuna Răuceşti produse de război se cifrează la circa 500 de persoane din care 211 ostaşi căzuţi pe câmpurile de luptă, la care se adaugă invalizi şi mutilaţi de război, apoi victimele colaterale, bărbaţi, femei şi copii sfârtecaţi de exploziile minelor şi proiectilelor neexplodate, şi nu în ultimul rând cei care au murit din cauza epidemiilor ce au cuprins toate satele din cauza mizeriei şi lipsurilor de tot felul după întoarcerea din refugiu.

O adevărată tragedie prin care au trecut oamenii acestor locuri în perioada războiului.

S-au scurs multe decenii de când bravii ostaşi ai României, prin faptele lor de arme pe câmpul de luptă, au înscris pe harta ţării repere sacre ale eroismului românesc.

Peste fostele câmpuri de bătălie înroşite de sângele vărsat, vremea şi-a nins anii, florile de câmp au desenat curcubeie, iar acolo unde au fost cândva tranşee, betonate, unde s-au jertfit vieţi şi s-au

spulberat visuri, oamenii zilelor de astăzi culeg roadele verilor şi toamnelor noastre bogate.

Oamenii acestor plaiuri moldave care au trăit şi-au dat atâtea jertfe prin fiii lor pentru vatra şi neamul românesc au ştiut că au datoria sfântă „să nu îţi uiţi eroii”. Şi s-au unit cu toţii şi-au ridicat monumente, troiţe şi cruci monumentale ca simbol al unei adânci recunoştinţe faţă de glorioşii fii ai satelor noastre.

„Statuile, monumentele şi lăcaşurile de odihnă ale eroilor şi morţilor neamului sunt pentru trupul ţării ca şi icoanele în casele noastre.”

NICOLAE IORGA

DATE BIOGRAFICE
DUMITRU STAN
„De la Mănăstirea Săpânţa la Răuceşti”

Spre sfârşitul secolului al XVIII-lea 1776-1790 Mănăstirea Secului din Ţinutul Neamţului a fost incendiată şi distrusă de turci iar, pentru refacerea mănăstirii şi a chiliilor au fost aduşi meşteri din Maramureş, din satul „Mănăstirea Săpânţa”, care au reconstituit acoperişul, au ridicat o nouă turlă, au construit chilii noi, au făcut porţi sculptate din lemn de stejar şi au închis Mănăstirea Secului cu garduri înalte.

După terminarea lucrărilor la mănăstire o parte din meşterii maramureşeni au fost trimişi la Răuceşti, în satul Răuceşti de Jos unde

au ridicat o bisericuţă din lemn şi chilii pentru călugări care administrau moşia şi moara de pe pârâul Sarata.

Satul Răuceşti de Jos devenise dependent de Mănăstirea Secu încă din anul 1711 printr-un act semnat de Dimitrie Cantemir; „Moşia Răuceşti cu clăcaşii din sat este donată Mănăstirii Secului"

Trei dintre meseriaşii veniţi de la „Mănăstirea Săpânţa" au rămas în acest sat(probabil prin căsătorie cu fete din sat), iar aceştia se numeau : Sandu Preda, Grigore Stan şi Gheorghe Preda.

Aceştia au primit pământ sus pe dealul de la Munteni pe malul unui lac (Roginea mică pe unde stătea Nică Preda şi Toader Dediu)

Urmaşii celor trei veniţi de la „Mănăstirea Săpânţa" şi aşezaţi în Munteni(care mai există şi în zilele noastre) sunt : Sandu Preda au continuat să existe prin Toader Sandu care a luptat în Războiul de Independenţă şi a primit 5 hectare de pământ în Dumbravă „Lotrul lui Toader Sandu" şi la rândul său a avut ca urmaş pe Nică Preda care a luptat în primul război mondial 1916-1919 şi a avut un fecior care a fost împuşcat de ruşi în toamna anului 1944.

GHEORGHE PREDA a avut ca urmaşi pe Gheorghe Preda(Predoaia) care a luptat în războiul din 1877 şi a fost împroprietărit cu 5 hectare de pământ la „Iazul Mare" şi a avut ca urmaş pe Toader Predoaia(Toader a Savetii) după care există urmaşi.

GRIGORE STAN a avut fii ce i-au purtat numele de Grigore care au luptat în Războiul de Independenţă unde a fost împroprietărit cu 5 hectare de pământ la „Iazul Mare" şi la rândul său a avut şi el 5 copii : Costache, Ion, Dumitru, Ileana şi Grigore.

Costache Stan, bunicul lui Dumitru Stan, a avut patru urmaşi : Vasile, Ion, Toader şi Gheorghe.

Deci putem încheia cu următoarea concluzie : Dumitru Stan este fiul lui Gheorghe Stan care este fiul lui Costache Stan care şi el este fiul lui Grigore Stan şi la rândul lui fiul lui Grigore Stan venit de la „Mănăstirea Săpânţa" – Maramureş odată cu Sandu Preda şi Gheorghe Preda aduşi de stareţul Mănăstirii Secului.

Aceste date au fost păstrate într-un fel de arbore genealogic de Nică Preda, plutonier major din primul Război Mondial, care era fiul lui Toader Sandu şi nepotul lui Sandu Preda de la Săpânţa.

Acum putem spune că Dumitru Stan Stră, stră…nepotul lui Grigore Stan de la Săpânţa a văzut lumina zilei în data de 18 octombrie 1934 sus sub coasta dealului de la Munteni nu departe de locul unde s-

au stabilit cu mulţi ani în urmă cei trei de la „Mănăstirea Săpânţa”.

Primele clase primare le-a urmat la Şcoala din satul Răuceşti de Jos în condiţii deosebit de grele în timpul războiului 1942-1946 unde a avut învăţători pe Dumitru şi Maria Avarvarei.

În toamna anului 1946 a fost dat sa urmeze cursurile la gimnaziul „Regina Maria” din Târgu Neamţ, însă datorită foametei din anul 1947 şi greutăţilor ce au continuat după război a fost retras de la gimnaziu în anul 1948.

La vârsta de 16 ani în anul 1950 intră ca muncitor la Fabrica de cherestea de la Mănăstirea Neamţului până în anul 1954 când este încorporat în Armata Română în Regimentul 176 Artilerie Antiaeriană din Târgu Jiu. Este trimis la şcoala de gradaţi timp de un an(un fel de şcoală de război foarte severă) pe care a terminat-o cu calificativul de foarte bine şi ajunge comandant de tun, apoi trece la grupa comandă ca cercetaş-topograf. După un an de instrucţie cu Bateria este trimis la Casa armatei din Târgu Jiu la sala armelor iar de aici este detaşat la Casa Centrală a Armatei din Bucureşti la secţia „Istoria Armatei Române şi contribuţia ei la făurirea Statului Naţional Român. Aici l-a întâlnit pe maiorul Traian Păiuş, profesor universitar din Cluj, care conducea lucrările de restaurare a muzeului şi care i-a insuflat pasiunea pentru istoria războiului.

În anul 1957 este lăsat la vatră.

În anul 1959 se căsătoreşte şi are doi copii: un băiat care termină Facultatea de Electrotehnică din Iaşi şi ajunge inginer în Râmnicu Vâlcea şi o fată care termină Facultatea de Finanţe-Contabilitate din Iaşi şi este expert contabil.

În anul 1960 este trimis de C.A.P. Răuceşti să urmeze o şcoală profesională agro -zootehnică care funcţiona în Liceul Ion Ionescu de la Brad din Roman-Neamţ.

După absolvire lucrează în C.A.P. ca şef de fermă.

În anul 1964 se înscrie la Liceul Ştefan cel Mare din Târgu Neamţ pentru terminarea claselor de gimnaziu şi continuă clasa a IX-a la seral.

În anul 1968 se înscrie la Liceul economic din Roman, judeţul Neamţ pe care îl absolveşte în anul 1972 cu diplomă de bacalaureat specialitatea contabilitate.

Lucrează în funcţia de contabil la Primăria Răuceşti şi la C.A.P. până în anul 1991 când se pensionează.

După Revoluţia din 1989 revine la vechea lui pasiune – Istoria – în mod deosebit „Istoria Armatei Române de la Alexandru Ioan Cuza până la sfârşitul celui de-al doilea război mondial 1859-1945.

Studiază în particular contribuţia Armatei Române la făurirea şi consolidarea Statului Naţional Român :

Războiul pentru cucerirea Independenţei 1877-1878

Primul Război Mondial 1916-1919

Al doilea Război Mondial 1939-1945

În anul 1996 împreună cu profesorul Ionescu Constantin şi veterani din cel de-al doilea război mondial înfiinţează un comitet de iniţiativă pentru ridicarea unui monument în centrul comunei Răuceşti, menit să eternizeze memoria eroilor căzuţi pentru întregirea și apărarea neamului din toate timpurile și din toate războaiele.

Monumentul este inaugurat în anul 1998.

În primăvara anului 2002 este iniţiatorul, împreună cu oameni de cultură, veterani de război pentru înfiinţarea Asociaţiei Naţionale „Cultul Eroilor" Filiala Răuceşti unde este ales ca preşedinte funcţie pe care o deţine şi în prezent.

Colaborează foarte bine cu profesori de istorie, directori de şcoli, preoţi, cu primăria pentru restaurarea, îngrijirea şi ocrotirea monumentelor, troițelor și mormintelor eroilor, cunoscuţi și necunoscuţi, de pe raza Comunei Răuceşti.

Publică în reviste şcolare şi în alte publicaţii locale unele poezii, balade, jurnale de front, scrisori şi memorii de război descoperite în casele unde au locuit militari şi eroii căzuţi la datorie.

„Amintiri de la război", „Ultima scrisoare din Crimeea", „Plânge Ardealul şi Dobrogea plânge Basarabia", „Evacuarea şi întoarcerea din refugiu", „Baladele eroului de la Făgeţel", „Baladele eroului de la Bondre", „Kogălniceanu la Răuceşti" sunt doar câteva titluri publicate în ultimii ani.

Pentru munca depusă de a aduna documente, cu valoare istorică şi reconstituirea unor momente dramatice prin care a trecut comuna Răuceşti în cel de-al doilea război mondial i-a fost acordat TITLUL DE CETĂŢEAN DE ONOARE AL COMUNEI RĂUCEŞTI.

Biografia lui Dumitru Stan nu este una obişnuită cum o întâlnim de regulă la oamenii de la ţară care învaţă câteva clase primare şi apoi pune mâna pe coarnele plugului şi duce mai departe ocupaţia moştenită din tată în fiu.

Războiul şi urmările pe care le-a lăsat cu lipsurile de tot felul neînchipuit de mari : foamete, boli, moarte şi întuneric, aveau să-i marcheze tot restul vieţii.

Retras de la gimnaziu el nu se lasă şi continuă să înveţe şi ajunge economist, apoi studiază istoria în particular.

El luptă cu el însuşi şi descoperă că obârşia lui vine de undeva din Maramureş care s-a păstrat prin viu grai şi care este destul de interesantă.

Acum la vârsta când alţii s-au lăsat de mult de proiecte de viitor el descoperă abilitatea scrisului istoric, în special Istoria Armatei Române în cel de-al doilea război mondial şi chiar reuşeşte să scrie o carte documentară, ce poartă numele „Între foc şi sabie” sau „Război Blestemat” unde se găsesc adevărate pagini de Cronică de Război.

Secretar al comunei Răuceşti
Jurist Vasile Vieru

ARGUMENT

„ MULTE SE POT SPUNE DESPRE CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL, DAR NU TOTUL SE POATE SPUNE DESPRE EL, FIINDCĂ O BUNĂ PARTE DIN SECRETELE LUI SE PĂSTREAZĂ ÎN TAINELE ARHIVELOR, IAR AUTORII ACESTUI RĂZBOI ÎNCĂ NU SUNT CUNOSCUŢI PE DEPLIN ŞI DEMASCAREA LOR O VOR FACE DOAR ISTORICII VIITORULUI”

TROFIN ŞTEFAN- „ CANDELA SPERANŢEI”

S-au stins de mult ecourile produse de bombele lăsate din avioane sau proiectilele trase de artileria grea şi fâlfâitul brand-urilor ce se spărgeau cu nemiluita în mijlocul ostaşilor, împroşcând mii de schije lăsând în urmă trupuri sfârtecate şi un suflu cald de pucioasă ce te înăbuşă.

Nu se mai aud rafalele ucigătoare ale mitralierelor sau al puştilor automate şi al aruncătoarelor de toate tipurile. Nu se mai aude zgomotul acela infernal al tancurilor grele T. 34 ce lăsau în urmă lor sute şi mii de soldaţi striviţi de şenilele devastatoare ale morţii. Au dispărut câmpurile de bătălie înroşite de sânge unde se vedeau imagini şocante de coşmar, numai morţi şi răniţi, trupuri fără de mâini , fără picioare, cu craniile zdrobite, ostaşi acoperiţi de pământ.

Dar au rămas urmele acelor puternice zone de fortificaţii, cazemate, şanţuri anticar, buncăre tranşee, adăposturi, amplasamente, cuiburi de mitralieră, puncte de comandă și de observare, terenuri minate, pământuri scormonite și găuri adânci produse de explozia bombelor, unde s-au jertfit vieţi şi s-au spulberat visuri.

Oameni satelor noastre întorşi la casele lor din refugiu şi ostaşii supravieţuitori ai războiului sau cei din lagărele morţii din Uniunea Sovietică, care pe nesimţite deveniseră veterani de război, au început cu toţii să şteargă rănile lăsate de urgia războiului şi să înlocuiască realităţile dure ale haosului şi dezastrului în care se aflau cu cele ale bucurii şi speranţei să vindece suferinţele trupeşti şi sufleteşti.

Erau răni care mai sângerau încă, dar pe feţele lor înflorea satisfacţia de a fi rămas în viaţă, după cumplitele bătălii de pe front dar și a celor rămași acasă care au suportat strămutarea și lipsurile de tot felul. Cu toţii doreau să uite suferinţele chiar dacă urmările războiului încă nu erau depășite și la orizont apăreau alte greutăţi, seceta din 1946 și foametea din 1947. Desprinderile de realităţile dure ale războiului se făcea lent și anevoios.

Veterani doreau să uite suferinţele îndurate, chiar dacă asaltul tranşeelor, trăsnetul exploziilor sau spaima bombardamentelor îi vor urmări încă multă vreme în coşmarurile nopţilor. Treptat războiul trecea în amintire, suferinţele s-au transformat cu timpul simboluri şi acum după aproape 65 de ani nimeni nu-şi mai aminteşte de acele vremuri grele care au trăit cumplita tragedie din acele zile și nopţi când deasupra comunei Răuceşti s-au abătut norii negrii ai războiului ce avea să le aducă foamete, mizerie, boli, evacuare, întuneric, moarte și groază.

Oare s-a uitat aşa de repede amarul şi lacrimile ce au curs? Cineva spunea „ Uită dacă poţi” dar noi nu putem uita pentru că dacă uităm, încetăm să mai existăm. Amintirile noastre despre război nu le poate șterge nimeni nici măcar timpul . Pentru comuna Răucești soarta a fost mai crudă de cât cu alte categorii de oameni care n-au avut de suportat ororile războiului.

Soldaţii ce luptase pe Frontul de Est nu li s-a acordat calitatea de „Veteran de război” iar eroii au fost trecuţi în uitare. Invalizii de război, văduvele și copii orfani de tata nu li s-a acordat drepturile ce li se cuveneau. Au trecut mulţi ani de la încheierea celui de-al doilea Război Mondial, s-a prăbuşit imperiul răului, sau dus ruşii sovietici, a căzut

dictatura şi ne-am recăpătat demnitatea şi libertatea de a ne putea exprima, dar foarte puţini dintre noi au avut curajul sau posibilitatea de a spune adevărul despre acest „ Război Blestemat”.

Este păcat să ai regrete atunci când priveşti în urmă, unde nu ai făcut tot ce trebuia şi să întorci spatele trecutului.

Dar acum este vorba de trecutul nostru şi de aceia nu avem voie, nu avem dreptul să trecem peste toate nenorocirile câte s-au petrecut pe meleagurile noastre în cel de-al doilea Război Mondial, când îngeri morţii ne însoţeau peste tot. Nu este bine să răscolim prea mult suferinţele oamenilor mai ales pentru aceia care au suportat grozăviile războiului şi încă mai sun în viaţă şi mai păstrează în sufletul lor acele amintiri, dar nici nu putem lăsa trecutul nostru să cadă pradă uitării.

Recunoaşterea, cercetarea şi evocare acelor vremuri grele, istovitoare devenise pe zi ce se scurgea timpul tot mai anevoios de realizat. Trecuse o perioadă prea mare de la încheierea celui de-al doilea Război Mondial şi s-a produs un gol imens, o ruptură, un vid de comunicare cu trecutul nostru, o perioadă de întuneric în care n-am avut voie să spunem adevărul, să vorbim despre suferinţele noastre despre umilinţele şi nedreptăţile la care a fost supusă armata română despre istoria noastră. Dar noi am avut şansa şi curajul de a lua totul de la capăt, fiind conştienţi că ne revine o imensa responsabilitate de a realiza o lucrare cu valoare documentară” O carte de care era nevoie” şi era aşteptată de multă vreme de locuitorii comunei Răuceşti.

Ideea realizării acestei cărţi s-a născut din durerea şi lacrimile ce s-au scurs pe obrajii bătrânilor, a văduvelor de război şi al orfanilor care au suportat ororile acestui „ Război Blestemat”.

Înainte de toate această lucrare documentară este o evocare a suferinţelor, un strigăt disperat şi un îndemn la neuitare. În cartea „ Războiul Blestemat” sunt prezentate date certe, verificabile şi susţinute documentar. Lucrarea se bazează pe o informare variată şi bogată în conţinut: jurnale de front privind operaţiuni militare, jurnale de campanie, memorii de război, reportaje. Din punct de vedere al istoriei Armata Română în cel de-al doilea Război Mondial, cartea vine cu unele completări cu elemente noi despre care nu s-a scris din mai multe motive. Cartea este o alternativă la cele scrise până acum despre acest război, despre oamenii acestor locuri care au trăit cumplita tragedie.

Veterani de război sunt eroii faptelor lor pe câmpul de luptă. Ei

sunt aceea care au adus mărturii nepieritoare, trăite de ei pe câmpul de bătălie. Fără contribuţia lor această carte nu era posibil să vadă lumina tiparului. Au fost adunate texte cu grade diferite de interes şi valoare.

Cel mai greu examen pe care l-am avut de trecut înainte de a mă fi aşezat la masa de scris, a fost acela susţinut în faţa supravieţuitorilor războiului care de multe ori s-au aflat între spaimă şi moarte s-au zbătut între voinţă şi neputinţă, între nedumerire şi decepţie şi s-au aruncat în braţele morţi, dar au avut zile şi au scăpat. Ei au fost aceia care mi-au acordat încredere m-au încurajat şi m-au îndrumat să încep să scriu această carte documentară de excepţie.

Am scris această lucrare de referinţă cu mintea, dar am făcut-o și cu inima și cu sufletul pentru oamenii de pe acest „ *meleag de jertfă și victorii*”.

Cartea de faţă este un semnal de veghe şi un îndemn de-a nu lăsa uitarea să se aştearnă peste memoria noastră colectivă. Totodată Cartea „ Război Blestemat” constituie un mijloc de educaţie, de sădire în conștiința tinerei generaţii de azi și de mâine, pentru a cunoaşte faptele de vitejie a părinţilor, bunicilor şi străbunilor care au luptat pentru o cauză sfântă; redobândirea teritoriilor româneşti, răpite prin forţă și dictat în vara anului 1940 când România a suferit răpiri teritoriale care au însumat aproape 100 000 Km2 cu o populaţie de șapte milioane de locuitori.

Veţi regăsi, stimaţi cititori, în paginile acestei cărţi pilde nepieritoare de vitejie și eroism înfăptuite de fii ai satelor noastre dar și o evocare a suferinţelor pe care le-au suportat oamenii acestor locuri în perioada celui de-al doilea Război Mondial.

Lucrarea se bazează pe o impresionantă bibliografie la zi , cu multe documente inedite sau mai puţin cunoscute.

DUMITRU STAN
PREŞEDINTE FONDATOR AL ASOCIAŢIEI
NAŢIONALE „CULTUL EROILOR”
FILIALA RĂUCEȘTI

„CARTEA DE CARE ERA NEVOIE”
DE CE ERA NEVOIE DE ACEASTĂ CARTE?

Fără îndoială că mulţi se întreabă, pe bună dreptate, asupra oportunităţii apariţiei unei cărţi ce evocă drama şi calvarul prin care a

trecut comuna Răuceşti în perioada celui de-al doilea război mondial, şi vin şi susţin că editarea ei este mai mult decât bine venită, dar în acelaşi timp generaţiile de astăzi care n-au cunoscut vitejia şi sacrificiul Armatei Române pe diferite fronturi precum şi suferinţele neimaginabile ale populaţiei civile ce au trăit şi suportat grozăvia consecinţelor războiului, mai ales tineretul care nu numai că nu înţelege dar sunt şi foarte departe de acele vremuri, sunt mai puţin interesaţi.

Nu ştiu cum se face că fii ai satelor noastre, oameni de cultură, veterani de război care au fost comandanţi de arme şi alte categorii de oameni ce au fost martori şi au trăit ororile războiului, n-au putut să fi dat o carte, o monografie, o lucrare documentară în măsură să-l atragă deopotrivă pe cititorul obişnuit şi pe cel specialist.

Acum după 65 de ani de la acel cumplit război, care ne-a afectat pe toţi deopotrivă, constatăm cu surprindere şi durere în suflet că s-a produs un gol imens prin lăsarea în uitare a acelor eroi ce s-au jertfit pentru neamul românesc, sau pe veteranii, invalizii sau văduvele de război, copii rămaşi orfani şi pe toţi oamenii acestor locuri la care soarta le-a fost hărăzită să treacă prin marea conflagraţie din ultimul secol al mileniului doi.

Cartea ***„Război Blestemat”*** este absolut necesară pentru că ea este o carte de zidire sufletească, în care este depozitată o mare doză de demnitate omenească, o carte pe care citind-o te întăreşte sufleteşte. Este o lucrare de suflet, de inimă, care bine ar fi să ajungă în toate şcolile pe mâna tinerilor.

Cartea vine într-un moment când rândurile veteranilor de război şi a bătrânilor din satele noastre se răresc neîncetat. Ei se sting treptat din viaţă, ca stelele de pe cer în faptul dimineţii şi iau cu ei toate amintirile, toate suferinţele, toate durerile sufleteşti, pe care le-au trebuit să le suporte pe acest pământ.

Cei puţini, care trăiesc încă, veritabili eroi vii, se apropie şi ei de clipele „Nopţii Eterne”. Cu părul nins de caierul vremii, cu faţa brăzdată de paloşul timpului şi cu mersul gârbovit sub povara anilor, ei privesc cu îngrijorare la noi care rămânem în urma lor şi le este frică că îi vom uita curând aşa cum am făcut şi cu aceia care au plecat în necunoscut şi faptele lor de arme, umilinţele la care au fost supuşi în lagărele morţii şi întorşi la casele lor, statul nu le-a recunoscut şi acordat calitatea de veteran de război.

Acum bătrânii noştri sunt împovăraţi încă de acele evenimente din timpul războiului care le întunecă înfăţişarea când îşi aduc aminte de acele vremuri zguduitoare, care le-a schimbat cursul normal al vieţii lor. Aceşti oameni blânzi şi buni, cu suflet ales, vin şi fac un apel disperat şi ne amintesc că a sosit timpul şi ceasul să transformăm întunericul ce s-a aşternut peste ei în lumină şi adevăr – bucurie şi speranţă.

Cartea pe care o prezentăm în forma cum a fost scrisă, face o excelentă incursiune în trecutul nostru istoric, nu prea îndepărtat, cunoscut generaţiei din care au mai rămas puţini şi am trăit într-un secol foarte zbuciumat. Cartea se bazează pe o impresionantă bibliografie la zi, cu multe documente inedite sau mai puţin cunoscute. Ea reprezintă o adevărată enciclopedie a temei şi vorbeşte de trecutul nostru, un trecut de luptă şi suferinţă.

Veţi regăsi, stimaţi cititori în paginile acestei cărţi, pilde nepieritoare de vitejie şi eroism.

Am adunat în această carte toate suferinţele, lacrimile, durerea, tristeţea şi zbuciumul în care s-au aflat oamenii de pe aceste meleaguri în cel de-al doilea război mondial.

În această lucrare documentară ne întâlnim cu bunicii, părinţii, fraţii şi toţi cei care ne-au fost nouă dragi şi ne regăsim chiar şi pe noi înşine. Este o carte prin care se face un apel indirect şi chiar direct la redeşteptare, la conştiinţa noastră, a fiecăruia dintre noi, ca să nu uităm pe cei care s-au jertfit, cei care şi-au vărsat sângele, căzând pe câmpul de luptă pentru eliberarea sau apărarea teritoriilor răpite prin dictat şi prin forţă.

De aceea avem obligaţia morală să-i readucem în conştiinţa publică, mai ales generaţiei tinere de azi şi celor ce ne vor urma, să nu uităm niciodată că pe oasele strămoşilor se sprijină ţara.

Noi românii avem un crez al nostru : Credinţa în Dumnezeu şi iubirea de neam.

Ne place să credem şi năzuim către această credinţă că totuşi, la capătul drumului, lăsăm ceva în urma noastră: un nume, o casă, un copil, o carte sau măcar un pom. De fapt un strop de amintire că n-am făcut degeaba umbră pământului.

Dar noi oamenii acestor meleaguri frumoase şi mănoase, pline de legende şi istorie, pe unde a trecut acest ***„Război Blestemat”,*** lăsăm în urma noastră ***„Cartea de care era nevoie”***

Preşedintele fondator al Asociaţiei Naţionale
„Cultul Eroilor" din comuna Răuceşti
Dumitru Stan

DATORIA DE A NU UITA

ORORILE RĂZBOIULUI AU PĂTRUNS ADÂNC ÎN MEMORIA OAMENILOR DE PE ACESTE LOCURI CARE SE VOR ŞTERGE GREU SAU POATE NICIODATĂ

Marele istoric român Nicolae Iorga spunea: „Măcar să nu uităm!", „Cine uită, nu merită!" iar Vasile Pârvan, printre altele scria: „Cei care iubesc nu uită pe cei ce nu mai sunt!".

Din datoria de a nu uita a văzut lumina tiparului şi această minunantă carte, realizată de un localnic de-al nostru care a ştiut să adune texte, documente, mărturii cu grade diferite de interes şi valoare istorică de un tragism adânc profund ce evocă traumatismele războiului, zbuciumul, durerea, lacrimile, suferinţele, întunericul şi moartea suportate de oamenii de pe aceste meleaguri, peste care a trecut tăvălugul de foc al acestui „război blestemat".

Meritul lui este cu atât mai mare, cu cât a avut de unul singur, de depășit mari greutăţi făcându-și un adevărat crez al lui pentru realizarea acestei lucrări documentare și memorialistică care a necesitat un efort fizic și intelectual considerabil, fiind nevoit să meargă singur în fiecare sat din comuna Răuceşti să fotografieze, să se documenteze de la oameni de baştină, veterani şi văduve de război, urmaşi ai eroilor ce mai ştiau câte ceva despre cei care au plecat şi nu s-au mai întors și despre evenimentele tragice prin care au trecut satele noastre, în cel de-al doilea război mondial.

Autorul nu are pretenţia de a fi scris o monografie în adevăratul sens al cuvântului, cu toate acestea, cartea are suficiente elemente monografice, unele capitole fiind scrise într-un stil alert, atrăgător. Este o carte pe care o citeşti ca pe un roman, odată ce ai început să o parcurgi trebuie să o termini.

Nu ma îndoiesc că tinerii de azi și cei care vor urma au să-și facă cinstita datorie să o citească, fiindcă în această carte este depozitată o mare doză de demnitate omenească, iar cine va parcurge albumul fotografic al acestei cărţi şi nu va vărsa din ochi o lacrimă înseamnă că este fără inimă.

În această carte sunt adunate biografiile unor luptători, eroi şi veterani de război despre care nu s-a scris niciodată, şi sunt tentat să cred că aceşti fii ai comunei Răuceşti fuseseră uitaţi definitiv.

În calitate de îngrijitor al acestei ediţii fiind primul cititor al acestei cărţi, am fost impresionat, de pasiunea pe lângă seriozitatea pe care a depus-o în realizarea acestei lucrări.

Lucrarea îşi găseşte valenţele de referinţă în mai multe planuri. Iată de ce citirorul va desprinde din lucrare, una dintre cele mai triste şi apăsătoare perioade din istoria comunei Răuceşti, când Dumnezeu ne-a pus la grea încercare în acele zile şi nopţi de groază şi disperare. Nu ştiu dacă mai exista în acele momente vreo speranţă de viaţă în sufletul acestor fiinţe nevinovate lovite crunt de ororile războiului.

Autorul a trăit acele zile şi nopţi zguduitoare şi-a văzut cu ochii lui de copil şi de adolescent, acel război cumplit, dar şi urmările dezastruoase pe care le-au avut de suportat oamenii în acele vremuri grele ce i-au schimbat viaţa şi i-a tulburat copilăria.

Influenţa pe care a avut-o asupra lui războiul este exprimată aşa cum le-a simţit, cum le-a gândit şi ce s-a întâmplat în viaţa lui şi a acelor pe care i-a cunoscut şi le-a văzut suferinţele lor, fără a alcătui o compoziţie specifică aparte, ci direct aşa cum apar în viziunea lui acei oameni şi acele locuri pe unde a trecut tăvălugul războiului.

Posedând un bagaj suficient de cunoştiinţe în domeniul militar de război, i-a permis să ne înfăţişeze mai multe tablouri cuprinzătoare pe care le zugrăveşte într-un mod impresionant, văzute în situaţii dramatice diferite aşa cum s-a produs în timp şi în spaţiu.

Lucrarea aşa cum a fost concepută, se desfăşoară într-o anumită perioadă 1937-1947, care face o reconstituire în mod gradual şi succesiv, are un stil, o structură echilibrată şi o compoziţie specifică de război.

Cartea nu reprezintă doar un simplu reportaj de război, ea reprezintă în fapt o reconstituire o rememorare şi o înglobare a tuturor categoriilor de oameni din comuna Răuceşti care au fost angajaţi într-o formă sau alta direct în acest război, au trăit propria lor dramă şi au găsit puterea miraculoasă de a supravieţui.

Însuşi titlul cărţii este atât de semnificativ „Război Blestemat” care sugerează încrâncenarea plină de ură, împingând la blestemul forţelor destinului.

Limbajul are o mare încărcătură afectivă, o trăire sufletească, un

stil aparte care descrie drama unei colectivităţi lovită de război.

Limbajul folosit de autor, refuză de la început orice sistem de organizare a modului de exprimare decât acela care dă un echilibru al lucrării în două planuri ce comunică între ele:

— un limbaj predominant al temei de război

— un limbaj al stării şi trăirii sufleteşti

De la un capitol la altul întâlnim un limbaj dur care ne menţine într-o atmosferă apăsătoare de război care uneori ne copleşeşte până la lacrimi.

„Din turlele bisericilor zburau dangătele clopotelor care în acea noapte a „Sodomei" de 8/9 aprilie 1944 arunca toată suflarea satelor noastre într-un haos şi derută totală".

„Atunci a început drumul cel lung al „Golgotei". Atunci oamenii de pe aceste meleaguri au fost loviţi crunt de soartă".

„Pe Valea Morţii şi pe Câmpul Morţii au rămas sute şi mii de trupuri ale ostaşilor români striviţi de şenilele tancurilor sovietice. Peste tot se vedeau imagini de coşmar". „Moarte şi sânge" „Glasul armelor au răpăit fără încetare". „Vocea sângelui strigă mereu din oase şi cenuşă". „Îngerul morţii ne însoţea peste tot".

Aceste sentimente de groază şi disperare reprezintă o evocare a suferinţelor, izvorâte dintr-un strigăt al durerii.

La un moment dat autorul îşi dă seama că cititorul nu va putea suporta la infinit acest limbaj dur care simbolizează caracterul sinistru al războiului şi încearcă să ne introducă într-o altă temă mai blândă, aceea a simţămintelor umane, aflate în faţa propriului destin pe care îl oferă viaţa.

Ajuns în Peninsula Crimeea în primăvara anului 1944 unde se aflau blocaţi aproape 40.000 de ostaşi români, asediaţi de armata rusă şi dă peste un sergent din armata română, un fecior de pe Valea Bistriţei din Poiana Teiului, care fiind grav rănit încredinţează o scrisoare unui comandat de arme din Răuceşti, sergentului Cosău Dumitru, cu rugămintea ca acele rânduri scrise de mâna lui „Ultima scrisoare din Crimeea" să ajungă la părinţi şi la cele două surori acolo sus în Munţii Neamţului.

Iată cum reuşeşte acest erou ca în clipele cele mai grele să găsească resurse nebănuite pentru a reda tot ce simţea în acel moment, să îmbine dorul de casă, dorul de ai lui părinţi, de plaiurile natale şi cu destinul rânduit de Dumnezeu.

— Mi-e dor de tot!
Dar mai mult mi-e dor de voi
De când am plecat la război
N-am mai venit înapoi
— Mi-e dor de natură cu formele şi culorile ei,
— Mi-e dor de cerul senin și de curcubeu,
— Mi-e dor să alerg desculţ prin iarba plină de rouă!
— Mi-e dor de plaiul plin cu flori,
De iarba cea mănoasă,
De cântul ciocârliei în zori,
Când tata mă lua la coasă.
....
Ştiu măicuţă dragă,
Că de când eu am plecat
De atâta dor şi jale
Ochii tăi de lacrimi au secat.

N-am vrut să afli
Draga mea măicuţă
Că aici la război
Din zori și până noaptea,
M-am logodit cu moartea.
....
Poate așa mi-au căzut sorţii
De-am îmbrăcat cămașa morţii.

Din Crimeea s-a întors pe meleagurile noastre pe frontul de la Tg.Neamţ unde l-a găsit un sergent din satul Răuceşti de Jos pe care îl chema Trofin I.Vasile și lupta în pădurea Făgiţel cu Regimentul 91 „Ferdinand" din Calafat. A dorit să-l întâlnească pe sergent, dar n-a fost posibil, deoarece era chemat de comandant pentru a fi trimis într-o misiune de luptă specială.

— Măi sergente! Măi sergente!
Nu e timpul de pierdut
De trei zile şi trei nopţi,
În pădurea Făgiţel
Rușii au făcut măcel.
Tu cunoşti pădurea toată
Şi-ai putea să faci un plan

Ca să-l opreşti pe duşman.
Ia-ţi mitraliera ta,
Şi plutonul de puşcaşi
Şi grupa de cercetaşi,
Intr-n luptă de ce poţi
Şi loveşte-i ca pe hoţi!
....
La asfinţitul soarelui
Sergentul şi camarazii lui
Au intrat aşa cu toţii
Tocmai în „Pădurea Morţii”.

În noaptea de 23/24 aprilie 1944 a căzut erou, lovit de un glonţ rătăcit, „care-n inima lui s-a oprit”.

Pentru faptele lui de arme i-a fost închinată o frumoasă baladă „Eroului de la Făgiţel”. Şi autorul nu s-a oprit aici şi a mers mai departe sus pe „Bondrea” spre satul Oglinzi unde a aflat că un alt fiu al satului, sergentul Dumitroaia N.Ion (Pantilimon), nepotul haiducului Toader Pantilimon, luptă pe imaşul de la Bondrea.

Ajuns acolo pe linia frontului nu l-a găsit.

Era chemat să meargă cu grupa de observatori şi cercetaşi în avanposturi, unde acţiona Batalionul 13 Vânători de Munte din Tg.Neamţ. Comandantul l-a primit şi i-a transmis un ordin scurt şi răspicat:

— Am auzit că este un sergent viteaz
Şi că ai mintea scuţită
Şi eşti şi-un cercetaş de elită.
Îmi place că eşti un luptător
Bine legat.
— Da să trăiţi Domnule Comandant!
— Ne aflăm în zona de război
Şi ruşii au ocupat
Poziţii strategice noi:
Pe „Vârful Steagului”
Pe „Bâtca” la cota 493
La „Brădişi” şi „Dealul Crucii”
Peste tot au puncte de observare
Şi stau cu ochii pe noi
Să vadă orice mişcare.

— Vei primi o misiune
Dificilă şi grea:
— Preiei comanda plutonului
De observatori, cercetaşi înaintaşi
Şi ocupi poziţii în avanposturi
În faţa liniei noastre de apărare
Pe aliniamentul:
Bondrea, Zăneasca până în deal
În sus pe Buburuzi
Aproape de Băile Oglinzi
....
Era o dimineaţă de mai
Şi era sărbătoare „Sfinţii Împăraţi”
Iar peste „Culmea Pleşului”
Se auzeau clopotele
De la Mânăstirea de Neamţ
Sergentul nostru mergea în inspecţie
Prin tranşee şi bordeie
Pe linia frontului de pe imaş
Şi cercetaşii ruşi s-au interesat
Şi lunetiştii ruşi l-au observat
Şi pe loc l-au executat.
Două gloanţe au trecut prin pieptul lui
Şi pe loc a decedat,
Iar camarazii lui
Pe braţe l-au purtat
Şi l-au dus la Batalion
Şi l-au înmormântat cu onor.

În ziua de 21 mai 1944 la orele 10 dimineaţa bravul erou, sergent Dumitroaia Ion, nepotul haiducului Pantilimon, cade pe imaşul de la Bondrea. Pentru faptele lui de vitejie i-au fost închinate aceste frumoase versuri din „Balada Eroului de la Bondrea”.

Aceste balade dedicate celor doi eroi, fii ai comunei Răuceşti, care au luptat dându-şi jertfa supremă pentru apărarea satelor noastre şi a ogorului strămoşesc, înfăţişează două portrete de o rară demnitate bărbătească, care succedă ritmic într-o construcţie simetrică şi are o mare varietate de sentimente umane ce se regăsesc în cele două creaţii populare trăite şi de oamenii de pe aceste locuri.

Moartea nu-i sperie pe cei doi eroi şi chiar o acceptă cu ochii deschişi cu demnitate, pentru că ei luptau pentru o cauză dreaptă şi sfântă – aceea de apărare a locurilor natale. Această datorie ostăşească de a nu da înapoi în faţa morţii reiese din versurile următoare:

„A intrat aşa cu toţii
Tocmai în „Pădurea Morţii"
Şi auzi în noapte
Mişcări de trupe în vale
Şi simţi în jurul tău
Cum moartea îţi dă târcoale
Poate aşa mi-au căzut sorţii
De-am îmbrăcat cămaşa morţii".

Cartea este un călduros omagiu adus de către autor tuturor eroilor, fii ai satelor noastre care şi-au dat tributul de sânge, pentru apărarea patriei, care a preferat să moară decât să-ţi trădeze ţara sau să cedeze în faţa duşmanului cotropitor.

Pilde grăitoare o reprezintă cei doi fii ai comunei Răuceşti:"Eroul de la Făgiţel" şi „Eroul de la Bondrea".

Felicităm autorul pentru realizarea acestei lucrări documentare de excepţie

„Cartea de care era nevoie"
„Candela Speranţei noastre de a nu uita trecutul nostru".

Ediţie îngrijită de profesor de Limba şi Literatura Română
Maftei Gheorghe

CULTUL EROILOR LA ROMÂNI

„NEAMUL DEVINE ETERN PRIN CULTUL EROILOR"
NICOLAE IORGA

„GRADUL DE CULTURĂ ŞI CIVILIZAŢIE AL UNUI POPOR SE VEDE ÎN FELUL CUM ŞTIE SĂ-ŞI CINSTEASCĂ EROII"
DR.VASILE SAFTU – BRAŞOV 1921

Şi românii au ştiut totdeauna să-şi cinstească eroii, înaintaşii, luptătorii pentru binele neamului.

Cultivarea patriotismului pleacă de la respectul faţă de neam şi ţară, de tradiţii şi trecut şi transmiterea acestei sacre moşteniri generaţiilor viitoare.

Cum poate fi cultivat mai bine şi mai armonios acest sentiment decât prin „CULTUL EROILOR".

Societatea Naţională „Cultul Eroilor" din România a fost înfiinţată în 1919 după încheierea primului război mondial (1916-1919) sub denumirea de „Societatea Mormintele Eroilor căzuţi în Război", apoi din 1927 devine „cultul Eroilor".

Din iulie 1940, aceasta s-a transformat în „Aşezământul Regina Maria pentru Cultul Eroilor". Acest organism a funcţionat până în anul 1948, când printr-un decret-lege al conducerii regimului comunist, a fost desfiinţat. Abia după patru decenii, în 1991, la iniţiativa unui grup de ofiţeri în rezervă, s-a constituit „Comitetul Naţional pentru Restaurarea, Îngrijirea Mormintelor şi Cimitirelor Eroilor", care în 1997, a revenit la „Asociaţia Naţională Cultul Eroilor". Asociaţia funcţionează sub patronatul ministerului Apărării Naţionale şi al Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române, preluând obiectivele vechiului „Aşezământ Regina Maria pentru Cultul Eroilor"

În comuna Răuceşti, în anul 2002, din iniţiativa unui grup de veterani de război şi a unor oameni de suflet cu respect faţă de eroii din satele noastre au pus bazele primei Asociaţii naţionale „Cultul Eroilor", unde ca preşedinte a fost ales Dumitru Stan. În prezent filiala are un număr de aproape 500 membri şi simpatizanţi.

Preşedinte fondator
Al Asociaţiei Naţionale„Cultul Eroilor"
Filiala Răuceşti
Dumitru Stan

Pentru cei ce protejează trecutul nostru trebuie să cântărească

bine lucrurile, să nu răscolească sufletele şi suferinţele oamenilor – pentru că este foarte greu de suportat, mai ales pentru aceia care au trăit acele vremuri cumplite în timpul celui de-al doilea război mondial.

A fost foarte greu pentru serg.(r) Dumitru Stan – care a făcut parte din Regimentul 176 Artilerie Antiaeriană Târgu Jiu – să reconstituie toate suferinţele, lacrimile, durerea şi amarul, foametea şi mizeria, întunericul şi moartea ce s-au abătut asupra acestor oameni nevinovaţi din comuna Răuceşti, fără să le răscolească amintirile peste care a început să se aştearnă uitarea.

Până la urmă a trebuit să asculte vocea sângelui vărsat pe câmpurile de luptă de străbunicii, bunicii, părinţii şi fraţii noştri ce se ridică din ***„oase şi cenuşă”*** şi strigă mereu neîncetat şi ne îndeamnă la neuitare.

El a trăit şi a văzut cu ochii lui de copil cumplitul război din zona Tărgului Neamţ şi comuna Răuceşti din anii 1944-1945 când îngerul morţii ne însoţea peste tot.

Ideea de a scrie o carte despre acest „Război Blestemat” a venit de la străbunii lui care luptaseră în cele trei războaie.

Străbunicul lui Grigore Stan a luptat în Războiul de Independenţă 1877-1878, bunicul de pe mamă caporal Petreanu Petrea a luptat în primul război mondial 1916-1919, unchiul de pe tată sergent Stan C. Ion a căzut erou la Budapesta în 6 august 1919 şi unchiul de pe mamă sergent Petreanu P. Ion căzut la Carei în 20

octombrie 1944.

Pentru el Istoria Armatei Române este mai mult decât o pasiune, mai degrabă un crez al lui de care nu se poate despărţi.

Nu întâmplător este preşedintele Filialei „Cultul Eroilor” din comuna Răuceşti.

Primăria comunei Răuceşti i-a acordat titlul de „Cetăţean de Onoare” pentru că a avut răbdarea şi puterea să adune şi să aşeze pe hârtie o perioadă foarte zbuciumată când deasupra localităţii noastre s-au abătut norii negri ai războiului.

Timpul vindecă rănile dat pentru comuna Răuceşti rănile încă nu s-au vindecat.

Primarul com. Răuceşti
Profesor APOSTOAE ILIE

CAPITOLUL I
UITAREA SE AŞTERNE PESTE MEMORIA NOASTRĂ

Războiul a trecut de mult peste noi, dar lacrimile încă nu s-au uscat de pe obrazul nostru, candela pâlpâie într-un colţ, sub o icoană de lemn îngălbenită de vreme, clopotele tot mai bat la zi de pomenire, iar femeile îndoliate coboară pe cărări, grăbite spre biserica din vale, ducând în mână, colaci, prescură, untdelemn, vin, lumânări și tămâie, legate într-o năframă de in și cu cea mai firească faptă creştinească, cu dragoste sufletească, merg să înalţe rugăciuni pentru cei ce-au căzut pe câmpurile de luptă.

Bătrânii cu obrajii veştejiţi, gârbovi, bolnavi, cu ochii umezi ies la marginea satului cu nepoţii de mână, privesc în zare, in depărtări şi tot speră că poate într-o bună zi fiii lor, daţi dispăruţi, în marile bătălii sau luaţi prizonieri şi duşi în lagăre, se vor întoarce de la război. Dar n-au venit în acea zi și nici în ziua următoare și din nou merg la marginea satului și aşteaptă mereu, mereu….

Acum nu mai are cine să iasă la marginea satului, nici femeile nu se mai văd coborându-se de pe coasta dealului alergând în grabă spre biserica din vale la zi de pomenire, pentru că nu mai sunt, au plecat cu toţii acolo sus să se întâlnească cu cei dragi, pe care nu i-au mai văzut, de când au plecat la război. S-au dus cu speranţa în gând să-i poată vedea, să-i privească pentru o clipă, doar atât, că nimic nu se mai poate

schimba din ceea ce a rânduit Dumnezeu.

Au rămas pădurile, dealurile, păşunile, luncile, văile şi râurile pe unde se văd denivelările de pământ ca nişte cicatrice încă nevindecate, în sufletele şi ogoarele noastre. Sunt urmele lăsate de război pe unde au fost săpate tranşeele, cuiburile de mitralieră, gropi circulare anti-tanc, avanposturi, puncte de observare, lucrări speciale de amplasamente pentru artileria grea şi aruncătoare, depozite de muniţii, şanţuri şi canale anti-car, cazemate cu patru guri de foc, fortificaţii cu valoare strategică, toate acestea reprezentau o adevărată fortăreaţă de nepătruns.

Păşind peste planurile de luptă şi de apărare tehnico-tactice ale căror urme se văd şi în zilele noastre şi privindu-le în ansamblul lor, îţi dai seama că pe raza comunei Răuceşti s-au dat lupte grele în cel de-al doilea război mondial.

Un mare om de arme martor al acelor vremuri grele spunea:" Cu cât ne depărtam mai mult de cel de-al doilea război mondial, cu atât credem că ştim totul despre el. Aceasta este marea noastră greşeală, a celor care au cunoscut şi au trăit vitregiile lui, dar şi a acelor care n-au cunoscut mirosul prafului de puşcă."

„Este bine ca generaţiile prezente şi viitoare să cunoască nu numai vitejia şi sacrificiul Armatei Române pe diferite fronturi, dar şi suferinţele inimaginabile ale celor care supravieţuind calvarului confruntărilor zilnice cu moartea, au trăit grozăvia consecinţelor războiului".

Războiul a fost dur şi crud, el n-a cunoscut mila şi ne-a afectat pe toţi deopotrivă. Războiul a lăsat urme adânci în sufletul şi inimile noastre care se vindecă foarte greu sau poate niciodată.

Mulţi dintre noi am fost martorii acelor zile şi nopţi copleşitoare, de groază de-a dreptul zguduitoare care ne-au adus atâtea suferinţe, sărăcie, foamete, tristeţe şi disperare.

Legăturile cu trecutul nostru sunt aruncate în uitare, iar reconstituirea acelor vremuri zbuciumate devin pe zi ce trece tot mai anevoios de realizat, în condiţiile când oamenii sunt copleşiţi de grija zilei de mâine şi generaţia tânără se îndreaptă cu precădere dincolo de hotarele patriei pentru a-si găsi un viitor mai bun, lăsând în urmă pentru o altă dată să aştearnă pe hârtie acei ani grei de război care s-au abătut asupra oamenilor din comuna Răuceşti, pentru care au dat mari sacrificii de sânge, au fost îngenuncheaţi, umiliţi şi strămutaţi din vatra

străbună.

A întoarce spatele trecutului nostru înseamnă a lăsa ca uitarea să se aştearnă peste memoria noastră colectivă. Dar oricât am încerca să uităm nenorocirile care au venit peste noi în anii războiului, aşa cum se revarsă apele învolburate, dezlănţuite de pe munţi şi dealuri si mătură tot ce întâlnesc în cale, totuşi nu putem, nu avem dreptul să uităm, să trecem peste toate câte ni s-au întâmplat nouă.

Nu pot să nu-mi amintesc despre cel care a fost colonelul Obreja T. Vasile, participant cu arma în mână în cel de-al doilea război mondial şi care a încercat în ultimii ani de viaţă să scrie o lucrare numită „Memorii de război" pe care n-a apucat să o termine. El scria aşa; „Amintirile noastre au rămas tot acolo, în depărtări, în tranşee, sub arşiţa dogoritoare a soarelui, sau sub ploile interminabile, gerurile năprasnice insuportabile sau acele imagini şocante ale morţii şi groazei din marile bătălii, care ne apasă mereu şi vin în faţa noastră şi nu le putem uita, pentru că au fost scrise cu lacrimile şi cu sângele ostaşilor români".

Ca o mărturie a trecutului nostru din cel de-al doilea război mondial stau urmele lăsate de marea fortăreaţa de nepătruns de la porţile Depresiunii Târgului Neamţ în hotar cu localitatea Răuceşti, ce se desfăşoară de la nord de Băile Oglinzi, trece peste Buburuz, şoseaua Târgu Neamţ- Fălticeni, Pârâul Ursului-Davidescu, coboară imaşul comunal, traversează drumul Răuceşti-Tg. Neamţ, apoi se lasă spre stâna lui Oprea, traversează şoseaua Tg. Neamţ –Paşcani, trece

peste râul Ozana (Neamţ) până la pădurea Blebea-Boiştea.

Rămăşiţe dintr-o cazemată din faţa Băilor Fragment din cazemata de pe dealul Oglinzi "Buburuz" Oglinzi(plan apropiat)

Cazemată de lângă drumul comunal Cazemata din faţa Băilor Oglinzi

Răuceşti – Tg.Neamţ (Lângă drum)

Fragmente dintr-o cazemată de la
“Buburuz” Oglinzi (plan îndepărtat)

Cazemate pe islazul de la Tg. Neamţ

Lângă drumul ce vine de la Răuceşti

FFragmente dintr-o cazemată de la “Buburuz” Oglinzi(plan îndepărtat)

Şanţ ANTI-CAR ce traversează drumul Răuceşi-Tg.Neamţ

Şanţ ANTI-CAR ce traversează şoseaua Tg.Neamţ-Fălticeni

Au trecut mulţi ani de la încheierea celui de-al doilea război mondial, s-a prăbuşit imperiul răului, s-au dus ruşii sovietici, dar foarte puţini dintre noi au avut curajul sau posibilitatea să spunem adevărul despre participarea armatei române pe frontul de est, pentru eliberarea Basarabiei, Bucovinei de Nord şi Ţinutul Herţa, dar şi pe frontul de vest pentru eliberarea Ardealului de sub ocupaţia trupelor hitleristo-hortyste.

Generaţiile care au venit după război au trebuit sa înveţe istoria patriei după manuale în care adevărurile despre intrarea armatei române in cel de-al doilea război mondial au fost trunchiate, denaturate sau trecute sub tăcere în mod intenţionat.

Aşa se explică şi că o parte din tineretul zilelor noastre nu mai este interesat de istoria armatei române, sau poate nu sunt înţelese sacrificiile de sânge ale ostașilor români pentru reîntregirea hotarelor patriei şi a neamului românesc, şi mereu îşi pun întrebarea: „ Oare de ce a fost nevoie ca ostaşul român să-şi lase plugul în brazdă cu boii înjugaţi la jug, părinţii, femeia şi copiii plângând în prag, să pună mâna pe armă şi să plece la război?"

Pentru a găsi răspunsul trebuie să ne întoarcem înapoi la începutul anilor 1938-1939, ca să vedem contextul internaţional, deosebit de dificil, în care se aflã România, context marcat de agresiunile naziste si fasciste.

CAPITOLUL II
ROMÂNIA ÎN PREAJMA DECLANŞĂRII CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Încă nu trecuseră nici 20 de ani de la terminarea primului război mondial şi de la ziua cea sfântă, 1 Decembrie 1918, când la Alba-Iulia Adunarea Constituantă a aprobat solemn Unirea cu România a tuturor teritoriilor de peste munţi si dintre Prut şi Nistru şi iată că, în centrul Europei se auzeau "zăngănitul armelor" care prevesteau declanșarea celui de-al doilea război mondial.

La sfârşitul anului 1937 şi începutul anului 1938 situaţia internaţională s-a agravat prin Constituirea Axei formate din ţările: Germania, Japonia şi Italia, state care promovau ascensiunea fascismului şi nazismului şi prin aceasta a făcut ca pe cerul lumii să se adune norii negri ai războiului.

Prin alipirea Austriei de către Germania şi ocuparea la 15martie 1939 a Cehoslovaciei, tot către Germania, hitleriştii obţineau controlul asupra unei importante părţi a bazinului dunărean şi şi-au asigurat o poziţie strategică foarte favorabilă pentru iniţierea altor acte de agresiune în centrul Continentului ce au avut consecinţe negative pentru România care era ameninţată de la o zi la alta.

Odată cu ocuparea Cehoslovaciei de către Germania, România a

pierdut contractul de livrare de armament pe care îl avea cu guvernul cehoslovac.

În aceste condiţii guvernul român a încheiat acorduri economice cu Anglia şi Franţa pentru livrarea de armament şi echipament militar cerut de armata română.

Între timp armatele germane înaintau în Danemarca, Norvegia şi Ţările de Jos: Belgia şi Olanda, care în decurs de trei luni au capitulat. Marile Puteri din Europa erau foarte aproape de cel mai distrugător război din istoria omenirii, încercând să-şi apere propriile interese.

Datorită împrejurărilor în care se aflǎ România, guvernul a trebuit să ia măsuri urgente în vederea pregătirilor de luptă a armatei române care la sfârşitul anului 1938-1939 era depăşită tehnic şi tactic şi nu putea face faţă în caz de urgenţă, cu toate că ostaşii români au dat dovadă de vitejie în primul război mondial.

În acest scop s-au stabilit următoarele măsuri:

- Organizarea armatei după noile cerinţe care să facă faţă într-un război modern;
- Înfiinţarea de noi şcoli superioare de război pentru ofiţeri cu durata de 2-3 ani.

Structurarea armatei pe specialităţi şi cooperarea inter-arme a dus la reorientarea Industriei şi Economiei româneşti la acea perioadă, în producerea de echipamente şi materiale pentru dotarea armatei, precum si organizarea detaşamentelor de premilitari unde să fie cuprinşi tineri între 16 ani împliniţi până la 21 ani, când urmau să fie încorporaţi în armată.

Soldaţii români din contingentele 35,36,37 şi 38 care urmau să fie lăsaţi la vatră vor fi menţinuţi sub arme.

Revizuirea contingentelor de rezervişti de la cei născuţi în anul 1904 până la cei născuţi în anul 1912 inclusiv, adică contingentele 26,27,28,29,30,31,32,33,34 şi înmânarea ordinelor de chemare având consemnul: galben cu o stea, verde cu doua stele, roşie cu trei stele. Ordinele de chemare aveau consemnul codificat foarte greu de descifrat. .

În toamna anului 1938 şi primăvara anului 1939 au mai fost încorporate încă două contingente, cei născuţi in anii 1917-1918.

Tineretul născut în perioada 1919-1923 a fost cuprins in detaşamentele de premilitari şi instruit de învăţătorii locotenent major Cozma Gheorghe, locotenentul Enea Ion şi sergenţii lăsaţi la vatră.

Programul de pregătire a premilitarilor era complex apropiat de cel al militarilor care îl executau pe câmpurile de instrucţie. La încorporare odată cu împlinirea vârstei de 21 de ani aceşti tineri care parcurgeau programul de pregătire se adaptau foarte repede la condiţiile dure, cerute militarilor în termen.

La jumătatea anului 1939 România menţinea sub arme: 6 contingente din trupele combatante, 9 contingente de rezervişti care primiseră ordin de chemare și 5 contingente care făceau parte din detaşamentele de premilitari.

În acel moment, 20 de contingente de la cei născuţi în anul 1904 până la cei născuţi în 1923, toţi au fost puşi în stare de alertă.

În întreaga Europă situaţia devenea pe zi ce trecea tot mai tensionată.

În ciuda neutralităţii sale declarate, România se înţelesese cu Aliaţii chiar în preajma declanşării războiului, ca instalaţiile petroliere de la Ploieşti să fie distruse în caz de invazie din partea Germaniei, iar acest lucru să fie realizat printr-o operaţiune comună a britanicilor, francezilor şi românilor.

Inginerii companiilor petroliere ar fi asigurat pregătirea tehnică; distrugerea propriu-zisă urma să fie făcută de trupele de geniu britanice și de către trupele franceze. La fel ca și în primul război mondial, Armata Română avea misiunea să-l blocheze pe inamic (Germania) în afara văii Prahova până la sfârşitul operaţiunii.

Puţurile urmau să fie distruse prin introducerea în tuburi a unui dispozitiv acţionat electric; odată tuburile deteriorate, nemţii ar fi fost obligaţi să sape noi puţuri; în România nu au fost folosite aceste dispozitive; invazia nu a avut loc niciodată cu toate că germanii soseau în număr foarte mare, trecându-şi armele în mod ilegal peste frontieră în cisterne goale.

Nemţii au descoperit această operaţiune de sabotaj pusă la cale de români cu sprijinul britanicilor si francezilor şi au trecut la o acţiune de alertă.

Germania a observat că România este sprijinită de Anglia şi Franţa şi ne-a avertizat că nu mai putem conta pe democraţiile occidentale şi trebuie să acceptăm o apropiere de Germania.

In aceste împrejurări s-a negociat tratatul economic româno-german semnat la 23 martie 1939.

Eşecul negocierilor politice şi militare anglo-franco-germane din

vara anului 1939, în care Guvernul Român și opinia publică își pusese mari speranţe, care ar fi putut bara acţiunile agresive ale Germaniei și aliaţilor săi, i-a dat mână liberă lui Hitler spre Polonia și nordul Europei, iar lui Stalin să obţină maximum de avantaje.

Urmare eşecului acestor tratative, Germania i-a comunicat Uniunii Sovietice că este dispusă să încheie un pact de neagresiune, în condiţiile puse de sovietici. În aceste condiţii, la 23 August 1939 Germania și Uniunea Sovietică au semnat la Moscova Pactul de neagresiune la care s-a adăugat „Protocolul adiţional secret privind delimitarea sferelor de influenţă între cele două părţi contractante".

În articolul 3 al Protocolului adiţional secret se scria:" În privinţa sud-estului Europei, din partea sovietică este subliniat interesul pentru Basarabia". Atâta tot și nimic mai mult. Imprecizia formulării articolului va costa România foarte mult și vom vedea urmările.

Efectul imediat al pactului Sovieto-German sub numele de „Pactul Ribbentrop-Molotov" ca și a protocolului secret a fost atacul german asupra Poloniei din dimineaţa zilei de 1 septembrie 1939, la Marea Baltică, la portul Gdansk și astfel s-a declanşat cel de-al doilea război mondial.

La 3 septembrie 1939 Franţa și Anglia au declarat război Germaniei, însă acţiunile lor militare au fost lipsite de fermitate, și până la urmă vor cădea și ele victime ale agresiunii fasciste.

Cercul în jurul României se strângea tot mai tare, izolarea sa politică pe plan internaţional era acum evidentă. Conjunctura internaţională tot mai încordată și creşterea curentelor politice româneşti care tindeau spre apropierea de Germania a făcut ca situaţia României să devină, pe zi ce trece, foarte gravă.

După atacarea Poloniei de către Germania, nu mai avea alte speranţe în plan diplomatic și se vedea silită să ia măsuri de apărarea ţării.

Până la sfârşitul anului 1939 și începutul anului 1940 Guvernul Român, prin generalul Ion Antonescu, dă ordin de mobilizare a armatei române.

Încep concentrările, unde au fost chemaţi sub arme aproape toţi bărbaţii apţi de luptă cuprinşi între 21 de ani și 42 de ani. Într-o primă etapă au fost concentrate 9 contingente din rândul rezerviştilor născuţi între anii 1904-1912 și s-a încorporat și contingentul 41 născuţi în

anul 1919.

La acea dată România avea sub arme 16 contingente şi dispunea de un efectiv de peste 1.000.000 de soldaţi şi ofiţeri din trupele combatante pe care putea conta în orice moment.

Au mai fost revizuite încă 8 contingente dintre cei născuţi în perioada 1896-1903, contingentele 18-25 la care li s-au înmânat ordinele de chemare si care urmau să facă parte din trupele necombatante.

Succesele militare obţinute de Germania, după ofensiva din mai 1940 pe frontul de vest, presiunile naziste si ale extremei drepte din România, dorinţa regelui Carol al –II-lea de a-şi salva tronul au determinat o reorientare în politica externă a ţării noastre.

Abandonarea neutralităţii şi promovarea unei politici de apropiere de Germania echivala cu subordonarea României pe cale paşnică.

La 3 Iunie 1940, Gafencu a fost înlocuit din funcţia de ministru român de externe cu germanofilul Gigurtu, care în câteva săptămâni a devenit prim – ministru. Lui Gafencu i s-au făcut bagajele, dându-i-se conducerea Legaţiei române la Moscova.

La 10 iunie 1940, Italia a declarat război Marii Britanii şi Franţei; pe data de 14 iunie 1940 nemţii ocupă Parisul. La 22 iunie 1940 s-a semnat armistiţiul franco-german. În iunie 1940 România pierduse toate ţările prietene. Întreaga Europă occidentală, cu excepţia Angliei, fusese ocupată.

Românii au pierdut în Franţa singurul prieten adevărat pe care l-a avut printre marile puteri. La vestea căderii Franţei, românii au izbucnit în lacrimi în plină stradă.

CAPITOLUL III
ROMÂNIA VICTIMĂ A FORŢEI ŞI DICTATULUI DIN VARA ANULUI 1940 (28 iunie – 7 septembrie)

Între iunie şi septembrie 1940, teritoriul ţării a fost redus cu aproape o treime; acele trei luni au fost dintre cele mai grele din întreaga istorie frământată a României.

Înainte ca noi, cei din România, să ne fi revenit după dezastrele din Europa occidentală, Rusia, ca nu cumva Germania să i-o ia înainte şi să ocupe ţara noastră, la 26 iunie 1940, la orele 22 ministrul de

externe al Uniunii Sovietice V. M. Molotov i-a înmânat ambasadorului României la Moscova ultimatumul sovietic, că i se dădeau României douăzecişipatru de ore pentru a accepta cedarea Basarabiei şi Bucovinei de Nord.

Gafencu şeful Legaţiei române la Moscova a încercat fără succes să afle dacă, în august 1939, Ribbentrop şi Molotov discutaseră pretenţiile Rusiei asupra Basarabiei. România nu cunoştea ce prevedea Protocolul secret adiţional privitor la Basarabia, Bucovina de Nord şi Ţinutul Herţa.

Românii erau îngroziţi, Basarabia, Bucovina de Nord şi Ţinutul Herţa fuseseră ale Moldovei timp de mai bine de patru secole.

Cu toate încercările guvernului român de a purta un dialog cu partea sovietică, referitor la aceste pretenţii absurde, guvernul sovietic nu a admis niciun fel de discuţii, şi în noaptea de 27/28 iunie 1940 o nouă notă ultimativă, care prevedea:” în curs de 4 zile, începând de la ora 14 – după ora Moscovei – la 28 iunie, să se evacueze teritoriul Basarabiei şi Bucovinei de Nord, de trupele româneşti.

În ziua de 28 iunie 1940, armata sovietică a intrat în Basarabia şi în Nordul Bucovinei, ocupând aceste străvechi teritorii româneşti; fără a mai respecta termenul de evacuare de 4 zile.

Mai mult decât atât, la 19 Iulie 1940, trupele sovietice au pătruns şi în fostul Ţinut Herţa – pe atunci parte a judeţului Dorohoi – care în întreaga lui istorie nu s-a aflat niciodată sub vreo stăpânire străină.

Ţinutul Herţa a făcut parte în mod neîntrerupt din Moldova vreme de 500 de ani, apoi din România până în anul 1940.

În vara anului 1940, în Basarabia, Bucovina de Nord şi Ţinutul Herţa, se aflau dislocate trupe româneşti care erau organizate pe diferite specialităţi; Regimentul 6 Grăniceri Chişinău, Regimentul de grăniceri Cernăuţi, Regimentul 16 artilerie de la Herţa, Regimentul 2 Artilerie antiaeriană Tighina, Regimentul 27 şi 28 infanterie Chişinău şi alte formaţiuni militare ale Jandarmeriei române, echipamente şi materiale de război.

În dimineaţa zilei de 29 iunie 1940, au apărut primele tancuri sovietice şi a somat pe ostaşii români să predea tunurile de artilerie grea de la regimentul 4 Bacău. Artileriştii români au refuzat să predea armamentul, dar nu au avut timp să organizeze lupta de rezistenţă, deoarece ostaşii ruşi au deschis focul şi au omorât trei ofiţeri români şi

soldaţi care încercau să se opună.

Peste tot armata română a fost alungată şi hărţuită până a trecut Prutul.

Prin cedarea Basarabiei, Bucovinei de Nord şi Ţinutul Herţa, România pierdea un teritoriu de 50.762 km^2, cu o populaţie de 3.915.000 locuitori în majoritatea lor români.

La 11 iulie 1940 primul ministru al guvernului român, Ion Gigurtu, a făcut cunoscut că România a hotărât să se retragă din Societatea Naţiunilor.

În aceste condiţii, Hitler a apreciat că a sosit momentul satisfacerii pretenţiilor teritoriale ale Ungariei şi Bulgariei pe seama României.

La 30 august 1940, arbitrajul cunoscut în România ca Dictatul de la Viena, a stabilit ca trupele române să evacueze nord –vestul Transilvaniei în decurs de două săptămâni şi ca populaţia locală să poată opta în următoarele şase luni pentru cetăţenia ungară. Prin ordinul dictat de la Viena a fost desprins din trupul României un teritoriu de 42.243 km^2 cu o populaţie de 2.607.007 locuitori; majoritatea fiind români.

Pierderea unei părţi atât de mare din teritoriul Transilvaniei, fără să fi tras un singur foc de armă, a fost considerată drept o ruşine naţională.

Mulţi români credeau că arbitrajul de la Viena era rezultatul unei înţelegeri secrete între Berlin şi Moscova. Se înşelau. Ministrul de externe al Uniunii Sovietice nu a fost informat despre arbitraj până la 31 August 1940 şi a considerat garantarea noilor frontiere ale României ca fiind îndreptată împotriva Rusiei.

Această problemă esenţială în deteriorarea relaţiilor ruso-germane a fost primul semn care va conduce la invadarea Uniunii Sovietice şi avea să se dovedească atât de dezastruoasă pentru România.

Bulgaria, un alt pretendent la teritoriul din Dobrogea încă de la 1878 după încheierea primului război mondial a găsit momentul să revendice Cadrilaterul,

Convorbirile cu Sofia au început la 19 august şi la 7 septembrie 1940, care au dus la semnarea tratatului de frontieră Româno-Bulgare de la Craiova. Când trupele bulgare au ocupat sudul Dobrogei, românii au regretat în mod deosebit pierderea Balcicului, unde mergea regina

Maria, una din casele ei preferate şi unde la cererea ei, îi fusese îngropată inima. Dar resentimentul faţă de Bulgaria era mai mic, Ungaria era de departe un inamic mai periculos.

Între iunie şi septembrie 1940, teritoriul României a fost redus cu aproape o treime. Acele trei luni au fost dintre cele mai grele din întreaga istorie frământată a ţării.

Şeful Statului Major a spus atunci că armata română era gata să lupte, dar că avându-se în vedere cele trei fronturi pe care trebuia să le apere împotriva ruşilor, ungurilor şi bulgarilor, nu era de aşteptat ca ea să poată rezista mai mult decât o lună fără ajutorul Franţei şi Angliei care nu mai puteau să ne susţină la acea dată.

În acest moment greu, România s-a găsit singură fără niciun singur ajutor din afară.

Poporul român a trăit o adevărată dramă naţională.

După pierderea Basarabiei, a nordului Bucovinei şi Ţinutul Herţa, iar Ungaria a muşcat pentru a doua oară din trupul Transilvaniei, pe teritoriul românesc dintre Prut şi Nistru şi Ardealul de Nord ocupat în vara anului 1940, autorităţile sovietice şi hortyste s-au dedat la acte de terorism inimaginabile împotriva populaţiei româneşti majoritare.

Din Basarabia mii de români au fost siliţi să plece în Siberia, de unde majoritatea nu s-au mai întors. De asemenea, în nord-vestul Transilvaniei, chiar în luna septembrie 1940 hortiştii au săvârşit atrocităţi asupra populaţiei române fără precedent.

Durerea românilor a fost nespus de mare şi majoritatea dintre noi nu mai credeau la acea dată că vom mai trăi să vedem România în vechile hotare consfinţite la Alba Iulia de Marea Unire din 1918 şi să fim stăpâni în ţara noastră.

Ajunge o vreme când trebuie să muşti cu durere din pământul pe care îl aperi sau îl dezrobeşti, unde se află fraţii noştri de peste Prut, din Transilvania şi din Dobrogea ce sunt în pericol şi să simţi datoria să mergi şi să lupţi să-i salvezi şi să le redai demnitatea de român.

Însă pentru aceasta trebuie să ai în inimă dragostea de glia natală, de scumpa ta ţară şi dacă este nevoie să stropeşti cu sângele tău pământul strămoşesc.

Şi iată că din durere şi lacrimi şi din strigătul disperat al fraţilor de sânge ce se auzea de pe teritoriile româneşti-ocupate de sovietici şi hortişti,- care nu mai puteau suporta jafurile, deportările, umilinţele şi

crimele săvârşite asupra lor, s-au născut aceste versuri în vara anului 1940;

Plânge Ardealul şi Dobrogea
Plânge Bucovina mea
Plânge Basarabia.
Din Hotin la Cernăuţi
Românii sunt surghiuniţi
Din Soroca în Horhei
Românii sunt vai de ei.
De la Bălţi până-n Tighina
Şi din Herţa până la Bug
Fraţii noştri trag în jug
De la Tisa la Chilia
Plânge toată România
—--------------------------------
Sai române nu mai sta!
C-ai depus un jurământ
Să aperi pământul sfânt.

Iată răspunsul pe care îl aştepta tânăra generaţie la întrebarea pusă de ei;

De ce a fost nevoie ca românul să lase plugul în brazdă, cu boii înjugaţi la jug şi să pună mâna pe armă să plece la război?

Mergând mai departe vom vedea că în anul 1940 a fost anul de jertfă al poporului român. Părăsită de marile puteri occidentale – ele însele victime ale politicii agresive a Germaniei hitleriste, înconjurate de ţări neprietene cum au fost Rusia, Ungaria sau Bulgaria, România a fost supusă unor permanente ameninţări; suferind importante mutilări teritoriale, cedând prin forţă şi dictat o suprafaţă de circa 100.000 km^2, pe care trăiau aproape 7 milioane de locuitori, majoritatea români.

Aceste tragedii ale naţiunii române din anul 1940 aveau să fie doar începutul dezastrului ce a urmat în anii războiului.

Evenimentele din România se succedau cu mare rapiditate dând emoţii mari poporului care se afla complet dezorientat.

După ce Germania nazistă şi-a atins toate planurile de ocupare a Europei occidentale, Hitler a elaborat în ultima etapă planul de subordonare a României pe cale paşnica. Nemţii aveau în vedere pe Ion Antonescu ministrul de război renumit pentru cinstea şi devotamentul lui faţă de armată. „Cred că am găsit în el omul potrivit pentru

conducerea guvernului român" a declarat regele Carol al-II-lea referindu-se la propriul său şef de stat major Ion Antonescu.

Antonescu i-a spus regelui că acceptă oferta cu condiţia să devină şeful statului şi sa-i fie transferate unele din prerogativele regale.

Regele, conştient că nu se bucură practic de niciun sprijin în ţară, în cele din urmă a acceptat înfrângerea.

Astfel, la 5 septembrie 1940 Regele Carol al-II-lea abdică de la tronul ţării, iar a doua zi pe 6 septembrie 1940, prinţul Mihai, un tânăr timid de 18 ani, cu înclinaţii muzicale, cu o voinţă puternică, dar despre care se spune că-l interesează mai mult motoarele de avion decât politica, a depus jurământul ca rege al României.

Printr-un decret semnat de proaspătul rege Mihai I, în vârstă de numai 19 ani, se sporeau puterile generalului Antonescu. În asemenea împrejurări Ion Antonescu devine cel mai puternic om în stat, iar pe plan extern subordonează România intereselor Germaniei.

Un lucru a devenit în curând clar; cu Antonescu la putere Germania ar avea mână liberă în România. Ceea ce nu ştia poporul român era că la 20 septembrie 1940, comandamentul suprem german hotărâse să trimită o divizie întreagă, aparent pentru a instrui Armata Română, dar în realitate cu misiunea secretă de a păzi instalaţiile petroliere şi de a pregăti înaintarea forţelor române şi germane spre est în caz de război cu Rusia.

Antonescu s-a văzut confruntat cu aceea opţiune a Germaniei care n-o bănuise.

Rusia luase Basarabia, Nordul Bucovinei şi Ţinutul Herţa, iar Hitler dăduse Ungariei mult mai preţioasa Transilvanie de nord-vest.

Totuşi Ion Antonescu, conducătorul statului român, n-a ezitat să ceară, să accepte ca începând cu data de 10 octombrie 1940 trupele germane să vină în România cu misiunea de a instrui ostaşii români.

De fapt, scopul urmărit de Hitler era să se apropie cât mai mult de Grecia ca să poată împiedica Anglia să debarce în porturile Greciei flota Marii Britanii.

Odată intrate pe teritoriul României, trupele germane i-au scos pe militarii români din cazărmile lor şi au început aplicaţii în apropierea instalaţiilor de la Ploieşti şi pe Valea Prahovei şi apoi au pus stăpânire pe căile ferate şi aeroporturi pentru a asigura tranzitul de trupe spre Grecia.

Poporul român nu a fost informat de staţionarea trupelor germane în România şi nici despre tranzitarea armatei germane spre Grecia.

Germania nu s-a oprit aici şi tot în mod secret a început să transporte pe teritoriul României armament de toate tipurile, muniţii, echipament de război, servicii de informaţii secrete(S.S.), servicii de spionaj şi contraspionaj.

Pe zi ce trecea, România era folosită drept bază militară pentru Germania fără niciun acord din partea guvernului român.

În luna noiembrie Ion Antonescu face o vizită la Berlin şi la 23 noiembrie 1940, semnează din proprie iniţiativă aderarea la Pactul Tripartit, act ce semnifică alianţa statului român cu blocul puterilor Axei.

România, in anul 1940 s-a aflat într-o situaţie extrem de dificilă şi a fost împinsă într-o alianţă nelegitimă, cu toate că guvernul de atunci în frunte cu Ion Antonescu a avut multe posibilităţi să se despartă de Germania însă n-a făcut-o.

Din acest moment România intră într-o nouă fază, într-o nouă conjunctură militaro-fascistă şi armata trebuia să fie pregătită de război.

La sfârşitul anului 1940 şi începutul anului 1941, Ion Antonescu dă ordin de concentrare pentru încă 8 contingente din rândul rezerviştilor, de la contingentul 18 la 25 inclusiv, născuţi între anii 1896 până în anul 1903 inclusiv. Aceste 8 contingente de rezervişti urmau să facă parte din trupele de aprovizionare a frontului, executarea liniilor de fortificaţii şi grupe sanitare.

În acel moment, România chemase sub drapel 24 de contingente cu un efectiv de 1.270.000 de soldaţi şi ofiţeri. Mulţi dintre aceşti ostaşi luptaseră şi în primul război mondial în special ofiţeri şi generali de carieră.

Acest efectiv de aproape 1.300.000 militari români ce urmau să fie angajaţi în cel de-al doilea război mondial au fost înrolaţi în diferite categorii de forţe terestre (cele mai mari), maritime, aeriene, de apărare antiaeriană şi pe diferite specialităţi pe care le cereau operaţiunile militare.

Mobilizarea generală, odată cu chemarea sub arme a ultimelor contingente din rândul rezerviştilor, oameni în vârstă cu familii împovărate, a dat mari emoţii şi a provocat derută locuitorilor din

comuna Răuceşti. Toţi bărbaţii apţi de serviciul militar care împliniseră 21 de ani și până la 50 de ani au trebuit să plece la război pentru că aşa a hotărât guvernul.

În numai câteva luni au plecat din satele noastre 18 contingente, alăturându-se celor 6 contingente care se aflau deja sub arme încă din anul 1936-1937. Efectivul militar plecat din comuna Răuceşti în primăvara anului 1941 ajunsese la 650 de soldaţi.

Aproape din fiecare casă a plecat la arme capul de familie sau unul sau doi fii şi chiar 'trei feciori' – ca în poezia lui George Coşbuc.

Primii care au fost concentraţi erau din corpul ofiţerilor şi subofiţerilor, dar şi din rândul gradaţilor din trupele combatante.

Ofiţerii, care au plecat la unităţile militare din care făceau parte, nu erau alţii decât învăţătorii noştri, iar şcolile rămâneau fără dascăli.

Era primul semnal că şcolile din satele noastre vor fi închise în curând.

Iată care au fost învăţătorii ce au plecat primii în concentrare urmaţi de soldaţii noştri care nu erau alţii decât bunicii, părinţii şi fraţii noştri:

— Lt. major Cozma Gheorghe – Director de şcoala Răuceşti de Sus

— Lt. Enea Ion – învăţător Şcoala Răuceşti de Sus

— Lt. Oprea Dumitru – învăţător Şcoala Răuceşti de Sus

— Lt. Avarvarei Dumitru – înv. Director Răuceşti de Jos

— Lt. Gafiţanu Pavel – înv. Director Şcoala Săveşti

— Lt. Ilinca Constantin – învăţător Şcoala Săveşti

— Slt. Nanea Mihai – învăţător Şcoala Răuceşti de Sus

— Lt. Zetu N. Vasile – dascăl suplinitor Şcoala Răuceşti de Jos

— Plt. maj. Iftode C. Vasile – Satul Oglinzi

— Plt. maj. Grigoriu I. Vasile – Satul Săveşti

— Sg. maj. Tataru Gheorghe – Satul Oglinzi

— Sg. Tanasă Vasile – Satul Oglinzi

— Sg. Ţutuianu V. Vasile – Satul Oglinzi

— Sg. Ungureanu P. Simion – Satul Oglinzi

— Sg. Stamate Vasile – Satul Răuceşti de Sus

— Sg. Dumitroaia Ion – Satul Răuceşti de Jos

— Sg. Trofin I. Vasile – Satul Răuceşti de Jos

— Sg. Ioniţă Vasile – Satul Răuceşti de Jos

— Sg. Ilieş V. Gheorghe – Satul Răuceşti de Jos

— Sg. Mihileasa Toader – Satul Săveşti

— Sg. Agafiţei Constantin – Satul Săveşti şi mulţi alţii cu sutele, care au plecat din comuna noastră când norii negri prevesteau că războiul se apropie şi de România.

Bătrânii satelor, rămaşi singuri, ieşeau în uliţă şi cu lacrimi în ochi erau îngrijoraţi şi se tânguiau. Ei ştiau ce înseamnă războiul pentru că luptaseră la Mărăşeşti – Mărăşti – Oituz, la Coşna, Cireşoaia, pe Măgura sau pe Valea Trotuşului şi Valea Oituzului.

Acum fiii lor plecaseră să lupte pentru eliberarea teritoriilor ocupate de invadatori şi să dezrobească pe fraţii noştri de peste Prut şi din Transilvania şi nu era uşor.

Veteranii din primul război mondial îşi aminteau cum au plecat ei la război, lăsând acasă soţia şi copii plângând la poartă, iar acum trebuia să-i petreacă până la marginea satului şi se rugau lui Dumnezeu să-i păzească, să se întoarcă sănătoşi acasă.

În familia lui Obreja T. Gheorghe (a lui Ghiţă a lui Constantin) din Răuceşti de Sus, el însuşi Ghiţă a lui Constantin veteran din primul război, s-a întors acasă cu picioarele degerate, a trimis la război pe cei doi fii; Vasile şi Neculai şi ginerele Dumitru Voinea din Munteni şi toţi trei s-au prăpădit.

Din familia lui Ilie T. llieş a plecat Dumitru şi Gheorghe şi nu s-au mai întors.

Din familia lui Moşu Gh.Ion care a căzut la Oituz, au plecat doi fii Vasile şi Gheorghe şi amândoi au căzut la datorie.

Din familia lui Dumitru Tibeică au plecat Ion şi Gheorghe şi nu avea să se mai întoarcă niciunul.

Din familia lui Obreja a lui Toader a lui Constantin au plecat Vasile şi Toader.

Din familia lui Constantin Iftode din satul Oglinzi au plecat Vasile şi Ilie.

Drama cea mai mare se petrecea în familiile cu mulţi copii care rămâneau fără niciun sprijin prin plecarea capului de familie la război.

Cucoş T. Toader pleacă şi lasă soţia cu 5 copii minori sub 11 ani.

Chiper Andone Gheorghe lasă soţia cu 5 copii minori care vor suferi de foame.

Cucoş Ilie Toader pleacă în concentrare şi lasă soţia cu 5 copii fără să aibă o casă de locuit.

Dar cea mai grea situaţie se găsea în familia lui Varvara V. Ion

din Răuceşti de Jos, care lasă soţia bolnavă cu 7 copii sub 12 ani şi nu după mult timp se va prăpădi şi cei 7 copii vor rămâne singuri pe lume.

Asemenea situaţie deosebit de grea se întâlnea la acea dată în toate satele noastre.

Oare ce era în sufletul acelor mame care rămâneau singure, înconjurate de un cârd de copii mici pe care trebuia să-i îngrijească, să-i hrănească, să lucreze pământul cu mâinile lor , să scoată pâine să nu moară de foame sau să care lemne să nu îngheţe de frig, să toarcă cânepa şi lâna pentru a-şi îmbrăca copii;

Nu! Nu vom afla niciodată pentru că era doar începutul suferinţelor şi simţeau cu toţii că ne îndreptam spre un dezastru şi un haos de lungă durată din care nu vom putea ieşi fără mari sacrificii: foamete, durere şi moarte.

Peste satele noastre se aşterneu tristeţea, grijile şi nevoile, singurătatea care uneori devenea apăsătoare, greu de suportat şi toate acestea nu se vor termina degrabă.

În baza ordinului de mobilizare toţi bărbaţii, toată floarea satelor noastre, au plecat spre cazărmile din care făceau parte, după cum urmează; Regimentul 13 infanterie Iaşi, Regimentul 8 Călăraşi Roman, Regimentul 14 Roman, Regimentul 15 Dorobanţi şi 15 Războieni din Piatra Neamţ, Regimentul 16 Fălticeni, Regimentul 4 Artilerie grea şi Regimentul 16 Artilerie grea motorizat din Bacău, Regimentul 7 Artilerie Antiaeriană Focşani, Regimentul 27 infanterie Bacău, Regimentul 2 fortificaţi MĂRĂŞEŞTI, Batalionul 13 vânători de munte Tg. Neamţ, Legiunea de jandarmi Iaşi, Regimentul 6 grăniceri Rădăuţi şi alte subunităţi de specialitate din zona Moldovei.

Bătrânii şi femeile rămaşi acasă se gândeau mereu că nu peste mult timp războiul va începe şi atunci toţi cei plecaţi vor ajunge pe front de unde mulţi dintre ei nu se vor mai întoarce niciodată.

Acum însă peste ei venise o altă îngrijorare, pentru fiii lor rămaşi acasă care au fost luaţi într-o evidenţă specială direct de către armată.

Acest ordin dat de Marele Stat Major al armatei române i-au zăpăcit de tot pe oameni şi nu mai înţelegeau nimic.

Astfel, tinerii născuţi între anii 1920-1926 au fost cuprinşi într-o ordine de bătaie ca rezervă de război şi repartizaţi în trei categorii de vârstă.

Prima categorie specială cuprindea tineri care deja împliniseră

20 de ani, la care li s-a introdus un program premilitar foarte sever unde executau exerciţii de instrucţie şi de luptă asemănătoare cu a militarilor chemaţi sub arme. Aceşti premilitari luau contact cu armamentul de război executau trageri cu arma, iar pentru prima greşeală sau nesupunere primeau pedepse aşa cum primeau şi militarii.

În comuna Răuceşti instrucţia se făcea duminica, dar şi în zilele de peste săptămână unde se punea bază pe ordine şi disciplină şi însuşirea temeinică a cunoştinţelor militare la un grad foarte ridicat. Aceste două contingente în scurt timp au primit ordine de chemare, alăturându-se celorlalte 24 de contingente aflate sub arme.

Locul lor a fost luat de contingentele 44 şi 45 care au intrat într-un program special de pregătire militară şi executau duminica, iar în timpul săptămânii munceau la acoperitul cazematelor din zona Tg. Neamţ.

Ultima categorie din contingentul 46 şi 48 făceau pregătire premilitară, dar au fost concentraţi la acoperirea cazematelor şi lucrări de fortificaţii.

Comandanţii, lt. maj. Cozma Gheorghe şi lt. Enea Ioan, vorbeau tineretului despre răpirea Basarabiei, Bucovinei de Nord şi Ţinutul Herţa de către Uniunea Sovietică şi ocuparea Transilvaniei de Nord de hortiştii Ungariei şi îi îndemna să fie gata în orice clipă să pună mâna pe arme să-şi apere neamul şi ţara.

Totodată, învăţau cântece patriotice şi de cătănie pe care le cântau în marş cu steagul tricolor în frunte. Premilitarii care urmau să fie încorporaţi în armată, dar şi din alte contingente mai mici vibrau şi îşi manifestau dorinţa deschis să plece voluntari la război să lupte pentru restabilirea vechilor hotare şi eliberarea fraţilor de sub ocupaţii străine.

Dorinţa lor era să ajungă în acele cazărmi unde erau plecaţi părinţii şi fraţii lor mai mari.

Când primeau ordine de chemare la armată ieşeau pe uliţele satului, se urcau pe dealuri şi cântau până noaptea târziu; ”Plânge-mă mamă cu dor”, „La cazarma dintre munţi”, „Regimentul cincisprezece” şi alte cântece de cătănie.

Plânge-mă mamă cu dor
Că şi eu ţi-am fost fecior

Ţi-am scos boii din ocol,
Pe Murgu şi pe Bujor
Şi plugul de sub şopron
Şi ţi-am fost de ajutor.

Eu te las mamă cu drag,
Dar să nu mai plângi în prag.
Eu plec tată la armată
Şi te las singur la poartă,
Să nu plângi tată în zăvoi
Că şi tu ai fost ca noi
Că-i fost tare cât şi zece
Regimentul cinsprezece.

I-auzi mândro trenul vine
Şi mă ia de lângă tine
I-auzi mândro trenul trece
Hai mândro de mă petrece.
Când a fluiera maşina
Să vii mândro să-mi dai mâna
Să rămâi cu mâna dată
Şi guriţa sărutată.

Eu mă duc mândro mă duc
La armată, nu la plug
Eu mă duc mândro de-acasă
La armată nu la coasă
Mândro când m-oi libera
Tot pe tine te-oi lua
Că ai fost mândruţa mea.
—----------------------------------

I-a uitaţi-vă cum trece
Regimentul cinsprezece!

Starea de spirit în care se afla populaţia din satele noastre era foarte agitată şi confuză.

Nimeni nu ştia ce va aduce ziua de mâine şi această atmosferă

de nesiguranţă îi făcea să intre în panică.

Dar cum niciodată o nenorocire nu vine singură şi este urmată de alte necazuri, iar uneori se ţin de mână, nu te puteai aştepta decât la ceva mai rău decât ziua de azi.

În acele vremuri grele pentru România, parcă şi Dumnezeu uitase că poporul român este de neam credincios şi asupra lui se abat norii negri ai disperării şi ai morţii.

Aşa se face că la 10 noiembrie 1940 la ora 3,50 avea să aibă loc marele cutremur care a lovit România şi a produs o adevărată tragedie, de proporţii mari.

Acest cutremur devastator care s-a abătut asupra României şi a adus distrugeri şi pierderi de vieţi omeneşti, nu l-a putut opri pe Ion Antonescu nicicum de la planurile sale militare.

După cutremur, Ion Antonescu s-a deplasat în Moldova unde a vizitat marile unităţi ale armatelor 3 şi 4, să vadă cum se face pregătirea ostaşilor activi şi a rezerviştilor din cazarme şi a participat la manevrele şi aplicaţiile desfăşurate în zonele Roman, Bacău, Vaslui, Fălciu, Covurlui, Tecuci, Galaţi.

Cu această ocazie a avansat în grad ofiţeri superiori şi generali şi a dat ordin ca procesul de instrucţie şi de luptă să fie asemănător cu cel de război.

Deplasarea lui Ion Antonescu în Moldova pentru a vedea stadiul de pregătire a trupelor române, dislocate în această zonă, n-a fost întâmplătoare.

Încă din luna Septembrie 1940, Ion Antonescu care devenise şi conducătorul statului român a numit în funcţia de şef al Marelui Stat Major pe generalul de brigadă Alexandru Ioaniţiu şeful şcolii superioare de război.

Ioaniţiu a preluat această funcţie în condiţii deosebit de critice pentru România şi armata sa. Cu hotarele amputate atât la vest cât şi în sud-est, cu o armată demobilizată din cauza instabilităţii poziţiei ţării noastre faţă de conjunctura internaţională din Europa, a făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru redresarea morală a corpului ofiţeresc, pregătirea contingentelor de militari în termen chemaţi sub arme, dar şi a rezerviştilor concentraţi precum şi elaborarea planurilor de operaţii în vederea eliberării Basarabiei, Bucovinei şi Ţinutul Herţa.

La începutul anului 1941, la jumătatea lunii ianuarie, generalul Ion Antonescu a plecat la Berlin şi cu această ocazie Hitler i-a spus

despre planurile de război preconizat împotriva Uniunii Sovietice.

Antonescu a ţinut să-i amintească lui Hitler că prin Dictatul de la Viena s-a făcut un jaf teritorial din partea Ungariei şi a fost o mare nedreptate pentru poporul român.

Întors în ţară după 27 ianuarie 1941 când angajarea României la Axă a fost evidentă, Antonescu a declarat că ”România merge fără nicio șovăire alături de Axă, de marele Fuhrer şi de Mussolini”.

La sfârşitul lunii ianuarie 1941 Şeful Marelui Stat Major al armatei române generalul de brigadă Ioaniţiu raportează lui Ion Antonescu că în numai 4 luni, Armata Română a fost reorganizată şi pregătită la un nivel superior pentru a face faţă la intrarea în război.

În ziua de 4 februarie 1941 şeful statului Major a dat ordin, ca trupele române dislocate în Moldova aflate în cazărmi, să se deplaseze de-a lungul graniţei pe malul drept al Prutului de la Galaţi, Fălciu, Lunca-Bradului, Ungheni, Sculeni, Ştefăneşti, Manoleasa, Rădăuţi-Prut, Dărăbani, Lunca-Prut, Săveni, Adâncata, Strojineski şi să se organizeze pentru pază şi instrucţie.

Odată cu deplasarea trupelor la obiectivele stabilite pe graniţă de pe Prut, a fost transportat şi întregul armament din dotare, echipamentul de luptă şi comunicaţii, muniţii de război şi înaltele comandamente împreună cu serviciile de informare, cercetare-observare din marile unităţi.

Întreaga mişcare a trupelor de uscat din armata a- 3- a şi a- 4-a s-a făcut fără ca românii să fie informaţi, că Hitler deja aprobase planul „Barbaroasa” de invadarea Rusiei prevăzută pentru mijlocul lunii mai, dar operaţiunile au fost amânate cu cinci săptămâni datorită rezistenţei Greciei.

Acum trupele române ajunseseră pe graniţa de est şi nord-est de-a lungul Prutului, dar încă nu aveau un obiectiv strategic de îndeplinit şi nu ştiau încă când vor intra în război.

Acolo se găseau şi cei aproape 600 de soldaţi din satele noastre repartizaţi pe regimente, divizii şi corpuri de armată.

Unii dintre ei îmbrăcaseră haina militară cu 3,4,5 ani în urmă şi nu mai trecuseră pe acasă să-şi vadă părinţii, soţia şi copiii, iar acum aşteptau cu înfrigurare un ordin care-i putea aduce într-un război de unde nu ştiau dacă se vor mai întoarce vreodată.

Cei rămași acasă încă nu aflaseră că au fost scoşi din cazărmi şi duşi la Ştefăneşti, Manoleasa, Adâncata, Dărăbani până aproape de

Cernăuţi şi aşteptau un semn, o scrisoare de la ei care nu mai venise de multă vreme.

Primăvara se apropia, dar cine să scoată boii din ocol şi plugul de sub şopron să meargă la arat şi semănat. Pe la puţine case se mai afla câte un bătrân sau nişte copii sub 16 ani.

Din comuna Răuceşti plecaseră 17 contingente care făceau parte din trupele combatante și 8 contingente de rezerviști din trupele sedentare la care s-au adăugat 5 contingente din detașamentele de premilitari concentraţi pe loc pentru acoperirea cazematelor. Astfel, s-a ajuns la 30 de contingente care se găseau sub comanda armatei române.

În această perioadă deosebit de grea pentru oamenii acestor locuri care se aflau în pragul disperării, au venit în ajutorul lor preoţii și învăţătorii și i-au îndemnat să lucreze pământul, să crească animale și păsări să-și facă rezerve de alimente şi îmbrăcăminte să se roage lui Dumnezeu să-i ocrotească pe cei plecaţi la datorie.

Oamenii au înţeles mesajul preoţilor şi s-au ajutat unii pe alţii, au cultivat pământul şi au obţinut recolte bune, au hrănit copiii şi animalele, au trimis ostaşilor mobilizaţi colete cu alimente şi îmbrăcăminte, mănuşi, ciorapi și pulovere din lână de oaie şi cojocele din piei de cârlan ca să poată rezista în condiţii de iarnă.

Iată cum arătau oamenii din satele noastre în preajma izbucnirii celui de-al doilea război mondial. Unii dintre aceştia participaseră la Războiul pentru Independenţă de la 1877-1878 şi în primul război mondial din 1914-1919. Acuma au trimis pe fiii lor să lupte pentru reîntregirea hotarelor patriei şi a neamului românesc.

Familia lui Constantin Iftode din Oglinzi – anul 1927

La vremuri grele biserica a fost alături de oameni (fotografia reprezintă preoţii Săvescu Dumitru, Popa Vasile la biserica din satul Răuceşti de jos)

3 Martie 1937 – Ilie Varvara (centru cu opinci)
a luptat în războiul de independenţă şi în primul război mondial
Fotografia reprezintă copiii lui la împărţirea averii

Dascălul Cozmescu
Tatăl Eroului Căpitan Învăţător Cozma Gheorghe
1939

Ultima nuntă la Răuceşti de Sus în 1937 înaintea mobilizării generale (nunta lui Nicuţă Tărăboanţă acasă la Toader al lui Constantin

ZETU NECULAI a luptat în războiul VASILE GHE. COZMA, primarul 1911-1914, 1916-1918 comunei Răucești în perioada
Tatăl Locot. Zetu N.Vasile căzut 1933-1938 – 1945-1947
erou în munții Tatra 1945

GRIGORE T. GAVRIL PETREANU PETREA OBREJA VASILE tatăl lui a luptat în primul război mondial a luptat în războiul 1916-1919 Obreja Toader, tatăl eroului și al doilea război 1939-1945 tatăl eroului Petreanu P.Ion Obreja Toader căzut în căzut la Carei 1944 munții Tatra 1945

Două familii din satul Răuceşti de Jos : Manolache Ion (Ion a Măriucăi) şi Stan C. Gheorghe rândul de sus.
Rândul de jos mijloc Manolache Tinca, Maica Olimpia şi Stan Ghe. Maria în anul 1936

Familia lui Toader a lui Constantin în Familii din satul Răuceşti de Sus docar şi fiul lor Obreja Toader va pleca Obreja Toader şi Vasile Băhneanu la război şi cade erou în 1945 Foto în mijloc studentul Obreja Vasile şi Călugărul Ionetente – 1937

Ultima ceată de haiduci (Banda lui Bujor) în anul 1938
Toţi aceştia vor pleca la război şi mulţi nu se vor mai întoarce

Ilieş Gh.Vasile cu soţia

Participă la primul Război Mondial iar acum singurul fiu plecase în concentrare şi nu se va mai întoarce

GHIŢĂ COSĂU cu soţia MARANDA
din satul Răuceşti de jos
A luptat în Războiul Ruso-Turc din
Balcani 1911-1914

ZAHARIA GH.ILIE GHIŢĂ A LUI PETREA BĂLAN
Din satul oglinzi CU OBREJA MARIA ŞI O ALTĂ
Era ziua lui de nunta dar peste FATĂ DIN RĂUCEŞTI DE SUS
câteva zile va pleca la război de unde Războiul îi va despărţi nu se va mai întoarce acasă la familie

GHIBA D. ION ŞI SOŢIA LUI
din satul Răuceşti de sus
Pleacă la război şi lasă soţia cu 7 copii minori
Septembrie 1939

OBREJA T. VASILE
Student la Academia de Înalte
Studii Comerciale şi Industriale
Bucureşti 1938

AGAFIŢEI GHEORGHE AGAFIŢEI NECULAI
din satul Săveşti asistenţi medicali în al doilea

război mondial Grupa Sanitară

Casa călugărului Ioanetente care a stat Ultima fotografie înainte de plecare

7 ani la Sfântul Munte la război – Petreanu Ion și mama lui

Elevi de la școala Oglinzi din vara anului 1929
(În plan îndepărtat – învățătorul Agapescu Nicolae)

Fete din satul Oglinzi – anul 1939

Fete din Munteni – Răuceşti de Jos Feciori din Răuceşti de Jos

Anul 1939 (Stan Gh.Maria,Sandu I.Ana) Anul 1925 (Cucoş

I.Dumitru-dreapta)

Iacob Stănică din Răuceşti de Jos
Născut în 1856 Participă la două războaie
(1877-1878,1916-1919)

Plt. Grigoroiu Gh. Ioan
Contingentul 42 – Divizia 3 Munte

Obreja N. Ilie şi soţia Maria Tiţa lui Nicolae Irimia
Satul Răuceşti de Sus Cucoş (născută în 1888)

CAPITOLUL IV

INTRAREA ROMÂNIEI ÎN RĂZBOI LA 21/22 IUNIE 1941, PENTRU ELIBERAREA BASARABIEI, BUCOVINEI DE NORD ŞI ŢINUTUL HERŢA. DE LA PRUT LA NISTRU, APOI LA ODESSA, DALNIC, CRIMEEA-SEVASTOPOL PÂNĂ ÎN STEPA KALMUKĂ

La începutul lunii iunie 1941 românii încă continuau să creadă că Antonescu si Hitler se pregăteau să redobândească Basarabia. Ei sperau că îndată ce Basarabia si Bucovina de Nord vor fi redobândite, România trebuia să iasă din război, ca să nu apărem ca agresori împotriva Rusiei.

În acel moment România nu avea alt ţel decât Basarabia si Bucovina de Nord care fusese dintotdeauna parte a teritoriului Moldovei şi a revenit în 1918 a acesteia din urmă (Bucovina de Nord) ca parte a României.

Armata Română care se afla dislocată pe malul Prutului era dornică de a-și recupera teritoriile strămoşeşti și să elibereze Basarabia, Bucovina de Nord şi Ţinutul Herţa.

La 12 iunie 1941, Hitler i-a adus la cunoştinţă oficial, lui Ion Antonescu, „planul Barbaroasa” privind atacarea Uniunii Sovietice. Cu prilejul acestei, întâlniri, generalul a fost de acord cu participarea României la operaţiunile militare şi cu funcţia de comandant al trupelor române şi germane din flancul drept al frontului.

În noaptea de 12 iunie 1941, Şeful Statului Major al Armatei Române a dat ordin către toate trupele române aflate pe graniţa de pe

malul drept al râului Prut să intre în dispozitivul de luptă cu tot armamentul de război şi să ocupe poziţii pregătitoare pentru a trece Prutul sau, dacă va fi nevoie când se va primi ordin, să-l forţăm.

Desfăşurarea trupelor române în dispozitivul de luptă s-a executat după un plan secret întocmit cu mult timp înainte având ca obiectiv forţarea râului Prut în mai multe puncte şi ocuparea poziţiei de luptă, pe malul stâng al râului şi declanşarea ofensivei pe toată lungimea frontului, folosind tot armamentul din dotare.

Dispunerea în planul de luptă a armatei române pe malul drept al râului Prut a fost conceput să acopere două flancuri de est şi nord-vest.

Flancul drept cuprindea zona de est de la Iaşi până la Galaţi pe aliniamentul: Tuluceşti, Giurgiuleşti, Vlădeşti.

Aici în această zonă se găseau unităţi şi mari unităţi din Armata 4 Română comandată de Generalul Nicolaie Ciupercă, care avea în componenţă Corpul 2-6 Armată Divizia 12 Infanterie, Regimentul 12 „Cantemir" Divizia de Gardă, Divizia 21 Infanterie, Regimentul 11 „Siret" Galaţi, Regimentul 24 Infanterie Tecuci, Batalionul 3 Vrancea, Divizia 9 Infanterie, Divizia 13 Infanterie Corpul 5 Teritorial Ploieşti, Divizia 1 Vânători de Munte, Regimentele de Infanterie 32 şi 7 Prahova, Regimentele de Cavalerie 10 Roşiori şi 3 Călăraşi, Regimentul 19 Artilerie, Regimentele 7 şi 9 Artilerie Antiaeriană, Regimentul 2 Fortificaţii Mărăşeşti, Divizia 1 Vânători şi Regimentul 13 Transmisiuni Iaşi, Divizia 4 Iaşi, Regimentul 8 „Dorobanţi" Buzău, Grupul 3 şi 4 aviaţie, Flota maritimă şi fluvială si alte formaţiuni militare specializate.

Trupele române din flancul stâng se găseau dislocate pe cursul mijlociu al râului Prut pe malul drept la nord de Iaşi, pe aliniamentul Ungheni, Sculeni, Probota Bivolari, Ştefăneşti, Manoleasa, Rădăuţi-Prut, Branca Adâncata, Dărăbani, Săveni, Strojinski, Siret.

Pe frontul de nord-vest de Iaşi erau desfăşurate trupele din Armata 3 Română comandată de Generalul Petre Dumitrescu şi avea în componenţă Corpurile 4-7 Armată Română, Brigăzile 1, 2 şi 4 Vânători de Munte, Corpul Vânători de Munte, Regimentul 1 Artilerie Grăniceri, Regimentul 54 Artilerie, Divizionul 1 Grăniceri, Divizia 1 blindată, Gruparea nr.1 formate din: Regimentul 1 care de luptă, Regimentul 4 Vânători Moto, Divizionul 2, Regimentul 1 Artilerie Moto, Divizia 5 infanterie, Divizia 15 Infanterie, Regimentul 27 infanterie Bacău,

Regimentul 4 Artilerie grea hipo Bacău, Regimentul 16 Artilerie Grea Bacău, Regimentul 15 Infanterie Piatra Neamţ, Regimentul 16 Fălticeni, Regimentul Artilerie Focşani, Regimentul 31 Botoşani, Corpul 6 Grăniceri, Divizia Blindate Română, Divizia 14 Infanterie Roman, Regimentul 24 Artilerie din garnizoana Roman, Divizionul 2 Artilerie, Regimentul 29 Artilerie Compania 2 şi 3 din Batalionul 13 Vânători de Munte din Tg.Neamţ, Regimentul Războieni din Piatra Neamţ, Regimentul 6 Grăniceri Chişinău, Regimentul 7 Vânători, Corpul 6 Grăniceri, Regimentul 1 Artilerie Grăniceri, Regimentul 12 Călăraşi din garnizoana Roman, Regimentul 5 Vânători, regimentul de Cavalerie Focşani, Regimentul de pontonieri, Regimentul 16 Artilerie de la Herţa, Regimentul 2 A.A. Tighina, Regimentele 27 şi 28 Infanterie Chişinău, Regimentul 3 Grăniceri Cernăuţi, Regimentul 6 Grăniceri Chişinău şi alte unităţi specializate în comunicaţii şi logistică.

Armatele 3 şi 4 dispuneau în acel moment de un efectiv de 325.685 soldaţi din trupele combatante la care se adaugă încă 400.000 trupe de rezervă aflate în interiorul ţării şi încă alte circa 300.000 de soldaţi din trupele sedentare din spatele liniei frontului, pentru menţinerea liniilor din comunicaţie, aprovizionare, şi lucrări de fortificaţii.

Armatele 3 şi 4 Română, aveau în subordine 672 avioane si flota maritimă.

Alături de trupele române dispuse în flancul stâng din Armata 3 Română la nord-vest de Iaşi se mai afla Corpul 4 din armata română şi Regimentul 55 Infanterie, rezervişti din Piatra, precum şi Divizia 22 Blindate Germane.

La Galaţi, generalul Ion Antonescu a preluat comanda „Flancului drept al frontului” care avea în componenţă trupele din Armata 4 Română şi trupele Germane dislocate în zona Vaslui-Bârlad Galaţi.

Trecuse o săptămână de când trupele armatei române ocupaseră dispozitivul de luptă pe malul drept al Prutului şi tot aşteptam zi şi noapte să primim un semnal, un ordin ca să pornim la atac ori să fim lăsaţi ceva mai în voie să ne simţim mai relaxaţi să putem ieşi din atmosfera această apăsătoare care devenise de nesuportat. Eram cu nervii încordaţi la maximum. Numai regimentele de pontonieri, transmisiuni si cercetaşi aveau ocupaţie: compania de pontonieri transporta materiale, verifica bărcile pentru a realiza un cap de pod peste Prut şi aveau probleme cu viitura. Cercetaşii se

pregăteau de noi misiuni care vizau trecerea pe malul stâng al Prutului şi să ocupe, o poziţie de observare cât mai aproape de dispozitivul inamicului de unde să transmită din timp la comandamentul armatei române, toate mişcările ce le pregăteau armata rusă şi dispunerea lor în teren.

Compania de transmisiuni-comunicaţii aveau şi ei probleme de ordin logistic care impuneau prelungirea rapidă a liniilor de comunicaţii pentru a asigura înaintarea trupelor de îndată ce va trece Prutul.

Punctele noastre de observare încă nu reuşeau să ne furnizeze date concrete despre trupele sovietice care se găseau bine camuflate, iar mişcările le făceau numai noaptea şi ne puneau pe noi într-o mare dificultate la declanşarea atacului. Cu toţii simţeam că ceva se va întâmpla în orele următoare pentru că observasem încă de dimineaţă o schimbare în comportamentul comandanţilor.

Erau puţin agitaţi, dar încercau să fie mai aproape de noi, ne vorbeau frumos, ne serveau cu ţigări, ne întrebau dacă am primit scrisori de la familie, sau de la fete, parcă era un fel de iertare, de conciliere înaintea unei furtuni ce se întrevedea la orizont.

Cu greu îşi ascundeau îngrijorarea pentru că urma intrarea în linia întâi de luptă. După câteva momente de tăcere, preoţii din regimente ne-au spus că în orice situaţie ne vom găsi uneori, chiar disperată, să nu ne pierdem credinţa în Dumnezeu. Apoi împreună am rostit „Tatăl Nostru”.

Poate că ei aflaseră că a sosit momentul adevărului şi de aici încolo totul se va schimba în viaţa noastră şi va trebui să fim uniţi, să ne iubim unii pe alţii şi să ne apărăm ca să supravieţuim.

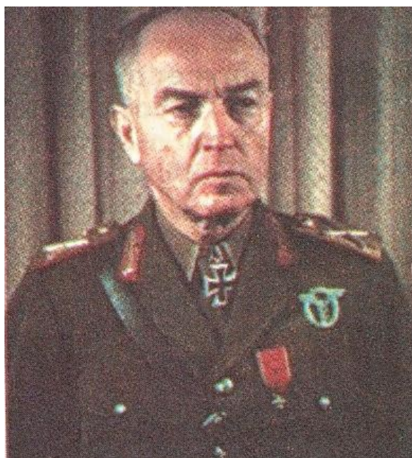
În ziua de 21 iunie 1941 pe la orele 1000 dimineaţa, toţi comandanţii de divizii, batalioane, brigăzi, regimente, companii si de brigăzile de blindate, au fost chemaţi la sediul marilor unităţi unde li s-a comunicat că războiul va fi declanşat în noaptea de 21/22 iunie 1941.

Toţi comandanţii au primit ordin să-şi pregătească ostaşii pentru marea luptă de eliberare a pământului românesc dintre Prut şi Nistru.

După înapoiere la subunităţi, comandanţii au mers pe la toate formaţiunile de luptă şi au pregătit sufleteşte ostaşii pentru a duce la bun sfârşit misiunea primită. Preoţii militari din unităţi au ţinut

tedeum, ne-au miruit şi ne-au stropit cu agheasmă. Ne-au îndemnat să credem cu străşnicie în bunul Dumnezeu care ne va trimite în situaţii mai periculoase, un înger păzitor.

Seara, după ce s-a servit masa, comandanţii ne-au distribuit muniţii de război şi ne-am deplasat la punctele de trecere unde pontonierii au construit un pod, şi aşteptam din oră în oră ordinul de atac.

La orele 2400 ostaşii din armata română aflaţi pe malul drept al râului Prut pe aliniamentul Galaţi. Oancea, Fălciui, Lunca-Banului Stefăneşti, Manoleasa Rădăuţi-Prut, Dărăbani, Săveni, Adâncata, Strojineski au audiat prin staţiile radio Ordinul generalului Ion Antonescu în calitate de conducător al statului:

„Ostaşi ! Războiul a început.

„Vă ordon treceţi Prutul!". „Zdrobiţi vrăjmaşul din Răsărit şi Miazănoapte!". „Dezrobiţi din jugul roşu al bolşevismului pe fraţii voştri oropsiţi!" „Reîmpliniţi în trupul Ţării glia străbună a Basarabilor şi codrii Voievodali ai Bucovinei, Ogoarele şi plaiurile Voastre!".

Pentru câteva clipe am rămas cu toţii înmărmuriţi şi nu mai auzeam decât ecoul acelor cuvinte ce au trecut ca un fulger prin inimile noastre care ne produsese un fior cutremurător în tot corpul: „Ostaşi! Războiul a început!"... „Vă ordon treceţi Prutul!" ... „Ostaşi! Războiul a început!"... „Vă ordon treceţi Prutul!" ...

Dar imediat ne-am dezmeticit şi am început să ne mişcăm. Ne

făceam cruce şi ziceam „Tatăl Nostru” sau o rugăciune ce ne venea în gând în acel moment.

Primele trupe române din Armata 3 flancul stâng comandat de generalul Petrea Dumitrescu care au forţat Prutul în sectorul Ştefăneşti, Săveni, Adâncata, Strojineski a fost Divizia 4 Grăniceri Chişinău, Regimentul 7 Grăniceri Chişinău, Regimentul 10 Vânători Tighina, Regimentul 7 vânători de câmp Tighina, Legiunea de Jandarmi Iaşi, Regimentul 15 Piatra Neamţ, Regimentul 27 Infanterie Bacău, Regimentul 12 Călăraşi din garnizoana Roman, Regimentul 16 Infanterie Fălticeni, Regimentul 3 Grăniceri Cernăuţi, Regimentul 27 şi 28 Infanterie Chişinău, Regimentul 4 vânători Moto două companii din Regimentul 13 vânători de munte din Târgu Neamţ, Regimentul 31 Botoşani Compania de pontonieri şi alte unităţi de specialitate şi de rezervă.

Unităţile specializate de pontonieri în construcţii de poduri pe bărci au făcut eforturi mari pentru a asigura trecerea trupelor române pe malul stâng al râului Prut.

În zorii zilei de 22 iunie 1941 au început să treacă primele trupe din zona Ştefăneşti, Manoleasa, Rădăuţi-Prut-Sipicari şi în alte locuri accesibile.

„Stăteam aproape de pod şi aşteptam să ne vină rândul ca să traversăm Prutul, unde se găsea o companie de pontonieri care supravegheau ancorele să nu se desprindă, că se ducea podul la vale pe apă cu tot cu oameni, cai, tunuri, muniţii, echipament şi apoi era mare prăpăd. În acest timp, au apărut două avioane ruseşti zburând razant cu apa, mitraliind tot ce era pe pod. Soldaţi şi cai au fost ucişi de gloanţele trase din avioane, dar pierderile au fost puţine”.

Nu peste mult timp au apărut cinci bombardiere inamice însoţite de avioane de vânătoare care au atacat dezlănţuit trupele române dislocate în zona Ştefăneşti, producând pierderi în rândul ostaşilor şi distrugând echipament de război.

Acesta a fost primul atac pe teritoriul României de către aviaţia sovietică după declanşarea războiului care se produsese doar cu câteva ore în urmă.

Armata Română a continuat forţarea Prutului şi în alte puncte şi imediat s-au desfăşurat în formaţiuni de luptă în atac pe malul stâng al Prutului.

Artileria română din Regimentul 4 artilerie grea Bacău

Regimentul 24 Artilerie Roman, Regimentul 16 Artilerie Bacău, Regimentul 1 Artilerie Grăniceri Chişinău, Regimentul 1 Artilerie Moto Tighina, Regimentul 16 Artilerie de la Herţa, Regimentul 2 A.A. Tighina au lansat baraje de foc asupra inamicului dând posibilitatea trupelor de infanterie şi grăniceri să înainteze în adâncime să ocupe noi dispozitive de luptă.

„Adevăratul „botez al focului" a fost atunci când a trebuit să respingem faimosul contraatac rusesc de blindate, din direcţia: Răşcani, Glodeni-Făleşti. La un moment dat, deşi înaintam fără a avea o rezistenţă prea mare din partea inamicului, nu am înţeles de ce s-a ordonat să ne oprim şi, repede, să ne îngropăm la teren. Mai întâi au venit peste noi avioanele, care mitraliau şi aruncau bombe. Apoi, a început şuieratul obuzelor de artilerie şi tunetul exploziilor acestora, concomitent cu huruitul ameninţător al tancurilor. Toate s-au revărsat ca un şuvoi ucigător …. . Câteva tancuri ruseşti au pătruns peste compania vecină, producând multe victime …. . Am privit îngroziţi la strivirea unora de ai noştri cu şenilele nemiloase ale tancurilor sovietice".

Traversarea Prutului de către trupele române ridica în continuare probleme serioase, care trebuiau să fie rezolvate operativ şi în deplină securitate pentru ostaşi, dar şi pentru armamentul din dotare, deoarece această operaţiune nu suferea niciun fel de amânare, pentru că puteam fi surprinşi de armata rusă într-un moment de tranzitarea Prutului și atunci acţiunea putea eşua iar reluarea efortului de forţare a Prutului se încheia cu pierderi mari de soldaţi.

Comandanţii de unităţi au ordonat ca imediat după trecerea râului Prut pe malul stâng trebuie să se constituie în detașamente de luptători cu efectiv redus, format din două trei plutoane de puşcaşi şi din alte specialităţi militare: cercetaşi, transmisiuni, grupe de aruncătoare, antitanc, soldaţi cu o pregătire superioară capabili să asigure din punct de vedere logistic prelungirea rapidă a liniilor de comunicaţii ca trupele terestre să fie mai bine orientate în atac.

Aceste formaţiuni de luptă speciale au fost trecute cu bărcile dincolo de Prut, având misiunea de a semnala din timp orice mişcări de trupe ale inamicului care puteau declanșa atacuri prin surprindere împotriva trupelor române – aflate în tranzit – fără să aibă timp să se organizeze în dispozitive de apărare.

Prin aceste măsuri tactice aplicate, având scopul de a neutraliza

un eventual atac din partea armatei sovietice la punctele de trecere, trupele române au accelerat ritmul de înaintare peste râul Prut în special armamentul greu şi uşor, muniţiile de război, cavaleria şi trupele sedentare de aprovizionare a frontului.

Primele trupe române care au trecut graniţa de nord în zona Adâncata-Strojineţ, Siret-Mihăileni, Herţa-Cernăuţi, Lunca-Prut, Rădăuţi-Prut Lipicari, Briceni, au fost Corpul 3 Grăniceri, Regimentul 7 Vânătoare, Regimentul 1 Artilerie Grăniceri, Regimentul 1 care de luptă T8 si T4 de tonaj mijlociu, Brigada 2 blindate, Regimentul Dorohoi, Regimentul de Grăniceri Cernăuţi, Regimentul 10 Vânători Tighina, Compania de Cercetaşi si Informaţii Piatra Neamţ.

În zona de nord armata sovietică nu părea să fie pregătită de a opune o rezistenţă puternică sau poate ne lăsa să înaintăm ca apoi să ne surprindă prin atacuri rapide de învăluire şi încercuire.

Trupele române din flancul stâng au profitat de faptul că grosul trupelor sovietice încă nu intrase în luptă şi au înaintat în adâncime ocupând multe localităţi din Bucovina de Nord dar pe măsură ce înaintau armata rusă a ripostat energic şi a început lupte înverşunate în apropierea oraşului Cernăuţi.

Unităţile de luptă din Corpul 3 Grăniceri Cernăuţi, Regimentul 7 Vânători, Corpul 6 Grăniceri, Brigăzile 1,2,şi 4 Vânători de Munte care cunoşteau zona din Bucovina de Nord au înaintat viguros spre oraşul Cernăuţi şi prin lupte grele şi sacrificii de sânge au făcut posibil ca pe data de 5 iulie 1941 oraşele Cernăuţi şi Ţinutul Herţa să fie eliberate.

În luptele duse în zona Cernăuţului şi Herţa au căzut la datorie şi ostaşi din comuna Răuceşti. Amintim aici pe fruntaşul Panaite Dumitru.

Unităţile de luptă române care luptau în Bucovina de Nord au continuat luptele cu armata rusă pe direcţia Briceni, Răşcani, Ocniţa, Bârnova, Otaci, Drochia, Soroca făcând joncţiunea cu trupele care înaintau pe direcţia Făleşti, Bălţi Floreşti.

În apropiere de oraşul Bălţi în Lunca Răutului, s-au dus cele mai sângeroase lupte. Aici s-a declanşat un adevărat măcel între trupele române şi armata rusă care a aruncat în luptă toate forţele de care dispuneau trupele sovietice din această zonă pentru a ne bara înaintarea noastră spre Nistru în direcţia Soroca-Râbniţa.

În noaptea de 11/12 iulie 1941 Divizia 1 Iaşi, Corpul 6 Grăniceri Chişinău, Regimentul 10 Vânători Tighina şi Regimentul Legiunea de

Jandarmi Iaşi înaintau pe direcţia Călăraşi-Orhei şi s-a oprit în apropierea unui lan de grâu care dăduse în pârg gata de secerat.

Comandanţii au dat ordin să ocupăm dispozitivul de luptă în apărare până la apariţia zorilor când va trebui să fim gata de atac.

„Era o noapte liniştită, caldă, pe cer sclipeau stelele, dinspre nord adia un vânt uşor, roua încă nu căzuse, iar în lanul de grâu se auzea din când în când cântecul pitpalacului”.

Liniştea aceasta apăsătoare fără niciun semn din partea inamicului îi îngrijorau pe comandanţii noştri şi au luat hotărârea să trimită în recunoaştere o grupă de cercetaşi puşcaşi de elită din Legiunea de Jandarmi Iaşi, comandată de sergentul ILIEŞ V. GHEORGHE, care avea misiunea să cerceteze zona din faţa frontului nostru pe direcţia unde se bănuia că inamicul se afla în dispozitivul de luptă, să vadă planul lor de mişcare apoi să se întoarcă la comandament să raporteze cele observate.

Grupul de cercetaşi români din Legiunea de Jandarmi au intrat în lanul de grâu pe care l-au traversat până la o tarla de floarea-soarelui şi au înaintat circa 100 m.

Comandanţii au aşteptat vreo trei ore de când plecase grupa de cercetaşi în misiune şi văzând că se face ziuă şi tot nu se mai întorc, au trimis un pluton de puşcaşi din Regimentul 10 Vânători Tighina să meargă pe urmele lor prin lanul de grâu să vadă dacă mai sunt în viaţă sau au fost luaţi prizonieri.

Agenţii ruşi au observat mişcări de trupe în lanul de grâu si crezând că se află un efectiv mare de soldaţi români au dat foc lanului de grâu din mai multe locuri. În câteva minute întreg lanul de grâu a fost cuprins de flăcări.

Plutonul de puşcaşi din Regimentul 10 Vânători depăşise lanul de grâu în flăcări şi ajunsese la lanul de floarea-soarelui. Aici însă au fost surprinşi de ruşi, care au deschis foc asupra lor.

Auzind schimbul de focuri dinspre lanul de floarea-soarelui comandanţii noştri au înţeles ce se întâmplă acolo şi au dat ordin de atac în direcţia unde continua lupta între plutonul nostru şi soldaţii ruşi.

„Lanul de grâu incendiat de armata rusă încă mai fumega şi ne sufocam de mirosul ce ieşea din pământ şi boabele carbonizate. Tuşeam cu toţii dar continuam să alergăm prin fumul care ne proteja oarecum de duşmanii ruşi, fără să ne observe că ne apropiem şi-i

puteam ataca din spate. Ajunşi la marginea lanului de floarea-soarelui, am ocupat poziţia de luptă şi am deschis foc asupra soldaţilor ruşi. Surprinşi de atacul nostru rapid, au început retragerea spre localităţile Ţigăneşti-Codreanca unde se aflau alte trupe sovietice".

Plutonul de puşcaşi din Regimentul 10 Vânători pierduse 5 trăgători de elită. Nu departe de locul unde avusese lupte cu soldaţii ruşi, în mijlocul lanului de floarea-soarelui, am dat peste grupa de cercetaşi din Legiunea de Jandarmi Iaşi.

Soarele urcase sus pe cer şi ardea cu putere. Era pe la ora amiezii şi cei 11 cercetaşi zăceau umflaţi, împrăştiaţi prin lanul de floarea-soarelui. Comandantul nostru a dat ordin să-i ridicăm şi să-i ducem la umbra unor stejari bătrâni să-i îngropăm acolo.

Am executat ordinul şi i-am dus acolo unde a zis comandantul, am săpat o groapă comună pentru toţi şi cei de la 10 vânători.

Înainte de a-i înmormânta am căutat prin buzunarele de la tunică şi am găsit o fotografie şi o scrisoare în buzunarul sergentului ILIEŞ V. GHEORGHE, care s-a născut în comuna Răuceşti, judeţul Neamţ, nu era căsătorit şi avea doi părinţi bătrâni şi îi era dor de ei. Scrisoarea şi fotografia i-am dat-o comandantului de la Legiunea de Jandarmi Iaşi. Apoi pe cei 11 eroi români i-am aşezat în groapă peste care am aşezat crengi cu frunze de stejar verzi, după care am dat pământul proaspăt. La căpătâi le-am pus o cruce din lemn de stejar făcută în grabă. Pe stejarul din apropiere am scris pe coaja de stejar, încrustate cu briceagul, numele sergentului şi al luptătorilor din groapă. Am lăsat totul în urmă şi împreună cu cei patru camarazi ne-am urcat într-un camion militar să ajungem din urmă Regimentul din care făceam parte. Trupele noastre duceau lupte grele la Călăraşi, unde aveam de înmormântat zeci şi sute de ostaşi români căzuţi pentru eliberarea Basarabiei şi Bucovinei de Nord.

În acelaşi timp pe flancul drept al frontului la sud-est de Iaşi trupele din Armata 4 Română conduse de Generalul Nicolae Ciupercă, întâmpina o rezistenţă puternică din partea trupelor sovietice care declanşau numeroase contraatacuri în special în zona punctelor de trecere peste râul Prut: Albiţa, Călmăţui, Luca-Banului, Fălciu, Cantimir, Ţiganca, Oancea-Cahul, Slobozia-Mare Giurgiuleşti.

Primele unităţi de luptă din Armata 4 Română care au forţat trecerea Prutului flancul drept al frontului au fost Diviziile 21,15 Infanterie din Corpul 2 Armată, Divizia 1 Blindate, Brigada 11

Infanterie, Brigada 2 Artilerie Grea, Divizia 1 Vânători Iași, Regimentul 25 Infanterie Vaslui, Regimentul 12 „Cantemir" Bârlad, Regimentul 24 Infanterie Tecuci, Regimentul 11 „Siret" Galaţi, Regimentul 2 Vânători Gardă şi alte unităţi specializate în drumuri şi poduri, transmisiuni, logistic.

„După eşuarea acţiunii de trecere a podului de la Oancea spre Cahul, comandantul Diviziei 21 Infanterie, generalul Nicolae Dăscălescu, a constituit un detașament de luptători cu efectiv redus din batalionul 3 al Regimentului 12 „Cantemir" care avea misiunea să se deplaseze la punctul de rezistenţă al inamicului.

Detaşamentul de luptători au traversat râul Prut lat de 60m cu bărcile. O barcă uzată a luat apă şi militarii au fost obligaţi să înoate până la mal în condiţii grele şi periculoase. Câţiva militari s-au înecat cu tot echipamentul de război care îl aveau asupra lor.

Ajunși pe malul opus s-au târât prin ierburile înalte şi tufişurile de salcie până aproape de han. Rușii i-au descoperit și au deschis foc asupra lor. Artileria română a lansat un baraj de foc în apropierea Hanului, apoi grupul de puşcaşi români a înaintat şi a ocupat Hanul Tulceanu unde se găsea un principal punct de comunicaţii şi observare care dirija și coordona trupele sovietice aflate în zonă. Imediat au tăiat legăturile telefonice ale pichetului şi cu o rachetă verde au semnalizat să înceteze focul.

Regimentul 12 „Cantemir" a trecut Prutul și a ocupat dispozitivul de apărare şi a rămas pe poziţie până pe data de 4 iulie 1941.

La data de 5 iulie 1941 când Regimentul de Gardă a terminat un cap de pod peste Prut în zona Fălciu, la nord de satul Ţiganca şi a început trecerea armatei române cu armamentul greu, cavaleria şi echipamentul de război.

În noaptea de 7/8 iulie 1941 efectivele Diviziei 21 Infanterie, Regimentele 11 Siret, 12 „Cantemir" din Bârlad, Regimentul 24 Infanterie Tecuci au traversat Prutul şi au fost desfăşurate în dispozitivul de atac la nord de satul Ţiganca. În luptele ce au urmat în această zonă Batalionul 3 din eşalonul doi a suferit mari pierderi.

Ziua de 9 iulie a marcat pierderi şi mai mari în rândul luptătorilor din Regimentul 12 „Cantemir" în atacul lansat pentru a cuceri cota 228, de pe Dealul Ţiganca. În cele două zile de luptă, Regimentul 12 Dorobanţi „Cantemir" a pierdut 35 la sută din efectiv.

În ziua de 12 iulie 1941, comandantul Diviziei 21 Infanterie, generalul Nicolae Dăscălescu din Armata 4 a dat ordin ca Regimentul 12 „Cantemir" să ia poziţie de luptă în apărare pe un front de 300 m între Regimentele 11 „Siret" Galaţi şi 24 Infanterie Tecuci.

În noaptea de 12/13 iulie 1941, Brigada 2 Artilerie grea, Regimentul 2, Regimentul 11 Artilerie grea Focşani au fost puse în poziţie de tragere.

În zorii zilei, infanteriştii din armata rusă s-au năpustit în atac asupra dispozitivului nostru de apărare. Focul puşcaşilor şi mitralierelor române i-a ţinut pe loc pe ostaşii ruşi iar artileria noastră a lovit puternic poziţiile ocupate şi dispozitivele de muniţii, producându-le mari pierderi trupelor sovietice.

Luptele de la Ţiganca, Cantemir, Antoneşti, Goteşti, Lărguţa Pleşeni s-au încheiat la data de 13 iulie 1941.

Generalul Ion Antonescu, comandantul frontului român a vizitat cartierul Diviziei 21 Infanterie pe Dealul Ţiganca, felicitând efectivele române.

De la data de 14 iulie 1941, trupele române din zona Fălciu, Oancea, Cahul Giurgiuleşti Galaţi au început înaintarea spre Nistru.

În zona Albiţa-Călmăţui, Leuşeni, Lunca-Banului, Covurluiului în direcţia Lăpuşana, Hăniceşti, Cimişlia spre Chişinău încă se mai duceau lupte grele între unităţile din Armata 4 Română şi trupele sovietice care cedau mereu în faţa trupelor române.

Sub comanda generalului de brigadă Ioan Sion Divizia 1 Blindată, Divizia 15 Infanterie, Divizia 1 Vânători Iaşi, Regimentul 25 Infanterie Vaslui, Regimentul 10 Infanterie Focşani, Regimentul 2 Fortificaţii Regimentele 2 şi 3 Roşiori au pornit un iureş peste Prut pentru eliberarea Basarabiei.

Traversarea masivului Corneşti de către Divizia blindată, care a rămas necunoscută comandantului rus, reprezintă o acţiune militară îndrăzneaţă care caracterizează acţiunile de excepţie ale diviziei blindate din vara anului 1941.

Generalul de brigadă Ioan Sion, are un merit personal deosebit la elaborarea concepţiei pentru eliberarea Chişinăului, după un plan secret operativ care să fie aplicat în aşa fel ca populaţia oraşului să fie protejată, iar distrugerile să fie minime.

La aplicarea planului trebuiau să acţioneze şi trupe speciale din Armata 3 Română care cunoşteau planul oraşului Chişinău:

Regimentul 7 grăniceri Chişinău, Regimentul 7 Vânători de câmp Tighina, Regimentele 27 şi 28 Infanterie Chişinău, Divizia 4 Grăniceri Chişinău.

Aceste unităţi înaintau spre Chişinău din direcţia nord-vest Călăraşi-Orhei în timp ce unităţi din Armata 4 Română, Regimentul 2 Vânători Gardă, Divizia Vânători Iaşi, Divizia 1 Blindate 7 A.A. Focşani care trebuia să acţioneze din direcţia sud-est.

Planul de eliberare a oraşului Chişinău a fost pus în aplicare în noaptea de 14/15 iulie 1941, unde trupe speciale de comunicaţii-logistică-cercetaşi şi Vânători Gardă au ocupat Clădirea Radioului, Palatul Poştei, Clădirea serviciului de informaţie, Palatul Administrativ şi al Poliţiei. Legăturile telefonice au fost tăiate, iar postul de radio a început să transmită apeluri la populaţie să-şi păstreze calmul, să stea în locuinţă şi în adăposturile din apropiere, să coopereze cu armata română, care le va acorda tot sprijinul necesar.

Între timp trupele speciale din Armata 3 şi 4 Română au înconjurat oraşul şi au blocat toate căile de circulaţie din interiorul şi exteriorul oraşului Chişinău.

Trupele sovietice au încercat să opună rezistenţă, dar fiind surprinse de operativitatea trupelor române, au fost silite să se retragă spre nord-est, în afara oraşului.

La data de 16 iulie 1941 oraşul Chişinău a fost eliberat de trupele de ocupaţie sovietice".

(Din povestirile colonel (r) Obreja T. Vasile)

Trupele române din Armata 3 şi 4 Română şi-au continuat luptele pentru a ocupa poziţii de apărare pe linia Nistrului.

Unităţile şi marile unităţi din Armata 4 Română din flancul drept al frontului român au continuat atacul împotriva trupelor sovietice, sub focul ucigător al aviaţiei inamice care lansau bombe asupra trupelor române.

Divizia 1 Blindate si Divizia 15 Infanterie, Brigada 2 Artilerie, Divizia 1 Vânători comandate de Generalul de Divizie Ioan Sion au înaintat şi a făcut joncţiunea la Căuşeni cu Divizia 21 Infanterie comandată de generalul Nicolae Dăscălescu şi Corpul 3 armată comandat de generalul de divizie Vasile Atanasiu, care acţiona pe direcţia Ştefan-Vodă, Antoneşti, Purcari şi se pregătea să traverseze Nistru pe podul de pontoane în zona satului Iasca şi să înainteze spre

Crasnoe-Slobozia .

După trecerea Nistrului, în Trasnistria (4 august 1941) Diviziile 21 Blindate şi Divizia 15 Infanterie, Corpul 2 Armată şi Regimentul 25 Infanterie Vaslui, Regimentul 2 Artilerie grea, Regimentul 10 Infanterie Focşani şi alte unităţi au parcurs 120 km în 4 zile (6-9 august) prin lupte continue cu puternicele ariergărzi inamice, găsindu-se la 14 august 1941 cu forţele principale din Diviziile 21 Infanterie, Divizia 1 Vânători Iaşi, Regimentul 13 Infanterie Iaşi, la 10 km de ţărmul Mării Negre.

Armata 4 Română a străpuns primul aliniament de apărare şi a realizat interceptarea căilor de comunicaţii ale inamicului care s-a retras spre Odessa.

Pe frontul din flancul stâng unde acţionează trupele din Armata 3 română, conduse de generalul Petrea Dumitrescu încă se desfăşoară lupte grele deoparte şi de alta a râului Nistru, unde armata rusă opune o rezistenţă puternică în zonele: Dubăsari, Râbniţa, Roşcov, Camenca, Soroca, Otaci.

De la data de 14 iulie 1941 efectivele române din flancul stâng al frontului din Bucovina de Nord au primit ordin să forţeze râul Nistru în mai multe puncte accesibile.

Unităţile de pontonieri români, specializaţi în construcţia de poduri de pontoane, au depus eforturi foarte mari să realizeze capuri de pod peste Nistru, în condiţiile când avioanele sovietice coborau până aproape de apa râului şi mitraliau şi aruncau bombe, iar artileria trăgea necontenit salve de obuze, producând multe victime în rândul ostaşilor români care pluteau pe râu.

Artileria română amplasată pe malul drept dincoace de Nistru, riposta energic cu baraje de foc asupra trupelor Rusiei care contraataca soldaţii români ce reuşeau să treacă pe malul stâng.

În zilele următoare s-au dus lupte crâncene la Otaci-Moghilev un punct important de trecere peste Nistrul unde Armata Roşie a mobilizat forţe puternice de trupe şi armament greu, tancuri şi aviaţie care au rezistat atacurilor repetate lansate de armata română.

Trupele române care au forţat Nistru în apropierea localităţilor Dubăsari, Râbniţa, Roşcov-Soroca, au reuşit să respingă atacurile lansate de trupele sovietice şi să traverseze râul Nistru ocupând poziţii de luptă pe malul stâng şi să pregătească înaintarea spre Odessa şi Dalnic unde îi aştepta noi şi noi lupte.

După lupte înverşunate la punctul de trecere Otaci-Moghzliv unităţile de luptă ale Armatei Roşie au cedat şi au început retragerea spre est.

Astfel, ostaşii noştri din Armata 3 şi 4 Română, având ca suport în inimă şi în gând dorinţa de a elibera pe fraţii din Basarabia, Bucovina de Nord şi Ţinutul Herţa de sub ocupaţia Armatei Roşie au luptat cu eroism şi cu mari sacrificii de sânge reuşind ca până la 27 iulie 1941 teritoriile româneşti, răpite de Uniunea Sovietică în urma Pactului Ribbentrop-Molotov să fie reîntregite în graniţele României.

În luptele duse pentru eliberarea pământului strămoşesc dintre Prut şi Nistru, armata română a înregistrat 4.112 de soldaţi morţi, 12.120 răniţi şi peste 5.506 daţi dispăruţi.

Armata română şi-a îndeplinit misiunea încredinţată de popor, îngropând piatra de hotar pe toată lungimea graniţei de nord-est pe linia Nistrului de la Marea cea Mare, Cetatea-Albă până sus la Hotin, în Bucovina de Nord şi Ţinutul Herţa aşa cum ne-o lăsase Ştefan cel Mare.

Românii şi-au plâns eroii, şi au fost de partea Armatei Române cu trup şi suflet pentru recuperarea teritoriului de la est şi nord-est ocupat de Rusia cu douăsprezece luni în urmă (28 iunie 1940), dar erau împotriva continuării războiului dincolo de Nistru. După ce Basarabia, Bucovina de Nord şi Ţinutul Herţa au fost redobândite, „cereau ieşirea României din război".

Românii îşi manifestau opinia făţiş în stradă:

„Nu trebuie să apărem ca agresori împotriva Rusiei care s-a aliat cu Anglia şi America şi care ar putea schimba soarta războiului în favoarea Aliaţilor".

„România se va afla în tabăra învinşilor, va deveni un inamic al alianţelor ei tradiţionale şi va fi lipsită de apărare împotriva represiunilor sovietice".

„Trupele române, obiectau şi nu doreau să mai înainteze pe teritoriul Uniunii Sovietice propriu-zis".

În toiul războiului, Ion Antonescu (care la 21 august 1941 devenise mareşal) a considerat că propunerile şi motivaţiile ca România să se retragă din război, iar trupele române să rămână pe linia Nistrului, să păzească hotarele fireşti ale patriei erau impracticabile: Antonescu a venit cu argumente convingătoare: „Rusia nu se va mulţumi doar cu gestul României de a ieşi din război şi a se opri la Nistru".

„Uniunea Sovietică a apreciat şi a luat act de atitudinea României de a redobândi Basarabia, Bucovina de Nord şi Ţinutul Herţa drept un atentat la suveranitatea teritorială, drept o încălcare flagrantă a dreptului internaţional".

„Ar fi fost mai bine – a continuat Antonescu – să acceptăm Pactul Ribbentrop-Molotov şi Dictatul de la Viena şi pierderea Balcicului din Dobrogea, să lăsăm pe toţi lupii să muşte din trupul României, fără ca armata română să tragă măcar un singur foc de armă?"

„Această atitudine o consider drept o ruşine naţională".

„Istoria nu ne va ierta niciodată".

„Aşa că ori ne oprim pe hotarul de la Nistru sau continuăm războiul dincolo pe pământ străin pentru Rusia, rămânem tot agresori, tot invadatori, alături de Germania pentru că am îndrăznit să eliberăm pământul sfânt dintre Prut şi Nistru". (21 august 1941 mareşalul Ion Antonescu)

(Din povestirile colonelului (r) Obreja T. Vasile)

În vara anului 1941 oamenii din satele comunei Răuceşti au aflat de la învăţătorii şi preoţii care mai deţineau câte un aparat de radio că Basarabia şi Bucovina de Nord au fost eliberate de armata română de sub ocupaţia sovietică şi aşteptau ca cei plecaţi la război să se întoarcă la familiile lor.

Vestea că mareşalul Ion Antonescu a hotărât ca România să continue războiul dincolo de Nistru pe pământul Rusiei i-a zăpăcit şi nu puteau să înţeleagă de ce trebuie să mergem mai departe în război dacă fraţii noştri de peste Prut au fost eliberaţi.

Clopotele băteau mereu, cei căzuţi în război şi femeile şi bătrânii plângeau nu numai pentru eroii lor dar şi pentru cei care intraseră deja în marile bătălii pentru Odessa şi Dalnic şi se aşteptau la noi sacrificii.

Pentru eliberarea Basarabiei şi Bucovinei de Nord mulţi ostaşi din localitatea noastră au luptat cu arma în mână şi o parte dintre ei au căzut eroi pentru o cauză dreaptă şi sfântă „reîntregirea hotarelor Patriei şi a neamului românesc".

EROI CĂZUŢI ÎN BASARABIA ŞI BUCOVINA DE NORD ÎN RĂZBOIUL DIN 1941 (21/22 iunie – 27 iulie)

Nr. crt.	Gradul	Numele şi prenume	Localitatea – Satul-	Nr. crt.	Gradul	mele pren

		le				le
1	Lo cote-nent	Op rea Dumitru	Ră uceşti de Sus	18		
2	Su bloco-tenent	Na nea Mihai	Ră uceşti de Sus	19		
3	Se rg.	Ili es V.Gheorg he	Ră uceşti de Jos	20		
4	Se rg.	Fil ip V.Neculai	Og linzi	21		
5	Ca p.	Va siliu N.Gheorg he	Ră uceşti de Jos	22		
6	So ldat	Bă lan Dumitru	Ră uceşti de Sus	23		
7	So ldat	Ru su Ion	Ră uceşti de Sus	24		
8	Ca p.	Ifr im Vasile	Ră uceşti Sus	25		
9	So ldat	Ne chifor Ion	Ră uceşti de Sus	26		
10	Fr untaş	Vo inea D.Dumitr u	Ră uceşti Jos	27		
11	So ldat	To ma V.Vasile	Ră uceşti de Jos	28		

12	Fruntaş	Panaite Dumitru	Răuceşti de Sus	29		
13	Sergent	Predoaia I.Ion	Răuceşti de Jos	30		
14	Soldat	Chiper A.Gheorghe	Răuceşti de Jos	31		
15	Soldat	Diaconu Gheorghe	Răuceşti de Jos	32		
16				33		
17				34		

Fruntaş Panaite Dumitru (dreapta) Sergent Ilieş Gheorghe
Căzut erou la Cernăuţi Comandant de grupă de puşcaşi
Bucovina de Nord de elită, căzut pentru Basarabia
În stânga Obreja N.Vasile

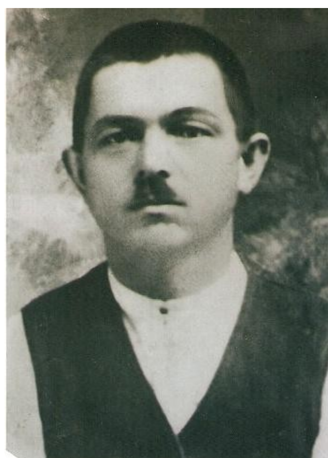

Fruntaş Obreja N.Vasile(stânga) Sergent Agafiţei Constantin Regimentul 3 Grăniceri Cernăuţi Regimentul de Jandarmi

Cernăuţi

Veteran de război DULGHERU VASILE
A făcut parte din regimentul 4 artilerie grea
Calibrul 150 mm Bacău. A luptat la Ştefăneşti pe malul Prutului 21-22 Iunie 1941

Sergent NECULAI V.FILIP
Căzut erou pentru eliberarea Basarabiei

Caporal VASILIU N.GHEORGHE
Căzut erou pentru eliberarea Basarabiei
REGIMENTUL FORTIFICAŢII MĂRĂŞEŞTI

Sergent OBREJA T.TOADER Serg. Stănică I. Dumitru
Corpul de Pompieri Contingentul 31
A fost rănit in Basarabia Tiraspol Regimentul 16 Fălticeni

Regimentul 7 Vânători Tighina
Fruntaş OBREJA GHEORGHE (ultimul din dreapta in picioare)

Grupa de puşcaşi de elită
Cercetaşi –observatori
Legiunea de jandarmi Iaşi
Căzuţi într-o ambuscadă la Odorhei iulie 1941
Serg. Ilieă V.Gheorghe
(al doilea pe scaun)

Caporal DULGHERU Plutonier PAVEL VASILE Regimentul 4 V.ILIE Batalionul 13
Artilerie grea Bacău V.M. Tg.Neamţ A luptat în Basarabia

Regimentul 16 Artilerie grea Focşani
Cucoş T. Dumitru (Ultimul din dreapta in genunchi)

Sergent APOSTOAIE GRIGORE Serg. Stan Ghe.Ion
Regimentul 15 Regimentul 16 Vânători
Piatra Neamţ Fortificaţii Prizonier la Cotul Donului
A luptat în Basarabia

ARMATA ROMÂNĂ CONTINUĂ RĂZBOIUL DINCOLO DE

NISTRU ŞI ROMÂNIA VA SUPORTA CONSECINŢELE

Continuarea războiului dincolo de Nistru va complica relaţiile noastre cu Anglia și Statele Unite ale Americii cu care România a intrat în stare de război din momentul când Mareşalul Ion Antonescu a hotărât – de unul singur – ca armata română să continue războiul împotriva Uniunii Sovietice.

Antrenarea ţării dincolo de Nistru a avut consecinţe grave pentru poporul român atât în momentul războiului cât și în perspectivă şi aceasta, se va vedea începând cu luna decembrie 1941 şi respectiv în iunie 1942 când Puterile Aliate vor cere României să părăsească Axa şi să capituleze necondiţionat.

Armata Română nu avea de unde să ştie că Puterile Aliate aveau în vedere o schimbare radicală a mersului războiului, iar odată cu căderea Frontului de Est, România va rămâne sub influenţa Rusiei care va avea libertatea de control în toate domeniile de activitate, inclusiv în treburile politice.

Mareşalul Ion Antonescu nu era de aceeaşi părere, susţinând în continuare ideea „de a ne bate cu ruşii până la capăt". În consecinţă Armatele Române, după ce au trecut Nistru, au început înaintarea în forţă spre direcţia Odessa-Dalnic.

Frontul românesc din flancul stâng unde acţiona Armata 3 Română având în componenţă sa Corpul 2-7 Armată, Corpul 3 Grăniceri, Corpul 4 Armată, Brigăzile 1-4 Vânători de Munte, Regimentul 15 „Dorobanţi" și „Războieni" Piatra Neamţ, Divizia 14 Infanterie, Regimentul 12 Călăraşi, Regimentul 16 Artilerie Grea Focşani, Regimentul 31 Infanterie Botoșani, două companii din Batalionul 13 Vânători de Munte Tg.Neamţ, Regimentul 3 Grăniceri Cernăuţi şi alte unităţi speciale au continuat înaintarea, în Ucraina spre est, pe un front larg cuprins între Nistru şi Nipru ajungând la data de 12 august 1941 la 15 km de Odessa, unde s-au angajat în grele încleştări cu armatele sovietice care dispuneau de o mare forţă de foc cu o deschidere largă de apărare şi cu atacuri şi contraatacuri surprinzătoare.

Unităţile din Armata 3 Română, având o bună organizare în dispozitivul de atac susţinut în permanenţă de Diviziile de Vânători şi Regimentele de Infanterie acoperite de Artileria grea şi uşoară, au reuşit să declanşeze atacuri rapide obligând pe inamic să se retragă în

împrejurimile Odessei unde s-au regrupat în dispozitivul de apărare.

În flancul drept al frontului, unde Armata 4 Română comandată de generalul Nicolae Ciupercă avea în componenţă sa Corpul 2-6 Armată la care s-a alăturat Corpul 4 din Armata Germană, Divizia 22 Blindată germană, toate se găseau sub comanda directă a Mareşalului Ion Antonescu, la sfârşitul lunii august 1941 după ce au depăşit localităţile: Tiraspol, Slobozia, Crasnoe la nord-vest de Marea Neagră în direcţia Vladimirovca în estul Basarabiei au continuat urmărirea inamicului care se retrăgea spre Odessa.

În operaţiunile de la Odessa, în perioada august-octombrie 1941, ostaşii români din Divizia 21 Infanterie, Divizia 15 Infanterie, Brigada 21 Artilerie din Divizia 21 Infanterie, regimentul 2 Artilerie grea, Regimentul 10 Infanterie Focşani, Regimentul 1 Artilerie grea Focşani, Regimentul 2 Fortificaţii Mărăşeşti, Regimentul 12 Cantemir Bârlad, Regimentul 24 Infanterie Tecuci, Regimentul 11 „Siret" Galaţi, Regimentul 2 A.A. Iaşi, Divizia 1 Blindate, Divizia 12 Infanterie, Regimentul 13 Transmisiuni Iaşi din Divizia 4 Iaşi, au desfăşurat lupte sângeroase în împrejurimile Odessei unde armata sovietică era bine organizată în apărare.

Regimentul 12 „Cantemir" Bârlad a primit comanda Colonelului Sava S. Simionescu să declanşeze atacul împotriva inamicului situat la Cota 80 pe Dealul Vacarjani în flancul drept al inamicului, obligându-l să se retragă. Întrucât regimentul a înregistrat mari pierderi a fost retras în garnizoana Bârlad. În locul lui a intrat în luptă regimentul 24 Infanterie Tecuci unde ostaşii, subofiţerii şi ofiţerii din Regimentul 24 şi-au făcut cu prisosinţă datoria, săvârşind adevărate fapte de eroism.

În acelaşi timp în partea de nord-est a Odessei, Armata a 3 a Română a continuat să înainteze spre oraş. În noaptea de 28/29 septembrie 1941 a intrat în dispozitivul de luptă, Regimentul 15 Infanterie Piatra Neamţ – Divizia 6 – Compania de Cercetaşi Corpul 6 Grăniceri Chişinău, Regimentul 27 infanterie Bacău, Regimentul 7 Vânători Tighina, Regimentul 10 Vânători Tighina, Corpul 3 Grăniceri, Corpul Vânători de Munte unde a executat o manevră rapidă, îndrăzneaţă, eficace şi a învăluit la partea de nord şi nord-est o parte din împrejurimile oraşului, s-au tăiat legăturile de comunicaţii şi s-au blocat toate căile de acces spre Odessa.

Bătălia pentru cucerirea Odessei a început odată cu luptele declanşate la data de 9 octombrie 1941, prin acţiunile comune ale

celor două Armate 3 și 4 Române printr-o cooperare inter-arme cu unităţi specializate în luptele din interiorul orașelor și în luptele de stradă.

Divizia 21 Infanterie, Divizia 10 Infanterie, Corpul 6 Grăniceri Chişinău, Regimentul 10 Vânători Tighina, Regimentul 7 Cercetaşi, Regimentul 2 A.A. Iaşi o companie de cercetaşi, observaţie-semnalizare din Regimentul 15 Piatra Neamţ, Regimentul 13 transmisiuni-logistică Iaşi, Divizia 1 Blindate şi alte unităţi speciale au pătruns în oraş a realizat interceptarea căilor de comunicaţii şi retragerea inamicului şi după lupte grele a pus stăpânire pe principalele puncte strategice și s-a organizat apărarea clădirilor şi căilor de acces.

Luptele au continuat și în zilele următoare și s-au soldat cu pierderi mari pentru armata română.

Până la urmă victoria a fost obţinută dar Armata Română a primit o lovitură grea si cea mai violentă de la începutul războiului.

Divizia 21 Infanterie „Moldova" s-a instalat în locul care fusese cărtiruit comandamentul sovietic de apărare a Odessei, după ce capitulase la 16 octombrie.

După intrarea Diviziei 10 Infanterie în Odessa la 17 octombrie 1941, generalul de brigadă Ion Glogojanu – comandantul diviziei – a fost numit și comandant militar al orașului. Postul de comandă al diviziei și al comandantului militar a fost instalat în fosta clădire G.P.U., de pe strada Engleză. În după-amiaza zilei de 22 octombrie 1941, la orele 1745 o parte din clădire minată în retragere de sovietici, a fost aruncată în aer, „efectul a fost groaznic menționează jurnalul de operații al marii unități – blocuri mari de piatră fiind aruncate la 200-300 m, suflul exploziei a spart geamurile pe o rază de 500 m, iar praful a acoperit totul în jur". Între cei uciși s-a aflat și generalul Ion Glogojanu al cărui corp a fost scos de sub dărâmături a doua zi, 23 octombrie 1941.

Concomitent cu luptele de la Odessa, la 12 octombrie la Dalnic s-a declanșat un adevărat măcel, unde armata română a înregistrat mari pierderi de ostași și material de război. Martor la acele evenimente, locotenent-învăţător Enea Ioan, comandant la Compania 11 din Regimentul 15 Infanterie Piatra Neamţ un adevărat ostaş, cu demnitate, disciplină și corectitudine exemplară, remarcându-se pe timpul luptelor de la Odessa pentru exemplu de eroism și spirit de sacrificiu, de unde a scăpat cu viaţă, avea să povestească mai târziu

scene de groază, cumplite ce nu pot fi descrise în cuvinte.

În jurnalul său de campanie se găseşte şi tragedia plutonului de puşcaşi căzuţi într-o ambuscadă în apropriere de Dalnic.

Locotenentul Enea Ion a hotărât să meargă în fruntea unui pluton într-o incursiune cu misiunea să pătrundă în apropierea dispozitivului de luptă a inamicului să identifice poziţia şi capacitatea de a declanşa un contraatac, armamentul şi puterea de foc, precum şi zona unde se află dislocate trupele sovietice.

„Misiunea cerea multă îndrăzneală, iscusinţă dar şi riscul fiind considerat de gradul zero”.

Deplasarea spre obiectivul inamicului s-a executat pe timp de noapte pe un teren necunoscut, pe o vreme mohorâtă. Plutonul s-a apropiat de dispozitivul inamicului şi a trimis trei cercetaşi să facă primele observaţii asupra modului de amplasare a trupelor şi planului de dispunere în atac.

Ruşii i-au descoperit însă i-au lăsat să se apropie şi au aşteptat să vină întreg plutonul românesc. Le-a întins o ambuscadă, unde au căzut aproape toţi cei 33 de luptători. Locotenentul Enea Ion împreună cu un sergent, comandant de grupă, au scăpat cu viaţă şi s-au retras spre dispozitivul român. În luptele de la Tatarca în noaptea de 9-10 octombrie 1941 a fost rănit iar compania 11 din Reg.15 Piatra Neamţ a fost distrus în întregime.

Locotenentul Enea Ion a fost trimis în ţară pentru refacere, iar în ianuarie 1942 a preluat detaşamentul de premilitari din comuna Răuceşti de la locotenent major învăţătorul director de şcoală Cozma Gheorghe care a fost trimis pe front.

Revenind la episoadele de luptă ce se desfăşurau în zona Odessa-Dalnic aflăm că trupele române care luptaseră în împrejurimile oraşului Odessa au început înaintarea spre Dalnic fără a fi asigurat un sprijin logistic, corespunzător liniilor de comunicaţii.

„Aviaţia sovietică care zbura zi şi noapte deasupra noastră a semnalizat mişcările de trupe române şi Armata sovietică a declanşat un atac de amploare asupra efectivelor noastre care nu erau desfăşurate în dispozitivul de luptă sau apărare şi ne-au încercuit pe la spate producând un blocaj neprevăzut”.

„Aici la Dalnic s-au declanşat cele mai crâncene bătălii de la începutul războiului care avea să dureze până la sfârşitul lunii octombrie 1941”.

Ieşirea din încercuire ridica multe probleme din cauză că atacul infanteriei armatei ruse era susţinut de tancuri care rupea frontul nostru şi ne dezorganiza în apărare. Peste tot vedeai soldaţi români zdrobiţi de şenilele tancurilor sovietice.

Atunci Divizionul 1 din Regimentul 54 artilerie grăniceri şi alte unităţi de luptă antitanc au condus bine focul asupra carelor de luptă inamice şi au reuşit să distrugă 15 tancuri şi să incendieze alte 3 tancuri uşoare.

Cam în acelaşi timp din partea de nord au apărut alte 12 tancuri inamice, urmate de infanterie. Divizia 1 Grăniceri şi Regimentul de artilerie au incendiat sau au lovit în plin 10 care de luptă.

Ruşii au continuat atacul cu infanteria şi sub focul ucigător al aviaţiei sovietice au pătruns în dispozitivul nostru de apărare. Armata română a început lupta la baionete cu inamicul ce năvălea în valuri peste noi.

Unităţile române care nu fusese cuprinse în încercuire au înaintat dinspre Odessa şi au surprins inamicul din spate şi s-a reuşit să zdrobească forţarea făcută de inamic la Dalnic.

Luptele duse de armata română la Dalnic în perioada 12-28 octombrie 1941 pentru oprirea inamicului care a pătruns în frontul nostru şi apoi respingerea lui dincolo de Bugul de Sus spre Zaporojie. Au urmat lupte foarte grele pe Nipru şi pe Don în podişul Donesk.

Pierderile grele ale armatei române în luptele de la Odessa se cifrează la 90.000 de militari, ridicând cifrele de ostaşi români căzuţi în război la sfârşitul anului 1941 la circa 130.000 de morţi 40% din efectivul armatei române angajate în lupte directe de la începutul războiului. La Iasca lângă Odessa din Regimentul 7 Vânători Chişinău din 36 de plutoane au mai scăpat cu viaţă 7 soldaţi.

La Odessa şi Dalnic au căzut 12 Divizii din armata română. Analizând situaţia trupelor române de pe frontul de est, Mareşalul Ion Antonescu a constatat că din efectivul de 326.685 soldaţi cu care s-a intrat în război la data de 21/22 iunie 1941, 40% din efectiv au murit în luptele din Basarabia, Bucovina de Nord, Odessa, Dalnic.

În consecinţă a decis retragerea de pe front a majorităţii ostaşilor din unităţile române în perioada octombrie-decembrie 1941 în mod eşalonat.

Trupele române retrase de pe front au revenit în cazărmile din România pentru refacere şi reorganizare pe regimente, batalioane,

divizii și pregătire tehnico-tactice de război. Lor li se vor alătura noi contingente din rândul rezerviştilor şi de militari în termen care urmau să meargă pe front.

În rândul ofiţerilor şi a soldaţilor români începea să apară primele semne de nelinişte şi îngrijorare.

„Dintr-un război rapid şi eficient – propagat de Hitler şi Antonescu – s-a transformat într-un război de uzură de lungă durată".

După cum se ştie că „soldatul român nu ştie să dea înapoi" aşa că a mers mai departe.

Pe frontul de est în zona de conflict, de la Odessa – Marea Neagră, Peninsula Crimeea, Bugul de Sus-Nipru au rămas: Corpul Vânătorilor de Munte, Corpul 7 Armată, Corpul de Cavalerie cu 6 brigăzi, Corpul 6 Grăniceri, Divizia 1 Blindate, Divizia 15 Infanterie, Regimentul 3 Grăniceri Cernăuţi, Regimentul 10 Vânători Tighina, Regimentele de artilerie.

Începând cu luna iunie-iulie 1942, trupele române care au fost în refacere în cazărmile din România s-au întors pe front şi au început ofensiva, pe Nipru Zaporojie, Peninsula Crimeea, Sevastopol port la Marea Neagră, unde armata sovietică a opus o rezistenţă puternică, barând cu forţe distrugătoare înaintarea spre Crimeea-Sevastopol, obiective strategice pentru Rusia, care odată cedate puteau schimba soarta războiului.

Ofensiva trupelor române care operau în zona Nipru-Marea Neagră-Crimeea s-a izbit de un tăvălug de oţel şi de foc de nepătruns şi făcea ca înaintarea să devină imposibilă şi trebuiau găsite noi căi strategice de atac să se poată străpunge dispozitivul de apărare.

Legăturile peninsulei Crimeea cu uscatul se făceau doar prin Precopul care avea o lăţime de 78 km. fiind puternic fortificat de sovietici.

Odată cu debarcarea unor trupe speciale pe Ţărmul Mării Negre la sud-vest de Peninsula Crimeea, trupele sovietice care erau dislocate şi ocupau poziţii strategice pe înălţimea Sapun şi-au dat seama că vor fi blocaţi şi a început retragerea din Crimeea a unor trupe, dar au continuat să opună rezistenţă.

După lupte înverşunate unde armata româno-germană a folosit forţe terestre, navale şi aeriene care au durat 9 luni de la 24 septembrie 1941-4 iulie 1942, Crimeea a fost eliberată de Armata Română şi imediat trupele germane şi române au ocupat punctele

strategice şi au instalat linii de comunicaţii speciale, puncte de observare şi de comandă.

La sfârşitul lunii iulie 1942 trupele speciale din armata română au fost dislocate în peninsula Crimeea pe înălţimea munţilor Iaila din sud şi regiunea Fiodosia-Sevastopol-Sudac: Corpul Vânători Munte comandat de Gheorghe Avramescu, Divizia 1 Vânători, Regimentul 13 Transmisiuni Iaşi, Regimentul 10 Vânători Tighina Batalionul 8 şi 16 Vânători de Munte, Regimentul 2 Artilerie Antiaeriană Tighina, un Regiment de Artilerie de coastă Vânători de Munte din Braşov. Până la sfârşitul anului 1943 armata română avea un efectiv de 40.000 de soldaţi în Crimeea.

Trupele germane dislocate în Peninsula Crimeea ajunsese la un efectiv de 200.000 de militari, care nu primiseră o misiune concretă în această zonă. Aveau totuşi câteva subunităţi speciale de radiolocaţie, Comunicaţii secrete, Staţia radio goniometrică unde aveau nişte radiotelegrafişti de excepţie care ţineau permanent legăturile cu toate comandamentele marilor unităţi române şi germane ce operau în zonă, dar şi legături directe cu Hitler fără întrerupere.

A urmat marea bătălie pentru cucerirea Sevastopolului port la Marea Neagră un punct strategic important pentru armata sovietică pe care nu aveau de gând să-l cedeze.

Armata Română a trimis în luptă 38 de linii de artilerie, 2 Corpuri de armată, Corpul 6 Grăniceri, Diviziile 10,11,12,15,21,32,33 Infanterie, Divizia 21 Blindate română, Regimentul Vânători Chişinău, două Divizii blindate din Armata 11 Germană.

Luptele pentru ocuparea portului Sevastopol s-au declanşat la data de 24 martie şi s-au încheiat la 24 iulie 1942, odată cu pătrunderea a 50 nave de război române şi germane aflate în Marea Neagră şi două corpuri de aviaţie.

Înaintarea flotei maritime până în portul de la Marea de Azov s-a dovedit a fi decisive în victoria de la Sevastopol care a capitulat la 24 iulie 1942.

După victoriile purtate de armata română şi germană (în special Diviziile blindate germane) în luptele de la Odessa, Dalnic, Peninsula Crimeea pe Nipru şi la Sevastopol s-a deschis calea pentru forţele terestre să înainteze pe un front larg în Podişul Doneţk, zona Caucaz, Cuban, pe râul Don, Cotul Donului, Stalingrad (Valgograd) pe Volga până în Munţii Urali, până în cel mai îndepărtat punct atins de armata

noastră în campania de Est care avea să se încheie în perioada 19 noiembrie 1942 – 24 februarie 1943 odată cu prăbuşirea frontului de Est

Învăţător, locotenent General PETRE DUMITRESCU
ENEA IOAN IOAN Armata a 3-a Română
Comandantul Companiei a 11-a
Regimentul 15 Dorobanţi

Piatra Neamţ

Sergent NECHIFOR GHE ILIE Serg. MĂRIUŢA PETRU

Batalionul 13 V.M. din Tg.Neamţ Contingentul 32

A luptat la Odessa – Sevastopol Regimentul 15 Dorobanţi P.Neamţ

Soldat OBREJA V.VASILE
Regimentul 16 Fălticeni născut în 1897
A luptat până la Odessa

Soldat TIBEICĂ DUMITRU
Născut în anul 1898
A luptat până la ODESSA-DALNIC
în trupele SEDENTARE

Locotenent, învăţător AVARVAREI DUMITRU
Reg. 21 infanterie Bucureşti
A luptat la Dalnic până la Maria de Azov şi apoi pentru eliberarea Ardealului , Ungariei şi Cehoslovaciei

Plutonier major ANICULAESI TOADER
A luptat în armata română pe Nipru şi
Donesk până în Stepa Kalmukă

Plutonier PAVEL V.ILIE
Batalionul 13 V.M. din Tg.Neamţ
Este rănit pe Frontul de Est la
Dalnic unde a fost rănit, revine pe
Frontul din Moldova şi participă
La Marea Bătălie de la „Borta Dracului" şi apoi la eliberarea Ardealului, Ungariei şi Cehoslovaciei

Plutonier major CRISTESCU ANDREI (dreapta)
Regimentul 7 vânători Chişinău
A luptat la ODESSA şi Dalnic
12 octombrie 1941,cade prizonier de război în

Uniunea Sovietică

CAPITOLUL V
CĂDEREA FRONTULUI DE EST
— ÎNCEPUTUL SFÂRŞITULUI CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL – ARMATA ROMÂNĂ DE LA COTUL – DONULUI – VOLGOGRAD – URALI ÎN RETRAGERE LA PRUT PE FRONTUL DIN MOLDOVA

La începutul lunii august 1942 după cucerirea portului Sevastopol de la Marea Neagră, trupele române din Armata 3 şi 4 Română se îndreptau spre ultimele bătălii de pe pământurile îndepărtate din Stepa Kalmukă, Cotul – Donului, Stalingrad (Volgograd) în zona Caucaz pe Volga, până în Munţii Urali.

Pentru aceasta, mareşalul Ion Antonescu a aruncat în luptă peste 850.000 de ostaşi, din rândul trupelor combatante şi 150.000 din trupele necombatante.

Soldatul român trebuia să lupte mai departe cu acea armă de la începutul războiului, încălţat tot cu aceiaşi bocanci „cu moletiere legaţi la gleznă cu bentiţă" iar la masă în tranşee să primească o bucată de pâine uscată, un polonic de zeamă de cartofi sau de arpacaş.

Iarna se apropia şi ostaşii români nu ştiau ce însemna pentru ei să lupţi în „iarna din stepa rusă" în spaţiul dintre Don – Volga – Caucaz – Urali, când temperaturile scad de regulă sub – 50 de grade C.

În faţa lor se afla o armată puternică, căliţi în marile bătălii – motivaţi – bine înzestraţi, cu armament modern de o tehnică superioară mult peste nivelul dotării armatei române.

Armata sovietică dispunea de tancuri grele T34 sprijiniţi de multă artilerie, inclusiv de teribilele „Katiuşa" armă înfricoşătoare ce rădea totul pe locul unde explodau acele proiectile, de fapt rachete.

Ai noştri erau copleşiţi de puterea de foc distrugătoare, deţinută de armata rusă, căreia nu-i puteai face faţă pe un front larg, câmp deschis, unde puhoiul de infanterişti ruşi cu întreg arsenalul de luptă avea spaţiul de manevră la dispoziţie în Stepa Kalmukă.

Cale de întoarcere nu mai era, şi ostaşul român trebuia să meargă înainte, pentru că aşa învăţase de la înaintaşii lui care au luptat în marile războaie 1877 – 1878, 1914 – 1919.

Dar acum în cel de-al doilea război mondial armata română

ajunsese prea departe, alături de Germania şi erau conduşi de doi „paranoici” HITLER şi ION ANTONESCU care ne forţau să luptăm împotriva altui „paranoic” ce se numea STALIN.

„Singurele puteri ale lumii, de la acea dată care aveau o influenţă mare în problemele internaţionale şi puteau opri pe cei trei „paranoici” şi a salva omenirea din haosul în care se afla în toamna anului 1942 erau Statele Unite ale Americii şi Marea Britanie.

Războiul de Est mergea mai departe şi la 17 septembrie 1942 trupele române din Armata 3, comandat de generalul Petre Dumitrescu care avea în componenţă: Corpul 4 Armată, Corpul 6 Grăniceri, Corpul de Cavalerie, Divizia 14 Infanterie Roman, Divizia 15 Infanterie, Regimentul 15 Piatra Neamţ, Regimentul 16 Fălticeni, Regimentul 27 Infanterie Bacău, Regimentul 10 Vânători Tighina, Regimentul 7 Vânători Chişinău, Regimentul 12 Călăraşi Roman, Divizia 5 Infanterie, Regimentul 16 Artilerie Grea Bacău, Regimentul 4 Vânători Moto, Regimentul 82 Artilerie Tg.Mureş, Compania 9, 10, 11 din Regimentul 13 Vânători de Munte din Tg.Neamţ şi alte subunităţi de luptă din trupele speciale, au început ofensiva în Podişul Doneţk şi Don în spaţiul dintre cele două râuri, pe cursul inferior şi înaintau spre Cotul Donului, din Stepa Kalmukă, flancul stâng.

Armata 4 Română comandată de generalul Nicolae Ciupercă care avea în componenţă: Corpul 2 Armată, Corpul 6 Armată Grăniceri Chişinău, Divizia 1 Blindate, Divizia 21 Infanterie, Divizia de Gardă, Regimentul 82 Artilerie din Tg.Mureş, Divizia 1 Grăniceri, Regimentul 2 Fortificaţii Mărăşeşti, unităţile de tancuri, artilerie şi Regimentele de Vânători de Moto, Divizia 10 Infanterie, Regimentul 1 care de luptă moto, Regimentul 13 transmisiuni Iaşi, Compania de cercetaşi topografie, contrainformaţii, pontonieri şi alte unităţi specializate.

Armata 4 Română acţiona în flancul drept zona Caucaz – Rostov – Don şi pregătea asaltul pentru cucerirea oraşului Stalingrad (Volgograd).

Pentru prima dată de la începerea războiului Armata Română şi cea Germană se confruntau cu probleme de ordin logistic provocate de prelungirea rapidă a liniilor de comunicaţii.

Această problemă tehnică de comunicaţii trebuia să răspundă cerinţelor desfăşurării unui război pe spaţii mari, să fie suplă şi uşor manevrabilă corespunzător frontului în spaţiul dintre Don – Stalingrad (Volgograd) – Volga – Caucaz.

Totuşi Armata Română dispunea de profesionişti de excepţie din Secţia Geografică din Armata 4 comandată de loc.col.Roland Stoica din Regimentul 13 Transmisiuni Iaşi, unitate din care a făcut parte şi sergentul Cosău Dumitru din satul Răuceşti de Sus despre care vom mai vorbi în capitolul „Blocada Crimeea".

La începutul lunii iulie 1942 Armata 3 Română a continuat înaintarea spre Cotul Donului, iar Armata 4 Română se afla pe Rostov – pe – Don şi pregătea asaltul pentru cucerirea oraşului Stalingrad (Volgograd).

În întreaga zonă din Stepa Kalmukă ploua zi şi noapte fără întrerupere. „Apa pătrundea peste noi peste tot". „Eram uzi până la piele". „Drumurile erau desfundate". Trupele ce se ocupau de aprovizionarea frontului cu muniţii, alimente, echipament de război, făceau faţă cu mare dificultate.

„În tranşee am săpat puţuri pentru scurgerea apei ce se umpleau destul de repede".

„Peste noapte a început să ningă şi apa din tranşee, amestecată cu zăpadă şi pământ s-a transformat într-o mocirlă".

Comandantul a ordonat să facem un salt înainte să ocupăm un nou dispozitiv de luptă. Am ocupat dispozitivul de luptă spre inamic pe o culme de deal şi am săpat alte tranşee. Eforturile noastre erau foarte mari. Mă uitam la camarazii din tranşee care, sleiţi de puteri, continuau să sape, să care lăzi cu muniţii sau materiale pentru adăposturi.

Situaţia se agrava atunci când tunurile şi avioanele ruseşti trimiteau, cu nemiluita asupra noastră, o altă ploaie, cea cu proiectile şi bombe care produceau multe victime în rândul ostaşilor români.

Pe frontul de pe Don, şi pe Volga, din zona Caucaz şi împrejurimile Stalingradului, trupele din Armata a 3-a şi a 4-a precum şi Corpul VI Armată declanşau acţiuni de luptă îndrăzneţe, înaintând în adâncimea dispozitivului de luptă şi apărare a inamicului care pregătea punerea în aplicare a unui plan de încercuire la Cotul Donului şi în Stepa Kalmukă.

La data de 17 iulie 1942 s-a declanşat marea bătălie de la Stalingrad (Volgograd) considerată ca fiind cea mai crâncenă şi devastatoare de pe întreg frontul de Est din Uniunea Sovietică.

Secţia geografică – topografică – condusă de lt.col. Roland Stoica din Armata 4 Română a zburat cu avionul deasupra oraşului Stalingrad şi în întreaga zonă, Don – Caucaz, Volga şi a executat: fotoscheme,

fotoplanuri la scări mari, hărţi, planuri, scheme. Numai planul oraşului Volgograd (Stalingrad) – oraş de mărimea Bucureştiului (de exemplu) au fost întocmite la scara 1:10.000 în şase variante, fiecare în câte 15 exemplare.

Trupele de specialitate din armata română instruite pentru luptele din interiorul oraşului, – în luptele de stradă – au desfăşurat atacul după fotoplanurile şi schema oraşului.

Armata Roşie a ripostat energic şi a lansat atacuri combinate prin surprindere, însoţite de tancuri, aducând ,mari pierderi trupelor române.

„Fiecare stradă fiecare clădire era duşmanul nostru de moarte; ruşii cunoşteau foarte bine planurile de construcţie a clădirilor şi a subsolurilor, de unde ne puteau urmări toate mişcările noastre și apoi ne atacau cu rafale de foc încrucișat, ucigător fără nicio scăpare”. (din povestirile veteranilor).

Bătălia pentru Stalingrad (Volgograd) a fost pentru armata română o adevărată catastrofă de mari proporţii.

Peste 70.000 de ostaşi români au căzut numai la nord de Stalingrad în luptele de stradă unde ruşii s-au dovedit superiori în toate planurile.

Unii istorici militari estimează: „cifra de 150.000 de soldaţi morţi sau luaţi prizonieri” care au murit în marea încleștare de la Stalingrad (Volgograd).

Un lucru devenea sigur, că pe zi ce trecea în războiul de Est, armata română se îndrepta spre un dezastru.

Serviciile secrete române de informaţii şi contrainformaţii au semnalizat în mai multe rânduri comandamentul german despre planul operaţional de luptă al armatei sovietice, care aveau în vedere încercuirea de la Cotul Donului și începerea unei mari contraofensive – „împotriva cotropitorilor” – dar Hitler n-a luat în seamă informaţiile armatei române şi împreună cu Mareşalul Ion Antonescu a împins armatele spre sinucidere.

Împrejurările au făcut ca Armata a-3-a și a-4-a Română să primească prima lovitură și poate cea mai puternică, ce avea să urmeze în săptămânile următoare în marea ofensivă de iarnă din Cotul Donului care a început la 19 noiembrie 1942 și s-a încheiat la 5 februarie 1943.

Pe frontul de Est din Stepă dintre Don și Marazovskaia, de pe Volga, din zona Caucaz și împrejurimile Stalingradului (Volgogradului)

trupele din Armata 3 şi 4 Română, Corpul 4 şi Corpul 6 Armată precum şi Armata a VI a „Stalingrad" au declanşat acţiuni de luptă îndrăzneţe, înaintând în adâncimea dispozitivului de luptă şi apărare al inamicului – fără să ia în calcul intenţiile comandamentului sovietic, care trecuse la punerea în aplicare a planului strategic pentru „marea încercuire" de la Cotul-Donului din Stepa Kalmukă şi Stalingard.

Practic generalii români aveau informaţii că ruşii ne pregăteau o încercuire de mari proporţii, totuşi nu s-au putut opune ordinului primit de la Hitler şi Antonescu care prevedea ocuparea de noi poziţii într-o zonă foarte nefavorabilă, fără un sprijin logistic corespunzător şi în condiţii de iarnă deosebit de vitrege.

Ruşii ne urmăreau mişcările noastre şi ne-au lăsat în mod voit să înaintăm cu toate forţele cât mai adânc în dispozitivul lor de apărare, imediat ce au constatat că am pătruns îndeajuns, au trecut la executarea planului de încercuire.

În prima zi a declanşării ofensivei armatei sovietice la 19 noiembrie 1942, inamicul a reuşit să pătrundă în dispozitivul de luptă a Diviziei 15 Infanterie, Regimentul 15 Dorobanţi Infanterie şi Războieni din Piatra Neamţ, Regimentul 27 Infanterie Bacău, Divizia 14 Infanterie Roman, Regimentul 16 Fălticeni, Regimentul 16 Artilerie grea Focşani, Divizia 1 Blindate, aflate pe înălţimile dintre Valea Zariaza şi Valea Zuskan unde acţiona colonelul Alexandru Pastia, comandantul Grupării nr. 1 formată din Regimentul 1 care de luptă, Regimentul 4 Vânători Moto şi Divizionul 2 din Regimentul 1 Artilerie Moto, cu misiunea de a ataca în dimineaţa zilei de 20 noiembrie pe direcţia Nijni Zariznski pentru a face legătura cu Divizia 22 Blindată Germană. Deoarece pe 20 noiembrie, la orele 330 postul de comandă al Diviziei Blindate în localitatea Sirkovskia a fost atacat de un batalion de infanterie sovietică, iar misiunea anihilării inamicului a fost încredinţată Regimentului 4 Vânători Moto, gruparea 1 comandată de colonelul Pastia, nu a putut trece Valea Zarisa decât la ora 730, când a atacat viguros forţele inamice de pe înălţimile de la vest de Zarisa şi a ocupat până la ora 9 înălţimile cu cota 198,3. Repetatele atacuri inamice executate asupra grupării, între orele 13 – 16 cu forţe importante de infanterie şi numeroase care de luptă, au fost respinse cu mari pierderi, păstrându-se obiectivul atins.

Prin respingerea numeroaselor contraatacuri bolşevice, s-a asigurat totodată flancul vestic al Diviziei 5 infanterie. În cursul

luptelor, forţele sovietice au pătruns în intervalul dintre Divizia Blindată Română şi Divizia 22 Blindată germană, care acţiona la 20 km depărtare, izolând practic marea unitate română. Astfel, reuniunea unităţilor Corpul 48 Blindate a devenit imposibilă, trebuind să se renunţe şi la obiectivul urmărit: desprinderea grupului de divizii române, încercuit de sovietici.

În încercarea de a se desprinde de inamic şi de a răzbate cu toate forţele spre sud, în condiţii extraordinar de grele – ger năprasnic şi viscol, teren înzăpezit și frământat – atacat permanent de inamic, Gruparea „Colonel Pastia" trebuia să continue, la 21 noiembrie înaintarea pe direcţia cotei 211, Dontschinskaia. Nu a reuşit să înceapă mişcarea spre sud, decât la orele 1100 din cauza atacurilor repetate ale inamicului nu au făcut imposibilă desprinderea forţelor până la această oră. Chiar în momentul în care a început deplasarea spre sud, această grupare a fost atacată din direcţia cotei 193,7. Schijele unui proiectil de brandt au rănit grav pe colonelul Alexandru Pastia, care a decedat la scurt timp. Era născut la 25 martie 1893 la Fălticeni.

Tot în ziua de 19 noiembrie 1942, la orele 945 Divizia 15 Infanterie a fost pusă la dispoziţia Corpului 4 Armată din Armata 3 comandată de generalul Petre Dumitrescu, cu misiunea de a bara direcţia Gromki – Ivanovschi. Din cauza atacurilor surprinzătoare ale tancurilor sovietice superioare numeric – împinsă spre vest și dinspre nord – est de forţele ruse din capul de pod de la Serafimovici, Divizia 15 Infanterie, împreună cu forţele din subordinea, generalilor Mazarin și cu cele ale generalului Lascăr, au fost încercuite. Întruniţi la Golovski în 22 noiembrie 1942, ora 16, cei trei comandanţi de divizie au hotărât ieşirea din încercuire în direcţia sud – vest spre Divizia 22 Blindată Germană.

Numit comandant al trupelor din avangardă, generalul Sion a părăsit Golovschi, cu puţin timp înainte ca inamicul să ocupe satul şi să-i captureze pe cei doi generalul Lascăr şi Mazarin, fără să ştie acest lucru.

Generalul Sion a scăpat din această ambuscadă şi însoţit de garda personală și trupele de infanterie din Divizia 15, la orele 21 a început retragerea, dar a fost surprins de tancurile sovietice care au rupt coloana în două la traversarea văii Zariza.

În dimineaţa zilei de 23 noiembrie 1942, generalul Sion și resturile coloanei au sosit la Doncinska, a reorganizat rămăşiţele

unităţilor, a numit comandanţi, a fixat misiuni, conducând toată ziua luptele de apărare a localităţii împreună cu subunităţi din divizia 22 blindată germană.

În noaptea de 23/24 noiembrie, Divizia germană s-a retras la circa 3 km de sat. Rămaşi în localitate, a doua zi, 24 noiembrie, generalul Sion şi trupele sale au continuat să reziste atacurilor sovietice.

De trei ori a cerut ajutorul diviziei blindate germane, care a făcut doar promisiuni, dar, practic, nu i l-a acordat. În mijlocul trupelor, generalul Sion îşi îmbărbăta soldaţii, trecea de nenumărate ori la numai 20 m în faţa tancurilor duşmane prin focul mitralierelor.

Situaţia deosebit de critică în care s-au găsit ostaşii români, a culminat la orele 10 când, în forţă, inamicul a atacat satul. Muniţia le era pe terminate. Câteva grenade şi ultimele cartuşe au fost împărţite de însuşi generalul Sion. Câmpul de luptă era acoperit de morţi şi răniţi.

La ora 13 în timp ce generalul Sion încerca, împreună cu câţiva subordonaţi să ajungă la dispozitivul diviziei germane, a fost somat să se predea.

Unul dintre ofiţeri, maiorul Busuioceanu a strigat: „domnule general, ruşii sunt aici, fugiţi!” Era însă prea târziu. Generalul a fost răpus de gloanţele duşmane. (consemnări din jurnalul de operaţii al diviziei) (30 noiembrie 1942 Armata 3 Română).

Aşa a fost în primele zile la Cotul Donului când trupele sovietice au început încercuirea armatelor române. Încercările disperate de a scăpa din încercuire se aruncau în focul ucigător al duşmanului şi cădeau seceraţi de mitraliere sau striviţi de şenilele nemiloase ale tancurilor.

În numai 6 zile (19 – 24 noiembrie 1942) Armata Roșie a reușit să aplice planul de „marea încercuire” de la Cotul Donului – Stalingrad.

La Cotul Donului, Stepa Kalmukă și în împrejurimile Stalingradului au fost încercuite Armatele 3 Română, comandate de generalul Petre Dumitrescu și o parte din Armata 4 Română comandată de generalul Nicolae Ciupercă precum și Corpurile 4 și 6 Armată.

În această mare încercuire au fost surprinse: Diviziile 15 Infanterie, 14 Infanterie Roman, Regimentul 15 Infanterie Piatra Neamţ, Companiile 9 – 11, Compania de Cercetaşi, Compania de

fortificaţii, trei baterii de artilerie anti-tanc calibrul 50 mm., Regimentul „Războieni” din Piatra Neamţ, trei companii din Batalionul 13 Vânători din Tg.Neamţ, Regimentul 12 Călăraşi Roman, Regimentul 16 Infanterie Fălticeni, Regimentul 27 Infanterie Bacău, Regimentul 16 Artilerie Focşani, Regimentul 24 Artilerie Grea Roman şi alte unităţi de luptă care se aflau în componenţa Armatei 3 Română comandată de generalul Petre Dumitrescu.

Practic Armata a-3-a Română a fost încercuită în întregime la Cotul Donului cu un efectiv de peste 260.000 de soldaţi, cu întreg echipamentul de luptă care a rezistat timp de 30 de zile (19 noiembrie – 19 decembrie 1942) în faţa atacurilor repetate declanşate de armata sovietică în condiţii deosebit de grele.

„Am îngheţat cu toţii săptămâni întregi în Stepa dintre Don şi Marozovskaia, răbdând împreună de foame şi îndurând chinuri groaznice de neimaginat”. (din amintirile veteranilor).

Pentru prima dată de la începutul războiului de Est, încercuirea din regiunea Kotelnikov – Stalingrad a fost un „adevărat dezastru” o prăbușire în toate planurile de luptă ale Armatelor 3 și 4 Române.

„Ruperea frontului de apărare din încercuirea unde se afla Armata Română s-a produs la 19 decembrie 1942, la ora 1 din noapte când am fost treziţi de un bombardament de artilerie, care a încetat după circa 30 de minute. Liniștea a durat până la ora 520, când bombardamentul s-a dezlănţuit cu mai multă furie şi a durat până s-a luminat de ziuă, către ora 8 dimineaţa”.

Rezistenţa a fost ruptă în sectorul apărat de Corpul IV Armata Română. „Această acţiune militară a constituit începutul sfârşitului celui de-al doilea război mondial”.

„În dimineaţa zilei de 19 noiembrie 1942 pe la orele 10 dimineaţa la Cotul Donului în localitatea Werchn – Fominskz proiectilele cădeau des pe metru cu metru. Fără tranşeele în care ne adăposteam am fi fost pierduţi. Apoi am auzit un zgomot infernal de motoare. Erau tancurile sovietice T.34 care călcau linia frontului nostru de apărare”.

„Până să ne dezmeticim şi să ieşim din haosul ce se declanşase în acele clipe de groază şi panică, tancurile deja trecuseră peste tranşeele noastre. Am privit îngrozit la strivirea unor soldaţi din grupa mea de şenilele tancurilor ce lăsau în urmă un miros înăbușitor de fum și o imagine șocantă de sânge, ce înroșea zăpada pe Valea Zarizei”.

„Din acest calvar se putea salva numai cine avea zile de la Dumnezeu". „Eu am supravieţuit şi m-am întors acasă şi încă îmi apar în faţă după mai bine de 60 de ani acele imagini care acum fac parte din viaţa mea".

(Din amintirile sergentului Tărăboanţă Toader. Regimentul 27 Infanterie Bacău)

În zilele ce au urmat 20-22 decembrie 1942 s-au dus lupte crâncene pentru a păstra dispozitivul de apărare din „marea încercuire" unde armata română înfometată şi îngheţată încă mai opunea o dârză rezistenţă în faţa Armatei Roşii.

„Un tăvălug de oţel şi foc pe un ger cumplit însoţit de o ceaţă densă s-a năpustit asupra militarilor din Armata 3 Română".

Pe data de 20 decembrie 1942 pe un frig cumplit de-ţi îngheţa răsuflarea, după 30 de zile de rezistenţă din încercuirea de la Cotul Donului, comandantul Companiei 9 din Regimentul 15 Infanterie Piatra Neamţ, căpitan Cozma Gheorghe se afla pe poziţia de apărare cu întreg efectivul din companie pe Valea Zuskan, a încercat să se desprindă de inamic şi să răzbată cu toate forţele spre sud în condiţii destul de riscante, când ruşii atacau permanent.

După ce a reuşit să scape din încercuire cu pierderi mici din rândul ostaşilor din subordine, în timp ce traversa „Valea Zariza" au fost surprinşi cu întreaga companie de un atac al tancurilor sovietice care au trecut linia de lacuri dinspre sud pe pe un pod de gheaţă. Căpitanul Cozma Gheorghe a dat ordin de retragere în direcţia de la vest pe înălţimile la cota de 198,3 m unde sperau să scape de tancurile sovietice. Aici au fost întâmpinaţi de infanteria rusă care a deschis foc de mitraliere unde au căzut o mare parte din soldaţii din Compania 9 a Regimentului 15 Piatra Neamţ.

Comandantul Cozma Gheorghe însoţit de câţiva subordonaţi a încercat să se retragă în dosul unor şire de paie şi de aici avea şanse să ajungă la o divizie de blindate germane, dar ruşii l-au observat şi a fost răpus de gloanţele duşmane.

„Acum ostaşii români încercuiţi la Cotul Donului şi în zona Caucaz sunt îngenuncheaţi, umiliţi, târâţi şi hărţuiţi din toate părţile, obligaţi să se predea armatei sovietice".

Mărturiile veteranilor de război, care au luptat în Armata Română pe frontul de Est şi au reuşit ca prin minune să scape şi să supravieţuiască din încercuirea de la Cotul Donului sau din lagărele de

prizonieri din fosta Uniune Sovietică, fac ca orice om normal să se cutremure şi să rămână şocat la aflarea lor.

„Nopţile şi zilele din Stepa Kalmukă, de pe Don şi Volga din iarna cea mai grea 1942 – 1943 ce a fost străbătută de un ger cumplit de crăpau pietrele a găsit armata română pe pământurile îndepărtate din Stepa Kalmukă, la Cotul Donului, în zona Caucaz-Volga până în Munţii Urali, sub cerul liber, cu bocancii rupţi în talpă, cu hainele zdrenţuite şi înfometaţi”.

„În asemenea condiţii a trebuit să reziste atacurilor repetate ale armatei sovietice care reuşiseră să rupă frontul românesc de apărare în mai multe puncte”.

„Militari români aveau degetele de la mâini şi de la picioare îngheţate, obrajii şi urechile erau înnegrite şi crăpate de ger, iar cei care mureau (cu sutele şi miile) rămâneau pe zăpadă pentru că nu se putea săpa pământul pentru a se face gropi”.

„Situaţia deosebit de critică în care s-au găsit ostaşii români, a culminat, atunci când ruşii ne-au atacat pentru a treia oară în decurs de o săptămână, din mai multe direcţii. Muniţia era pe terminate. Câteva grenade şi ultimele cartuşe au fost împrăştiate de comandanţi”.

„Era vineri 6 ianuarie 1943 ziua Bobotezei (Botezul Domnului) când pe la ora 10 ruşii au apărut la orizont, au înaintat şi s-au apropiat de noi, au deschis focul, fără ca noi să mai putem să ripostăm. Totuşi am rezistat atacului până la orele 13 când am terminat muniţiile. După ce ruşii au constatat că nu mai avem cu ce ne apăra, s-a apropiat de noi un translator însoţit de un grup de puşcaşi înarmaţi, ne-au somat să ne predăm, şi ne-a comunicat că din acest moment suntem prizonieri de război”.

În această situaţie deosebit de gravă în care se aflau trupele române încercuite la Cotul Donului, Stalingrad (Volgograd) în regiunea Kotelnikov, când nu se mai putea ţine piept avalanşei de tancuri şi trupe proaspete ale Armatei Roşie, Generalul Petre Dumitrescu comandantul Armatei 3 Române, sub presiunea evenimentelor a rostit cuvintele: „Am pierdut războiul. Numai Dumnezeu ne mai scapă de aici”.

Prăbuşirea frontului din întreg spaţiul dintre Don, Volga şi Caucaz a determinat pe comandanţii Armatei 3 şi 4 Române, să dea ordin de încetarea ofensivei pentru că nu se mai putea continua lupta în asemenea condiţii dramatice în care se afla armata română.

Generalii, ofiţerii şi toţi comandanţii de unităţi aflaţi în încercuire alături de soldaţii români a comunicat ostaşilor că rezistenţa a încetat.

„Soldaţi români! In momentul de faţă ne-am predat trupelor sovietice. Fiecare pe cont propriu poate decide”.

Timp de doi ani soldatul român a luptat în cele mai grele condiţii. „Era dârz, neînduplecat şi avea nevoie de puţine lucruri ca să poată supravieţui, decât neamţul care era îmbrăcat mai bine, hrănit şi mecanizat.

„Soldatul român ducea întotdeauna lipsă de armament şi echipament de luptă modern, în special de arme automate, tancuri puternice, tunuri anti-tanc şi i se încredinţau misiunile dintre cele mai dificile; executarea culoarelor de trecere prin câmpurile minate, executarea de incursiuni de cercetare şi recunoaştere în dispozitivul inamicului, sau ocuparea de noi poziţii în avanposturi în „câmpul morţii „ de unde cu greu mai puteai scăpa cu viaţă”.

Infanteria română, unităţile de luptă specializate şi-au făcut cu prisosinţă datoria de ostaş şi a stat neclintită în dispozitivul de apărare ce închidea toată zona din „marea încercuire” dar frontul subţire fără o dotare corespunzătoare a armatei române a fost uşor de străbătut de carele de luptă foarte puternice ale ruşilor împotriva lor neavând mijloace necesare de apărare.

Înfrângerile suferite de armatele române şi germane în Stepa dintre Don – Stalingrad, în Regiunea Marozovskaia a însemnat de fapt, o cotitură radicală, o neaşteptată întoarcere de 1800 în mersul războiului de pe întreg Frontul de Est.

Cauzele care au dus la prăbuşirea frontului şi obţinerea victoriilor uriaşe ale armatelor ruseşti la Cotul Donului şi în Stepa Kalmukă s-a datorat conducerii, superioare a armatei germane care a greşit tehnic şi tactic în coordonarea forţelor terestre aflate în ofensivă fără un sprijin logistic corespunzător.

Înaltul comandament german n-a cooperat bine cu armatele române în situaţii critice, dar cel mai grav a fost când n-a luat în seamă informaţiile deţinute de serviciile secrete ale Armatei a IV a Română care prin secţia topografică a descoperit de pe fotografiile aeriene, că ruşii pregăteau „marea încercuire”. Dacă comandamentul Armatei 11 germane lua în calcul descoperirea făcută de colonelul Roland Stoica şeful secţiei geografice române, se putea evita marele dezastru pe care

l-a suferit armata română la Cotul Donului şi Zona Caucaz şi „marea încercuire” nu mai avea loc, se putea evita.

O altă cauză a prăbuşirii frontului de est s-a datorat faptului că ostaşii români au luptat în cele mai grele bătălii, în condiţii deosebit de vitrege, pe un ger năprasnic, la temperaturi foarte scăzute la minim 400 – 500 C, viscol, teren înzăpezit şi frământat, îmbrăcat în ţinută de vară şi hrănit prost.

Armamentul din dotare n-a fost proiectat să funcţioneze la asemenea temperaturi scăzute şi întreţinut cu ulei de vară, s-a blocat pur şi simplu.

Mitralierele, puştile, aruncătoarele, tunurile de calibru mic, artileria, maşinile blindate şi chiar tancurile s-au congelat din cauza uleiului de întreţinere.

În schimb armamentul ruşilor proiectat la asemenea temperaturi scăzute şi întreţinute cu uleiuri şi carburanţi de iarnă a funcţionat perfect.

La Cotul Donului, în Stepa Kalmukă, şi în întreaga zonă încercuită, ostaşii români au rămas pe poziţie fiind obligaţi cu forţa de către armata rusă să se predea şi apoi luaţi prizonieri de război.

Această operaţiune declanşată de trupele sovietice începută în noaptea de 19 decembrie 1942 avea să se încheie la data de 24 februarie 1943.

„Armata Roşie se comporta foarte dur cu soldaţii români aflaţi în încercuire, „ne soma de la distanţă să ne predăm şi să punem mâinile după ceafă, apoi se apropia de noi, ne dezarma, ne controla să nu avem asupra noastră niciun fel de armă şi ne încolona câte 200 de soldaţi cu direcţia – lagărele sovietice de prizonieri”. Am mers cale multă pe jos. În coloană ne găseam ostaşi din toate unităţile, flămânzi, însetaţi plini de mizerie şi păduchi. Dacă ieşeai din rând, te lichida pe loc fără somaţie. Ne-au dus la o gară unde vagoanele erau pregătite dinainte. La urcare în vagoane eram număraţi şi ne împingeau înăuntru unde eram îngrămădiţi ca chibriturile în cutie. Eşalonul era format dintr-un tren lung de o sută de vagoane la care au ataşat două locomotive.

După zile şi nopţi de suferinţă şi chin, de foame sau sete suportate de bieţii prizonieri în acel drum lung unde din fiecare vagon când deschidea uşa într-un câmp pustiu aruncau câte zece sau mai mulţi soldaţi români care n-au mai putut suporta şi au plecat din lumea

aceasta zicând cuvântul:

„Mi-e sete nu mă lăsaţi!” Cei care am scăpat cu viaţă am ajuns în lagărele de prizonieri, la Frunză sau la Vladimir, la Mihailovo (pe malul Volgăi) Gorki sau Celibinski din munţii Urali la Uman, sau la Ossak – Albula – Urali ca şi altele zeci şi zeci de lagăre înşirate în vastul teritoriu din URSS”.

În lagărele din Rusia am fost cazaţi în nişte barăci acoperite cu pământ până la jumătate (un fel de bordei în pământ) unde erau băgaţi câte 200 de prizonieri în 200 de bordeie. Într-un lagăr se aflau între 35.000 – 40.000 de prizonieri.

„Lagărele funcţionau în condiţii de totală mizerie, iar chinurile prizonierilor fiind de neînchipuit. Foamea era flagelul dominant, însoţit fiind de totala lipsă de igienă ceea ce genera îmbolnăviri masive, iar frigul şi umezeala produceau decese fără sfârşit”.

„Prizonierii care mureau pe capete ca şi cei care-şi pierdeau cunoştinţa din cauza foamei şi bolilor contactate, erau aruncaţi în gropile comune făcute tot de ei în afara gardului de sârmă ce închidea lagărul”.

„Mulţi dintre bolnavii aflaţi în agonie, erau aruncaţi în aceste gropi, după ce erau dezbrăcaţi de haine. Unii dintre ei îşi reveneau şi se târau aşa dezbrăcaţi cum erau, treceau prin sârma ghimpată şi intrau înapoi în lagăr. Te prindea groaza să-i priveşti”.

(Din amintirile veteranilor de război sergent major Agafiţei T. Gheorghe, sergent Tărăboanţă T. Toader şi Stan V. Toader fruntaş, supravieţuitori ai lagărelor din fosta Uniune Sovietică).

Mulţi din ostaşii noştri care au ajuns în lagărele morţii nu s-au mai întors acasă la familiile lor niciodată.

Fiecare dintre locuitorii comunei Răuceşti, îşi pune mereu întrebarea: Oare printre cei dragi nouă daţi dispăruţi pe frontul de Est, nu cumva s-au aflat, bunici, părinţi, soţi şi fraţi de-ai noştri care au sfârşit în lagărele morţii din Rusia Sovietică? La această întrebare nu vom afla răspunsul niciodată deoarece lagărele din fosta Uniune Sovietică n-au funcţionat sub controlul Crucii Roşie Internaţionale.

Armata Română a primit o lovitură grea în războiul din Uniunea Sovietică şi a suferit pierderi mari în oameni şi echipament de război.

În crâncena bătălie din zona Don – Stalingrad (Volgograd) şi în „marea încercuire” de la Cotul Donului, Caucaz , Cuban, România a înregistrat pierderi grele. Au căzut în aceste lupte circa 177.000 de

militari, mulţi au fost daţi dispăruţi şi peste 200.000 au fost făcuţi prizonieri.

La sfârşitul anului 1943 Mareşalul Ion Antonescu recunoştea că din cei 1 milion de ostaşi din trupele operative, mobilizaţi pe frontul de Est circa 500.000 de soldaţi au căzut morţi, răniţi sau luaţi prizonieri.

Întreaga suflare a satelor noastre trăiau vremuri de nelinişte, durere şi lacrimile, tristeţea şi disperarea cuprinseseră pe oamenii acestor locuri.

Erau momente când totul se raporta numai la cei plecaţi la război, iar celelalte probleme ale vieţii lor nu mai conta. Gândul şi inima lor se găseau mereu acolo în acele ţinuturi îndepărtate din Stepa Kalmukă, pe Don, Stalingrad, de pe Volga sau în zona Caucaz.

Aproape zilnic soseau de pe Frontul de Est numai veşti triste, greu de suportat. De regulă aceste înştiinţări veneau la primărie dar şi direct la familia celui căzut erou sau dat dispărut. Documentul respectiv cuprindea toate datele referitoare la unitatea militară din care a făcut parte, gradul, locul şi împrejurările unde a căzut la datorie:

Exemplu „EROUL DE LA FĂGEŢEL"

„EROUL DE LA BUCOVINA DE NORD"

„EROUL DE LA BONDREA"

Căpitan COZMA GHEORGHE

Reg. 15 Piatra Neamţ
Comandant de companie
A căzut erou în încercuirea de la
Cotul Donului
20 decembrie 1942

Sergent OBREJA GH:NECULAI
Batalionul 13 V.M. Tg.Neamţ
A căzut erou în luptele de la
Stalingrad 1942

Fruntaş ILIEŞ GHEORGHE(mijloc)
Regimentul 10 Dorobanţi Focşani
Căzut erou în luptele de la
Panlovca Rusia
22 iulie 1942

Sergent ILIEŞ T.GH. VASILE
Căzut erou la Cotul Donului
Noiembrie 1942

Fruntaş IONIŢĂ GH. DUMITRU
Căzut erou în încercuirea de la
Cotul Donului Stepa Rusă
19 noiembrie 1942

Fruntaş APOSTOL I ION (Jan)
Batalionul 13 V.M. Tg.Neamţ
A luptat în Crimeea până la Sevastopol
Iulie 1942

Sergent TĂRĂBOANŢĂ T. TOADER
Regimentul 27 Infanterie Bacău
Copul de Armată 6 Română
A căzut prizonier unde a suportat condiţiile din lagărele URSS timp de 4 ani

Sergent major IFTODE C.ILIE
Regimentul 82 Infanterie Târgu Mureş
A căzut erou în Marea Bătălie de la
Stalingrad(Volgograd)
Noiembrie 1942(Bucovina de Nord)

Soldat PREDOAIA GH. NECOLAI(stânga)
Regimentul 15 Piatra Neamţ
A căzut erou în luptele de la
Cotul Donului
Decembrie 1942

Soldat PREDOAIA GH.TOADER(dreapta)
Veteran de război

Fruntaş GHIBA I. DUMITRU
Regimentul 15 Piatra Neamţ
A făcut parte din trupele de aprovizionare şi a mers până la Caucaz în ţinutul îndepărtat al Rusiei

Colonel(R) OBREJA T. VASILE
din satul Răuceşti de sus
Comandant de companie din Regimentul 10
Vânători de câmp TIGHINA
A luptat până la Stalingrad şi Munţii Urali

Locotenent ZETU N.VASILE
din satul Răuceşti de jos
Divizia 3 Vânători de munte
Regimentul Artilerie de Coastă, calibrul 38
A căzut prizonier la Cotul Donului

Cucoş Toader Gheorghe

Născut în 1915, ctg.37

A luptat pe frontul de est si pe frontul din Moldova în cel de-al doilea război mondial.

La 24 august 1944 a fost luat prizonier de către armata sovietică în mod abuziv după ce Regele Mihai a dat proclamaţia de a întoarce armele împotriva Germaniei naziste alături de Uniunea Sovietica

A suferit 4 ani în lagărele din fosta URSS până la 16 septembrie 1948, cân s-a întors acasă şi a găsit soţia îngropată în urma unei explozii de mine de la pădurea Coverca în toamna anului 1944

Clopotele băteau fără întrerupere, dând de veste că a mai căzut cineva în bătălia de pe Don, sau la Stalingrad sau la Cotul Donului astăzi dar şi mâine şi poimâine şi tot aşa de când a început războiul,

aruncând în haos şi în derută totală familii şi sate întregi care primeau certificate de moarte pentru omul lor drag căzut erou la datorie.

Iată ce ne-a povestit un fost elev de la şcoala din satul Răuceşti de Sus Vrânceanu V. Ioan martor la un moment dramatic când s-a primit oficial Certificatul de moarte pentru un erou care şi-a dat jertfa supremă în marea bătălie de la Cotul Donului.

„Ne aflam în curtea şcolii din satul Răuceşti de Sus care funcţiona în casa Dascălului Stamate – unde se află acum Casa lui Brendea C.— şi ne pregăteam să înălţăm pe catarg drapelul ţării în prezenţa învăţătoarei Cozma Elisabeta".

„În drum s-a oprit o maşină din care a coborât un ofiţer şi un grup de militari români în uniformă de război cu arme în mână, au coborât panta dealului şi s-au apropiat de noi, oprindu-se în faţa învăţătoarei care se afla în mijlocul careului lângă catarg: „Ofiţerul a dat ordin soldaţilor să se alinieze apoi a strigat scurt:

„- pentru onor prezentaţi arm!"

Doi soldaţi au adus lada de campanie acoperită cu drapelul tricolor şi a aşezat-o în mijlocul careului. Ofiţerul a făcut trei paşi, s-a apropiat, s-a lăsat într-un genunchi în faţa învăţătoarei Cozma Elisabeta şi i-a înmânat drapelul tricolor pe care erau prinse două decoraţii şi brevetele. Apoi s-a ridicat şi a rostit următoarele cuvinte: „-Bravul căpitan Cozma Gheorghe, Directorul acestei şcoli, comandantul Companiei nr.9 din Regimentul 15 Infanterie P. Neamţ a căzut erou în luptele duse la Cotul Donului în ziua de 21 decembrie 1942 pentru a străpunge frontul sovietic din „marea încercuire" din Stepa Kalmukă".

Ofiţerul s-a apropiat de învăţătoare, soţia căpitanului erou Cozma Gheorghe şi i-a înmânat Certificatul de deces. A luat poziţia de drepţi, a salutat şi a dat ordin la grupă:

„- La picior arm!"

„- La dreapta!"

„- Înainte marş!"

Doamna învăţătoare cu cele două fiice ale sale au rămas lângă noi cu lacrimi pe obraz s-a apropiat de noi ne-a îmbrățișat pe toţi și ne-a învoit să mergem acasă pentru două zile, iar duminică să venim la biserică unde se va face pomenire domnului director.

„Aşa au fost acele clipe de neuitat, prin care noi elevii de la şcoala din Răuceşti de Sus la sfârşitul lunii ianuarie 1943 am primit vestea tristă, că domnul director Cozma Gheorghe căzuse erou pe

câmpurile de luptă”.

În câteva zile doamna învăţătoare a reuşit să pregătească cele de trebuinţă pentru înmormântare şi duminică la biserica din satul Răuceşti de Sus, s-a oficiat o slujbă specială de pomenire în memoria eroului Căpitan Cozma Gheorghe căzut pe pământurile îndepărtate din Cotul Donului, la care a participat întreaga suflare a satului, alături de rudele apropiate.

Elevii de la şcolile Răuceşti de Sus şi Răuceşti de Jos împreună cu învăţătorii: Enea Maria, Avarvarei Maria, Ioniţă Vasile au mers organizaţi cu drapele tricolor, coroane de flori şi au luat parte la această slujbă de pomenire.

Preotul paroh Vasile Popa, cu lacrimi pe obraz a vorbit despre personalitatea eroului căpitan Cozma Gheorghe ca ostaş, dar şi ca director de şcoală din acest sat.

Noi elevii, sub îndrumarea învăţătorilor, am cântat „Imnul Regal”

„Trăiască Regele în pace și onor

De ţară iubitor și apărător de Patrie”

Apoi drapelele au fost coborâte în bernă şi am cântat „Presăraţi pe-al lor morminte”, „Imnul Eroilor”.

Toţi cei prezenţi în frunte cu primarul comunei Răuceşti Istrate Gheorghe şi notarul Tanasă Gheorghe au plâns şi i-au adus un ultim omagiu celui care a fost, eroul căpitan Cozma Gheorghe director de şcoală.

Drama familiei Cozma nu s-a oprit aici şi la două săptămâni o nouă veste tristă avea să sosească de pe frontul de est.

Învăţătorul sublocotenent Nanea Mihai căsătorit cu sora eroului Cozma Gheorghe, doamna învăţătoare Nanea Maria (recăsătorită cu învăţătorul Enea Ion) a fost repartizat la şcoala din satul Răuceşti de Sus în anul 1938 şi în scurt timp s-a integrat în viaţa spirituală şi culturală al acestui sat fiind recunoscut ca adevărat fiu al localităţii noastre.

Învăţătorul Nanea Mihai venea de la Ştefăneşti jud. Botoşani, un mare iubitor de folclor, a reuşit să alcătuiască o formaţie de dansatori de tineri şi căsătoriţi, din satul Răuceşti, printre ei se găseau şi Nanea Mihai cu soţia, domnul învăţător Enea Ion, Petre Măriuţa cu soţia Ana, Nicolae Tărăboanţă, Toader Tărăboanţă, Gheorghe Tărăboanţă, Nicuţa Tărăboanţă cu soţia şi alţi dansatori iar cu fluieraş a fost Vasile Tarhon din Dumbravă şi învăţătorul Oprea Dumitru.

Pe data de 6 septembrie 1940 la urcarea pe tron al Regelui Mihai I, această formaţie de dansatori de excepţie din „Ţinutul Neamţului” (aşa a fost anunţată la Palatul Regal) încălţaţi cu opinci în costume naţionale cu căciuli brumării au uimit pe toţi ambasadorii din întreaga lume, acreditaţi la Bucureşti, pe suita regală şi invitaţii de peste hotare din Franţa, Anglia, Spania, Germania, Danemarca, Olanda şi alte ţări europene, care prin mişcările ritmice, pline de farmec, cu strigături arhaice, la încheierea suitei de dansuri s-a cerut un bis (nemaiîntâlnit la Palatul Regal) unde dansatorii din Răuceşti s-au grupat în două roate şi pe măsură ce roata căpăta viteză dansatoarele au zburat pur şi simplu cu picioarele în vânt, realizând un spectacol unicat, în premieră.

(Din povestirile fluieraşului Tarhon Vasile)

Iată de ce la vestea primită de pe frontul de est că învăţătorul Nanea Mihai a căzut erou pe Don întreg satul l-au plâns ca pe fiul lor.

Nu peste mult timp se va afla că un alt învăţător de la şcoala Răuceşti de Sus, locotenent Oprea Dumitru a căzut erou la Volgograd (Stalingrad).

Era al treilea învăţător ce cădea erou pe frontul de est în spaţiul dintre Don – Volga – Caucaz.

Din satele noastre plecaseră cu sutele la război şi cei de acasă îi aşteptau să se întoarcă să-i vadă intrând pe poartă să se bucure de venirea lor, dar nu veneau şi în locul lor sosea o bucată de hârtie pe care scria:

„căzut la datorie în luptele de la Sevastopol”

„căzut erou în marea bătălie de la Stalingrad”

„căzut erou în zona Caucaz”

„dat dispărut la Cotul Donului”.

Oamenii trăiau clipe grele de nesuportat şi acesta era, doar începutul suferinţelor faţă de necazurile şi dezastrul ce avea să urmeze.

Iarna anului 1942 – 1943 a fost cea mai cumplită iarnă din ultimii ani, cu multă zăpadă, foarte geroasă şi de lungă durată, fiind suportată cu mari dificultăţi de locuitorii comunei Răuceşti.

Satele noastre au fost acoperite de zăpezi, cu troiene înalte cât gardurile şi izolate total o perioadă îndelungată. Din familiile de unde erau plecaţi la război bărbatul şi feciorul cel mai mare, femeile rămase singure cu 5-6 copii, făceau faţă cu mare greutate lipsurilor de tot felul

încât ajunseseră în pragul disperării.

Situaţia de pe frontul din ţinuturile îndepărtate ale Rusiei continua să fie confuză încă de la începutul lunii noiembrie 1942.

Oamenii din localitatea noastră aflaseră despre „marea încercuire” de la Cotul Donului, şi că o mare parte din armata română fusese dezarmată şi luată ca prizonieri de război şi dusă în lagărele din Uniunea Sovietică. De asemenea se auzise că trupele române au început retragerea de pe frontul de est dar nu ştiau care va fi soarta României în condiţiile noi date.

Primăvara anului 1943 a fost mai timpurie ca de obicei iar bătrânii şi femeile rămase singure au ieşit la arat şi semănat. Vremea a continuat să se încălzească şi animalele au fost scoase la păşunat fiind salvate de la pieire.

Dar să ne întoarcem din nou pe frontul de est să vedem în ce stare se mai găsea armata română la data de 1 martie 1943.

După succesele obţinute de armata sovietică în marile bătălii de stradă pentru a scoate oraşul Stalingrad (Volgograd) de sub asediul la care era supus de atacul înverşunat al armatelor româno – germane şi lichidarea ultimelor rezistenţe opuse de unităţile de luptă ale trupelor române, încercuite la Cotul Donului şi în zona Caucaz, imaginea Rusiei s-a schimbat foarte mult, atât pe plan intern dar şi internaţional.

La acea dată era un elan crescut de patriotism al poporului sovietic care îşi afirma ataşamentul faţă de Stalin, faţă de armata eroică a Uniunii Sovietice.

Stalin viza o schimbare de 180 de grade, la scară generală faţă de război, antrenând întreaga ţară pentru înzestrarea armatei sovietice.

Toată industria, toată economia ţării va fi pusă să producă armament modern, echipament militar pentru armata terestră şi aero – navală care să facă faţă „marelui război pentru apărarea patriei sovietice şi pentru zdrobirea fascismului”.

Armata sovietică urma să fie reorganizată şi completată cu efective proaspete bine instruite.

Totodată, victoriile uriaşe ale armatelor sovietice, schimbările survenite pe plan internaţional i-au oferit lui Stalin noi spaţii de manevră. El vedea acum posibilitatea să intre în posesia efectivă a teritoriilor pierdute inclusiv Basarabia şi Bucovina de Nord. Stalin dorea să recapete teritoriile în urma pactului său cu Hitler, denumit

neoficial „garanţiile din 1941".

Stalin devenea acum unul din cei trei lideri ai lumii – alături de preşedintele american şi primul ministru britanic – care putea hotărî soarta războiului şi o nouă sferă de influenţă.

În luna mai 1943 Stalin însuşi a îmbrăcat uniforma de mareşal al Uniunii Sovietice.

Pe plan extern Rusia începea să-şi impună punctul ei de vedere în marile probleme ce priveau statele lumii în special Europa şi Asia.

Astfel la Conferinţa de la Moscova, din octombrie 1943 a celor trei miniştrii de externe, al Uniunii Sovietice, Angliei şi Statelor Unite ale Americii, în declaraţia lor s-a insistat asupra aplicării – „capitulării necondiţionate a sateliţilor Germaniei care vizau în primul rând România".

„Românilor nu li se va lua în consideraţie niciun fel de propunere în afară de capitulare necondiţionată, în faţa Uniunii Sovietice".

În asemenea situaţie România trebuia să fie pregătită să se declare de partea Aliaţilor pentru a nu se afla la sfârşitul războiului în tabăra învinşilor.

Din nou România se afla în jocul marilor puteri şi „împărţirea în sfere de influenţe" în favoarea Rusiei.

Stalin dorea să aibă o superioritate indiscutabilă în Balcani, iar în ce priveşte România însemna un control nelimitat în toate domeniile din partea Uniunii Sovietice.

Acestea erau primele semnale date de miniştrii de externe ale celor trei Puteri Aliate la Conferinţa de la Moscova din luna octombrie 1943 după căderea Frontului de Est.

Urma întâlnirea pentru întâia oară a celor trei lideri: Stalin – Roosevelt – Churchill din luna noiembrie 1943 unde trebuia să discute operaţiunea „OVERLORD" – o strategie pentru desfăşurarea unor acţiuni militare care să asigure o oarecare uşurare a imensei poveri ce apăsa pe umerii Armatei Roşii – şi să pună capăt celui de-al doilea război mondial.

Dar să părăsim pentru o scurtă perioadă acţiunile diplomatice ale celor trei Puteri Aliate atât la nivelul miniştrilor de externe, cât şi a liderilor: Stalin – Roosevelt – Churchill, care erau foarte active la acea dată şi să ne întoarcem pe frontul de est, să vedem care mai este situaţia trupelor române, scăpate din „marea încercuire" de la Cotul

Donului, Caucaz, Cuban şi bătălia de la Stalingrad (Volgograd).

La începutul lunii martie 1943 pierderile de vieţi umane ale Românei se ridicau la 620.000 de morţi şi dispăruţi ceea ce reprezenta circa 60% din efectivele trupelor operative angajate în războiul de răsărit.

În primăvara anului 1943 din rămăşiţele ce mai existau din trupele române respectiv: Armata 3 şi 4 Române, şi Armata 6 Stalingrad care scăpase din „iadul de la Cotul Donului" s-au regrupat în formaţiuni de luptă şi a început retragerea în defensivă, părăsind dispozitivul de luptă, ocupat în ţinuturile îndepărtate din Rusia.

După calvarul şi haosul prin care a trecut, armata română se găsea într-o situaţie foarte gravă; în primul rând era demoralizată, obosită, dezorientată, copleşită, înflămânzită şi îmbrăcată cu haine zdrenţuite, ponosite.

Echipamentul de luptă era foarte subţire, pierduse o mare parte din arsenalul de război, în special artileria grea, maşini blindate, aruncătoare şi multă muniţie.

„De fapt nu era vorba numai de o retragere de pe linia de apărare forţată, ci de o acţiune complexă aflându-ne în permanenţă desfăşuraţi în dispozitivul de apărare, în defensivă pentru a nu permite inamicului să ne poată ataca prin surprindere, care ar fi condus la noi pierderi şi capturarea de prizonieri din rândul ostaşilor români".

Retragerea trupelor terestre în special infanteria întâmpina dificultăţi majore de organizare îndeosebi; nu avea un sprijin logistic adecvat în situaţii de genul acesta, să fii informat în permanenţă la ce distanţă se află inamicul care te urmăreşte pas cu pas şi te putea surprinde nepregătit.

„Retragerea se făcea de obicei noaptea sau pe timp nefavorabil şi se parcurgea o distanţă zilnică de 35-38 km, după care se dădea ordin de cărtuire la marginea unei păduri sau chiar sub cerul liber unde trebuia să dormim cu rândul, înveliţi cu foi de cort, cu raniţa sub cap".

O parte din trupele necombatante săpau tranşee amplasamente, făceau de gardă şi patrulau împreună cu agenţii de transmisiuni, cercetaşi şi observatori pentru a nu fi atacaţi de armata rusă.

„După câteva ore de odihnă plecau din nou peste câmpuri pe drumuri mai puţin umblate căutând în permanenţă calea cea mai scurtă spre o gară sau o linie ferată de unde ne putea duce mai departe dincolo de Nistru în Basarabia".

„În timpul deplasării în coloană nu eram asiguraţi niciodată de o apărare anti-tanc sau de protecţie aeriană şi din acest motiv retragerea se făcea cu mare dificultate fiind nevoiţi uneori ca ziua să ne adăpostim prin pădure pentru a nu fi observaţi.

Trupele române aflate în defensivă erau depăşite şi aveau moralul scăzut.

Ei ştiau că au intrat în război pentru o cauză dreaptă de a-i elibera pe fraţii noştri de peste Prut dar care s-a transformat într-un război nedrept şi au suferit pierderi imense.

În această situaţie critică pentru armata română aflată într-o completă dezorganizare lipsită de o conducere fermă, în toamna anului 1943 generalul Gheorghe Avrămescu – care comanda Corpul de Vânători de Munte din Crimeea – a luat comanda Armatei a 4 a Română înlocuindu-l pe generalul Nicolae Ciupercă şi în câteva zile a schimbat tot planul de retragere de pe teritoriul Uniunii Sovietice.

Generalul Gheorghe Avrămescu, prin măsurile tehnico-tactice şi organizatorice, însoţite de un sprijin logistic bine gândit, a grăbit retragerea armatei române din faţa inamicului care se pregătea să declanşeze marea ofensivă.

Generalul Gheoghe Avrămescu, comandantul Armatei a 4-a Română a organizat operaţiunea de apărare a trupelor române şi germane în capul de pod cu ban(12 februarie – 9 octombrie 1943).

Capul de Pod Kuban a fost creat pentru a asigura retragerea trupelor române şi germane din Caucaz spre Peninsula Taman şi a constituit un veritabil "scut" de apărare a Crimeei. Capul de pod Kuban păstra cale deschisă spre Marea Neagră la sud şi Marea de Azov în nord.

Din acest moment soldaţii români au recăpătat încrederea în capacitatea lor de luptă şi apărare, iar retragerea în defensivă s-a făcut mai operativ şi cu mai multă siguranţă.

Din cele mai îndepărtate regiuni ale frontului de Est, de la Munţii Urali de pe Volga şi Volgograd, de pe Don şi zona Caucaz, trupele române au continuat să se retragă în defensivă până pe Nipru şi Bugul de sud în faţa Odessei şi Peninsula Crimeea.

Între timp ruşii au profitat de răgazul de pe front, după ce trupele româno-germane au fost silite să se retragă în urma înfrângerilor suferite în marile bătălii din întreg spaţiul dintre Volga – Don – Cuban şi în mai puţin de un an – 24 martie 1943 – 20 februarie

1944 – au reuşit să mobilizeze uriaşul potenţial economic, militar şi moral care a fost pus în slujba „marelui război pentru apărarea Patriei” (slogan lansat de Stalin).

Având o superioritate covârşitoare în tancuri şi efective proaspete de infanterie şi peste 1700 de avioane, capabile să lanseze lovituri aeriene foarte puternice, Armata Roşie a început contraofensiva împotriva „trupelor invadatoare”. Mareşalul Jukov a preluat comanda Frontului 1 Uncrainean la 1 martie şi marea sa ofensivă de primăvară a început pe data de 4 martie 1944.

În următoarele două luni Armata Roşie va înainta cale de aproape 250 de km de la est de Bug până la vest de Nistru. La 21 martie 1944 armata sovietică a trecut Nistrul, iar la 26 ale lunii au fost în apropiere de Prut. În şase săptămâni, ruşii au recucerit Transnistria.

La 11 martie 1944 marea bază germană de la Uman căzuse; drumul către Odessa era acum deschis, iar trupele germane şi române din Crimeea se aflau în pericol de a fi izolate.

După eşecul de la Uman, pe Nipru şi Bugul de Sud, sub presiunea continuă a puhoiului rusesc, armata română s-a tot retras până aproape de unde a plecat.

„Fără a mai cartirui, timp de aproape o săptămână au tot mărşăluit de la Odessa până la Nistru. Totul s-a desfăşurat potrivit programului de repliere din Transnistria spre Moldova, unde Corpul 7 Armata Română trecuse în apărare pe Prut decis să oprească măcar aici (dacă pe Nistru n-a fost posibil înaintarea) tăvălugului sovietic de foc şi oţel”.

„Începuserăm să ne obişnuim cu mărşăluirile de noapte, nefiind deloc deranjaţi de avioanele inamice”.

„După două nopţi de mers pe jos, la 20 martie 1944 pe o noapte de smoală şi un drum de iad desfundat, ne-am apropiat de podul de la Maghilev. În apropierea podului se adunase o mulţime de soldaţi români cu echipamentul de luptă din toate armele. Aici se găseau regimente de artilerie de toate calibrele, escadroane întregi de cavalerie, multe unităţi de infanterie, vânători de munte, fortificaţie, pontonieri, maşini blindate şi trupe sedentare”.

Privite în ansamblu puteai vedea adunate la un loc o mare de oameni, câtă frunză şi iarbă şi toţi căutau să treacă odată aşa încât în loc să treacă, se duceau pe apă înecaţi.

Atunci s-a produs un adevărat haos. Nimeni nu mai asculta de

cei care coordonau operaţiunile de trecerea podului în mod eşalonat, fără îmbulzeală. Panica ce se declanşase spontan se produsese de frica avioanelor ruseşti care zburau razant deasupra armatelor, aproape că atingeau cu aripa capetele soldaţilor.

„La pod, moartea râdea în faţa oricărui ostaş, fiindcă nemţii căutau să treacă ei primii şi să arunce podul în aer".

Până la urmă aşa s-a întâmplat. Nemţii au aruncat podul în aer şi mii de soldaţi români după ce scăpaseră din prăpădul de la Cotul Donului s-au dus pe „Nistrul blestemat".

După 1012 zile de război (21/22 iunie 1944 – 24 martie 1944) – Armata Română care luptase de la Prut până în Munţii Urali s-a aflat azvârlită peste Nistru şi lupta acum pe la Bălţi, Chişinău, Tighina pentru oprirea frontului pe acest aliniament.

Printre primii care au reuşit să treacă podul de la Moghilev s-a aflat şi Regimentul 12 Călăraşi din garnizoana Roman, având în componenţă trei escadroane de săbieri şi un escadron de armament greu cu circa 800 de luptători.

În noaptea de 22/23 martie 1944 Regimentul 12 Călăraşi Roman s-a deplasat spre Cantonul de cale ferată Bălţi – Târnova în apropiere de satul Drochia unde au fost primiţi cu foc de mitralieră de către trupele sovietice care ocupaseră cu o zi înainte zona respectivă.

„Ne-am strecurat pe lângă satul Drochia şi am ajuns la o pădurice unde am adăpostit caii. Ruşii ne-au descoperit şi ne-au atacat din trei părţi şi au început să tragă asupra noastră, unde se zăreau focuri de trasoare".

„Peste puţin timp am auzit la microfon vocea colonelului nostru (care fusese capturat de ruşi), obligat de ruşi, cerea Regimentului 12 Călăraşi să se predea, deoarece nu mai avem nicio scăpare, fiind încercuit".

„Către ora prânzului, avioane inamice au survolat păduricea unde erau ascunşi caii noştri, imediat un potop de catiuşe şi branduri s-a abătut asupra pădurii. Ni se rupea sufletul de durere văzându-ne caii măcelăriţi, cu burţile sfârtecate de schijele proiectilelor ce cădeau pe metru pătrat, trăgându-şi de durere maţele revărsate în bălţi de sânge".

„La iniţiativa curajosului maior Maraschi care a adunat toţi comandanţii de escadroane şi ne-a îndemnat să organizăm o şarjă de cavalerie" să străpungem cele trei linii de apărare bolşevice!"

Când se va auzi trompetul regimentului că sună SARJA şi semnalul unei rachete cu trei stele verzi toţi călăreţii se vor ridica în scări şi vom porni la atac". Semnalul a fost dat şi comandantul a strigat:

„- Escadron! Sabia afară........."

„- Izbândă sau moarte! Înainte, la atac ....."

Un urlet neomenesc a ţâşnit din toate piepturile acelor bărbaţi.

— Uraaaaa! Uraaaaaa! ....

Strigătul a fost preluat instantaneu şi de escadroanele 2 şi 7.

„Nici nu ştiu când am trecut de prima linie rusească, hăcuind cu săbiile în stânga şi-n dreapta, unde nimeream, peste capete, peste braţe, peste umeri".

„Vârtejul de săbii şi urletul călăreţilor s-au prăbuşit peste bolşevici încât unii nici n-au apucat să tragă vreun foc de armă speriaţi de „stafia morţii, de acel vuiet grozav, sălbatic" la care nu se aşteptau".

„Am, trecut ca vântul şi peste cel de-al doilea şanţ şi în aceeaşi goană nebună, acel roi uriaş de cai şi călăreţi trecând peste ogoare, peste pâraie şi tufişuri ne-am îndreptat spre Răşcani".

Regimentul 12 Călăraşi Roman a fost scăpat din ghearele bolşevice dar cu sacrificii de sânge pe care l-au dat bravii noştri călăreţi din escadroanele de cavalerie al armatei române care au luptat pentru apărarea pământului sfânt al Basarabiei şi Bucovinei de Nord.

(Rememorări general Constantin Bucur).

Aici în satul Drochia lângă cantonul de cale ferată Bălţi-Târnova aproape de Răşcani din Bucovina de Nord în noaptea de 22/23 martie 1944 a căzut erou caporalul (postmortem) Voinea Dumitru care făcea parte din Regimentul 12 Călăreţi garnizoana Roman Grupul 54 Escadronul 1 călăreţi săbieri.

Caporal Voinea Dumitru s-a născut în comuna Răuceşti, satul Răuceşti de Jos – Munteni la data de 9.02.1912 contingentul 34, singurul fiu din familia lui Dumitru Voinea şi Maria Voinea. A fost încorporat la data de 12.04.1934 la Regimentul 12 Călăraşi Roman – călăreţ cu schimbul -.

La data de 13.09.1939 când s-a sunat mobilizarea generală a fost concentrat la acelaşi regiment, iar în anul 1941 a intrat în război pentru eliberarea Basarabiei şi Bucovinei de Nord.

În primăvara anului 1944, în luna martie, aflat în retragere cu Regimentul 12 Călăraşi, după ce a trecut podul de la Moghilev de pe Nistru, escadroanele au început desfăşurarea potrivit programului de

repliere în Bucovina de Nord, fiind încercuiţi în satul Drochia.

Caporalul (postmortem) a căzut erou alături de calul său (din gospodăria lor) sfârtecaţi de proiectilele trase de „Katiuşa” bolşevicilor.

A rămas în urma lui o fetiţă de numai 3 anişori care-i poartă numele soţiei eroului Elena (Maricica), s-a căsătorit cu un fecior din oameni gospodari, Obreja Timofte Vasile, au ridicat o gospodărie frumoasă pe malul unui lac „Rogina de la Munteni” acolo unde s-a

născut „Eroul de la Drochia”.

Eroul de la Drochia Fiica eroului Obreja Maricica
Cap. VOINEA DUMITRU şi ginerele Obreja Vasile
Reg. 12 Călaraş Roman
A căzut erou la Drochia
Bucovina de Nord în retragere
22-23 martie 1944

Numele eroului a fost încrustat în placa de marmură de pe troiţa eroilor de la biserica din satul Răuceşti de Jos pentru a-i păstra memoria”.

Acum trebuie să revenim pe frontul din Basarabia şi Bucovina de Nord unde trupele române duceau lupte aprige de apărare şi opuneau o rezistenţă dârză în faţa tăvălugului devastator al celui de-al doilea război mondial fiind superior numeric atât în efective dar şi din punct de vedere al dotării cu tehnică de luptă modernă.

Până la 4 aprilie 1944 frontul 1 Ucrainean al armatei sovietice a continuat înaintarea ocupând o bună parte din teritoriul Bucovinei de Nord şi al Basarabiei, pătrunzând până la Tighina la sud-est de Chişinău, la 50 km sud de Iaşi, spre Huşi – Cetatea Albă, unde s-a stabilit frontul Corneşti-Orhei pe cursul inferior al râului Nistru din flancul stâng al ruşilor, iar pe aliniamentul nord de Iaşi, Călărași, Sculeni – Iași spre nord – vest Podul Iloaei Tg.Frumos, Ruginoasa Cosmești – Paşcani – Muscelul de Jos Gura Humorului – Târgu Neamţ precum şi în zona Ştefăneşti, Manoleasa unde, încă se duceau lupte grele pe ambele maluri ale Prutului.

Pe zi ce trecea frontul înainta, şi se apropia de noi, iar oameni din satele noastre fierbeau de nelinişte şi nici nu-şi puteau închipui ce li se vor întâmpla în zilele următoare.

Bătrânii erau îngrijoraţi şi bănuiau de mult încă de la începutul construcţiilor de cazemate în partea de sud-vest spre Tg.Neamţ şi Băile Oglinzi, că localitatea noastră se va afla între „foc şi sabie” şi va deveni teatrul de război” iar satele Răuceşti de Jos, Răuceşti de Sus şi satul Oglinzi vor fi distruse şi transformate în scrum şi cenuşă”.

Pe aceste meleaguri se vor duce lupte grele şi crâncene iar comuna Răuceşti, va fi prinsă în mijlocul marilor bătălii un fel de „triunghi al morţii” de unde nu mai poate scăpa nimeni.

Acum ei se gândeau la fiii lor care plecaseră la război şi se prăpădiseră cu sutele pe frontul din Rusia, dar se gândeau şi la femeile rămase singure cu mulţi copii pe care îi aşteaptă aceeaşi soartă.

Bătrânii ştiau că vom fi strămutaţi din locurile noastre şi vom avea numai de suferit.

Aici, la porţile Depresiunii Târgului Neamţ se construise cea mai mare fortăreaţă tehnico – tactică formată din cazemate, baterii, buncăre, şanţuri anti-car şi alte lucrări tehnice, executate după un plan

strategic german de nepătruns.

Linia de fortificaţii porneşte de la nord de Băile Oglinzi, traversează şoseaua Tg.Neamţ – Fălticeni, de aici intra în imaşul comunal în hotar cu localitatea Răuceşti – Buburuz, apoi cobora pe imaşul oraşului, traversează drumul comunal Răuceşti – Barieră, ajunge la şoseaua Tg.Neamţ – Paşcani pe care o traversează aproape de moara de apă a lui Matei trece peste râul Ozana, în cartierul Blebea pe lângă pădurea Boiştea, spre satul Dumbrava pe lângă herghelia de cai şi de aici continuă pe marginea pădurii Cenuşa – Ingăreşti.

Această zonă fortificată constituia la acea dată una din cele mai bune poziţii de apărare de pe tot frontul din Moldova în cel de-al doilea război mondial.

Din punct de vedere strategic închidea coridorul de pătrundere spre Ardeal prin Depresiunea Neamţului, în fapt – trecătoarea dinspre Moldova spre Transilvania – prin Tg.Neamţ, Pipirig peste Petru-Vodă, Poiana Teiului – Tulgheş – Borsec – Cheile Bicazului – Lacul Roşu – Topliţa Sfântul Gheorghe.

Pentru executarea lucrărilor de fortificaţii în special la acoperitul cazematelor cu pământ, având grosimea de peste 1 m înălţime şi a liniilor de reţele de sârmă ghimpată au fost concentraţi local toţi tinerii din comuna Răuceşti şi din zona Târgului Neamţ care împlinise vârsta de 15-16 ani începând de la contingentele 44 până la 50 inclusiv, născuţi între anii 1922 – 1928.

Aceştia erau obligaţi să participe la muncă zilnic 10 -12 ore cu mâncare de acasă.

Tanase Ilie Stan Toader Luca Gheorghe
Ctg.48 premilitar Ctg.49 premilitar Ctg.49 premilitar

Apostol Vasile Cozma Vasile Tataru Gheorghe
Ctg.45 premilitar Ctg.48 premilitar Ctg.45 premilitar

Apostol I. Vasile Melinte Gheorghe Moisii Gheorghe
Ctg.50 premilitar Ctg.49 premilitar Ctg.48 premilitar

Serg. Stamate V. Ioan Serg. Tărăboanţă T.Gavril Serg. Enea Toader(Dică)

Contingentul 44 Contingentul 43 Contingentul 47

A luptat în cazemate A luptat în cazemate Premilitar în cazemate

Stan Gh. Ion Serg. Preda Ioan Plt. Apostol V.Vasile
Contingentul 47 Contingentul 48 Contingentul 47
Premilitar în cazemate Premilitar în cazemate
Premilitar în cazemate

Batalionul 13 Vânatori de Munte – Târgu Neamţ

CAPITOLUL VI
BLOCADA CRIMEEI
4 aprilie – 15 mai 1944

Peninsula Crimeea a fost ultima rezistenţă pe care a mai opus-o armata română de pe teritoriul Uniunii Sovietice în cel de-al doilea război mondial.

Trupele române şi germane ocupaseră Crimeea după lupte înverşunate care au început la 24 septembrie 1941 şi s-au încheiat la 4 iulie 1942, după 9 luni au reuşit să amplaseze unităţi specializate, capabile să apere şi să folosească acest punct strategic de mare importanţă pentru întreg frontul de Est.

Aici au fost dislocate trupe aparţinând Corpului de Vânători de Munte comandat de generalul Gheorge Avramescu, Corpul 6 Grăniceri Chişinău, Divizia a I a Vânători Iaşi – Regimentul 6 Grăniceri, Regimentul 7 Vânători Tighina, Regimentul 24 Infanterie Tecuci, Regimentul 36 Infanterie, Regimentul 2 A.A. Iaşi, Batalionul de

Vânători de Munte Aiud, o companie de cercetaşi din Regimentul 15 Piatra Neamţ, Batalionul 13 Vânători de Munte Târgu Neamţ, o secţie din Unitatea militară geografică-topografică-radiotelegrafişti, transmisionişti, staţia radiogoniometrică şi radio-locaţie-radar, lunetişti, telemetrişti, observatori şi alţi militari cu înaltă pregătire în comunicaţii.

Punctul de comandă împreună cu unităţile specializate în transmisiuni au fost instalate pe înălţimea SAPUN în Munţii Iaila care reprezenta un punct de observare şi comunicaţii de mare precizie, având un spaţiu larg de observare pentru întreaga zonă, începând cu partea continentală de Nord-Vest, Doneţk, Zaporojie, Nipru, Bugul de Sud spre Odessa, la Sud şi Sud-Est ţărmul de la Marea Neagră şi la Nord-Est Marea de Azov şi portul Sevastopol.

Acest punct strategic ocupat de armata română în Peninsula Crimeea, asigura trupelor româno-germane de uscat şi aero-navale, 24 ore din 24, o rapidă informare de ordin logistic, ce acoperea liniile de comunicaţii pentru întreg frontul din zonă aflat în defensivă.

La acest post de comandă lucra şi sergentul Cosău I. Dumitru din Răuceşti de Sus un brav ostaş ce făcea parte din Regimentul 13 Transmisiuni Iaşi care la întoarcerea din război avea să ne povestească multe întâmplări din Crimeea. Redau câteva episoade mai importante:

„Trecuse aproape un an de când ne aflam dislocaţi aici în Crimeea şi ruşii aveau cunoştinţă de acest centru de comandă şi comunicaţii amplasată pe platoul SAPUN Munţii Iaila care asigura sprijin logistic pentru trupele româno-germane aflate în ofensivă sau în defensivă”.

„În luna august 1943 aviaţia sovietică a bombardat punctul nostru de observare şi transmisiuni, unde pe lângă pierderile de ostaşi în număr destul de mare ne-a distrus aproape întreaga aparatură în special: antene, cabluri, acumulatoare şi ne-au scos din funcţiune, izolându-ne în totalitate de restul unităţilor ce se aflau la mare distanţă, undeva pe ţărmul Mării Negre şi Marea de Azov”.

„Timp de două săptămâni am încercat să luăm legătura cu celelalte staţii de emisie dar n-am izbutit şi în felul acesta nu-mi dădeam seama ce se întâmplă în jurul nostru”.

„Puţinele alimente s-au terminat în două trei zile şi am început să ne hrănim cu fructe de pădure şi rădăcini de plante care le cunoşteam ca fiind bune”.

„Câţiva militari ne-am cerut voie de la comandant să ne învoiască să mergem în satele apropiate din raionul Djankoi în speranţa să găsim ceva alimente pe la ţărani.

Comandantul ne-a învoit şi am coborât panta de sud-est a platoului spre Marea Neagră unde am dat peste nişte magazii ale unui Colhoz.

Cu mare atenţie ne-am apropiat şi după ce ne-am asigurat că nu se afla nimeni prin apropiere am intrat într-o magazie unde am găsit boabe de orz împrăştiate pe podul de jos al magaziei.

Ne-am repezit cu toţii şi am început să strângem cu mâinile boabe de orz şi după ce am umplut raniţele bine îndesate am început să ne strecurăm pe neobservate şi după ce ne-am depărtat de sat, am stat câteva minute şi apoi am început să urcăm spre înălţimea Sapun unde eram aşteptaţi cu înfrigurare de cei rămaşi la punctul de comandă.

Când am ajuns la ai noştri a fost mare bucurie pentru că acum aveam ce mânca.

O săptămână întreagă am mâncat fiertură de orz, însă soldaţii s-au îmbolnăvit rău de tot şi comandantul ne-a sfătuit să bem numai zeama de orz iar boabele să le aruncăm.

Noroc că peste noi a dat un pluton de Vânători de Munte, care fuseseră trimişi special să vadă ce s-a întâmplat cu noi de nu mai transmiteam nimic.

În două zile ne-au adus alimente şi aparatură nouă germană şi am reuşit să stabilim legăturile cu toate trupele din zonă”.

„Iarna se apropia şi noi am început să ne pregătim să putem depăşi acest anotimp mai rece dar destul de acceptabil deoarece în Crimeea nu prea este iarnă ca pe la noi”. Totuşi am reparat adăposturile, am asigurat condiţii mai bune pentru cei ce făceau de serviciu în punctele de observare, ne-au aprovizionat cu alimente şi îmbrăcăminte.

De regulă zilnic se făcea patrulă în apropiere de ţărmul Mării Negre unde mergea un comandant însoţit de 5-6 militari înarmaţi care aveau misiunea de a urmări eventualele debarcări ale armatei sovietice venite dinspre Marea de Azov.

În una din zile un grup de localnici, pe care noi îi cunoşteam pe unii dintre ei, s-au prezentat la comandant şi i-au cerut voie să pescuiască în Marea Neagră. Întreg ţărmul din partea de nord-est şi

sud-est al litoralului Mării de Azov și Marea Neagră era plantat cu mine antitanc și antipersonale de toate tipurile. Exista totuşi o fâşie foarte îngustă pe care o știau numai geniştii care minaseră litoralul.

Comandantul nostru le-a explicat că nu se poate merge pe ţărm, că este foarte periculos. Totuşi ei au insistat motivând că ştiau o fâşie îngustă care este neminată pe unde se poate ieşi spre mare să pescuiască.

Până la urmă comandantul le-a dat voie să meargă la pescuit, şi s-au dus pe mare, au pescuit şi ne-au adus şi nouă, ba chiar ne-au arătat cum să-l pregătim.

Printre pescari se aflau deghizaţi şi genişti ruşi specializaţi în deminare care în timpul nopţii dar şi ziua pe neobservate au deplantat pe o mare suprafaţă de-a lungul plajei de nisip.

Minele scoase din nisip le duceau cu bărcile în larg şi le aruncau în mare fără să lase urme.

Într-o noapte cu ceaţă densă vasele de război ale ruşilor au ajuns în apropierea ţărmului de la Marea Neagră spre Marea de Azov unde au debarcat cu bărcile, trupe de infanterie speciale, trăgători de elită, mitraliere, aruncătoare, armament uşor şi au înaintat până când au fost descoperiţi de patrulele armatei române.

Imediat s-a dat alarma prin radio şi telefoane la unităţile din apropiere şi au înconjurat zona în care pătrunseseră în adâncimea dispozitivului nostru având ca obiectiv distrugerea punctului nostru de comandă şi comunicaţii sau să-l ocupe pentru a pune stăpânire, de unde să poată transmite către trupele sovietice aflate pe platforma continentală.

O mare parte din spionii ruşi au fost ucişi sau luaţi prizonieri găsindu-se asupra lor planul de ocupare a punctului strategic de pe platforma Sapun.

După eşecul purtat de trupele sovietice de a debarca în Peninsula Crimeea forţe capabile să pună stăpânire pe acest principal punct strategic situaţia din zonă s-a mai liniştit.

În luna octombrie 1943 a fost numit în funcţia de comandant al Corpului de Vânători de Munte generalul HUGO SCHWAB (român de naţionalitate germană din Reghinul-săsesc Mureş) în locul generalului Gheorghe Avrămescu care a luat comanda Armatei a 4 a română.

Generalul HUGO SCHWAB şi-a asumat răspunderea apărării sectorului de Sud din Crimeea împotriva ofensivei în forţă a armatei

sovietice şi asigurarea operaţiei de evacuare a forţelor germano-române din Crimeea.

În timpul retragerii finale a armatelor româno-germane de pe teritoriul Uniunii Sovietice care a început încă din vara anului 1943, comandanţii germani şi-au concentrat toate forţele aero-navale disponibile şi a evacuat o mare parte din cei 200.000 de ofiţeri şi soldaţi germani şi echipamentul de luptă dislocaţi în Crimeea.

În retragere nemţii au luat cu ei şi cei 138.000 de etnici germani din Crimeea şi din oraşul Cernăuţi capitala Bucovinei de Nord.

De fapt ofiţerii germani şi soldaţii care staţionau în Crimeea se găseau aici într-un fel de concediu de odihnă. Ofiţerii aduseseră şi soţiile lor în aceste locuri minunate iar soldaţii veneau mai mult în refacere.

Tot greul războiului din Crimeea îl ducea armata română care dislocase 42.000 de ostaşi ce se aflau în pericol de a fi izolaţi.

Se apropia a doua iarnă 1943-1944 pe care armata română trebuia s-o petreacă în Crimeea.

Contraofensiva Armatei Roşii declanşată la 4 martie 1944 şi-a continuat înaintarea spre Odessa-Zaporaje-Bug Nipru spre Marea de Azov şi până la 17 martie 1944 a reuşit să blocheze legăturile terestre continentale prin ISTMURILOR-PEREKOPUL SALKOVO(continentale) cu Peninsula Crimeea singura cale de acces pe care mai puteam fi evacuaţi cu tot echipamentul de război.

Trupele române din Crimeea erau acum ca şi pierdute. „Blocada Crimeei s-a produs”.

Antonescu trebuia să-şi asume responsabilitatea pentru cei peste 40.000 de ostaşi români blocaţi şi să explice poporului român de ce n-a luat în calcul retragerea din timp a trupelor române repetând aceeaşi greşeală care o făcuse la Cotul-Donului, unde a fost avertizat de serviciile secrete din armata română că ruşii pregăteau „marea încercuire” unde au căzut peste 300.000 de soldaţi români morţi sau luaţi prizonieri.

„Pentru Antonescu era al doilea eşec de proporţie de la începutul războiului”.

La 4 aprilie 1944 Aviaţia rusă a bombardat Peninsula Crimeea în mai multe puncte în special locuri unde erau dislocate trupe române.

În Crimeea se afla încă o mare parte din populaţia civilă care ieşise de mult la muncile agricole de primăvară şi din acest motiv nu

puteau să declanşeze un atac distrugător pe un front mai larg.

Situaţia deosebit de critică în care se aflau trupele române din Crimeea devenea pe zi ce trecea tot mai tensionată, iar soldaţii deja începuseră să intre în panică.

În asemenea condiţii date, operaţiunea de evacuare a militarilor români din Crimeea, era posibilă numai pe calea aerului şi pe apă spre Marea Neagră.

„Avioanele care trebuiau să ne salveze, aterizau din ce în ce mai rar, deoarece erau atacate de aviaţia de Vânătoare a ruşilor și Artileria Antiaeriană.

Speranţa noastră de a fi scoşi din această blocadă rămânea mai mult pe vapoarele ce trebuiau să acosteze pe ţărmul de la Marea Neagră însă mai mult pe timp de noapte.

Generalul HUGO SCHWAB s-a urcat până la postul nostru de observare şi comunicaţii și prin cifru codificat a raportat Înaltului Comandament al Armatelor Germano-Române despre soarta ostașilor români blocaţi în Crimeea și a cerut să i se trimită vase de război germane ca să poată evacua cât mai operativ trupele române care erau ameninţate să cadă în mâna bolşevicilor.

După două zile de aşteptare a sosit un vas de război german şi a evacuat pe toţi soldaţii germani specializaţi în transmisiuni şi radio-locaţie împreună cu toată aparatura tehnică de pe platoul Sapun.

„Trecuseră două săptămâni de când ne găseam blocaţi în Crimeea şi încă armata sovietică nu ne-a atacat în forţă aşa cum ne aşteptam în fiecare clipă".

„Ne aflam pe la jumătatea lunii aprilie 1944 dar primăvara venise mai devreme în Peninsula Crimeea.

Peste tot copacii erau înfrunziţi iar pământul acoperit de verdeaţă. Era o vreme caldă şi plăcută, soarele strălucea puternic iar pescăruşi se instalaseră în coasta dealului şi se pregăteau să scoată pui".

„Ţăranii care au refuzat să plece din Crimeea ieşiseră la muncile câmpului şi își vedeau de treburile lor atunci când nu se dădeau lupte sau bombardamente de aviaţie. Se săturaseră şi ei de atâta război şi parcă uneori ne compătimeau de situaţia în care ne aflam".

Radiştii de la postul nostru de comandă au interceptat unele ordine date de comandamentul armatei ruse în care se trăgea concluzia că în zilele următoare trupele sovietice vor debarca trupe

terestre şi armament pe ţărmul de la Marea de Azov iar dinspre partea continentală pe Nipru vor pătrunde cu tancuri şi armament greu.

Aşa avea să înceapă calvarul, groaza şi disperarea pentru trupele române blocate în Crimeea care va dura de la 13 aprilie până la 15 mai 1944.

Evacuarea trupelor române devenea tot mai anevoioasă şi nesigură sub presiunea tot mai accentuată şi în forţă a armatei sovietice care pregătea atacuri din toate părţile.

Siguranţa şi misiunea punctului nostru de observare şi comunicaţii de pe înălţimea Sapun, devenea delicată şi nesigură deoarece ruşii pregăteau un asalt spre platoul Hersan şi ocuparea acestui punct strategic.

Comandantul postului de observare a cerut permisiunea să înceteze emisia şi să coboare mai jos spre ţărm şi aerodrom în speranţa să fie salvaţi pentru a nu fi surprinşi de inamic.

Comandantul Corpului de Vânători de Munte a fost de acord cu retragerea în două etape a militarilor de specialitate fără a întrerupe legătura cu restul trupelor române care erau blocate în Crimeea.

Aşa că jumătate dintre radişti, telefonişti, cercetaşi, topografi au rămas la post iar restul de militari să coboare pentru a se alătura coloanei, ce urmau să fie îmbarcaţi pe vasele de război care vor sosi în apropiere de ţărmul de la Marea Neagră.

La ora 1 noaptea primul eşalon din trupe am început deplasarea spre sud, unde am străbătut Valea Zaiza-Fiodosia după care ne-am încolonat şi am pornit în marş forţat să ajungem la vapoare care ne aşteptau pe ţărm cu bărcile trase.

După ce am parcurs o distanţă de două ore de mers zorile începuseră să se arate şi deodată ca un trăsnet, s-a declanşat un zgomot infernal ce se îndrepta dinspre direcţia sud-vest.

Cercetaşii care mergeau în faţă şi lateral cu noi la o distanţă de circa 2 km. stânga dreapta veneau fugind spre noi şi strigau:

„- Domnule Comandant! Domnule Comandant! Tancurile ruşilor se apropie de noi, înaintează cu viteză, ne calcă, să ne retragem".

Era însă prea târziu. Tancurile şi tanchetele sovietice au ajuns la noi şi ne-au rupt coloana în două şi au trecut mai departe. Partea din faţă a coloanei a înaintat spre ţărm în speranţa că vor ajunge la timp la vasele de război.

Tancurile ruşilor s-au întors şi s-au îndreptat spre coloana aflată

în mişcare şi fără a avea timp să se desfăşoare în apărare, a căzut întreg efectivul strivit de şenilele tancurilor sovietice.

Nu cred că a mai putut scăpa cu viaţă din acest cumplit măcel. Coloana rămasă în spate unde mă aflam şi eu, am primit ordin să ne retragem şi să ajungem cât mai repede pe coasta dealului.

Cu ajutorul lui Dumnezeu am reuşit să ne urcăm pe coasta abruptă la cota de circa 350 m înălţime luând cu noi toată aparatura de transmisiuni şi armamentul uşor cu muniţii.

Se făcea ziuă iar soarele îşi făcea apariţia dinspre Marea de Azov. Eram speriaţi cu toţii şi mulţumeam lui Dumnezeu că ne-a scăpat cu viaţă.

Credeam că ruşii nu şi-au dat seama că o mare parte din grosul coloanei ce ne aflam în spate ne-am retras şi am scăpat urcându-ne spre platoul Hersan.

Dar n-a fost să fie aşa, ruşii ne-au descoperit şi au început să urce cu tancurile pe coastă până în apropierea noastră.

Comandanţii strigau cât puteau:

— Adăpostiţi-vă! Adăpostiţi-vă! Că ne omoară pe toţi.

Proiectilele cădeau des printre noi. O ploaie de schije zboară prin aer amestecate cu pietre şi pământ şi ne îngroapă de vii.

Tancurile sovietice au mai tras câteva lovituri de tun şi apoi au plecat din zonă, lăsând în urmă un nor de fum şi praf amestecat cu miros de sulf şi motorină.

După plecarea tancurilor sovietice ostaşii români au început să se mişte; privesc năuciţi în jurul lor, se prind cu mâinile de cap, se vaită, alţii strigau după ajutor, peste tot apare o imagine şocantă de haos de nedescris. Din când în când se auzea vocea comandantului care striga la soldaţi:

„- Luaţi tărgile şi ridicaţi camarazii răniţi”

„- Strângeţi echipamentul, armamentul şi muniţia şi să urcăm cât mai repede sus pe înălţime pentru că ruşii s-ar putea întoarce în orice moment şi să ne lovească din nou”.

„- Vedeţi pe coastă mai jos un militar rănit, se pare că mai trăieşte.

— Luaţi-l cu voi!

— Nu-l lăsaţi!”

M-am întors şi am coborât în grabă pe coasta dealului unde se vedea peste tot imagini de coşmar. Numai morţi şi sânge, trupuri

sfârtecate fără de mâini fără de picioare, și capetele zdrobite, amestecați cu pământ.

Printre morți dau de unul care încerca să se miște și când m-a zărit mi-a făcut semn cu mâna să mă apropii. M-am dus lângă el, m-am așezat în genunchi și l-am recunoscut. Era un bun prieten de-al meu sergentul Afloarei Ion din Poiana Teiului.

I-am ridicat capul încet pe brațele mele, îi curăț fața și îi dau să bea apă din bidon.

După ce și-a mai revenit puțin i-am spus că trebuie să-l ridic în spate să plecăm cât mai repede să ajungem din urmă trupa care se depărta.

Mi-a făcut semn că nu se poate și să plec singur că el rămâne și speră să-și revină. Apoi deodată a început să vorbească mai clar și mi-a zis așa ca să văd eu că el încă mai speră.

— Nu! Nu! n-am să mor, am să trăiesc și-am să mă întorc acasă la ai mei. Apoi a mai încetinit puțin vocea și mi-a făcut semn cu mâna.

— Vezi că în buzunarul de la tunică am o scrisoare și dacă o fi să mor să i-o duci lui tata și să-i spui că eu am rămas aici în Crimeea alături de camarazii mei, n-am vrut să-i las singuri, pentru că sunt feciori de-ai mei de pe Valea Bistriței sau de pe Valea Ozanei din Ținutul Neamțului sau de pe Valea Cracăului și-i iubesc pe toți.

I-am deschis buzunarul de la tunică am luat scrisoarea și i-am jurat cu scrisoarea în mână: dacă bunul Dumnezeu mă va apăra și voi scăpa din această „blocadă” am să mă duc acolo sus pe Valea Bistriței și-am să le-o dau la ai lui.

Cu o ultimă sforțare a ridicat mâna dreaptă a pus-o peste a mea a strâns puțin și n-a mai zis nimic. Atunci am văzut că totul s-a terminat.

L-am lăsat încet pe iarbă, i-am ridicat capul și i-am așezat ranița sub cap, apoi l-am sărutat am scos batista din buzunar și i-am acoperit fața.

M-am ridicat am dus mâna la cască și i-am prezentat ultimul onor ostășesc. Am făcut stânga împrejur și am plecat.

Comandantul și ceilalți camarazi de arme ajunseseră departe sus la punctul de observare și transmisiuni. Luaseră legătura cu celelalte trupe din jur, unde atmosfera era destul de proastă. Nimeni nu știa ce se va întâmpla în zilele următoare. Speram cu toții într-o minune care întârzia să vină în ajutorul nostru.

Mesajele care soseau la noi transmise de unităţile de luptă care acum erau concentrate mai mult în partea de sud şi sud-vest spre ţărmul de la Marea Neagră, insistau să facem apeluri repetate către forţele navale şi aeriene să vină în ajutorul nostru să fim evacuaţi cât mai repede posibil.

Zilele treceau şi trupele române se aflau mereu într-o totală izolare.

Trupele sovietice care pătrunseseră din mai multe direcţii în special dinspre Marea de Azov atacau armata română care rezista cu mare dificultate în faţa forţelor ruse dezlănţuite în ofensivă.

Avioanele şi vasele de război care trebuiau să vină în ajutorul nostru soseau tot mai rar şi erau atacate de aviaţia sovietică.

La începutul lunii mai 1944, s-a primit un comunicat din partea Comandantului Corpului de Vânători de Munte că din cei 40.000 de ostaşi români încercuiţi în Peninsula Crimeea doar 15.000 au fost evacuaţi, restul de 25.000 de militari încă se mai aflau sub asediul Armatei Roşii care zilnic omorau sau luau prizonieri pe care îi transportau în lagărele morţii din spaţiul Uniunii Sovietice.

Zilele care au urmat au fost un adevărat iad pentru ostaşii români blocaţi în Peninsula Crimeea. Cei 25.000 de soldaţi şi ofiţeri români au fost hărţuiţi din toate părţile, zdrobiţi de şenilele tancurilor sovietice iar cei scăpaţi cu viaţă au fost prinşi şi duşi în Munţii Urali despre care nu s-a mai aflat nimic.

Ruşii aveau o mare ură pe Vânătorii de Munte români care erau foarte iscusiţi în luptele duse din zonele cele mai periculoase ale frontului de Est.

Corpul de Vânători de Munte care a luptat în Peninsula Crimeea luase parte şi în alte bătălii din zona Caucaz de unde scăpase din marea încercuire de la Cotul Donului, iar acum le căzuse în mână şi ruşii n-au mai ratat ocazia de a se răzbuna pe bravii vânători de munte din Armata Română şi i-au distrus cu miile.

După marile bătălii de la Odessa, Dalnic, Sevastopol, Stalingrad (Volgograd) Cotul-Donului din Stepa Kalmuka, Blocada Peninsulei Crimeea încheie ultima rezistenţă pe care a mai opus-o armata română de pe teritoriul Uniunii Sovietice.

Întors acasă după încheierea războiului bravul sergent Cosău I.Dumitru şi-a ţinut cuvântul dat eroului sergent Afloarei Ion căzut în Crimeea şi a mers la Poiana Teiului la părinţii lui şi le-a înmânat

scrisoarea de la fiul lor.

„Ultima scrisoare din Crimeea”

27 aprilie 1944

„Nu ştiu de ce, dar simt nevoia să scriu aceste rânduri pline de recunoştinţă, să ajungă acolo unde v-am lăsat în urmă cu cinci ani, atunci când a sunat mobilizarea generală şi n-am mai putut să vin acasă să vă revăd.

Gândul meu în aceste clipe zboară spre voi în locul unde m-am născut şi am copilărit.

Voi trăi pentru tine scumpă mamă, iar dacă soarta vrea să fie altfel să nu plângi să ai aceeaşi credinţă în Dumnezeu şi zi: poate că aşa e mai bine.

Îmi aduc aminte de tata şi parcă-l văd cum ţinea de coarnele plugului şi apoi păşea în brazda proaspătă aruncând sămânţa să rodească.

Îmi pare rău că nu ne-am văzut înainte de plecare.

Mi-e dor de sosirea primăverii când flăcăii ieşeau la plug cu boii înjugaţi la tânjeală, iar seara când ne întorceam de la arat pe uliţa satului fetele ieşeau la poartă şi ne ţineau de vorbă până târziu şi tata se supăra rău de tot.

Mi-e dor să fiu acasă când se apropie sărbătorile Sfintelor Paşti, să văd feciorii cum ridică scrânciobul în bătătură la Moş Apetri iar clopotele bat la Biserica din vale vestind începutul deniilor din săptămâna patimilor şi apoi să merg la Învierea Domnului unde participă tot satul.

Mi-e dor să văd uliţa plină de fete îmbrăcate în haine de sărbătoare care se îndreaptă cârduri, cârduri spre curtea cea mare unde se făcea jocul de Paşti iar flăcăii se prind într-o sârbă cu strigături care dă semnalul că încep horele ce ţin trei zile.

Mi-e dor de albul zăpezii
Mi-e dor de natură cu toate farmecele şi culorile ei
Mi-e dor să alerg desculţ prin iarba plină de rouă
Mi-e dor de cerul senin şi de curcubeu
Mi-e dor de tot!

I
Mi-e dor de plaiul plin cu flori

De iarba cea mănoasă
De cântul ciocârliei în zori
Când tata mă lua la coasă.

II
Dar mai mult mi-e dor de voi
De când am plecat la război
N-am mai venit înapoi

III
Ştiu, măicuţă dragă,
De când eu am plecat,
De-atâta dor şi jale
Ochii tăi de lacrimi au secat.

IV
Mai ştiu, iubită mamă,
De dorul ce mi-l porţi
Stai ziulica întreagă
Cu ochii pe la porţi

V
Şi dacă vântul bate
Şi scârţâie portiţa
Tu sai degrabă
Şi strigi la fete;
Ieşiţi! Ieşiţi!
Că a venit bădiţa!

VI
Dar n-a venit!! N-a venit!
Şi iar te întorci în casă
La candela aprinsă
La sfânta ta icoană
Şi-l rogi pe Dumnezeu
Să-l poarte în grija Sa
Pe dragul fiul tău.

VII
N-am vrut să afli, măicuţă,
Că aici la război
Din zori şi până noaptea
M-am logodit cu moartea

VIII
Am învăţat să rabd, să tac
Când merg cu moartea la atac
Iar când vin din santinelă,
Mănânc cu moartea din gamelă
Şi când ne întoarcem la bordeie
Dormim cu moartea în tranşee

IX
Ştiu că mă aşteptaţi acasă
Ca să-mi faceţi nuntă aleasă
Fără mire şi mireasă
Nuntă ca la Ciritei
Fără druşti şi vornicei
Cu făclii din cear-aprinsă
Şi stropit cu vin din vie
Şi cu miros de tămâie
Poate aşa mi-au căzut sorţii,
De-am îmbrăcat cămaşa morţii.

X
Acesta a fost crezul meu
Dat de bunul Dumnezeu
Să plec tânăr şi frumos
Să fiu frate cu Hristos.

Crimeea 27 aprilie 1944

Acest capitol „Blocada Crimeea” a fost scrisă după o povestire a veteranului de război sergentul Cosău Ion Dumitru (Mitiţă a lui Nică Cosău) unul din supravieţuitorii acestui măcel din primăvara anului 1944 unde au fost blocaţi peste 40.000 de soldaţi români din care doar

15.000 au fost salvaţi de vasele de război ale Armatei Române iar restul de 25.000 de ostaşi au fost măcelăriţi, striviţi de tancurile sovietice sau prinşi şi duşi în lagărele morţii din Uniunea Sovietică de unde nu s-au mai întors niciodată.

De asemenea am folosit unele date tehnice militare publicate de către dl. colonel (r) Mancu Octavian preşedintele A.N.C. Filiala Neamţ.

Sergent COSĂU I. DUMITRU
din Răuceşti de sus
Regimentul Transmisiuni Iaşi
Punctul de comandă pe înălţimea
SAPUN-CRIMEEA
1942-1944

Plutonier major IFTODE C.VASILE
din satul Oglinzi
Batalionul 13 V.M. Tg.Neamţ – cercetaş
A luptat până la Sevastopol şi a fost rănit în Crimeea

Sergent POPA V.DUMITRU
din Răuceşti de sus
Unitatea specială de radiotelegrafişti radiolocaţie-radar din Crimeea

1942-1944

Crimeea
Brigada 1 Munte : Batalionul 13
Vânători din Tg.Neamţ în anul 1942, în prim plan plutonierul Iftode C.Vasile

Brigada 4 Munte în Crimeea în
Războiul din vara anului 1942

Peninsula Crimeea
Militari din Batalionul 13
Vânători de Munte pe înălţimea
Iaila în anul 1943

CAPITOLUL VII
EVACUAREA
FRONTUL DE LA TÂRGU NEAMŢ

Anul 1943 a fost un an bun pentru agricultură iar femeile rămase singure cu bătrânii satelor şi copiii au lucrat pământul cum au putut şi au obţinut recolte bune de porumb, cartofi, grâu, ovăz, legume, fructe au crescut animale şi păsări.

De fapt, era singura speranţă de a putea supravieţui în acele vremuri tulburi ce se abătuse asupra lor.

Aceasta le-a permis să treacă mai uşor iarna anului 1943/1944, dar primăvara ce se apropia, avea să le aducă mari greutăţi de nesuportat; înstrăinare, lacrimi, foamete, derută şi haos total.

Ne aflam pe la sfârşitul lunii ianuarie 1944, când s-a auzit că arhiva comunei Răuceşti a fost încărcată într-o căruţă militară, trasă de doi cai şi împreună cu notarul Tănasă Gheorghe şi familia lui au plecat în ţinutul Romanaţilor, Drăgăneşti Vlaşca unde trebuia să rămână acolo până la trecerea războiului.

La Primărie a mai rămas primarul comunei Istrate Gheorghe – care a fost îmbrăcat în haine militare şi înarmat. A mai rămas cu el funcţionarul, guardul comunei şi doi jandarmi pentru pază.

La 1 martie 1944 au fost închise toate şcolile din comună, iar

învăţătorii s-au refugiat în Ardeal sau în Oltenia, luând cu ei o parte din arhiva şcolii.

Nu după multă vreme au plecat în refugiu şi preoţii din sate, iar bisericile au rămas deschise în grija unor bătrâni care făceau curăţenie, iar în zi de sărbătoare lăsau biserica deschisă, unde veneau femeile şi copiii şi se rugau pentru cei plecaţi la război.

Intrasem în postul Paştelui pe la începutul lunii martie 1944 şi autorităţile locale au primit ordin de evacuarea tinerilor care împlineau 16 ani în special cei din detaşamentele de premilitari născuţi între anii 1924 şi 1928 inclusiv contingentele 46, 47, 48, 49 şi 50 care trebuiau să fie pregătiţi pentru un drum lung şi necunoscut: refugiul.

Aceşti tineri au fost cuprinşi în evidenţa specială a armatei române ca rezervă şi urmau să fie scoşi din zona de război pentru a fi protejaţi şi duşi în Câmpulung – Muscel, Caracal, Teleorman, Făgăraş şi în alte localităţi din sud – vestul ţării.

Tinerii trebuiau să ia cu ei haine de rezervă, cât mai multe alimente şi încălţăminte rezistente pentru că trebuia să parcurgă pe jos zilnic 25 – 30 km astfel ca în decurs de două sau trei săptămâni să ajungă în locurile unde au fost repartizaţi.

Pregătirile au fost încheiate într-o zi sau două însă plecarea din comună se făcea după ce ajungeau coloanele de tineri din Bucovina de Nord şi din judeţele Botoşani şi Suceava.

„Era într-o zi mohorâtă de martie şi noi aşteptam la şcoli, unde ne adunasem şi nu mai aveam voie să părăsim curtea şcolii”.

„A doua zi au sosit coloanele din nordul Moldovei şi după o scurtă odihnă de câteva ore învăţătorul Enea Ioan care era şi comandantul de premilitari ne-a adunat în careu şi cu emoţie şi lacrimi în ochi dar plin de hotărâre ne-a adresat la despărţire următorul îndemn: „Copii, voi mergeţi cu ţara şi faceţi-vă datoria. Nu puteţi rămâne pe loc, căci peste noi vin bolşevicii”.

„Aşa a început drumul cel lung din faţa şcolii unde mamele noastre plângeau în hohote, iar unele chiar boceau ca după mort”.

La plecarea tinerilor din satele noastre au lăsat în urmă o mare jale şi durere în sufletul femeilor dar şi al bătrânilor care rămâneau fără un sprijin la treburile din gospodărie. De fapt erau nişte copii luaţi din vatra părinţilor şi duşi în lume.

Se vorbea că vor fi duşi în Germania să fie pregătiţi pentru

trupele SS ale naziştilor.

„Pe drum însă noi am aflat că trebuie să ajungem în diferite localităţi din Oltenia şi Ardeal unde vom fi plasaţi pe la familii de ţărani să-i ajutăm la muncile agricole şi creşterea animalelor”.

„Deplasarea noastră s-a desfăşurat pe drumuri secundare, cu ocolirea centrelor urbane mai importante, pentru a nu împiedica trupele combatante care se mişcau către Moldova”.

După traversarea Bistriţei la Roznov şi apoi intrarea în judeţul Bacău, am început să ne obişnuim cu drumul care era destul de greu, fiind îngreunat şi de vremea posomorâtă din luna martie, cu ploi şi lapoviţă, şosele desfundate.

În localităţile unde urma să poposim pentru odihnă 24 de ore, în spirit de solidaritate, organele administraţiei publice locale au mobilizat cetăţenii să ne aştepte cu ceai fierbinte şi fiecare familie se oferea voluntar să găzduiască pentru o noapte 2, 3 tineri.

Primirea caldă şi afecţiunea cu care am fost întâmpinaţi în toate localităţile străbătute ne-au ridicat moralul şi ne-a întărit convingerea că nu suntem singuri.

„Când făceam un popas de câteva zile pentru odihnă şi refacerea forţelor fizice, ne-am găsit timp să scriem acasă la ai noştri, că nu peste mult timp vom ajunge în localităţile unde vom fi plasaţi, în locul de refugiu în judeţul Romaneşti, comuna Cezieni, sau în localitatea Bălceşti de lângă Câmpulung – Muscel”.

Tinerii plecaţi din satele noastre, nu ştiau că localitatea noastră urmează să fie evacuată şi vom fi şi noi refugiaţi aşa cum sunt şi ei.

Evenimentele se succedau de la o zi la alta, încât bieţii oameni se zăpăciseră cu toţii şi se rugau Bunului Dumnezeu să nu le mai trimită pe cap atâtea supărări şi necazuri. Însă avalanşa răului şi pustiului se declanşase şi nu mai putea fi oprită.

Nu peste multe zile, după plecarea tinerilor care au fost scoşi din zona de război, au început să sosească ordine de incorporare pentru contingentul 45 născuţi în anul 1923 şi odată cu plecarea ultimului contingent din comuna noastră se ajunsese la o situaţie nemaiîntâlnită în toată istoria noastră de la războiul pentru Independenţă de la 1877.

La acea dată se găseau sub arme 27 de contingente, de la cei născuţi în anul 1897 (contingentul 19) şi până la cei născuţi în 1923 (contingentul 45). Dacă adăugăm contingentele 46 şi 47 concentraţi pe loc şi luaţi în evidenţa Batalionului 13 Vânători de Munte din Tg.Neamţ

şi încă trei contingente 48, 49, 50 plecaţi în Oltenia, ajungem la 32 de contingente, plecate din satele noastre”.

Dacă stai şi te gândeşti puţin, poţi constata cu uşurinţă că în comuna Răuceşti se mai găseau la acea vreme doar femei, copii şi bătrâni care erau năuciţi, dezorientaţi şi nu mai aveau puterea să mai suporte noi sacrificii.

Satele noastre începeau să moară încet, dar sigur, iar bătrânii, femeile și copiii erau îngroziţi când vedeau că rămân singuri. Trăiau momente grele și aveau impresia că totul se prăbușea în jurul lor şi nimeni nu venea să-i salveze.

Sărbătorile Paştelui se apropiau dar nimeni nu se gândea în acele momente la bucuria Învierii Domnului, pentru că li se părea că sunt izolaţi şi părăsiţi de restul lumii.

„Ne consideram nişte condamnaţi la moarte şi aşteptam sentinţa, să fim executaţi, care întârzia să vină odată să se termine totul”.

Tăcerea a fost însă ruptă în seara zilei de 8 aprilie 1944 în „Sâmbăta lui Lazăr”, pe la orele 2000, când toate clopotele din satele noastre au început să bată cu mici întreruperi, iar guardul primăriei, însoţit de jandarmi mergeau pe uliţele satului sau se urcau pe dealuri, băteau în tobă, anunţând cu voce tare:

„- Ordin de evacuare!... în termen de 24 de ore, toţi cetăţenii din comuna Răuceşti să părăsească localitatea declarată „zonă de război” şi să plece în refugiu în locurile stabilite de organele administraţiei publice locale după cum urmează: Pipirig – Gura – Secului – Dobreni – Bodești – Almaş unde vor staţiona până la noi ordine”.

Fiecare cetăţean va trebui să meargă cu întreaga familie în refugiu, având grijă să încarce în căruţa pe care o are cât mai multe alimente: porumb, grâu, cartofi, îmbrăcăminte, încălţăminte, să ia animale și păsări din gospodărie.

Evacuarea forţată i-a luat prin surprindere pe toţi locuitorii satelor noastre. O parte din familii deja se culcaseră, iar când au fost trezite din somn i-a cuprins spaima și groaza.

Multe femei cu 5 – 6 copii mici rămase singure, soţii fiind la război sau căzuseră pe câmpurile de luptă erau complet dezorientate şi intrau în panică.

Unele dintre femeile rămase singure nu aveau mijloace de transport şi se gândeau că o să le moară copiii de foame dacă nu pot să

ia alimente suficiente să le ajungă pentru o perioadă mai lungă.

Nimeni nu le ajuta pentru că fiecare de abia își lua strictul necesar pentru familiile lor, deși le promiseseră că vor veni căruțe cu cai de la armată să le ajute, dar n-au mai ajuns până la ele.

Deruta, panica, haosul și groaza în acea noapte, domnea peste tot. În toiul nopții se auzeau bocete, strigăte disperate, clopotele băteau fără încetare, câinii urlau, vitele boncăluiau, copiii treziți din somn plângeau, era un adevărat calvar.

Bătrânii încercau să liniștească pe femeile rămase singure, văduve fără căruță și le îndrumau să pună pe la alte căruțe, saci cu făină de porumb și de grâu și ceva îmbrăcăminte.

Până la urmă au venit câteva căruțe militare să ajute femeile cu mulți copii și văduve de război dar n-au putut face față la numărul mare de cazuri speciale.

În dimineața zilei de 9 aprilie 1944 era „Duminica Floriilor" și deja primul convoi de căruțe ale refugiaților se încolonase spre Târgu Neamț pe șoseaua de la Oglinzi sau de la Dumbrava(Grași).

Până duminică seara majoritatea locuitorilor din satele Răucești și Oglinzi părăsiseră comuna și acum erau departe aproape de locurile unde trebuiau să-și facă un adăpost, o colibă să poată proteja copiii peste noapte.

Luni dimineața pe 10 aprilie, ultimii evacuați cu vitele și oile mergeau în urma căruțelor și înaintau cu greu din cauza trupelor combatante cu arsenalul de război care se retrăgeau dinspre Fălticeni spre Târgu Neamț pentru a ocupa noile poziții de luptă pe aliniamentul cazematelor.

Când urcam dealul la Buburuz – Oglinzi în urma noastră se auzeau explozii puternice din direcția Boroaia și Timișești; trupele germane aruncau în aer podurile de peste râul Moldova de la Timișești –Cristești de pe șoseaua Pașcani Târgu Neamț și cel de la Vadul Moldovei de pe artera de circulație dinspre Fălticeni spre Târgu Neamț.

Acesta era primul semnal că Armata Roșie nu era departe și din acest motiv locuitorii comunei Răucești au fost scoși din zonă în termen de 24 de ore fără a le da posibilitatea să scoată din gospodăriile lor cât mai multe produse alimentare și bunuri de care vor duce mare lipsă aflați în refugiu.

Ne putem imagina ce se petrecea în sufletul și mintea oamenilor din comuna Răucești care au trebuit să încarce într-o singură căruță

toată agoniseala lor de-o viaţă şi să lase în urmă gospodăria cu hambarele pline de produse, porci şi păsări şi ogoarele nelucrate.

În sat au mai rămas câţiva bătrâni să aibă grijă de gospodăriile copiilor care aveau podurile pline de cereale, în case bunuri de tot felul şi în grajduri animale pe care nu le-au putut lua în refugiu.

Aceşti bătrâni au fost primii locuitori din satele noastre care s-au confruntat cu armata sovietică, ce se năpustea asupra animalelor găsite prin grajduri şi le sacrificau, sub ochii îngroziţi ai bătrânilor.

În coteţe se găseau scroafe gestante în ultima perioadă de fătare pe care oamenii nu le-au putut lua sub niciun mod – erau netransportabile -.

Ruşii le scoteau afară din coteţe şi de vii le despicau burta cu baioneta, aruncau purceii care mişcau prin învelitori apoi sacrificau scroafa şi o dădeau în consum la armată.

Bătrânii nu aveau nicio putere, asistau uimiţi la tot ce se întâmpla în primele zile când bolşevicii au invadat comuna Răuceşti.

Aceşti bătrâni care au scăpat cu viaţă după ce s-au întors de la Vorona sau Tudora din judeţul Botoşani unde fuseseră duşi cu forţa de armata sovietică aveau să povestească mai târziu cum arătau satele rămase pustii fără viaţă.

„Totul arăta sinistru şi pustiu, era o atmosferă apăsătoare, soarele nu mai strălucea ca în alte primăveri, cerul era plumburiu, priveliştea era stranie ca şi cum întreaga suflare a satelor a fost lovită de o boală cumplită, şi se găseau morţi prin casele lor sau în adăposturi fără ca cineva să ştie ce s-a întâmplat”.

„Păsările călătoare care începuseră să se întoarcă din ţările calde au refuzat să mai clădească cuiburi pe la streşinile caselor sau prin copaci, iar cucul şi pupăza n-au mai cântat în acea primăvară ca altă dată”.

„Toate păsările au simţit că satele sunt pustii. Berzele se roteau deasupra caselor noastre şi apoi plecau împreună cu celelalte păsări spre alte locuri unde se găseau oameni şi viaţa era normală”.

„Liniştea pustiitoare era uneori străpunsă de urletul unui câine rămas singur legat în curte, sau de cântecul unui cocoş care a fost uitat într-un coteţ în graba plecării”.

Intraserăm în săptămâna patimilor din înaintea Paştelui dar pentru locuitorii comunei Răuceşti care acum părăsiseră casele şi se găseau înstrăinaţi prin alte locuri unde îşi căutau un loc să poată

amenaja o colibă din cetină de brad pentru a-şi adăposti familia şi puţinele alimente pe care le-au putut lua din gospodăriile lor, asemănau suferinţele lor cu patimile Domnului nostru Isus Hristos, care a pătimit pentru noi.

Zilele se scurgeau, iar pe frontul din Moldova trupele române aflate pe aliniamentul Orhei, Călăraşi la nord de Iaşi erau permanent în alertă. „Executam trageri, atât pentru oprirea înaintării inamicului şi respingerea incursiunilor, cât și menţinerea actualei linii a frontului”.

În joia mare înainte de sărbătorile Paştelui, armata sovietică a forţat frontul românesc în zona Orhei, Călăraşi la nord de Iaşi, obligând armata română să se retragă peste Prut pe linia Cosmeşti – Ruginoasa Târgu Frumos la nord de comuna Muscelul de Jos, la sud de Paşcani, Boldeşti, Mirosloveşti, Boureni, Codrii Paşcanilor până la râul Moldova.

În zilele următoare comandantul Corpului 7 Armată, generalul HUGO SCHWAB ce avea în compunerea comandamentului 103 şi 104 Vânători de Munte, Regimentul 17 Infanterie şi 8 Vânători de Munte din Aiud, Regimentul 25 şi 26 Infanterie din Vaslui, Divizia 14 Roman, Regimentul 24 Artilerie grea din Garnizoana Roman, Regimentul 82 Infanterie Târgu Mureş, Regimentul 16 Artilerie grea Focşani, Regimentul 4 Artilerie grea Bacău Hipo şi două companii de mitraliere din Batalionul 13 Vânători de Munte din Târgu Neamţ, Regimentul Artilerie grea calibrul 152 mm din Bacău şi alte unităţi de specialitate a dat ordin de retragere al trupelor din subordinea sa cu întregul armament şi echipament de luptă şi să ocupe un nou aliniament în Depresiunea Târgului Neamţ pe data de 12 aprilie 1944.

Corpul 7 Armată Română avea misiunea de a participa la apărarea Moldovei în flancul stâng defensiv nord – vest pe un front larg de 20 km pe pantele de nord – est de Târgu Neamţ începând din zona Tupilaţi – Păstrăveni – Urecheni Pădurea Cenuşa, Boiştea, Ocea – Topoliţa, Humuleşti, Târgu Neamţ, Culmea Pleşului, Băile – Oglinzi, Cărpiniş, Lebăda, Saşca, Valea – Culeşa, Borta – Dracului – Poiana, Groşi, Săscuţa, Moişa.

Trupele de infanterie şi vânători de munte din Corpul 7 Armată au ocupat dispozitivul de apărare în defensivă şi au săpat amplasamente, adăposturi, tranşee, şanţuri de comunicaţii, observatori, punte de comandă, a stabilit legături telefonice și radio – emisie pe întreg aliniamentul. În toate cazematele s-au instalat mitraliere şi tunuri antitanc de calibru mic mânuite de trăgători de

elită.

Linia I ocupa poziţia de apărare începând din partea de nord – vest de herghelia de cai Dumbrava, Pădurea Coverca, Pădurea Făgeţel pe care o traversa pe lângă Poiana – Durghe apoi la ieşirea din pădure trecea pe la Vasileşti, Geangu, Vasile Tarhon până în hotar cu Târgu Neamţ şi apoi urca spre Vârful Imaşului, cobora spre izlazul Bondrea pe care îl traversa spre Valea Zăneasca, traversa şoseaua Târgu Neamţ – Fălticeni, apoi urca spre Băile Oglinzi, Buburuz, mergea pe marginea pădurii cobora spre Slătiorul, urca din nou spre Cărpiniş, cobora pe pârâul Lebede, Valea – Culeşa, în apropiere de Poiana Groş – Săscuţa, Moişa – Râşca.

Planul de apărare în dispozitivul de luptă prevedea ca trupele de infanterie din armata română Corpul 7 să ocupe punctele strategice, începând de la Pădurea Făgeţel, Capul – Dealului, Trofineşti, Munteni, Vârful Steagului, Vârful Bâtca cota 493 m. vârful Herlea, Vârful Dealul – Cruci Oglinzi de unde urma să coordoneze întreg frontul de pe Valea Moldovei începând de la Boroaia până la Timişeşti, Pădurea Cenuşa, Îngăreşti.

Ruşii au dejucat planul armatei române şi în noaptea de 14/15 aprilie 1944 au ocupat principalele puncte strategice unde au instalat trupe speciale de cercetaşi, observatori, transmisiuni, grupuri de comandă, trăgători de elită dotaţi cu armament modern şi au stabilit legăturile cu trupele terestre sovietice care au înaintau în forţă. Din punct de vedere logistic ruşii s-au dovedit superiori românilor.

În dimineaţa zilei de 16 aprilie 1944 comandantul Batalionului 13 Vânători de Munte din Târgu Neamţ, maiorul SAULESCU, a dat ordin ca un pluton de puşcaşi format din „trei grupe de şoc” să plece în misiune de recunoaştere în zona satelor Răuceşti şi Oglinzi în punctele Vârful Steagului, Vârful Bâtca şi Vârfurile de la Brădiş şi Dealul Crucii.

Deplasarea din cazemate s-a făcut pe două direcţii: o grupă de şoc, comandată de căpitan NEAGU, a ieşit din cazemate s-a strecurat spre hotarul dintre Târgu Neamţ şi Răuceşti, apoi a coborât spre pârâul Iazului şi a urcat pe pârâul Bâtca până la „Gura Iazului” şi de aici s-a apropiat de „Gura Cioroiului” spre „Vârful Steagului”.

Ruşii care ocupaseră cota încă din noaptea trecută au deschis foc de mitralieră unde au căzut căpitanul Neagu şi un caporal. Sergentul major Obreja N. Gheorghe din Răuceşti, de loc, comandant de grupă a stat în dosul unui hat aproape până spre seară când a putut să

se retragă spre cazemate.

O altă „grupă de şoc” din care a făcut parte şi caporalul Ungureanu Gheorghe din satul Oglinzi s-a deplasat pe „Valea Zăneasca” a traversat pârâul Sarata a intrat în Cătunul Rugina şi a urcat dealul Herlea la „Brădiş” unde au fost întâmpinaţi cu foc de mitralieră şi automate făcând victime în rândul ostaşilor români.

Grupa caporalului Ungureanu Gheorghe (Grişa) s-a retras la timp ce pe „Dealul Crucii” se auzeau schimburi de focuri între trupele române şi sovietice.

„Aşa a început prima zi de război în comuna Răuceşti” Povesteşte sergentul major OBREJA N. GHE. care a luptat 5 luni în cazematele de la Târgu Neamţ.

Trecuse o săptămână de când satele noastre erau părăsite de viaţă, doar câţiva bătrâni se mai vedeau mişcând pe uliţa satului în speranţa că va întâlni un altul ca el, să poată schimba o vorbă şi dorinţa de a se aduna toţi la o casă să poată supravieţui.

„Primăvara venise brusc peste sate iar vremea se încălzise bine. În ultimele zile începuseră să dea frunzele şi copacii erau plini de verdeaţă”.

Paştele a căzut pe data de 16 aprilie 1944 dar nu s-a bucurat nimeni de această mare sărbătoare a Învierii Domnului pentru că singurătatea şi înstrăinarea îţi ia totul până şi memoria te părăseşte.

În satul Răuceşti de Jos, în Munteni nişte bătrâni mai curajoşi au hotărât să rămână în sat până la venirea armatei ruse: Ilie Dediu, Toader Dediu şi Ghiţă a lui Nică Stan.

Toţi trei au ieşit în vârful dealului şi priveau departe pe Valea Moldovei spre Şoimăreşti, Săveşti, Ungheni până la Drăguşeni.

Unul dintre ei strigă disperat:

— Vin ruşii! Vin ruşii!

— Priveşte colo la Sârbi şi la Săveşti!

— Da, da se apropie de imaşul din Delniţă

— Uită-te la Puriceni deja au intrat în sat!

Da, într-adevăr Armata Roşie înainta spre sat desfăşurată pe un front larg. În faţă mergeau tancurile, urmate de infanterie şi în spatele trupelor venea artileria grea şi echipamentul de război.

La orizont a apărut un grup de avioane al armatei sovietice care au survolat deasupra comunei Răuceşti, apoi s-au retras spre Drăguşeni şi au dispărut.

Cei trei bărbaţi au fugit spre casele lor, au luat în spate ceva alimente şi au plecat spre şoseaua Târgu Neamţ – Paşcani şi au mers până aproape de Stâna lui Oprea unde cu mare greutate armata română le-a dat voie să treacă spre oraş şi de acolo până seara au ajuns la „Gura Secului” unde se găseau familiile lor povestindu-le ce-au văzut cu ochii lor cum intra armata rusă în comuna Răuceşti.

Trupele române care ocupaseră dispozitivul de apărare pe aliniamentul la nord – est de Pădurea Făgeţel, Ciritei, Capul – Dealului, Trofineşti, Muchea – Dealului de la Munteni, din Răuceşti de Jos şi Chişcăreni, Măriuţeni pe marginea pădurii, Cioroiul, Rugina, Dealul – Herlea la Brădiş spre Brusturi, au opus o rezistenţă dârză în prima zi şi a doua zi de Paşti 16 – 17 aprilie 1944. După lupte grele timp de două zile şi două nopţi între infanteria română şi armata sovietică a treia zi de Paşti trupele române au fost nevoite să se retragă pe aliniamentul Dumbrava, Vârful Imaşului, Păşunea din Bondrea, Zăneasca, Băile Oglinzi.

Pe data de 18 aprilie 1944, a treia zi de Paşti, Armata Roşie a ocupat satele Răuceşti de Jos şi Răuceşti de Sus şi o parte din satul Oglinzi până la biserică.

Imediat au incendiat casele care se aflau în faţa liniilor de apărare pentru a deschide vizibilitatea în direcţia frontului românesc.

Astfel a treia zi de Paşti au ars Munteni, Trofineşti, Borcileni, Obrejeni şi o mare parte din satul Oglinzi şi au continuat cu pârjolul şi în zilele următoare.

Dezastrul produs de trupele sovietice asupra comunei Răuceşti în primele zile după ocuparea satelor noastre, au fost surprinse cu un aparat de fotografiat de către colonelul Odae Vasile (din Răuceşti de Jos) comandant de Escadrilă în aviaţia română în cel de-al doilea război mondial având centrul de comandă la Mânăstirea Văratic, a zburat cu avionul şi a survolat întreg spaţiul aerian deasupra localităţii noastre şi dispunerea celor două fronturi.

Tot colonelul Odae Vasile a fotografiat din avion şi momentul când locuitorii comunei Răuceşti erau încolonaţi pe şoseaua Fălticeni – Târgu Neamţ în timp ce părăseau localitatea plecând în refugiu.

După război colonelul Odae s-a retras la Sibiu, şi a luat cu el multe dovezi autentice despre comuna Răuceşti care a fost distrusă de război.

În anul 2004 colonelul a decedat, iar singura fiică a plecat şi s-a

stabilit în Germania şi nu mai avem cu cine ţine legătura să putem intra în posesia acelor documente valoroase pentru noi.

Trupele sovietice au ocupat dispozitivul de luptă pe aliniamentul; prin pădurea Făgeţel, iar la ieşirea din pădure traversează „Pârâul Loziei” peste lotrul lui Vasile Ioniţă şi lotrul lui Costache Stan, se apropie de cătunul Filipeni, de unde urcă spre Trofineşti şi de aici traversează Curătura pe marginea Cătunului Munteni prin grădina lui Vasile Pavel, traversează drumul şi pârâul Rogina, apoi urcă spre „Vârful Steagului” cota 376 m, apoi coboară spre „Gura Ciroiului” şi de aici urcă pe marginea păduri pe „Vârful Bâtca” cota 493 m şi apoi coboară pe marginea pădurii până în pârâu şi din nou urcă pe Imaşul Bondrea unde se apropie foarte mult de linia românească, apoi coboară pe Valea Zăneasca, traversează şoseaua Fălticeni – Târgu Neamţ în apropierea locuinţei primarului Apostol Ilie, înaintează pe marginea satului Oglinzi de unde intră în sat, urcă panta dealului, trece prin curtea bisericii şi urcă mai departe spre Cărpiniş, coboară în pârâul Lebeda, Valea Culeşa, în apropiere de „Borta Dracului” şi înaintează pe direcţia sud – vest de Groşi, Târzia – Boroaia.

Ruşii au mai construit o a doua linie de front şi adăposturi pe dealurile de la Trofineşti, Robeni, Munteni, Cucoşeni, Cosăeni, Chişcăreni, Măriuţeni, Rugina.

Principalele puncte de observare şi comandă ale armatei ruse au fost stabilite la Munteni, Vârful Steagului, Vârful Bâtca, Vârful Herlea – Brădiş, dealul Cruci şi în clopotniţa bisericii din satul Oglinzi.

Pe întreg aliniamentul ocupat de armata sovietică în faţa dispozitivului de luptă s-au montat linii de reţele de sârmă ghimpată şi s-au plantat cu mine antipersonal, anti – cavalerie, anti – tanc pe o lăţime de circa 100 m.

Întreg arsenalul de război al armatei sovietice începând cu artileria grea de 152 mm, obuziere, aruncătoare, teribilele „Katiuşa”, divizii blindate, trupe de infanterie şi de rezervă şi mari depozite de muniţii au fost amplasate în localitatea Răuceşti sub panta dealurilor de nord – est începând de la capul Dealului, sub coasta dealului de la Munteni, Cosăeni, Chişcăreni, Cioroiul, Rugina pe valea Saratei din satul Oglinzi până sus pe dealul Crucii, Cărpinişi, Poiana, Groşi în apropiere de Valea Culeşa, în satul Săveşti, sub „Dealul Curţi” spre Drăgăneşti şi Sârbi Ungheni.

Aşa arăta dislocarea forţelor militare sovietice în zona Răuceşti,

de unde puteau lansa atacuri puternice asupra frontului românesc.

Armata română şi germană a dislocat în Depresiunea Târgului Neamţ armamentul greu, începând de la Boiştea, Tărpeşti, Ocea Topoliţa, Săcălauşeşti, Valea – Seacă, Valea Arinilor, Văratic, Agapia, Vânători, Valea Ozanei, Pădurea Braniştea.

Bateriile de artilerie ale armatei române amplasate în această zonă aveau capacitatea de a executa baraje de foc şi lansau lovituri puternice asupra inamicului ce se afla în localităţile Răuceşti de Jos, Răuceşti de Sus, Oglinzi, Pădurea Coverca şi Făgeţel, Cioroiu, Cărpiniş, Poiana, pârâul Lebeda, Valea – Culeşa, Borta – Dracului, până la Moişa – Boroaia.

Principalele puncte de observare ale armatei române se găseau pe dealul Boiştea la Monumentul Pometea, Pleşu, Slătiorul – Nemţişor, Saşca.

Privite în ansamblu cele două fronturi ale trupelor române dispuse în apărare şi cel al armatei sovietice desfăşurate în atac se poate observa că în această zonă au fost concentrate forţe puternice sub forma unui triunghi deschis de peste 90 de grade cu baza în comuna Răuceşti unde se găsea Armata Roşie cu Vârful spre marea zonă fortificată la sud – vest în faţa porţilor „Depresiunii Neamţului" care a primit botezul în luptă de „Triunghiul Morţii".

Deasupra localităţii Răuceşti s-au încrucişat baraje de foc trase de artileria română cu cele trase de armata rusă care au distrus aproape în totalitate satele Răuceşti de Jos, Răuceşti de Sus şi Oglinzi, aşa cum bănuiseră bătrânii încă din anul 1941 când începuse a se construi cazematele.

Peste satele comunei Răuceşti au căzut mii şi mii de obuze de diferite calibre care aveau scopul de a neutraliza şi de a distruge obiectivele militare strategice ale armatei ruse unde aveau amplasate trupe terestre de toate genurile, armament şi mari depozite de muniţii.

În zilele de 20 – 24 aprilie 1944 s-au dus lupte grele în pădurea Făgeţel unde trupele sovietice urmăreau să ocupe toată pădurea şi să stabilească linia frontului în apropierea şoselei Paşcani – Târgu Neamţ pe lângă satul Dumbrava şi să urce spre „Vârful Imaşului" un punct foarte important pentru ruşi.

Trupele române aflate în pădurea Făgeţel au opus o rezistenţă dârză şi s-au bătut pentru fiecare copac, fiecare stejar oprind înaintarea în forţă a armatei ruse în apropiere de „Poiana Durghe".

După lupte înverşunate linia frontului s-a stabilit la mijlocul pădurii. Zilnic s-au înregistrat pierderi însemnate de ambele părţi iar soldaţii căzuţi au rămas împrăştiaţi prin pădure şi au zăcut acolo până toamna.

În aceste lupte, în ziua de 24 aprilie 1944, a căzut şi sergentul Trofin I. Vasile născut în Răuceşti de Jos. Era căsătorit cu Maria Vasile Sârghe şi avea o fetiţă şi un băiat.

Făcea parte din Regimentul 91 Infanterie „Ferdinand I" şi venise din Muntenia aici pe frontul de la Târgu Neamţ.

A căzut erou lovit de un glonţ în inimă iar după plecarea frontului în luna august 1944 a fost găsit de cetăţenii din Răuceşti de Jos – identificat după actele găsite în buzunarul de la tunică – şi a fost înhumat la troiţa de la biserica din satul Răuceşti de Jos.

Pentru faptele lui de arme, locuitorii satului l-au botezat „EROUL DE LA FĂGEŢEL" sergent Trofin I. Vasile.

După bătălia de la pădurea Făgeţel, pe întreg frontul de la Răuceşti, Dumbrava, Poiana-Lungă Imaşul din Bondrea, Zăneasca, Buburuz, Băile Oglinzi, intervenise oarecare linişte, doar ici şi colo se mai auzeau câte un foc de armă, sau explozie de brandturi, după prânz duelurile de artilerie se intensificau.

„De multe ori făceam trageri de interdicţie şi hăituială în adâncimea dispozitivului inamic, incursiuni de cercetare şi observare asupra mişcărilor de trupe ce se făceau de către armata rusă în zona Răuceşti".

„Ne aflam în ziua de 21 mai 1944 pe linia frontului românesc pe Imaşul Bondrea un loc pe unde tranşeele şi amplasamentele noastre se apropiau foarte mult de linia frontului sovietic, la o distanţă de circa 150 de m pe un câmp deschis".

„Era o zi frumoasă cu soare şi pe la orele 10 dimineaţa s-a declanşat un schimb de focuri între ostaşii români şi cei sovietici. În acest duel de arme automate a căzut erou sergentul DUMITROAIA N. ION feciorul lui Nicolaie Pantilimon, nepotul Haiducului Pantilimon. Trupul eroului sergent Dumitroaia Ion a fost înmormântat în oraşul Târgu Neamţ iar după revoluţie în anul 1990 osemintele au fost aduse în „Osuarul de sub troiţa eroilor de la biserica din satul Răuceşti de Jos unde se găsesc încă 70 de ostaşi români din cel de-al doilea război mondial".

Oamenii din satul Răuceşti de Jos au găsit de cuviinţă ca pentru

păstrarea memoriei sergentului Dumitroaia Ion să-i spună „Eroul de la Bondrea”, care a făcut parte din Corpul de Vânători de Munte – Batalionul 13 Vânători de Munte din Târgu Neamţ”. Era un fecior frumos, necăsătorit şi la zi de sărbătoare sătenii care l-au cunoscut merg şi-i aprind o lumânare sub troiţa învechită de timp. Tot în acea zi au căzut şi eroii : caporal Răchieru C. Ilie şi soldat Melinte T.Ion

OSTAŞI ROMÂNI DIN COMUNA RĂUCEŞTI CARE AU LUPTAT PE FRONTUL DE LA TÂRGU NEAMŢ
1 SEPTEMBRIE – 25 OCTOMBRIE 1944

Sergent Grigoroiu Ioan comandant Plutonier major Iftode Vasile de tun artilerie grea în dispozitiv din Oglinzi batalionul 13 V.M.

de luptă de la Boiştea Tg.Neamţ Tg.Neamţ, pe Dealul Nemţişorului în vara anului 1944 în vara anului 1944

Serg. Grigoroiu Ioan Serg.Sava Gh.Vasile Serg. Apostol I.Vasile comandant de tun Batalionul 13 V.M. Tg. Batalionul 13 V.M. Tg.
artilerie grea Neamţ Neamţ pe dealul Nemţisor
A luptat pe frontul de A luptat pe frontul de în vara anului 1944
De la Tg.Neamţ în vara de est până la Salingrad
Anului 1944 -Caucaz şi apoi pe frontul de la Tg.Neamţ la "Borta Dracului"

Colonel ODAE V. IOAN
(în timpul războilui fost locotinent)
Aviaţia Română

Comandor escadrilă

În zilele de 8-9 aprilie 1944 a zburat cu avionul deasupra comunei Răuceşti şi a văzut coloana de evacuaţi şi cum ardeau casele oamenilor

Sergent major OBREJA N.GHEORGHE
din satul Oglinzi
Batalionul 13 V.M. Tg. Neamţ
A luptat pe frontul de la
CAZEMATE 5 luni de zile 1944

După 23 aug.1944 a fost luat prizonier şi dus în Uniunea Sovietică

Sergent TROFIN I.VASILE
din satul Răuceşti de jos
Regimentul 91 Ferdinand
A căzut erou în luptele de la Făgeţel în zilele de 23-24 aprilie 1944
"Eroul de la Făgeţel"

Sergent DUMITROAIA N.ION
din satul Răuceşti de jos
Batalionul 13 V.M. Tg.Neamţ
A căzut erou în luptele de la Bondrea
“Eroul de la Bondrea”
Foto: primul din stânga

Sergent COZMA V.GHEORGHE (foto centru şi grupa sa)

Batalionul 13 V.M. Tg. Neamţ. A luptat în cazemate şi în ziua de 24 aug.1944 a fost luat prizonier şi dus în Rusia timp de 4 ani. S-a întors bolnav şi după mari suferinţe a murit şi uitat de lume

Fruntaş POPA V.VASILE Fruntaş LUCA V.ION (Nică)
din Răuceşti de jos din satul Răuceşti de jos
Batalionul 13 V.M. Tg.Neamţ Batalionul 13 V.M. Tg. Neamţ
A luptat în cazemate timp de 5 luni şi la data de A luptat în cazemate timp de 5 luni
24 aug. 1944 a fost luat prizonier şi dus în în vara anului 1944
Rusia 4 ani unde a suferit îngrozitor de mult

Obreja I. Ilie
Născut în anul 1921
Contingentul 43
Batalionul 13 V.M. Tg.Neamţ
(Ultimul din dreapta)

CAPITOLUL VIII
BĂTĂLIA DE PE „VALEA CULEŞA”
„BORTA DRACULUI”

Trecuse aproape o lună de zile de când frontul românesc din zona Târgului Neamţ unde acţiona Corpul 7 Armata Română ocupase dispozitivul de apărare pe pantele de nord-est şi nord-vest din faţa „Depresiunii Neamţului” pe aliniamentul: Pădurea Cenuşa-Ingăreşti, Herghelia de cai Dumbrava, Pădurea Boiştea, râul Ozana şi din acest loc o lua la dreapta în apropiere de Moara lui Matei de unde începe marea frontieră de cazemate care urcă pe lângă „Pârâul Ursului”, Pometea,

traversează şoseaua Tg.Neamţ-Fălticeni, Dealul Buburuzului, coboară spre Băile Oglinzi pe marginea pădurii şi apoi coboară spre Gura Văii Culeşa în apropiere de „Borta Dracului" şi mai departe continuă spre Groşi, Săscuţa, Moişa, constituind una dintre cele mai bune poziţii defensive de pe frontul din Moldova al zonei subcarpatice.

"Pe întreg frontul de aici la poalele „Pleşului" era o oarecare linişte, doar ici-acolo se auzea câte un foc de armă sau explozie de bradturi, doar după prânz începea duelul de artilerie de la Boiştea, Ocea, Sacaluşeşti care trecea peste noi, ce avea ca obiectiv anumite locuri din localităţile Răuceşti-Oglinzi unde se aflau trupe ruseşti".

Artileria armatei sovietice amplasată după dealul Herlea, spre Brusturi, sub Dealul Curţi Săveşti şi Capul Dealului Răuceşti trăgeau spre zona fortificată, sud-est de Tg.Neamţ, Cartierul Blebea şi pârâul Lebedea Oglinzi unde aveau în vedere slăbirea frontului românesc din acest sector.

Punctele noastre de observare erau stabilite în diferite locuri care să aibă o vizibilitate cât mai bună spre inamic pentru a urmări orice mişcare de trupe şi armament în vederea pregătirii de noi atacuri.

Punctul de observare de pe dealul Boiştea avea o vizibilitate corespunzătoare începând de la zona de fortificaţii de pe Imaşul Târgului, Vârful Steagului, Poiana Lungă, Munteni, Trofineşti, Curătura, Dumbravă, Pădurea Făgiţel, Coverca, Valea Ozanei spre Timişeşti până la râul Moldova.

Punctul de observare de pe „Culmea Pleşului „ avea o deschidere largă de vizibilitate acoperind partea de nord-est şi sud-est de la Lunca Moldovei, şoseaua Fălticeni-Tg.Neamţ, satul Oglinzi, dealul de la Brusturi, Drăgăneşti, Tonţi, Soimăreşti, Săveşti, Vârful Bâtca, Vârful Steagului, Munteni, linia frontului de pe Bondrea şi Vârful Porumbului.

Rămâneau totuşi multe zone pe care nu le aveau sub control: Răuceşti de Sus, Răuceşti de Jos, satul Sârbi, Brusturi, Poiana, Groşi unde armata rusă avea dislocate puternice forţe terestre şi mari depozite de muniţii.

Trupele române mai aveau un punct de observare pe culmea Nemţişorului spre Mânăstirea Neamţului care nu avea o deschidere mai largă să permită o vizibilitate spre localităţile Poiana, Târzia, Boroaia, Bogdăneşti unde armata sovietică concentrase trupe terestre, tancuri, tanchete, aruncătoare şi armament greu.

Conform informaţiilor primite de la Compania de Cercetaşi-observare şi semnalizare din Batalionul 13 Vânători Tg.Neamţ în zonă ar fi sosit Ana Pauker o luptătoare comunistă formată în şcoala de spionaj sovietică N.K.V.D. din Armata Roşie şi ajunsese până în satul Groşi însoţită de doi ofiţeri şi militari ruşi, într-o maşină blindată urmată de tanchete.

A doua zi un grup de 4-5 femei îmbrăcate cu haine ponosite, desculţe, purtau în mână nişte trăişti goale, s-au prezentat la militarii români care se aflau în tranşee la Gura Văii Culeşa în apropiere de „Borta Dracului” şi au spus că sunt din satul Poiana şi au cerut voie să meargă în pădure să culeagă ciuperci (bureţi). După ce le-a mai pus câteva întrebări, comandantul le-a dat voie să meargă în pădure dar să nu dureze prea mult.

Femeile din Poiana s-au întors de pe Valea Culeşa aproape de seară şi au motivat că au umblat mult şi n-au găsit bureţi şi că s-au rătăcit puţin prin pădure.

Până la urmă le-au dat voie să plece fără a se bănui că printre femei ar fi existat vreo intrusă din trupele speciale ale Armatei Roşii.

În noaptea următoare doi militari gradaţi de la Batalionul 13 Vânători de Munte care făceau patrulă călare pe cai pe linia cazematelor au dispărut în zona Buburuz pe Valea Zăneasa. După cercetările făcute s-a descoperit că lipsesc hărţi, planuri militare şi alte documente secrete care priveau tocmai zona împădurită de pe Valea Culeşa, Pârâul Lebedea şi drumul ce traversa Culmea Pleşului spre satul Nemţişor.

Cei doi militari care dezertaseră erau basarabeni şi făcuseră parte din Regimentul 7 Vânători iar la intrarea ruşilor în Basarabia la 28 iunie 1940 au venit cu regiment cu tot în armata română.

Puse toate aceste informaţii cap la cap s-a putut deduce că au o legătură între ele şi s-a dat alerta la trupele române în special care se aflau desfăşurate pe marginea pădurii la nord de Băile Oglinzi, Cărpiniş, Valea Culeşa, Poiana, Groşi.

În zilele următoare nu s-a primit nicio informaţie de la posturile de observare sau de la cercetaşi precum că s-ar fi observat mişcări de trupe în zona: Boroaia, Târzia, Poiana, Groşi-Drăgăneşti, aşa că alerta a fost lăsată mai liniştită.

Ultima perioadă a lunii mai şi începutul lunii iunie a debutat cu ploi şi vreme mohorâtă, iar militarii din Regimentul 25 şi 26 Infanterie

Vaslui, Regimentul 24 Tecuci şi Regimentul 11 Siret Galaţ, Regimentul 8 Vânători de Munte, Batalionul 13 Vânători de Munte, Regimentul 17 Timişoara, Regimentul 9 Vânători de Munte Aiud se aflau desfăşuraţi în dispozitivul de apărare pe marginea pădurii la poalele „Pleşului" nord-vest de Băile Oglinzi spre Valea Culeșa, Săscuța.

Întreaga zonă de nord-vest pe unde trecea frontul român era acoperită de păduri de stejar, fagi şi de brazi-molid iar postul nostru de observare nu avea o poziţie strategică de unde să poată urmări eventualele mişcări de trupe inamice ca să poată informa la timp un atac lansat de trupele sovietice care să ne surprindă.

În asemenea condiţii comandantul nostru a dat ordin ca două grupe de cercetaşi-observatori să se deplaseze în zona ocupată de armata rusă, Poiana Groşi, Târzia, Boroaia, să pătrundă în apropierea locurilor unde se găsesc dislocate trupe şi armament, tancuri pentru a observa mişcări de trupe, ce planuri de atac pregătesc şi din ce direcţie.

„Misiunea trebuia executată mai mult pe timp de noapte iar dacă ne apuca ziua trebuia să ne retragem în locuri neumblate și să ne adăpostim bine la sol".

„Cu puţin timp înainte de a cădea întunericul am pornit în formaţie de două grupe de cercetaşi în direcţia obiectivelor conform ordinului primit".

„Înaintam de acuma cu mai multă prudenţă în formaţii restrânse iar în faţa noastră la circa 100-150 m mergeau câte doi cercetaşi mai iscusiţi cu experienţă în misiunile periculoase".

„Hărţile noastre ne arătau trei drumuri secundare perpendicular pe șoseaua Fălticeni-Tg.Neamţ aflată în faţă spre nord-est la circa 6-7 km".

„După o jumătate de oră de mers prin întuneric, grupele noastre s-au despărţit în direcţii diferite. Prima grupă s-a îndreptat spre Târzia-Boroaia iar a două grupă spre Poiana Groși, unde eram informaţi că se aflǎ trupe și armament ale armatei sovietice".

„Cercetaşii care mergeau în faţă s-au întors şi au raportat absenţa inamicului".

Am continuat să înaintăm pe un câmp deschis ocolind localităţile unde bănuiam că ruşii patrulează şi ne puteau descoperi.

„Nu după mult timp am ajuns la șoseaua ce străbătea satele Târzia, Poiana, Brusturi și ne-am adăpostit în șanţurile adânci".

„Nicio împușcătură, nicio explozie, nimic nu tulbura liniștea

nopţii iar zorile se apropiau".

Doar departe spre nord pe dealul de la Spătăreşti, Şoldăneşti, Vadul Moldovei, Forăşti, Oniceni, Drăgăneşti se zăresc lumini şi pe măsură ce se apropiau se auzeau zgomote de tancuri şi maşini blindate".

„Pe şosea ruşii au început să se mişte pentru a dirija coloanele ce se apropiau de locul unde trebuiau să fie adăpostite".

Pentru noi nu mai era nicio îndoială. Armata sovietică concentra forţe puternice pentru declanşarea unei ofensive în zona noastră.

„Am început să ne retragem cu atenţie spre localitatea Săscuţa unde la ora două trebuia să ne întâlnim cu grupa de cercetaşi care se deplasa în zona Boroaia-Bogdăneşti.

La ora stabilită ne-am întâlnit cu cercetaşii din cealaltă grupă şi au confirmat şi ei că se observă mişcări de trupe şi armament de toate tipurile".

„Ne-am prezentat la comandant şi am raportat că obiectivul misiunii executată de cercetaşi a fost îndeplinit cu succes fără pierderi de ostaşi".

Comandantul nostru a întocmit un raport despre informaţiile primite de la grupurile de cercetaşi şi l-a înaintat de urgenţă la comandantul Corpului 7 Armata Română care imediat ce l-a primit a comunicat pentru toate trupele de pe front aflate în dispozitivul de apărare şi au fost avertizaţi că inamicul are în vedere în zilele următoare să declanşeze un atac prin surprindere pentru ruperea frontului.

De câteva zile vremea era potrivnică şi soldaţii români aproape că nu mai puteau să reziste. „Blestemata de ploaie nu mai înceta, tranşeele erau pline de apă iar hainele atârnau grele pe noi că de abia ne mai mişcam".

„Ploile cădeau cu nemiluita, prefăcând terenul în noroaie şi băltoace. Râurile umflate de la Valea Culeşa, Lebedea, Saşca alergau spre Valea Moldovei producând un vuiet şi nu mai auzeam nimic în jurul nostru".

În zorii zilei de 3 iunie 1944 inamicul a trecut la o ofensivă de amploare la „Gura Văii Culeşa" şi după aprige încleştări, ruşii au reuşit să facă o breşă şi să pătrundă în dispozitivul nostru de apărare, ocupând o parte din primele tranşee pe un front de circa 1000 de m în lăţime.

Susţinute de tanchete trupele sovietice au continuat să înainteze în adâncime pe coasta dealului împădurită de stejari seculari, în apropiere de „Borta Dracului” pe „Valea Culeşa”, Căprărie.

Ofensiva armatei ruse avea ca obiectiv de a rupe apărarea Corpului 7 Armată din acea zonă, să ocupe cota de 733 m altitudine de pe culmea „Pleşului” apoi să coboare în Nemţişor, Lunca-Vânători-Branişte, apoi să ocupe Valea Ozanei spre oraşul Tg.Neamţ-Humuleşti unde trebuia să facă joncţiunea cu trupele sovietice care începuseră atacul cu forţe puternice dinspre satul Răuceşti de Jos-Dumbrava, Iazul Mare, să rupă frontul în acest sector (care era foarte subţire) apoi să traverseze şoseaua Paşcani-Tg.Neamţ să înainteze pe lângă „Moara lui Matei” şi de aici să urce pe prundul râului Ozana-Blebea, Humuleşti-Ocea-Topoliţa.

Încercările inamicului de a rupe frontul în acest sector, est de Tg.Neamţ au eşuat, iar trupele sovietice însoţite de tancuri mijlocii, au fost nevoite să se retragă. Zona fortificată de la porţile Depresiunii Târgului Neamţ n-a putut fi străpunsă.

Până în seara zilei de 3 iunie pe „Valea Culeşa” şi la „Borta-Dracului” luptele au continuat cu înverşunare. Armata sovietică a reuşit să înainteze cu tanchetele până la mijlocul pădurii aproape de culme şi să pună stăpânire pe coasta împădurită la nord-vest de Băile Oglinzi, şi controlau cu foc toată Valea Culeşa.

„Către miezul nopţii inamicul a organizat vreo şase atacuri asupra poziţiilor ocupate de armata română pe culmea dealului”.

Regimentele 11 „Siret” Galaţi, Regimentul 24 Tecuci şi 8 Vânători de Munte, continuau să stăpânească culmea dealului, cu eforturi mari pentru a menţine linia frontului de apărare.

„Rafalele mitralierelor şi pistoalelor automate cu 72 de cartuşe folosite de ruşi la care se adăugau aruncătoarele de 60 mm şi brandturi îndreptate împotriva noastră erau nimicitoare”.

Odată cu înserarea artileria grea a armatei române amplasată pe Valea Topoliţei-Săcăluşeşti, Valea Arinilor şi Valea Seacă au declanşat baraje de foc având ca obiectiv Valea Culeşa, spre satele Poiana-Groşi, fără a avea o ţintă precisă.

Scopul tragerilor de noapte şi a loviturilor date în gol, vizau susţinerea cu foc pentru a nu da răgaz trupelor sovietice să se desfăşoare într-un contraatac lansat până la ivirea zorilor.

Înainte de a se lumina de ziuă ruşii şi-au făcut apariţia însoţiţi

de tanchete care urcase pe Bombeac-Drumul Armatei, pe un drum de munte lateral şi au deschis focul asupra poziţiilor noastre aflate sus pe culmea dealului.

Luaţi prin surprindere soldaţii români au ripostat energic dar nu s-a putut face faţă inamicului care a lansat lovituri puternice cu aruncătoare asupra dispozitivului nostru de apărare obligându-ne să ne retragem spre satul Nemţişor.

Ruşii au ocupat culmea dealului şi au continuat ofensiva coborând pe panta dealului de la Nemţişor-Lunca până la râul de munte „Nemţişorul" unde au fost opriţi de trupele române desfăşurate pe şoselei Mânăstirea Neamţ-Vânători-Branişte.

Frontul de nord-vest de Tg.Neamţ dincolo de Băile Oglinzi pe „Valea Culeşa" a fost străpuns şi exista pericolul ca ruşii să ocupe un nou dispozitiv de luptă pe culmea Pleşului spre Mânăstirea Neamţului.

„Atunci a început asaltul Vânătorilor de Munte din Corpul 7 Armata Română; Batalionul 9 Vânători de Munte Aiud, Regimentul 8 Vânători de Munte din Cernăuţi o companie din Batalionul 13 Vânători de Munte din Tg.Neamţ, Reg. 11 Galaţi, Reg.24 Tecuci, Reg. 25-26 Vaslui, Reg. 17 Timişoara şi alte formaţiuni de luptă care au luat parte la marea bătălie de pe Culmea Pleşului şi de pe „Valea Culeşa" unde prin vitejia şi eroismul de care a dat dovadă, duşmanul a fost respins dar nu şi înfrânt, pentru că urmau alte zile şi nopţi de lupte fără răgaz până când armata bolşevică va fi urmărită pas cu pas şi distrusă".

În ajutorul vânătorilor de munte au sosit trupe de rezervă aflate în pădurea Braniştea dotate cu tunuri uşoare de coastă şi anti-car şi până spre seară atacul declanşat de armata sovietică a fost respins de pe coama dealului şi împinşi în „Borta Dracului".

Peste noapte s-a dat ordin de retragere pe culmea dealului unde au fost redesfăşurate noi trupe române din Regimentul 11 „Siret" Galaţi, Regimentul 24 Infanterie Tecuci, Regimentele 25-26 Infanterie Vaslui şi Reg.8 Vânători de Munte, ocupând dispozitivul de apărare cu efective proaspete şi muniţie necesară.

În spatele liniei noastre de apărare au fost aduse trupe necombatante şi premilitari din comuna Răuceşti ce se găseau refugiaţi la Gura Secului, Leghin, Pipirig şi Branişte pe Valea Ozanei şi puşi să taie arbori de brad de pe culmea dealului pe o fâşie de teren în lungime de doi km şi o lăţime de 50-100 m. Brazii au fost tăiaţi la o înălţime de 2 m de la sol iar vârfurile au fost curăţate de cetină iar crengile ascuţite

şi îndreptate cu vârful spre inamic în aşa fel ca la pătrunderea în forţă a ruşilor să se împiedice să nu poată înainta.

Această operaţiune strategică executată de premilitarii din comuna Răuceşti sub comanda militarilor români, a dat rezultate şi a dejucat planul de înaintare în ofensivă a trupelor sovietice, producându-le derută şi frică să nu cadă într-o ambuscadă.

La aceste lucrări speciale de apărare au participat tineri premilitari, Trofiu Gh.Dumitru, Ghiba T.Toader, Cucaş Neculai, Filimon Vasile, Dediu Gheorghe, Toma Gh.Ion, Apostol I.Gheorghe, Ilie Castan, Balaban Gh.Neculai, Popa Neculai, Vrânceanu V.Vasile, (Lică) Grigoroşoaia Nicolae, Enea T.Toader (Dică) Preda Ion, Dediu V.Gheorghe, Balaban Gh.Neculai, Vrânceanu V.Ion.

Trupele române aflate pe culmea Nemţişorului au fost întărite cu noi eşaloane de militari din Corpul Vânătorilor de Munte bine instruiţi, adaptaţi pentru luptele de coastă acoperite de păduri şi după două zile de recunoaştere a terenului a declanşat ofensiva finală de la „Borta Dracului".

În dimineaţa zilei de 7 iunie 1944 trupele române desfăşurate în dispozitivul de atac au început înaintarea pe coastele dealului de pe „Valea Culeşa" acoperite de păduri de brazi şi fagi fără să trimită în faţă grupe de cercetaşi observatori care să descopere din vreme o eventuală ambuscadă pregătită de ruşi.

Ruşii se aşteptau la asemenea înaintare a românilor şi s-au căţărat sus prin copaci, bine înarmaţi cu pistoale automate, mitraliere, grenade, sticle incendiare şi i-au lăsat să se apropie bine de locul unde era pregătită ambuscada şi când a sosit momentul potrivit au declanşat atacul, lovind din toate direcţiile.

În această ambuscadă au căzut mulţi militari din Regimentul 24 Infanterie Tecuci, Regimentul 11 Galaţi, Regimentul din Cernăuţi, Batalionul 9 Vânători de Munte din Aiud şi Regimentul 8 Vânători de Munte.

Comandantul a dat ordin de retragere sus pe coasta dealului şi a pregătit un nou plan de atac. Ofensiva trupelor române trebuia să înceapă după ce artileria noastră amplasată pe Dealul Boiştea Ocea Topoliţa, Valea Arinilor, Zdreanţa, Braniştea lansau baraje de foc pe Valea Culeşa să neutralizeze înaintarea trupelor sovietice care încercau din nou să recucerească înălţimea de la cota 733 m.

„Primele lovituri de reglaj trase de artileria noastră a căzut peste

dispozitivul nostru de apărare producând victime în rândul ostaşilor români".

În acelaşi timp artileria sovietică amplasată în satul Poiana şi Groşi a lansat puternice lovituri pe frontul nostru. O ploaie de obuze au lovit dispozitivul nostru de pe culmea dealului. Barajele de foc trase de artileria română se încrucişau cu cele ale ruşilor care aveau ţintă pe obiectivul nostru.

Posturile noastre de observare au încercat să regleze şi să dirijeze tragerile executate de artileria română şi să lovească pe inamic, dar cum linia frontului se afla mereu în mişcare, următoarele lovituri cădeau tot peste soldaţii români.

Cei care au supravieţuit din „focul morţii" aveau să povestească: „au fost clipe îngrozitoare, soldaţii români au părăsit frontul şi cu capetele descoperite au coborât spre satul Nemţişor, zăpăciţi, dezorientaţi, nu puteau să vorbească, nu înţelegeau ce s-a întâmplat şi de ce toate proiectilele cădeau peste ei".

Aici s-a produs o greşeală umană în dirijarea barajului de foc tras de artileria română, soldându-se cu pierderi de soldaţi de-ai noştri din cauza celor de la posturile de observare aflate pe culmea „Pleşului".

După o scurtă pauză Artileria română a reluat tragerile, însă de data aceasta loviturile şi-au atins ţinta pe dispozitivul armatei sovietice.

Trupele române s-au reorganizat şi au început contraatacul, desfăşurându-se în două flancuri de luptă, deoparte şi de alta pe costa dealului, obligând pe inamic să se retragă spre „Borta Dracului".

Armata sovietică a revenit în forţă cu trupe proaspete, cu un mare număr de guri de foc, în special cu artileria grea calibrul 152 mm cu teribilele „Katiuşa" cu proiectile reactive (care nu le-a putut folosi din cauză că fronturile se găseau mereu în apropiere) artilerie de coastă, aruncătoare, brandturi şi au început să lovească fără întrerupere pe toată panta dealului unde se aflau trupele române.

Corpul 7 Armata Română a concentrat în acest sector pe Valea Nemţişorului, pădurea Branişte, Cărbuna, Lunca-Vânători 10.000 de ostaşi din comandamentul 103 şi 104 Vânători de Munte la care s-au adăugat 6 baterii de artilerie ale armatei germane care au fost amplasate pe marginea pădurii de la şoseaua Mânăstirea Neamţ-Vânători.

Ruşii trimiseseră în această zonă nord-vest faţă de Culmea

Pleşului circa 30.000 de soldaţi, un mare număr de tancuri şi armament greu fiind superiori din toate punctele de vedere armatei române.

Cercetaşii noştri de la punctele de observare au primit ordin să intercepteze căile de înaintare ale inamicului şi acţiunile de luptă ce le pregăteau în următoarele 24 de ore. Radiotelegrafistul de la grupul de cercetaşi a comunicat că ruşii plănuiau o pătrundere în forţă în sectorul de pe Valea Culeşa care trebuia să se producă curând.

„Nu după mult timp poziţiile noastre au început să fie bombardate de artilerie şi aruncătoare trase de armata sovietică".

„Fâlfâitul proiectilelor de brandt tulbura liniştea relativă, spărgându-se pe coasta din vale".

„Norii grei planau deasupra noastră. De săptămâni nu mai văzusem zarea albastră, nici soarele zglobiu pe cerul mohorât. Vremea avea înfăţişarea unui om furios, gata-gata să se năpăstuiască asupra adversarului".

„Toată priveliştea se afla sub ameninţarea unui potop ce se apropia".

„Aici pe Valea Culeşa în „Barta Dracului" s-a declanşat cel mai sângeros măcel şi cele mai cumplite bătălii pe viaţă şi pe moarte între trupele române şi armata sovietică de pe întreg frontul din Moldova în cel de-al doilea război mondial".

Corpul Vânătorilor de Munte şi celelalte unităţi de luptă ale armatei române angajate pe frontul de nord-vest de Tg.Neamţ au desfăşurat acţiuni rapide în dispozitivul de luptă al armatei sovietice obligând-o să se restrângă în „Valea Morţii".

Trupele ruse înzestrate cu armament modern şi tehnică de luptă superioară, rezistau atacurilor lansate ale armatei române şi contraatacau în forţă pe coasta dealului de la „Borta Dracului".

Barajele de foc executate fără întrerupere atât de artileria română cât şi de artileria grea a ruşilor lansau proiectile de mare calibru asupra întregii zone de pe Valea Culeşa unde erau masate trupe ale armatei sovietice dar şi trupe române aflate în apropiere.

Obuzele şi bombele ce cădeau produceau un zgomot infernal iar copacii loviţi de proiectile cădeau peste soldaţii ruşi şi peste ostaşii români. Peste tot vedeai imagini şocante, soldaţi zdrobiţi de arbori, trupuri sfârtecate de proiectile, şi acoperite de pământ, auzeai ostaşi care strigau după ajutor să fie scoşi de sub trunchiuri de copaci.

Comandanţii ruşi nu aveau timp să privească acest măcel cumplit. Călcau peste trupurile soldaţilor morţi strigau şi îndemnau la luptă:

— La atac! La atac!

„Ocupaţi panta dealului şi înaintaţi spre culmea Pleşu”

În asemenea condiţii deosebit de grave când armata sovietică lupta cu peste 30.000 de soldaţi pe Valea Culeşa şi în „Borta Dracului” iar armata română se clătina în faţa ruşilor gata, gata să se prăbuşească, artileria germană amplasată în pădurea Branişte a decis fără acordul comandantului român al Corpului 7 Armata Română să bombardeze în „Borta Dracului” cu proiectile incendiare pentru a neutraliza Armata Roşie dezlănţuită cu scopul de a fi distrusă.

Primele proiectile incendiare au căzut în apropiere de o mare grupare de forţe sovietice care se aflau dislocate în „Borta Dracului” dar următoarele lovituri au fost plasate în mai multe puncte atingând şi trupe române.

Bombardamentul de artilerie cu proiectile incendiare trase de bateriile germane au continuat fără întrerupere în „Borta Dracului” şi pe coasta dealului producând derută pe întreg frontul.

Tragerile executate de bateriile germane erau dirijate de posturile de observare ale nemţilor care nu aveau o poziţie prea bună şi un control pe toată „Valea Culeşa” şi nu-şi puteau da seama de poziţiile ocupate la un moment dat a celor două fronturi pentru a regla tragerile.

Bombele incendiare cădeau peste tot pe Valea Culeşa şi în „Borta Dracului”.

Cei care au scăpat din acest „iad” aveau să descrie acele momente şi imagini zguduitoare din „Valea Morţii”.

„- Nu ne puteam da seama ce se întâmpla acolo”.

„- Ploua cu foc din ceruri, era o adevărată SODOMĂ”.

„Proiectilele ce cădeau peste soldaţii ruşi dar şi asupra ostaşilor români erau devastatoare”.

„Exploziile proiectilelor incendiare împrăştiau pe o rază mare soluţii chimice pe hainele luptătorilor iar flăcările se întindeau cu mare viteză şi în câteva minute toţi ardeau de vii fără nicio scăpare”.

„Pe „Valea Culeşa” şi în „Borta Dracului” nu se mai vedea decât fum în urma exploziilor produse de bombele incendiare iar mirosul insuportabil degajat din trupurile soldaţilor carbonizaţi, amestecat cu

sulf şi pucioasă te sufoca de-ţi tăia răsuflarea".

În „Borta Dracului" nu exista decât „Moarte şi Groază". „Aici a fost blestemul lui Dumnezeu".

Despre acest măcel devastator care a avut loc pe Valea Culeşa în „Borta Dracului" în vara anului 1944 unde mii de ostaşi – fie ruşi sau români – au fost arşi de vii, nu s-a scris niciun cuvânt pentru că a fost „secret de război".

Folosirea de proiectile sau bombe incendiare având încărcătură chimică de distrugere în masă au fost interzise în cel de-al doilea război mondial.

Rusia putea să conteste la „Crucea Roşie" Internaţională şi la alte organisme faptul că Germania a folosit armament interzis în război, dar n-a făcut-o pentru că şi ei la rândul lor au folosit teribilele „Katiuşa" proiectile, de fapt rachete cu încărcătură reactivă care au produs multe victime omeneşti. Aşa că au trebuit să treacă 50 de ani ca acest secret de război să fie adus la cunoştinţa opiniei publice.

În aceste zile de groază şi haos în care se găsea frontul din Moldova în partea de nord-vest de Tg.Neamţ, a sosit în zonă Mareşalul Ion Antonescu care şi-a instalat comandamentul la Mânăstirea Văratic şi se vorbea că el a fost de acord ca artileria germană amplasată în Branişte să folosească proiectile incendiare, împotriva armatei Roşie pentru a putea opri tăvălugul de foc ce forţa înaintarea pe Valea Culeşa „Borta Dracului" , „Pârâul Lebede", „Saşca" pe drumul armatei având ca obiectiv ruperea frontului de pe Culmea „Pleşului".

După ce bateriile de artilerie germane au încetat tragerile cu proiectile incendiare, trupele de Vânători de Munte, şi rămăşiţele din Regimentul 11 Siret Galaţi şi 24 Infanterie Tecuci, Regimentele 25 şi 26 Vaslui s-au regrupat apoi s-a desfăşurat în dispozitivul de atac şi a continuat luptele pentru a respinge ultimele forţe ale inamicului care încă mai opuneau rezistenţă pe Valea Culeşa.

Artileria Română şi-a reluat tragerile pe direcţia nord-vest şi nord-est însă de data aceasta a prelungit barajul de foc peste „Borta Dracului" la nord de satul Oglinzi-Cărpiniş, Poiana, Groşi, Târzia unde se găseau grupări de tancuri şi trupe de infanterie ale armatei sovietice.

Lovite din toate părţile trupele ruse au fost silite să se retragă în debandadă spre Boroaia, Valea pârâului Râşca, Drăgăneşti, Valea Moldovei cu întreg echipamentul de război, în timp ce armata română

a recuperat vechiul dispozitiv de apărare la nord-vest de Băile Oglinzi, pe la Gura Văii Culeşa spre Moişa.

În aceste zile şi nopţi de lupte crâncene, trupele de vânători de Munte din Corpul 7 Armata Română şi alte unităţi militare care au luptat cu vitejie pentru a opri trecerea „Armatei Roşii" peste culmea „Pleşului" prin „Valea Culeşa" „Borta Dracului" au pierdut circa 4.000 de ostaşi morţi şi daţi dispăruţi.

Regimentele 25 şi 26 infanterie Vaslui, Regimentul 24 Infanterie Tecuci, Batalionul 9 Vânători de Munte Aiud, o companie din Batalionul 13 Tg.Neamţ, Regimentul 82 Infanterie Tg.Mureş, Regimentul 8 şi 12 Călăraşi din Garnizoana Roman au pierdut mulţi luptători în acest groaznic măcel de la „Borta Dracului".

Pe frontul de la Tg.Neamţ pe linia cazematelor Băile Oglinzi pe marginea păduri spre Valea Culeşa „Borta Dracului" pe dealul de la Nemţişor au luptat mulţi soldaţi din comuna Răuceşti care au făcut parte din Batalionul 13 V.M. Tg.Neamţ şi din Regimentul 82 Infanterie Tg.Mureş.: plutonier major Iftode C.Vasile, sergent major Obreja N. Gheorghe, sergent Ungureanu Gheorghe (Grişa), sergent Cozma V.Gheorghe, sergent Balaban Ion, sergent Petreanu Gavril, sergent Stan Toader, caporal Cristescu Ilie căzut erou, fruntaş Apostoae Vasile, fruntaş Popa V.Vasile, soldat Cucoş Gheorghe, soldat Tărăboanţă Gavril, soldat Dulgheru Gheorghe, plutonier Pavel Ilie, plutonier Bobric D.Vasile, soldat Istrate Constantin şi Moşu Gh. Gheorghe, soldat Luca V.Ion (Nică). Sergent Cristescu Ghe.Ilie erou căzut la Pârâul Lebăda.

Linişte s-a aşternut pe întreaga vale a Culeşii şi la „Borta Dracului" nu se mai aud explozii de bombe sau focul ucigător al mitralierelor, pe coasta dealului nu se mai văd soldaţi fugind din calea morţii. Aici şi acum se terminase totul. Din acest moment Valea Culeşa unde a curs atât sânge şi au murit circa 14.000 de soldaţi români şi ruşi va purta numele de „Valea Morţii".

În toată pădurea, sus pe culmea Pleşului, pe coasta dealului sau pe vale priveliştea era dezolantă. Peste tot se găseau numai soldaţi morţi.

Jos în vale în „Borta Dracului" se găseau mii de luptători ruşi zdrobiţi de arborii căzuţi peste ei sau agăţaţi prin copaci. Mulţi ruşi erau acoperiţi de pământ şi brazi doborâţi de miile de obuze ce căzuseră din toate părţile.

Dar cea mai şocantă imagine ce te cutremura să vezi sute şi sute

de militari arşi de vii, carbonizaţi în urma exploziilor incendiare provocate de proiectilele trase de artileria germană. Trebuia să ai putere să poţi vedea asemenea tragedie.

După încetarea ostilităţilor, comandantul Corpului Vânători de Munte a vizitat întreaga zonă şi a dat ordin ca toate grupele sanitare şi soldaţi din trupele necombatante să acţioneze rapid cu tărgile şi căruţele militare să poată scoate cât se poate de operativ pe toţi ostașii români căzuţi în această cumplită bătălie şi să fie transportaţi pe dealul Nemţişorului unde să fie înhumaţi creştineşte.

De asemenea a dat ordin de rechiziţie de căruţe cu boi împreună cu proprietarii lor din localităţile apropiate, care să ajute la transportul militarilor eroi din armata română căzuţi la datorie ce zac de două trei zile, existând pericolul de extinderea epidemiilor.

Printre cei la care li s-au rechiziţionat căruţa cu boi şi obligat să meargă la „Borta Dracului" s-a aflat şi un consătean de-al nostru evacuat din zona de război din satul Răuceşti de Sus, Vrânceanu T.Gheorghe-tatăl părintelui paroh Vrânceanu Mihai şi al profesorului de istorie Vrânceanu Vasile- care avea să povestească mai târziu despre tot ce-a văzut cu ochii lui în primele zile după acel groaznic măcel de pe „Valea Morţii" (Borta Dracului).

„Trecuseră două luni de când ne găseam refugiaţi-scoşi din zona de război de la Răuceşti aici la Boboeşti-Pipirig, unde cu greu alungam tristeţea şi înstrăinarea ce ne apăsa mereu ziua şi noaptea".

„Cu toţii ne gândeam la gospodăria lăsată pustie, la pământul nelucrat, năpădit de buruieni şi nu ştiam când ne vom întoarce acasă".

„De două zile încetaseră luptele de la „Borta Dracului" şi în comuna Pipirig a venit un ofiţer din armata română însoţit de un grup de militari şi de primarul comunei Pipirig care a transmis ordinul de rechiziţie şi concentrare pentru căruţe cu boi şi cai împreună cu proprietarii ca până în dimineaţa următoare să se prezinte în satul Nemţişor pentru a coborî pe „Valea Culeşa" şi în „Borta Dracului" de unde urmează să transporte corpurile neînsufleţite ale eroilor români căzuţi la datorie".

„Ştiam ce înseamnă un ordin militar şi am început să pregătesc căruţa, să potcovesc boii, şi până la lăsarea întunericului, deja ne găseam aproape de Gura-Secului la „Cerbărie" „.

„De aici ne-am încolonat şi am pornit mai departe iar în zorii zilei treceam râul Nemţişor şi apoi am început să urcăm panta dealului

spre „Culmea Pleşul”. După ce am ieşit din satul Nemţişor care era pustiu, – locuitorii încă nu se întorseseră la casele lor – pe coasta dealului spre Mânăstirea Neamţului se vedeau militari români care săpau gropi comune, iar alţii făceau cruci din lemn de mesteacăn şi le înfigeau în pământ la marginea gropilor”.

„Soldaţii care ne însoţeau ne-au arătat că aici trebuie să aducem soldaţii morţi în pădure pe „Valea Culeşa” „.

„Ajunşi sus pe culmea dealului deasupra Nemţişorului un ofiţer român ne-a luat în evidenţă şi ne-a repartizat câte doi militari de la grupa sanitară pentru fiecare căruţă care trebuiau să încarce trupuri neînsufleţite ale ostaşilor români ce se aflau împrăştiate peste toată „Valea Culeşa” „.

„În pădure lucra o echipă specială care se ocupa de identificarea şi separarea soldaţilor români de ostaşi ruşi, fiind recunoscuţi după uniformele sau după armamentul pe care îl purtau asupra lor”.

„Odată căruţele încărcate unde încăpeau câte 8-12 soldaţi morţi porneau încet la vale spre satul Nemţişor pe păşunea de la Cărbuna”.

Ajunşi la gropile comune, o altă echipă specială formată din ofiţeri şi militari îi prelua din căruţă şi-i controla dacă au matricolul (numărul) personal, apoi căutau prin buzunare să găsească scrisori sau obiecte personale, pe care le treceau în evidenţă specială după care îi dezbrăcau de hainele mai groase şi îi coborau în gropile comune, cu faţa în sus. Preotul militar le citea dezlegarea, îi stropea cu vin şi o altă echipă de militari aruncau pământ peste ei şi le punea la căpătâi o cruce de lemn.

Totul se desfăşura într-o linişte şi ordine foarte strictă.

Ofiţerii şi comandanţii căzuţi morţi erau duşi cu maşinile în cimitirul de la Mânăstirea Neamţului unde înhumarea se făcea separat, beneficiind de o slujbă religioasă şi gardă de onoare.

„Primele două zile le-am putut suporta cu destulă greutate, dar pe măsură ce coboram pe „Valea Culeşa” spre „Borta Dracului” situaţia devenea dramatică. Priveliştea era dezolantă. Vedeai la tot pasul imagini şocante. Pe coasta dealului şi pe vale erau numai morţi”.

„Corpurile soldaţilor se înnegriseră şi prezentau un miros de nesuportat. O parte dintre soldaţii români erau amestecaţi cu militarii ruşi, morţi de 5-10 zile şi se aflau într-o stare de descompunere ce dădea în putrefacţie. Viermii forfoteau peste cadavre şi se urcau pe copaci”.

Totuşi aceşti soldaţi, români sau ruşi erau oameni, creştini şi trebuiau să fie scoşi cât mai repede din „Borta Dracului” şi îngropaţi.

Pentru echipele speciale s-au adus măşti de gaze, iar nouă cei de la căruţe ne-au făcut măşti de tifon cu vată, legate la nas şi gură şi le schimbam de două ori pe zi. Se folosea mult eter, formol şi tot felul de substanţe dezinfectate şi echipament de protecţie.

Soldaţii din trupele neoperative şi noi cei concentraţi local înţelegeam situaţia şi făceam eforturi mari să mai putem scoate ce se mai vedea că seamănă a om, dar animalele nu mai rezistau.

Boii şi caii n-au vrut să mai bea apă din pârâul Culeşa pentru că apa era amestecată cu sânge, nu mai păşteau iarbă din pădure şi chiar refuzau să mai coboare în „Borta Dracului”.

„Seara târziu când ne lăsam de transport coboram cu boii până la apa „Nemţişor” unde îi lăsam în voie să bea apă apoi urcam la deal spre Mânăstirea Neamţului unde se găsea o păşune proaspătă şi dădeam drumul la boi să pască, iar eu mă aşezam jos frânt de oboseală.

Mai târziu venea un soldat de la bucătăria armatei şi ne aducea într-o gamelă o ciorbă făcută la cazan şi o bucată de pâine.

De două zile nu mai puteam mânca nimic, din cauza mirosului din vale pe care îl inhalam toată ziua. Totuşi soldatul de la bucătărie insista, măcar să gust. Ştiam că mâncarea făcută la cazan este gustoasă şi până la urmă am luat câteva linguri din gamela soldatului.

„După ce a plecat militarul m-am aşezat pe iarbă şi încercam să adorm puţin să mă liniştesc, dar nu puteam. Când închideam ochii vedeam numai moarte şi groază. Soldaţi amestecaţi cu pământ şi arbori căzuţi peste ei, ostaşi români şi ruşi cu ochii deschişi şi gura căscată. Mă cutremuram şi mi se părea că am halucinaţii.

Deodată săream în picioare şi priveam în jur dar nu vedeam nimic, apoi mă lăsam pe iarbă iar boii se apropiau de mine şi păşteau numai în jurul meu. Parcă şi lor le era frică să nu plec să-i las singuri.

Mă aşezam pe iarbă cu faţa în sus şi priveam proiectilele ce zburau deasupra noastră trase de artileria din Branişte şi de pe Dealul “Osoi” ce se îndreptau peste culmea Pleşului lăsând în urmă o dâră de foc. „În zorii zilei, soldaţii români care făcuseră de serviciu la postul de observare coborau la vale şi eu îi întrebam ce s-a întâmplat că toată noaptea spre răsărit cerul ardea de foc şi lumina zona”.

„- Toată noaptea au fost schimburi de baraje de artilerie trase de armata română şi armata rusă, iar satele Oglinzi, Răuceşti de Sus şi

Răuceşti de Jos au fost cuprinse de flăcări".

Mai târziu a venit un ofiţer la noi cei care fuseserăm concentraţi cu o săptămână în urmă pentru a transporta soldaţii morţi pe Valea Culeşa şi ne-a comunicat că nu se mai poate intra în „Borta Dracului" pentru că trupurile soldaţilor români şi sovietici sunt într-un stadiu avansat de descompunere şi că există pericolul de răspândire a epidemiilor".

„Ne-a mulţumit şi ne-a spus că suntem liberi să ne întoarcem în locurile noastre".

Aşa a fost la „Borta Dracului" de pe „Valea Morţii" la nord-vest de Tg.Neamţ şi satul Oglinzi unde în vara anului 1944 a căzut „blestemul lui Dumnezeu" peste Batalionul 13 Vânători de Munte din Tg.Neamţ, Batalionul 8 V.M., Batalionul 9 Vânători de Munte din Aiud, Regimentul 17 Timişoara din corp C.7A, Reg.11 Siret Galaţi, Reg.24 Tecuci şi alte unităţi de luptă din Armata 7 Română care se găsea în dispozitivul de apărare.

A rămas în urmă un miros greu de cadavre neridicate în special ale ostaşilor sovietici care n-au mai avut răgazul să se întoarcă să-şi strângă morţii cu miile ce se aflau împrăştiaţi în întreaga zonă de conflict.

Aici pe „Valea Culeşa" o trecătoare îngustă acoperită de păduri seculare de pe culmea „Pleşului" spre Nemţişor – Mânăstirea Neamţ „natura şi oamenii s-au frământat într-o încleştare cruntă" unde s-a declanşat cel mai mare măcel de pe întreg frontul din Moldova în cel de-al doilea război mondial.

Aici au căzut aproape 14.000 de soldaţi din care 4000 români şi 10000 soldaţi ruşi – depăşind pierderile de vieţi omeneşti ce au avut loc la „Oarba de Mureş" pe frontul din Ardeal unde se apreciază că au murit 11.500 de ostaşi.

Timp de doi ani oamenii din această parte de ţară din Ţinutul Neamţului au ocolit „Borta Dracului", „Groapa Morţii", în primul rând de a respecta – rânduiala morţilor – când timp de 7 ani nu se tulbură liniştea celor ce se odihnesc pe veci, dar şi faptul că, comandantul armatei sovietice a intervenit pe lângă autorităţile române ca zona de pe Valea Culeşa unde au căzut trupe ale armatei ruse să fie protejată până la sosirea unei comisii din partea Uniunii Sovietice pentru a face investigaţii şi a evalua pierderile imense de la „Borta Dracului".

Nu după mult timp o comisie militară din partea Armatei

Sovietice a sosit la faţa locului şi a vizitat zona unde a avut loc marele măcel.

Apostoaie Ghe. Cl. IV Învăţător Grecu Ştefan, director la şcoala 1946-1947 Oglinzi. A mers cu elevii la strânsul osemintelor

Iată ce îşi aminteşte şi cum descrie un fost elev de la şcoala din satul Oglinzi aflat în viaţă care a văzut cu ochii lui şi a luat parte la strângerea osemintelor de pe „Valea Culeşa".

„În primăvara anului 1946 a venit la şcoala noastră din satul Oglinzi, un comisar sovietic însoţit de primarul comunei Răuceşti şi de un ofiţer şi doi militari români care au intrat în cancelaria directorului Grecu Ştefan".

„Discuţia a fost scurtă şi imediat comisarul sovietic şi cei care îl însoţeau au părăsit curtea şcolii". „Domnul Director Grecu Ştefan a

venit în clasă la noi şi ne-a zis că mâine dimineaţă vom merge cu toţii la „Borta Dracului” să vizităm locurile pe unde a fost războiul.

A doua zi ne-am adunat la şcoală şi împreună cu elevii din clasele mai mari am format coloană câte doi şi am pornit spre „Valea Culeşa”.

Am urcat dealul de la Cărpiniş, apoi am coborât prin pădurea de fagi şi brazi spre pârâul Lebedea și de aici am urcat din nou panta dealului pe o cărare îngustă și când am ajuns la marginea unei văi adânci domnul învățător Grecu Ștefan ne-a oprit, ne-a spus cu glas domol aproape de lacrimi:

„- Dragi elevi! Am venit aici pe Valea Culeşa să adunăm osemintele eroilor necunoscuţi căzuţi în marea bătălie ce au avut loc în primăvara anului 1944 între armatele române şi sovietice pentru ruperea frontului românesc de la poalele „Pleşului” apoi să urce panta dealului să treacă culmea şi să coboare pe Valea Nemţişorului să ocupe şoseaua Tg.Neamţ – Poiana Teiului ce face legătura cu Ardealul prin trecătoarea „Bicaz – Cheia – Lacul Roşu – Topliţa – Borsec – Gheorghieni”.

Armata română a opus rezistenţă puternică şi a reuşit să respingă atacul în forţă declanşat de Armata Roșie, însă, după lupte grele care s-au încheiat cu pierderi foarte mari de vieţi omeneşti de ambele părţi.

Vom coborî panta dealului până în „Borta Dracului” unde trebuie să adunăm osemintele împrăștiate pe toată „Valea Culeşa” şi le vom transporta mai sus într-o poiană aproape de Culmea „Pleşu”.

De asemenea ne-a atenţionat să nu atingem proiectilele, grenadele sau alte muniţii de război neexplodate, care prezintă pericol foarte mare”.

După cele spuse şi repetate am început să coborâm panta dealului spre „Valea Culeşa” unde ne aşteptau doi soldaţi, doi pădurari Apostoae Ilie şi Apostoae Ilie Vasile bunicul şi tatăl primarului com.Răuceşti Apostoaie Ilie şi un civil cu ochelari care purta un registru mare în mână.

Cei doi militari ne-au arătat practic cum să descoperă osemintele acoperite de frunze, de crengi, sau de pământ care se găsesc la suprafaţă.

După ce au mai repetat odată şi ei să nu atingem muniţia neexplodată, ne-au distribuit la fiecare unelte de lucru care să ne ajute

să strângem și să transportăm oase ce se vedeau la tot pasul.

În fața noastră mergeau alți doi militari geniști care verificau terenul de bombe, proiectile cu niște aparate speciale și ne arătau pe unde se găsesc osemintele.

Primii copii care au intrat în „Borta Dracului" și au văzut atâtea capete (cranii) de soldați s-au speriat groaznic, plângeau, își făceau semnul crucii și au fugit refuzând să se mai apropie de acele locuri înspăimântătoare.

„Până la urmă încetul cu încetul ne-am obișnuit și am început să strângem în saci și pe tărgi toate oasele și craniile – unele ciuruite de gloanțe sau zdrobite – și să le transportăm pe drumul armatei într-o poiană frumoasă și odată ajunși acolo le prezentăm domnului acela cu ochelari și cu registru și apoi le facem o grămadă mare.

Așezam mai întâi craniile sub formă de cerc și la mijloc puneam oasele mai mari și mai mici.

Spaima și sfiala au dispărut și am început să adunăm oasele cu mâinile și să le cărăm cu brațele sus pe cărările de pe coasta dealului până la un loc și de aici le luau alți copii cu tărgile și le duceau mai departe".

Mișcarea aceasta a copiilor din „Borta Dracului" pe coasta dealului un – fel de du-te vino – avea aspectul unui mușuroi de furnicari aflat în „friguri de roire" pentru stabilirea unui alt cuib.

Pe neobservate soarele coborâse de mult de orele amiezii și noi continuam să tot coborâm și să urcăm din „Borta Dracului" și de pe Valea „Culeșa" sus spre Culmea „Pleșului"uitând de foame și de oboseală și grămada de oase se înălța căpătând forma unei piramide sau mai bine se asemăna cu un mușuroi rotund cu vârful ascuțit.

Roiul acesta de furnicari aflat într-o continuă mișcare muncea până la epuizare, iar cel care cădea era târât din cale să nu se împiedice colana ce avea de îndeplinit o „misiune sacră" aici în „Borta Dracului"(o comparație din lumea și viața furnicilor).

La un moment dat domnul învățător Grecu Ștefan a spus: gata! Ajunge! nu se mai poate.

„Atunci s-a făcut liniște, toți ne uitam unii la alții și nu-mi dădeam seama ce s-a întâmplat și ne întrebam așa în gând ce căutam noi copiii aici, parcă fuseserăm vrăjiți și trăiserăm un vis urât, un coșmar".

Probabil că domnul director mai spusese ceva dar noi nu mai

auzeam nimica decât acea gălăgie infernală şi n-am înţeles decât atât; să ne adunăm cu toţii în poiana unde se înălţase acea grămadă de cranii şi oase cum nu se mai văzuse niciodată pe aceste meleaguri.

Cu toţii ne-am adunat în poiană unde pădurarii cu noi împreună am strâns cetină de brad în apropiere de piramida de oase şi apoi le-am dat foc.

Flăcările se înălţau spre ceruri iar pulberea din cenuşă-asemănătoare cu fulgii de nea, cădeau încet peste osemintele soldaţilor.

Noi copiii priveam cum se lasă acea pulbere fină peste grămada de oase iar unii credeau că acestea sunt sufletele eroilor necunoscuţi care au venit pentru ultima dată să vadă rămăşiţele pământeşti.

Domnul învăţător Grecu a adus câteva lumânări şi le-a aprins după ce le înfipsese în pământ în jurul grămezii de oase. Copiii au adunat ghiocei şi îi presărau peste oase.

Între timp pădurarii făcuseră o cruce albă de mesteacăn pe care încrustaseră în coajă câteva cuvinte „Aici s-au adunat osemintele eroilor necunoscuţi ce au căzut în marea bătălie de pe „Valea Culeşa" din „Borta Dracului" în cel de-al doilea război mondial". Seara se apropia şi dinspre Mânăstirea Neamţului se auzeau clopotele bătând pentru Vicernia de cu seară.

Domnul director a strigat să ne adunăm şi să pornim încet spre şcoala Oglinzi. Eram cu toţii flămânzi şi obosiţi. Unii dintre copii nu mâncasem din seara trecută şi aproape nu ne mai puteam mişca.

Câţiva copii s-au dus pe coasta dealului şi au venit înapoi cu buzunarele pline de jir (sământă de arbori de fag) sau ghindă de stejar şi ne-au dat şi nouă. Le curăţam de coajă şi le mâncam. Aveau un gust bun şi ne mai puteam astâmpăra foamea ce ne chinuia rău de tot.

„Am coborât prin pădure şi spre seară am ajuns la Cărpiniş pe dealul de la Oglinzi unde am fost primiţi în faţă de un vânt uscat şi nori de praf ce se ridica de pe drumuri şi arăturile de primăvară. Iarba de pe izlaz se uscase iar izvoarele scădeau mereu".

Se apropia "seceta cea mare" din vara anului 1946 care va fi urmată de foametea ce avea să cuprindă întreaga Moldovă.

Muşuroiul acela de furnicari care a alergat toată ziua pe „Valea Culeşa" şi în „Borta Dracului" pentru a strânge oasele „eroilor necunoscuţi" se îndrepta agale spre şcoala din satul Oglinzi.

Coloana de copii părea ca o oaste ce se întorcea de la război

după o mare bătălie pierdută.

Cu feţele arse de vânt, îmbrăcaţi cu haine zdrenţuite şi încălţaţi cu opinci în picioare, înfometaţi, coloana se asemăna cu prizonierii de război din armata română ce mărşăluiau spre lagărele din fosta Uniune Sovietică după prăpădul de la Cotul-Donului-Stalingrad.

Din acest moment aceşti copii deveneau oameni maturi. Experienţa prea matură la care au fost supuşi în „Borta Dracului" le-a furat copilăria și avea să-i marcheze pentru tot restul vieţii lor.

Ororile războiului ne-au lovit pe toţi deopotrivă şi au lăsat urme adânci în sufletele noastre care încă mai dăinuie şi astăzi după aproape 65 de ani.

Pe „Valea Culeşa" şi la „Borta Dracului" încă se mai găsesc şi astăzi oseminte acoperite de pământ sau purtate de puhoaiele adunate de pe coastele dealului şi duse la vale.

La scurt timp după Revoluţia din 1989 la iniţiativa părintelui Arhimandrit Ilarion Argatu unul din cei mai importanţi duhovnici exorcişti români ai secolului XX şi a fiului său Alexandru Argatu, a ridicat pe „Valea Culeşa" în apropierea de „Borta Dracului" pe locurile unde s-a produs cel mai mare măcel din primăvara anului 1944, pe frontul din Moldova, Mânăstirea Sf. Cruci ca omagiu adus celor 14.000 de ostași români și ruși căzuţi în „Valea Morţii".

Cucoş Ilie Dumitru(Mitiţă) Vrânceanu T.Gheorghe(Ghiţă)
a transportat cu căruţa cu boi ostaşi Născut în anul 1898 a transportat ostaşi căzuţi în „Borta Dracului" cu căruţa cu boi ostaşi căzuţi în
„Borta Dracului"

Premilitari din comuna Răuceşti care au participat la lucrari de fortificaţii pe Culmea Pleşului la „Borta Dracului"

în vara anului 1944

Apostoae I.Vasile Serg.Vrânceanu Ion Col.Balaban Dumitru
Brigadier silvic contingentul 49 contingentul 48
În anii 1946-1947 a în timpul războiului a participat la strângerea 1942-1944 premilitar osemintelor ostaşilor căzuţi în „Borta Dracului"

Serg. Dediu I.Gheorghe Serg.Grigore Toader Serg.Grigoroșoaia
Contingentul 48 Contingentul 46 Neculai
Contingentul 49

CAPITOLUL IX
RUPEREA FRONTULUI DIN MOLDOVA
DECLANȘAREA OFENSIVEI DE AMPLOARE ÎN ZONA IAȘI – PODUL – ILOAIEI
LOVITURA DE STAT, ARESTAREA LUI ION ANTONESCU

Între 2 august şi 15 august 1944 pe frontul din Moldova, a intervenit o oarecare acalmie. În operaţiunile militare, se executau trageri, atât pentru oprirea înaintării inamicului, respingerea incursiunilor acestora, sau trageri de interdicţie şi hăituială în adâncimea dispozitivului inamic, cât şi a menţinerii actualei linii, a frontului nostru.

Situaţia pe frontul românesc a fost atât de liniştită, încât medicul lui Antonescu îi sugerează să meargă la băi pentru o cură de vreo douăzeci de zile.

Mareşalul nu-şi putea permite să guverneze în absenţă. Totuşi a urmat sfatul medicului şi a plecat la Olăneşti, împreună cu soţia sa, cu Mihai Antonescu şi câţiva adjuncţi. Odată plecat, generalii şi clica de la palat vor complota în linişte.

În seara zilei de 4 august i s-a comunicat lui Antonescu că a doua zi la ora 6 trebuie să plece în Germania împreună cu Mihai Antonescu şeful Statului Major, pentru a purta convorbiri cu Hitler.

În cadrul întâlnirii, Hitler l-a întrebat uitându-se drept în ochii Mareşalului : „dacă România în general şi conducătorul, în mod special, s-au hotărât să rămână de partea Germaniei până la sfârşit". Ce avea mareşalul de gând să facă? „total surprins de această întrebare, fiind conştient că totul depinde de acest răspuns nu numai pentru propria lui viaţă, dar şi soarta României, – Mareşalul Antonescu a dat un răspuns foarte scurt: „România nu se poate angaja să meargă la o distrugere totală alături de Germania";şi a continuat: Dacă România nu va primi asigurări concrete privind anularea Dictatului de la Viena, încetarea bobardamentelor asupra Bucureştiului şi situaţia frontului din Moldova care se poate prăbuşi, în următoarele zile, atunci situaţia devene dramatică pentru poporul român.

Totuşi Antonescu s-a decis să pună capăt unei conversaţii destul de aspre şi a declarat „că va rămâne de partea Germaniei şi va fi ultima ţară care să o părăsească".

Antonescu era conştient că sfârşitul Germaniei înseamnă şi sfârşitul României. (OPERAŢIUNEA AUTONOMOUS) pag. 239

Mareşalul s-a întors la Bucureşti pe data de 6 august 1944 şi a plecat de la Băneasa cu automobilul direct la Sinaia, să-i prezinte Regelui raportul privind convorbirile cu Hitler.

După întrevederea cu regele, Mareşalul a plecat imediat la

Olăneşti, de unde a continuat să urmărească desfăşurarea războiului de la vila sa.

În acest timp, la Palat erau în plină desfăşurare pregătirile pentru lovitura de stat.

Pe frontul din Moldova armata română prin serviciile de contrainformaţii deţineau date despre inamicul sovietic care pregătea o ofensivă de amploare în principal între Iaşi – Podul Iloaiei, dar înaltul comandament german nu credea că ea este altceva decât o diversiune.

Încă de la începutul lunii august, comandamentul Armatei 4 Române aflase că generalii Malinovski şi Tolbuhin erau pregătiţi pentru declanşarea ofensivei în sectorul sudic. Malinovski urma să rupă frontul la nord – vest de Iaşi şi să înainteze apoi spre linia Bacău – Vaslui – Fălciui încercuind astfel concentrarea de forţe inamice de pe linia Iaşi – Chişinău. Obiectivul său următor ar fi fost Focşani, pentru a ajunge în România propriu – zisă prin strâmtul coridor între Carpaţi şi Marea Neagră.

Dacă s-ar fi dat curs informaţiilor pe care le deţinea armata română şi frontul se retrăgea pe linia Focşani, s-ar fi putut opune rezistenţă, cel puţin un timp forţelor superioare ale Armatei Roşii. Dar aşa cum s-a întâmplat, comandantului Armatei 4 române, generalului Gheorghe Avrămescu nici măcar nu i s-a permis să se retragă pe linia Prutului ca să asigure trecerea trupelor române aflate în Basarabia.

Sâmbătă 19 august, Antonescu şi-a întrerupt cura balneară şi a plecat spre capitală.

În Basarabia la 18 august trupele române au respins un atac lângă Tighina, iar a doua zi pe 19 august, s-au mai dat lupte la sud-vest de Tighina şi în regiunea Iaşilor.

În ziua de 20 august 1944, spre asfinţit, după un baraj năprasnic de artilerie, Timoşenko şi Malinovski au atacat cu 90 de divizii şi cu aproximativ 1750 de avioane. Armata germană le-a opus 27 de divizii, 400 de tancuri şi 800 de avioane, iar românii aveau desfăşurate pe tot frontul din Moldova 20 de divizii dintre care doar una singură de blindate.

În prima zi armata rusă a pătruns adânc în dispozitivul de apărare germană de la nord – vest la Iaşi, în timp ce infanteria română din această zonă a început să se prăbuşească.

Mareşalul Antonescu a plecat de la Snagov, în dimineaţa de 20 august 1944 cu avionul la comandamentul Armata 4 Română, la Bacău.

Ajuns la comandament, a găsit o situaţie derutantă, iar unii ofiţeri de stat major ai mareşalului au dat vina pe armata germană care nu cooperează bine cu armata română şi se poartă rău cu ei aşa cum s-a întâmplat şi în Crimeea, când germanii au căutat să se salveze pe ei, lăsând pe cei 40.000 ostaşi români izolaţi, pe care armata rusă i-a nimicit.

Acum trupele terestre române din zona Iaşi Podul Iloaiei, Târgu Frumos erau depășite și știau că luptau pentru un război pierdut.

Mareşalul a ordonat luarea unor contramăsuri menite să ofere armatei române timp pentru stabilizarea situaţiei.

Regele, aflat la Sinaia a primit o înştiinţare telefonică de la Palat că frontul de la sud de Iaşi fusese străpuns de către puternice unităţi de tancuri şi că şansele unei stabilizări se aflau sub semnul întrebării. Regele a plecat cu o maşină la Bucureşti unde în aceeași seară a avut o întrevedere cu consilierii săi militari şi colaboratorii cei mai apropiaţi.

„S-a stabilit ca lovitura de stat să aibă loc pentru ziua de sâmbătă 26 august, la orele 13, unde Mareşalul şi Mihai Antonescu vor fi invitaţi la masa de prânz, după care urma discuţia privitor la modul cum trebuie să se procedeze pentru a încheia armistiţiul cu Puterile Aliate". Dacă mareşalul va refuza să negocieze imediat cu Aliaţii, Regele îl va demite şi va numi un nou guvern". Acest guvern va cere armatelor germane să părăsească teritoriul românesc, iar reprezentanţii României de la Cairo să semneze armistiţiul.

Ofensiva Armatei Roşii a continuat şi pe data de 21 august şi a zdrobit poziţiile româneşti, între Iaşi şi Târgu Frumos şi au continuat înaintarea în josul Prutului. Poziţiile germane de la Iaşi fuseseră încercuite prin flancuri dinspre est şi vest, iar trupele mecanizate de sub ordinea armatei sovietice, se aflau doar la treizeci de kilometrii de Prut.

Mareşalul Antonescu a ordonat retragerea trupelor pe un alt aliniament, care în acel moment se găseau dezorganizate şi izolate de grosul efectivelor. Unica divizie de blindate a României suferise pierderi grele: soarta armatei române din Basarabia nu era cunoscută.

În dimineaţa zilei de 22 august 1944, trupele sovietice care atacau la nord vest de Iaşi ajunsese la o depărtate de numai 55 km de oraşul Roman.

Antonescu s-a întâlnit cu comandantul trupelor germane şi au căzut de acord cu retragerea eşalonată pe linia frontului Focşani –

Nămăloasa – Galaţi.

Pe frontul la sud de Iaşi ruşii se aflau la 50 km şi atacaseră Cetatea Albă. Armata Română care opunea rezistenţă avea numai o divizie de blindate, faţă de şase sau şapte divizii ruseşti de blindate, ceea ce excludea posibilitatea continuării rezistenţei. În cazul unui atac în sud, înaltul comandament român urmând să se replieze spre Dunăre la sud şi spre poarta Galaţilor la vest.

În după – amiaza zilei de 22 august la orele 13, Mareşalul a primit înştiinţarea din partea comandamentului Armatei 4 Române că frontul românesc era pe cale de prăbuşire. Cinci corpuri de armată germane erau încercuite în luptele de la Huşi, în timp ce unele trupe sovietice luau Tighina la sud de Chişinău, iar alte trupe se îndreptau cu toată viteza spre poarta Focşanilor. În dimineaţa zilei de 23 august 1944 Regele era informat că „frontul a fost spart şi o parte din ţară se afla sub controlul sovietic". „Armistiţiul cu Puterile Aliate trebuia semnat fără întârziere".

La palat se verificau ultimele detalii, privind lovitura de stat şi prăbuşirea guvernului care îl sprijinea pe Antonescu.

Erau momente foarte tensionate greu de stăpânit

Regele a dorit ca la ora 16 la Palat să aibă o întrevedere cu Mareşalul Antonescu şi cu Ministrul de externe Mihai Antonescu.

Primul soseşte ministrul de externe la ora 1530 şi este primit în salon de Rege, însoţit de generalul Sănătescu.

„Mareşalul a sosit la foarte puţin timp după orele 16 şi este escortat de către colonelul Ionescu până la Casa Nouă, unde l-a găsit pe generalul Sănătescu şi pe Rege, care l-a primit în salon".

La început Antonescu a făcut o prezentare foarte detaliată a situaţiei de pe front şi a explicat măsurile pe care le luase pentru a opri ofensiva sovietică. Dacă va fi necesar, a spus el, va încheia un armistiţiu când frontul se va retrage în zona fortificată Focşani – Galaţi, dar numai după ce va obţine asentimentul lui Hitler.

Regele a remarcat că „e prea târziu pentru a ne apuca să ne tocmim. Invocând o scuză, regele a părăsit încăperea, a traversat coridorul şi a intrat în cabinetul său, spunându-le celorlalţi că a sosit momentul. Garda a fost alertată. Regele a revenit în salon şi după o clipă a rostit următoarea frază:

„În această situaţie, domnule Mareşal, trebuie să ţin seama de dorinţa poporului meu, exprimată prin cele patru partide democratice.

Trebuie să iau măsuri pentru scoaterea imediată a ţării din război şi salvarea ei de la dezastru. În acest scop am hotărât că veţi încheia chiar astăzi un armistiţiu şi dacă refuzaţi, voi semna pe loc demisia dumneavoastră”.

(Operaţiunea AUTONOMOUS – pag.261)

Mareşalul Ion Antonescu şi regele Mihai

Atunci când Mareşalul a spus că nu primeşte ordine de la nimeni, Regele i-a replicat că „dacă acesta este răspunsul său, îl demite şi cu aceasta încheie orice discuţie”. A părăsit camera şi a indicat colonelului Ionescu să purcedă la arestare. Colonelul Ionescu, i-a făcut semn gărzii şi maiorul Dumitrescu a intrat în salon, însoţit de oamenii săi. Antonescu a fost luat complet prin surprindere.

Colonelul Ionescu a tras draperia şi a ordonat: „Executa – rea! Maiorul Dumitrescu s-a apropiat de Mareşal şi i-a spus că este arestat. Mareşalul s-a întors şi l-a scuipat. Maiorul Dumitrescu cu Garda Regală i-a pus cătuşele Mareşalului şi l-a încuiat într-o cameră blindată de la Palat. Aceasta se întâmpla la ora 1730 – 23 august 1944.

Regele Mihai.

Prin refuzul lui Iuliu Maniu de a nu accepta conducerea guvernului după lovitura de stat, care o simţea destul de nepotrivită pentru el, trebuia numit un alt premier în persoana lui Mihai Antonescu care devenea atât prim ministru cât şi ministru de externe.

Generalul Sănătescu, care se bucura de respectul armatei, era evident alternativa cea mai nimerită pentru funcţia de prim-ministru sprijinit de partidele politice.

„Ioaniţiu a dactilografiat un decret. Regele l-a semnat iar Sănătescu cu el în buzunar, a plecat la Statul Major al Armatei din strada Ştirbei-Vodă”.

„Timp de o oră întreagă au redactat şi transmis directive operative. Trupele se vor concentra în regiunea Bucureşti – Ploieşti pentru a elibera teritoriul României de nemţi şi a fi în măsură să treacă la acţiuni ofensive în Transilvania de Nord”.

(OPERAŢIUNEA AUTONOMOUS) pag. 264

La ora 22 s-a anunţat că se va face un anunţ important: „Atenţiune, atenţiune! Nu părăsiţi aparatele de radio după încheierea buletinului de ştiri. Vom transmite un comunicat important pentru ţară”.

Apoi dintr-o dată, am auzit vocea Regelui: „Români”

„În ceasul cel mai greu al istoriei noastre am socotit, în deplină înţelegere cu poporul meu, că nu este decât o singură cale pentru salvarea ţării de la o catastrofă totală: ieşirea noastră din alianţa cu puterile Axei şi imediat încetarea războiului cu Naţiunile Unite”.

(OPERAŢIUNEA AUTONOMOUS) pag. 269

Pe la orele 2300 la numai o jumătate de oră, de la difuzarea proclamaţiei Regelui, românii de pe front au început să ducă la îndeplinire noile ordine şi BBC-ul a dat prima emisiune despre lovitura de stat.

În timp ce pe frontul de nord – vest şi sud – est de Iaşi fusese străpuns de către puternicele unităţi de tancuri sovietice, iar în frontiera română începuse să se prăbuşească pe frontul de nord – est şi sud – est de Târgu Neamţ, unde Corpul 7 Armata Română condusă de generalul Hugo – Schwab ce avea în componenţă: Comandamentul 103 şi 104 Vânători de Munte, Regimentul 17 Infanterie şi 8 Grăniceri, un batalion de vânători de munte din Aiud, o companie din Batalionul 13 din Târgu Neamţ, Regimentul 24 Artilerie uşoară garnizoana Roman, Regimentul 4 Artilerie Grea Bacău, Regimentul 25 şi 26 Vaslui dispuse pe un front larg în dispozitivul de apărare la Poarta Depresiunii Târgului Neamţ făceau faţă cu mare dificultate atacurilor repetate ale armatei sovietice care forţau ruperea frontului în mai multe puncte.

Ruşii au început ofensiva încă din ziua de 20 august şi au continuat fără întrerupere şi în zilele de 21 – 22 august, în întreaga zonă, începând din localitatea Timişeşti – Plăeşu – peste apa Ozana, Herghelia de cai Graşi, Pădurea Cenuşa spre satul Ingăreşti.

Un atac frontal s-a declanşat dinspre satul Răuceşti de Jos – Pădurea Făgeţel – Dumbrava- Poiana lungă în direcţia zonei de fortificaţii din faţa Târgului Neamţ însă a fost respins cu uşurinţă de forţa de foc declanşată din cazematele de pe Imaşul Comunal.

Lupte grele se dădeau în satul Oglinzi, Macu, faţa Slatinei, Cărpinişi – Groşi – Poiana în Valea Culeşa la „Borta Dracului” unde trupele ruseşti forţau atacul încercând să spargă frontul român, să producă un culoar de pătrundere peste culmea dealului spre satele Lunca – Nemţişor şi Mânăstirea Neamţului.

Artileria Română, amplasată pe Valea Arinilor, Şăcăluşeşti, Valea Seacă, Agapia a ripostat cu baraje de foc continuă asupra punctelor

strategice ale inamicului, în special în locurile unde se afla artileria grea, a ruşilor şi depozitele de muniţii din satele Răuceşti de Jos, şi Răuceşti de Sus sub coasta dealului, în satul Oglinzi pe toate văile şi în satul Săveşti sub „Dealul Curţi”.

Toate aceste lovituri de artilerie date asupra satelor noastre au contribuit la distrugerea caselor ce mai rămăseseră din alte baraje care au avut loc de la începutul conflictului în zonă.

În ziua de 22/23 august 1944 pe întreaga zonă fortificată începând de la Băile Oglinzi, Pometea, Pârâul Ursului, Imaşul Târgului Neamţ, spre Stâna lui Oprea peste râul Ozana la Blebea, Tăvălugul de foc executat de Armata Roşie cu un mare număr de guri de foc, în principal obuziere de calibru 152 mm şi aruncătoare de proiectile reactive au lovit toate cazematele şi lucrările de apărare antitanc de pe linia de apărare, fără să reuşească să distrugă dispozitivul nostru, pentru a face vreo breşă de pătrundere în adâncime.

Încercările inamicului de a străpunge frontul în această zonă au eşuat.

A urmat apoi Decretul regelui din seara zilei de miercuri 23 august prin care se aducea la cunoştinţa armatei române că ţara a ieşit din război.

Bucurie de nedescris în rândul militarilor români „dar ce e bun și minunat trece repede”. La miezul nopţii s-a aflat că nu ne mai batem cu ruşii, pentru că nu mai suntem aliaţi cu nemţii, care se vor retrage din România.

În noaptea de 23/24 august 1944 după ce s-a transmis Comunicatul prezentat de Regele Mihai prin care se aducea la cunoştinţă încetarea ostilităţilor împotriva Naţiunilor Unite şi întoarcerea armelor împotriva Germaniei, cei ce au supravieţuit şi au ajuns la ziua, aşa zisului, armistiţiu, din 23 august 1944, zi ce le-a creat bucurii dar şi speranţe armatei, fiindcă urmau să se lase la vatră, iar populaţia evacuată din zonele de război se reîntorcea acasă, dar în scurt timp aveau să fie dezamăgiţi pentru că războiul nu se terminase şi alte nenorociri aveau să se abată asupra lor.

În dimineaţa zilei de 24 august 1944 armatele sovietice dislocate în comunele Răuceşti, Brusturi, Drăgăneşti, Timişeşti s-au năpustit cu furie asupra frontului românesc aflat în dispozitivul de apărare, în Depresiunea Târgului Neamţ, pe pantele de nord – est. Prima grijă a lor era să distrugă întreaga zonă fortificată ce bloca

trecerea spre Transilvania prin trecătoarea Pipirig, Poiana Teiului, Cheile Bicazului, Toplița – Borsec – a trupelor rusești.

Se vede treaba că armata rusă a avut în vedere în planul lor de atac să arunce în aer toate cazematele, începând de la nord de Băile Oglinzi, de pe dealul Buburuzului, pădurea Cenușa, pe Coasta Ingărești – Urecheni – Păstrăveni – Tupilaţi – Hanul Ancuţei, pentru că s-au aflat în calea lor și s-au izbit de o adevărată fortăreaţă strategică de nepătruns.

Așa se explică că în primele ore ale dimineţii de 24 august imediat ce au ajuns la cazemate le-au dinamitat cu o încărcătură puternică de exploziv şi le-au distrus în întregime.

Explozia cazematelor s-a produs aproape simultan, producând un sunet înspăimântător iar unda de şoc a zguduit din temelii oraşul Târgu Neamţ asemănător unui cutremur puternic devastator.

Trupele germane plecaseră din zonă, imediat după miezul nopţii, iar armata română s-a retras de pe aliniamentul Timişeşti – Coverca – Făgeţel – Blebea, Vârful Imaşului, Buburuz, Băile Oglinzi – Cărpiniș și au ocupat poziţii de aşteptare pe linia Ocea – Humuleşti – Vânători – Branişte şi începea regruparea conform ordinului primit.

În jurul orei 11 pe data de 24 august 1944 trupele sovietice şi-au făcut apariţia desfăşurată pe un front larg în formaţiuni de luptă în urmărirea inamicului.

Primele trupe ruseşti au pătruns în oraşul Târgu Neamţ un oraş distrus de război, pustiu, fără viaţă. Cu prudenţă au străbătut oraşul de la est la vest și când au ajuns la podul de peste râul Ozana au observat de-a lungul digului spre Condreni un pluton de ostași români ce se aflau în retragere. Imediat rușii au deschis focul asupra lor și au început urmărirea peste râu.

O mare parte din armata sovietică a trecut Culmea Pleşului, dinspre satul Oglinzi prin mai multe puncte accesibile şi au coborât pe lângă Cetatea Neamţului sau în dreptul localităţilor Lunca, Nemţişor, Condreni și imediat s-a desfăşurat în formaţiuni de luptă.

După ce au traversat râul Ozana și au ajuns la șoseaua Vânători – Târgu Neamţ, la intersecţia din Humuleşti au întâlnit trupe române care se deplasau spre Piatra Neamţ şi fără să-i someze au deschis focul asupra lor.

Ostaşii români n-au ripostat și au aşteptat să se apropie ca să le explice că nu mai sunt duşmani ci dimpotrivă vor lupta împreună

contra armatei germane aşa cum prevede Proclamaţia Regelui.

Armata rusă nu s-a lăsat înduplecată şi a trecut la dezarmarea soldaţilor români, care făceau parte din Corpul 7 Armată, i-a încolonat spre gara Paşcani unde au fost urcaţi în vagoane de marfă şi duşi în lagărele din Uniunea Sovietică.

Printre cei care au fost surprinşi la intersecţia de comunicaţie Humuleşti – Târgu Neamţ – Vânători, fiind dezarmaţi şi luaţi prizonieri s-a aflat şi o companie din Batalionul 13 Vânători de Munte din Târgu Neamţ din care au făcut parte mulţi ostaşi, fii ai comunei Răuceşti:

1. sergent Cozma V. Gheorghe Răuceşti de Jos prizonier
2. sergent Ungureanu Gheorghe Oglinzi prizonier
3. cap. Cristecu Ilie Oglinzi prizonier – erou
4. cap. Stan Toader Răuceşti de Sus prizonier
5. sold. Popa V. Vasile Răuceşti de Sus prizonier
6. sold. Cucaş Gheorghe (Artrogenu)Răuceşti de Jos prizonier
7. sold. Luca V. Ion (Nică) Răuceşti de Jos prizonier
8. sold. Obreja N. Gheorghe Oglinzi prizonier
9. sold. Rusanu Vasile Oglinzi prizonier
10. sergent Petreanu Gavril Răuceşti de Sus evadat din coloană
11. sold. Tărăboanţă Gavril Răuceşti de Sus evadat din coloană
12. sold. Moşu Gheorghe Răuceşti de Jos evadat împuşcat
13. sold. Dulgheru Gheorghe Răuceşti de Jos prizonier
14. serg.Sava Ghe.Vasile Răuceşti de Sus evadat din coloană

O mare parte din Batalionul 13 Vânători de Munte din Târgu Neamţ au reuşit să se regrupeze la timp dar au fost ajunşi din urmă la Dobreni – Almaşi şi din nou au fost dezarmaţi şi luaţi prizonieri.

În satul Humuleşti, în ziua de 24 august 1944 pe la orele 12, se afla şi generalul HUGO SCHWB, comandantul Corpului 7 Armata Română care coordona retragerea trupelor spre sud odată cu desprinderea de trupele germane.

Văzând abuzurile şi nedreptăţile la care erau supuşi militarii români de către armata sovietică fără să ţină cont de Proclamaţia dată de Regele României de încetarea luptei cu trupele ruseşti şi îndreptarea armelor împotriva armatei germane, nemaiputând suporta umilinţele, generalul HUGO SCHWB, comandantul Armatei din zona Târgului Neamţ s-a retras pe o ulicioară din satul Humuleşti unde a preferat să-şi pună capăt zilelor.

Localnicii l-au înmormântat într-o grădină împreună cu alţi doi camarazi, iar ulterior a fost dezgropat de măicuţele de la Mânăstirea Agapia și l-au înhumat la cimitirul mânăstirii unde se odihneşte pentru totdeauna, beneficiind de ritualele Bisericii noastre creştine şi respectat ca erou al României care în cel de-al doilea război mondial a oprit pătrunderea trupelor sovietice prin Poarta Depresiunii Târgului Neamţ.

Primul ministru al României generalul Sănătescu şi însuşi Regele Mihai credeau cu naivitate că vor fi trataţi de către ruşi ca aliaţi datorită contribuţiei prin lovitura de stat şi arestarea lui Antonescu care a schimbat poziţia României faţă de Aliaţi.

Comandanţii armatei sovietice care acţionau pe frontul din Moldova Malinovski, Tolbuhin, Kravcenko şi-au asumat singuri dreptul de a interveni în toate domeniile vieţii din România fără să ţină cont de prevederile din armistiţiu propus de cele Trei Puteri privind România şi au trecut la aplicarea planului dictat de Stalin şi a pus pe fugă Armata Română.

Mărturiile veteranilor de război care au luptat pe frontul din Moldova de la Târgu Neamţ – Muscelul de Sus – Paşcani, Ruginoasa – Târgu Frumos – Podul Iloaiei – Iași – Chişinău – Tighina – Huşi Focşani – Nămăloasa – Galaţi în zilele de 19 – 20 – 23 – 24 – 25 august 1944 au povestit despre situaţia dramatică deosebit de grea în care s-a aflat armata română, umilită, dezarmată, arestată şi dusă în lagărele morţii din Uniunea Sovietică unde o mare parte dintre ei îşi vor găsi sfârşitul.

„Unii dintre comandanţii noştri nu mai puteau suporta abuzurile şi nedreptatea la care erau supuşi militarii români, de către Armata Roşie şi îşi puneau capăt zilelor". În tunica lor găseam scrisori, bileţele pe care scriau mesajele „ce aveţi cu noi?" „Suntem aliaţii şi nu duşmanii dumneavoastră!" „Luptăm alături de voi să zdrobim fascismul".

Toate aceste mesaje lăsate de comandanţii noştri n-au reușit să-i impresioneze pe ruși, ci dimpotrivă ne înjurau pe limba lor şi ne ziceau „invadatori, trădători".

La Valea Călugărească şi în multe alte locuri trupele sovietice au ajuns din urmă unităţile Armatei Române aflate în repliere şi nu s-au comportat ca aliaţi, ci ca invadatori, ca trupe de ocupaţie, ostaşii români fiind luaţi prizonieri, iar cei care nu se supuneau ordinelor date de armata rusă erau împuşcaţi pe loc în plină stradă.

Din datele statistice aflate în arhivele armatei române reiese că după 24 august 1944 armata rusă a dezarmat şi transportat în lagărele din Rusia peste 150.000 de soldaţi români, 6.000 subofiţeri şi peste 6.000 de ofiţeri. Practic armata română a fost decimată, supusă sacrificiului.

Luând în calcul şi cei 50.000 de ostaşi români dintre Prut şi Nistru care au luptat pentru apărarea Bucovinei de Nord şi Basarabiei şi menţinerea frontului românesc pe linia Nistrului şi care au fost luaţi prizonieri şi transportaţi în lagărele de la Bălţi, Făleşti, Mihailov pe malul fluviului Volga, observăm că cifra depăşeşte efectivul de 200.000 de soldaţi români şi moldoveni.

O asemenea cifră plasează evenimentele de pe frontul din Moldova înaintea celor de la Cotul – Donului Stalingrad – Odessa – Crimeea unde au fost luaţi prizonieri circa 180.000 de ostaşi români între anii 1942 – 1943.

Opinia publică din România nu înţelegea de ce Armata Roşie dezarmează armata română şi o face prizonieră, apoi o trimite în lagărele din Rusia.

„Poporul român şi armata nu ştiau că la începutul lunii aprilie 1944 avusese loc la Moscova negocieri între cele Trei Puteri în vederea încheierii unui armistiţiu".

„La 8 aprilie 1944 şeful delegaţiei Uniunii Sovietice a prezentat pe neaşteptate condiţiile Rusiei de armistiţiu oferite României în următoarele puncte:

„ 1. România să facă o cotitură radicală împotriva nemţilor.

2. Basarabia şi Nordul Bucovinei urmau să revină Rusiei

3. România va plăti reparaţii de război

4. Cu toate că ţara nu va fi ocupată, trupele sovietice vor trebui să aibă liberate de mişcare nelimitată

5. Punerea liniilor de comunicaţie la dispoziţia armatei sovietice.

6. Guvernul sovietic va desfăşura operaţiuni împreună cu România în scopul de a reda României întreaga Transilvanie sau cea mai mare parte a acesteia.

7. Comisiei sovietice de aplicarea armistiţiului i se oferă un control nelimitat asupra vieţii economice din România şi o influenţă considerabilă în treburile politice".

(OPERAŢIUNEA AUTONOMOUS) pag. 194 – 294

„Termenii prevăzuţi în armistiţiu au fost stabiliţi de ruşi şi nu de către toţi cei trei Aliaţi”.

„Singura observaţie la acest armistiţiu propus de ruşi a fost a primului ministru Churchill al Angliei care a considerat că reparaţiile de război pretinse României de către ruşi sunt prea onoroase – înrobitoare”. (OPERAŢIUNEA AUTONOMOUS) pag. 194.

„Condiţiile erau inacceptabile pentru că punerea liniilor de comunicaţie la dispoziţia armatei sovietice era echivalentă cu ocuparea României. Aceasta însemna capitularea necondiţionată în faţa ruşilor”.

„România îşi dădea seama că era învinsă şi spera că tratamentul din partea Aliaţilor va fi în concordanţă cu principiile Cartei Atlanticului”.

(OPERAŢIUNEA AUTONOMOUS) pag. 183

„Totuşi România ar fi putut foarte bine să iasă din război în aprilie 1944”.

României i se deschideau trei căi:

a) Putea să continue lupta până va fi ocupată;
b) Putea capitula în faţa ruşilor şi să suporte consecinţele
c) Sau putea să declanşeze o lovitură de stat pentru înlăturarea lui Antonescu de la putere şi întoarcerea armelor împotriva Germaniei și apoi să culeagă roadele la Conferinţa de Pace de la Malta 4 – 11 februarie 1945”.

(OPERAŢIUNEA AUTONOMOUS) pag. 186

România a ales ultima cale dar cu întârziere pentru că lovitura de stat trebuia pregătită din timp cu mare atenţie.

La 23 august, regele Mihai l-a arestat pe dictatorul Antonescu, a format un nou guvern şi a trecut de partea Aliaţilor. În ziua de 25 august 1944, România a declarat război Germaniei în care se sublinia necesitatea unei acţiuni neîntârziate împotriva nemţilor.

Ieşirea României din Axă şi întoarcerea armelor împotriva fostului aliat însemna o schimbare a raportului de forţe pe plan militar în partea de sud – est a Europei.

Începând din noaptea de 23/24 august 1944 şi până pe data de 30 august 1944 armata română s-a aflat într-o situaţie extrem de dificilă, prinsă la mijloc între doi duşmani.

Pe deoparte armata rusă care refuza să coopereze cu armata română aflată în retragere fiind mereu hărţuită iar soldaţii ce cădeau în mâna lor șierau luaţi prizonieri şi de o altă parte se găsea armata

hitleristă care s-a văzut trădată de România, odată cu declaraţia de război împotriva Germaniei, la data de 25 august 1944 şi căuta să lovească puternic pe orice cale ca să distrugă armata română.

Singura cale de a scăpa din această încleştare şi a putea face faţă atacurilor din ambele părţi era în acel moment, regruparea, reorganizarea, dotarea cu armament și echipament de luptă și completarea cu efective proaspete a trupelor române.

Aceste măsuri operative trebuiau luate de urgenţă din mers, pentru ca armata română să fie capabilă să ducă mai departe lupta, pentru eliberarea Transilvaniei de sub ocupaţia trupelor hortyste – hitleriste şi zdrobirea definitivă a forţelor inamice.

Trupele române din Corpul 7 Armată care au luptat în dispozitivul de apărare pe colinele şi pantele de nord – est de Târgul Neamţ au continuat retragerea în două direcţii: Batalioanele de vânători care au luptat în zona: Valea Culeșa, Nemţişor, Braniște s-au deplasat spre Pipirig, Petru – Vodă, Poiana Teiului iar restul de trupe care au fost dislocate în Vânători, Humuleşti, Ocea – Topoliţa, Sacaluşeşti – Boiştea – Pădurea Cenuşa s-au retras înspre zona Bodeşti, Dobreni, Almaş în Depresiunea Cracăului aproape de Piatra Neamţ unde a început imediat regruparea şi s-a făcut o nouă organizare în formaţiuni de luptă, pentru noi misiuni.

În noaptea de 24/25 august 1944, s-a primit ordin de la comandamentul Armatei 4 române de la Bacău ca trupele din Armata română care au acţionat în Depresiunea Târgului Neamţ să se deplaseze în zona Bicaz Chei – Lacul Roșu – Poiana Teiului – Tulgheş – Borsec să ocupe trecătorile care fac legătura cu Ardealul dinspre Moldova și a opri eventualele încercări ale trupelor hortyste – hitleriste care aveau în vedere să pună stăpânire şi să blocheze aceste căi de comunicaţie. Trecătoarea Cheile Bicazului, Tulgheş-Borsec spre Ardeal a fost blocată de trupele germano – hortyste.

Acelaşi ordin a fost transmis şi trupelor ce continuau retragerea din faţa ruşilor care se aflau în zona Roman – Bacău – Adjud şi trebuia ca de urgenţă să se deplaseze spre Valea Trotuşului şi Valea Oituzului să ocupe poziţii de luptă la Trecătoarea Oituz cota 866 m care făcea legătura cu Transilvania prin Breţcu – Târgul Secuiesc – Tulnici şi de asemenea să ocupe o poziţie strategică de apărare a liniei de comunicaţie dinspre Valea Trotuşului Ghimeş Palanca – Făgetul de Sus – Sovata, Sfântu Gheorghe – Miercurea Ciuc pentru a avea sub control

şi a păstra trecătorile din Carpaţi libere, pe unde va trebui să înainteze trupele române dinspre Moldova spre Ardeal.

Mari unităţi din Armata 4 Română care se aflau în dispozitivul de apărare pe coridorul Mărăşeşti – Focşani Nămoloasa – Galaţi, între Carpaţi şi Marea Neagră în noaptea de 24/25 august 1944 au început să se retragă din faţa Armatei Roşie şi au continuat înaintarea spre sud – vest.

În acelaşi timp cele 9 batalioane române care apărau Regiunea Focşani – Galaţi şi-au dezafectat armamentul greu şi s-au deplasat în direcţia Ploieşti – Bucureşti conform ordinului primit.

Trupele române s-au apropiat de regiunea Ploieştilor unde s-au declanşat lupte grele cu armata germană care încerca să opună rezistenţă.

Ploieştiul a fost eliberat de armata română unde au fost „capturate" trei sau patru divizii germane încercuite şi silite să se predea.

Forţele germane de lângă Ploieşti se aflau într-o situaţie disperată.

Totuşi nemţii mai aveau în zona Bucureştiului un efectiv de aproximativ 30.000 de militari dar majoritatea se aflau în cazărmi şi întrucât liniile telefonice fuseseră întrerupte nu puteau primi ordine.

După eliberarea oraşului Ploieşti trupele române s-au apropiat de Bucureşti unde s-au desfăşurat în dispozitive de luptă şi apoi au trecut la marea ofensivă pentru eliberarea capitalei.

În Bucureşti se aflau cam 2.800 de militari români şi vreo 20 – 30 mii de soldaţi germani.

Pe data de 26 august Regele a cerut Aliaţilor să bombardeze poziţiile germane, în special în zona Otopeni – Băneasa, unde se găseau efective de nemţi.

În acelaşi timp şi aviaţia germană a continuat să bombardeze Bucureştiul. Capitala României se afla sub asediu.

În zilele de 26 – 27 august 1944 armata română a capturat în zona Ploieşti şi Bucureşti peste 60.000 de nemţi din care: 14 generali şi echipament de transmisiuni.

Pe data de 27 august 1944 capitala României fusese deblocată de nemţi. Armata Română luase mii de prizonieri şi o captură foarte mare de material de război, echipament de luptă şi documente secrete.

Armata Română a luat-o puţin înaintea armatei sovietice pentru

a curăţa ţara de trupele germane, şi aceasta s-a datorat faptului că Armata Roşie în primele zile după Proclamaţia regelui s-a comportat foarte urât cu soldaţii şi ofiţerii români sau pur şi simplu n-a vrut să coopereze cu trupele române.

Ruşii aveau probleme de ordin logistic şi aceasta i-a împiedicat să înainteze mai repede pentru a zdrobi armata germană, dar şi aplicarea planului ordonat de Stalin de a ocupa întreaga zonă din Balcani cât mai repede.

După ce trupele române s-au retras de pe linia Focşani – Nămoloasa – Galaţi, trupele sovietice ale frontului 2 Ucrainean au înaintat spre Balcani şi la 8 septembrie au trecut frontiera bulgară, iar în câteva săptămâni ajunsese la graniţa Greciei şi a Iugoslaviei. Forţele militare sovietice conduse de Malinovski, după ce au trecut de frontul românesc din zona Focşanilor cu oarecare întârziere, s-au îndreptat către Ploieşti şi Bucureşti.

În timp ce traversa ţara, armata sovietică a găsit oraşele româneşti eliberate, iar lor nu le mai rămânea decât să treacă în marş pe străzile – pline de români care ovaţionau – lipsite de orice urmă de neamţ.

Înaltul comandament sovietic i-a ordonat lui Malinovski să intre în Bucureşti la 31 august 1944 începând cu ora 10 dimineaţa.

Armata rusă și-a făcut intrarea ordonată și disciplinată în capitală în sunetele fanfarei militare, cu comandanţii de divizie și de regimente călare pe cai.

Divizia „Tudor Vladimirescu" a fost inclusă în trupele de defilare alături de trupele sovietice conduse de Malinovski care aveau cu totul alt plan decât cel de manifestare în faţa bucureştenilor.

Divizia de prizonieri români „Tudor Vladimirescu" instruită în Rusia pentru actvităţi de securitate internă trebuia să contribuie la ocuparea României de către Armata Roşie şi va fi aceea care vor ajuta la instalarea unui guvern comunist.

După trecerea Coridorului Focşani-Nămoloasa-Galaţi între Carpaţi şi Marea Neagră, trupele sovietice cu Divizia „Tudor Vladimirescu" trebuiau să ajungă imediat la Bucureşti să se implice direct la instalarea guvernului care să fie pe placul lui Stalin.

Regele Mihai le-a dejucat planul şi în ziua de 22 august 1944 orele 17.30 când Mareşalul Ion Antonescu a fost arestat a format un nou guvern, de uninune naţionala şi la orele 22.00 s-a difuzat

proclamaţia de ieşire a României din Alianţa cu puterile Axei şi imediat încetarea razboiului cu Naţiunile Unite.

Trupele sovietice şi Divizia „Tudor Vladimirescu" au ajuns în Bucureşti după 9 zile de la lovitura de stat şi instalarea noului guvern şi nu le-a mai rămas decât să defileze pe străzile Bucureştiului

Armata Române, care pierduse 50% din trupele operative, apelează la voluntari din rândul tineretului. Cei 3 voluntari din Comuna Răuceşti sunt prezentaţi mai jos:

Sgt. TROFIN GHE.DUMITRU Cap.GHIBA T.TOADRE
Sergent CUCOŞ NECULAI

Voluntar în armata română Voluntar în armata română Voluntar în armata română pentru eliberarea Ardealului, pentru eliberarea Ardealului pentru eliberarea Ardealului,

Ungariei şi Cehoslovaciei Ungariei şi Cehoslovaciei Ungariei şi Cehoslovaciei

1944 -1945 1944 -1945 1944 -1945

În timp ce armata rusă defila triumfal în Bucureşti – Capitala României – ce fusese curăţită de nemţi de către Armata Română şi formaţiunile civile într-o săptămână(23-31 august 1944), trupele române erau „puse pe fugă" şi se găseau regrupate în curs de reorganizare în câteva puncte strategice în faţa trecătorilor peste Munţii Carpaţi de la Poiana Teiului-Tulgheş-Bicaz Chei, Oituz, Ghimiş-Palanca, Câmpina Valea Prahovei, Valea Oltului, Valea Jiului şi Culoarul Timiş-Cerna.

După prăpădul de la Cotul Donului-Stalingrad(Volgograd)-Caucaz-Cubar unde Armata Română pierduse peste 50% din trupele combatante şi tot armamentul din dotare se aflau acum „ azvârliţi peste Nistru şi Prut" cu un efectiv de militari redus, luptau în apărare pe frontul din Moldova.

În vara anului 1944 Armata Română mai putea folosi în trupele

ce aveau sa urmeze circa 500.000 de soldaţi din trupele operative.

După chemarea sub arme a ultimului Contingent „45”, născuţi în anul 1923, practic Guvernul României şi Mareşalul Antonescu nu mai puteau să mobilizeze noi contingente pentru că nu împliniseră vârsta de 21 de ani „Legea contingentelor” nepermiţând acest lucru.

Mai exista un amendament prevăzut în lege că tinerii premilitari care împliniseră vârsta de 18 ani, la cererea lor, puteau fi înrolaţi în armată ca voluntari şi după o pregătire corespunzătoare de luptă să fie repartizaţi pe lângă trupele operative unde să participe la aprovizionarea frontului sau la unele acţiuni de apărare în caz de forţă majoră.

Din aceasta categorie făceau parte contingentele 46, 47 si 48 , tineri născuţi în anii 1924-1926.

La aceste 3 contingente s-au adăugat şi cei născuţi în 1927-1928 şi au fost cuprinşi într-o evidenţă specială a Batalionului 13 Vânători de Munte din Târgu Neamţ care devenise regiment şi erau folosiţi de către armată pe frontul din Moldova la executarea unor lucrări de fortificaţii, reţele de sârme ghimpată, tranşee, şanţuri de comunicaţii, adăposturi sau aprovizionare.

O parte din aceşti tineri premilitari din Comuna Răuceşti fuseseră scoşi din zona de război încă din luna martie 1944 şi duşi în Oltenia sau Transilvania la Făgăraş iar o parte au fost refugiaţi cu familiile lor în comunele Pipirig, Vânători, Gura Secului, Legin, Branişte, Nemţişor şi Cerbărie în spatele frontului.

Pe la sfârşitul lunii mai 1944 Armata Roşie dislocata în localităţile

Poiana, Groşi, Târzia, Boroaia, Bogdăneşti şi Lunca Moldovei a declanşat o puternică ofensivă în zona Târgului Neamţ, la nord-vest de Băile Oglinzi şi a reuşit să rupă frontul în sectorul de pe „Valea Culeşa-Borta Dracului” şi a trecut peste „ Culmea Pleşu” şi a coborât în satul Nemţişor înaintând până la şoseaua Târgu Neamţ-Poiana Teiului.

După lupte crâncene, care au durat 2 săptămâni, Armata 7 Română, ce avea în compunere Batalionul 13 Vânători de Munte din Târgu Neamţ, Batalionul 9 Vânători de Munte Aiud, Regimentul 8 Grăniceri, Regimentul 17 infanterie şi alte unităţi speciale au reuşit să respingă primul atac declanşat de armata sovietică dar luptele au continuat şi au fost necesare executarea unor lucrări de fortificaţii pe „Culmea Pleşu”, deasupra Nemţişorului spre Mânăstirea Neamţului.